

Ο ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΣ

ΠΟΙΗΜΑ

Εἰς ἈΣΜΑΤΑ ΤΡΙΑ,

ΜΕΝΙΠΠΕΙΑ ΤΙΣ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΚΑὶ ἡ

ΑΓΓΕΛΙΑ.

ὑπο

ἈΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ.

Τριῶν δραχ. 3.

Εἰς Ἀθήνας - Μαγαζιάς. 1852

ΑΘΗΝΗΣΙΝ.

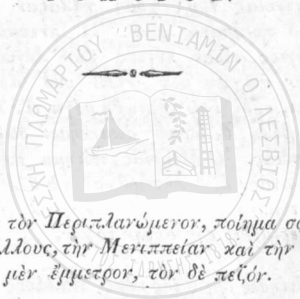
ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ,
ΔΙΕΚΤΥΝΟΜΕΝΗΣ ΥΠΟ Γ. ΒΑΣΣΑΡΙΔΟΥ.

1839

1881

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἐκδίδω τὸν Περιπλανώμενον, ποίημα σοβαρὸν, καὶ δύο σίλλλους, τὴν Μεριπείαν καὶ τὴν Ἀγγελίαν, τὸν μὲν ἔμμετρον, τὸν δὲ πεζόν.

Εἰς τὸν Περιπλανώμενον ἠθέλησα τὰ ἐναποθέσω ἀναμνήσεις τινας τῆς ἐσχάτης περιηγήσεώς μου κατὰ τὴν ἐσπερίαν Εὐρώπην. — Ἀλλὰ ποῖος ὁ ἥρως τοῦ δράματος; Τί μέλει τοῦτο εἰς τὸν ἀναγνώστην; — Διὰ τὴν ὅτι ὁ Περιπλανώμενος διευθύνεται κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν Ῥώμην; Διότι διευθύνθη εἰς τὴν Ῥώμην. — Διὰ τὴν μεταβαίνει εἰς τοὺς Πα-

ρισίους; Διότι μετέβη εἰς τοὺς Παρισίους. — Δια-
τί ἐπαρέχεται εἰς τὴν Ἑλλάδα; Διότι ἐπαρῆλθεν
εἰς τὴν Ἑλλάδα. —

Αὔριον, κατὰ τὴν καλὴν Ἑλληνικὴν συνήθειαν,
ἴσως λόγιός τις, ζητῶν γὰρ ἐπιδείξῃ τὸν θησαυρὸν
τῆς ἀγχιολίας του, χύσῃ χάλαζαν σαρκασμῶν
ἐπὶ τοῦ ποιήματός μου. Ὁ πνευματώδης οὗ-
τος λόγιος εἶναι κέρσιος τῶν λόγων του, ὥς
ἐγὼ τῶν στίχων μου. Ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς θέλει
κερδήσει, οὐδ' ἐγὼ ζημιωθῇ μέγα τι. Τὰ σκωπι-
κά του βέλη θέλουσιν ἀπαντήσῃ θώρακα στωϊ-
κῆς καρδίας. Ὁ Μεσσίας, πόνημα πλήρες ὕψους
καὶ ἀρμονίας, δὲν κατώρθωσε γὰρ θέλῃ τὸ ἀκου-
στικὸν τύμπανον ἀνωνύμου τινός. Ὁ Περιπλανώ-
μερος περιμένει τὴν αὐτὴν τύχην.

Ἡ Πόλις δὲμος τῆς νέας Ἑλλάδος εὐρίσκεται
εἰς τὰ σπάρτα· ἡ γλῶσσά της ἀκόμη δὲν ἐμορ-
φώθη· ὁ ρυθμὸς της δὲν ἐκαρτορίσθη. Ἀφ' οὗτου
ἀπεσείσαμεν τὸν Ὀθωμανικὸν ζυγόν, πόση ποιη-
μάτων ἀφθονία καὶ πόση ποιητῶν σπάνις! Δια-
τί αἱ δυσχέρειαι τῆς ἀρτιγενοῦς ἡμῶν Ποιήσεως
δὲν σταθμίζονται εἰς τὸ ζυγίον τῶν σημερινῶν
Ἀρισταρχῶν;

Οἱ κριτικώτατοι οὗτοι νόες ἴσως ἔτι με κατηγορήσωσι διότι δὲν ἐνασχολοῦμαι εἰς ἀνθρώπων οὐσιωδεστέρων ποτημάτων. Γράφων ἐγὼ στιχάρια, ἄφησα τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα, τὰ πολιτικά καὶ νομικά συγγράμματα εἰς τὸν γόρμον κάλαμον. Κυρίων τιτῶν Ἀρειοπαγитῶν, οἵτινες, κρύπτοντες ὑπὸ Ἀρειοπαγитικῇ σιγῇ τὴν εὐρεῖαν τῶν πολυμαθειᾶν, τὴν ἐπιδεικνύουσι χάριτι θείᾳ καθ' ἡμέραν εἰς ἐκδόσεις βιβλῶν Σοφίας Σιράχ καὶ Σολομώντος. Ἐμέμφθηρ ἐγὼ τὸν θεολόγον Κύριον Φαρμακίδην διότι δὲν συνέγραψεν Εἰδύλλια Θεοκριτικά, ἢ τὸν νομοδιδάσκαλον Κύριον Ῥάλλην διότι δὲν ἐστιχούργησε τὸν Ποιτικὸν Κώδικα;

Εἰς τοῦ Περιπλανομένου τὰς σημειώσεις (ὅπου, ἐν παρενθέσει, παραβαίνεται ὀλίγον τι ὁ τῶν σχολίων κλασικὸς τύπος) καὶ εἰς τὴν Μεριππίαν ἔχω τὴν ἀτυχίαν ἢ ἀμφιβάλλω περὶ τοῦ ρομαντικοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἔρωτος τῶν Διπλωματῶν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ Ἀπασῶν τῶν Ῥωσιῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ Πυρρῶνισμός μου ἴσως διαρκέσῃ ἀκόμη ὀλίγον, ἕως οὗ ἰδῶ τὴν Κρήτην ἢ ἀποσπασθῇ ἀπὸ τῶν ἀν-

τιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου καὶ τὰ ἐρωθῇ μὲ τὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς Ἀγγλικῆς μεσολαβήσεως, ἕως οὐκ ἰδῶ τὸ ξανθὸν ἔθνος τὰ μᾶς προσφέρει γενναίως, καθὼς οἱ Ἀγαθαγγελισταὶ διακωδωνίζουσι, καὶ Θράκην καὶ Μακεδονίαν καὶ Ἡπειρον καὶ Θεσσαλίαν. Διὰ τὰς ἁμαρτίας μου, ὅσον καὶ ἂν ἐπιθυμῶ, δὲν δύναμαι τὰ εὖρω τόσον φιλελληνικὰς τὰς τελευταίας τοῦ Κυρίου Ἀάγγελς κοινοποιήσεις περὶ τῆς ταχυντάτης ἀποτίσεως τῶν δύο Ἑλληνικῶν δαρείων τοῦ 1824 ἔτους, καὶ διστάζω ἂν διὰ τῆς χρεωκοπίας τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος θέλει φθάσει τῆς εὐδαιμονίας τὸ ἄωτον. Διὰ τὰς ἁμαρτίας μου ἐπίσης, ὅσον καὶ ἂν καλοσυνλλογίζωμαι, δὲν εὐρίσκω διὰ τὴν Ἑλλάδα σωτήριον τὴν πρὸς τὰ φῶτα καὶ τοὺς ἐλευθέρους θεσμοὺς καταφορὰν τῶν καλῶν Ῥώσων, καὶ, τὸ χεῖριστον, ἀπολέσας ὅλον τὸν θρησκευτικὸν ζήλον μου, στέργω μᾶλλον τὰ καίωμαι εἰς τὸ ἄσβεστον πῦρ τῆς κολάσεως μὲ τὸν κακὸ δόξον Θεόφιλον Καίτην, ἢ τὰ δροσίζωμαι εἰς τὸν ἀερικώτατον παράδεισον μὲ τὸν ὀρθόδοξον Νικόλαον Πρασακάκην. Πόσοι λοιπὸν Ἀγγλόφρονες ἐπὶ τοῦ τραχήλου μου ! Πόσων λοιπὸν Ῥωσολατρῶν κατάραι καὶ ὑφορισμοὶ κατὰ τῆς κεφαλῆς μου !

Πρὸ πάσης ἐλευθερίας, πρὸ πατρὸς ὀργανισμοῦ κοινωρικοῦ, ἡ ἐθνικὴ μας ἀνεξαρτησία! Αὐτὴ δὲ, κατ' ἐμὲ, πολεμεῖται καὶ ἀπὸ τοὺς ὀργίλους Ἀγγλοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς ἡμερωτάτους Ῥώσους, ζητοῦντας τοὺς μὲν ἀμέσως, τοὺς δὲ ἐμμέσως τὰ ἐπιβάλλωσιν εἰς ἡμᾶς τὴν θέλησιν των. Ἀλλ' ἡ ἀνεξαρτησία μόνη δὲν ἀρκεῖ. Ὁ βασιλεὺς δὲν μᾶς ἔδωκεν ἀκόμη τὸ Ἀντιπροσωπικὸν Πολίτευμα καὶ τοὺς ἄλλους πολυτίμους θεσμοὺς, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἐπεχειρήσαμεν τὸν κατὰ Σουλτάνου πόλεμον, καὶ ἀρευν τῶν ὁποίων ὁ ἐπιούσιος ἄρτος πικραίνεται εἰς τὰ χεῖλη μας. Ἐκτὸς τούτου, οἱ περιτοιχίζοντες τὸν βασιλέα Παναροὶ σπείρουνσι δυσπιστίας κατὰ τοῦ ἔθνους καὶ δὲν ἀφίρουνσι τὰ σχηματισθῇ περὶ τὸν θρόνον κἀνὲν ἀρχῶν καὶ ἀνθρώπων σύστημα, ἥτοι δὲν ἀφίρουνσι τὰ ὀργανισθῇ κυβέρνησις. Πρέπει λοιπὸν τὰ διοικηθῇ τὸ ἔθνος κοινοβουλευτικῶς· ἐπειδὴ δὲ οἱ Παναροὶ ἀποβαίνουσιν ἐπιβλαβεῖς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὑπάρχουσιν ἀναγκαιότατοι εἰς τὴν γερέτειράν των Παναρίαν, πρέπει ὅσον τάχος ὁ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Γραμματεὺς τὰ φροντίσῃ περὶ τοῦ ἀναύλου καὶ ἀναπαντικοῦ διάπλου των. Πόσοι λοιπὸν αὐλικοὶ, πόσοι Παναροὶ θέλουσι φρονάξαι κατ' ἐμοῦ!

Εἰς τὴν Μενιπείαν καὶ εἰς τὴν ἐπὶ τέλους
τεθεῖσαν Ἀγγελίαν ἡ εἰρωνεία μου, ὁμολο-
γῶ, ἔχει τι σκαιὸν, ἔχει τι σκυθρωπὸν καὶ
ἄγριον. Ἡ Μοῦσά μου γελᾷ μετὰ φρίκης καὶ
κατὰ τὸν Λατῖνον *«ridet odet»*...

Ὅστις ἐγήρασεν ἐκ τῶν πολλῶν αἰσθημά-
των μᾶλλον, ἢ τῶν πολλῶν ἐτῶν, ὅστις εἰσέ-
δυσε βαθύτερον τῶν ἄλλων εἰς τὴν ζωὴν διὰ
τοῦ σκληροῦ συλλογισμοῦ καὶ, μείρας ἀναισθη-
τος εἰς τὴν δόξαν, εἰς τὴν χαρὰν, ἐξωστράχι-
σεν ἀπὸ τῆς καρδίας του πάντα πόθον, ἀπε-
χαιρέτησε πᾶσαν ἐλπίδα, ἐκεῖνος μόνος ἐννοεῖ
διατὶ πολλάκις ἡ ψυχὴ φεύγει τὴν κοινωρίαν
καὶ ζητεῖ ὄρη κατοικοῦμενα ἀπὸ ἐραερίους εἰ-
κόρας τῆς φαντασίας. Ἐκεῖ ὁ μελαγχολικὸς
φιλόσοφος εὕρισκει τὴν ἐλευθερίαν, χωρισθεὶς ἀπὸ
τὴν δεδουλωμένην πολυμνὴν τῶν ἀνθρώπων. Ἐ-
κεῖ βλέπων τὴν ποικίλην φύσιν, ἀκούων τὴν
μεγαλοπρεπῆ γλῶσσαν τῶν στοιχείων, δὲν ἐρο-
χλεῖται ἀπὸ τὴν μοροτορίας τῶν μικρῶν μο-
ραρχιῶν καὶ ἀπὸ τὸν βόμβον τῶν ἀσημάτων
ζωῶν τῆς.

Ἀφ' οὗ καθεὶς ἡμῶν ἀρέβῃ δραματουργὸς εἰς τὴν
πολυτάραχον σκηρὴν τῆς ἐπαραστάσεως, σήμε-

πον ἀπραγτος, ἀκίνητος, τὰ βλέπῃ τὴν ἐπαρὰ-
 σταςιν αὐτὴν στείρας καὶ ἀκαρπον, τὰ βλέπῃ
 ἔθνος ἀπεστερημένον τῶν θεσμοθεσιῶν του, τὰ
 ζητῇ πέριξ κοινωρικὴν ζωὴν καὶ τὰ εὐρύσκη τοῦ
 θαράτου τὴν ἀκινησίαν, τὰ περιφέρεται ὡς εἰς
 οἰκίαν ἔρημον κυρίων. . . ὦ ! ἡ τοιαύτη ζωὴ κα-
 θιστᾷ ἐπιθυμητὴν τὴν τελευτήν. . .

Ὁ θυσιάσας συγγενεῖς καὶ νεώτητα διὰ μόνην
 τὴν Ἑλλάδα, ὁ ἐγγηράσας εἰς τὰς ὁδύνας τῆς πα-
 τρίδος καὶ βλέπων αὐτὴν δούλην ἐκ γένου, κάθηται
 σόρρους καὶ κρατεῖ ἐνίοτε μὲ τὰς δύο χεῖρας
 τὴν κεφαλὴν του, ὡς ζητῶν τὰ σκεφθῇ περὶ τῆς
 ματαιότητος τῶν ἐπαραστάσεων. Αἱ γλυκύταται
 τοῦ ἐθνικοῦ μεγαλείου ἐκεῖναι ὀνειροπολήσεις,
 αἱ ὠραῖαι τῆς Ἐλευθερίας καὶ Ἀρετῆς ἐκεῖ-
 ναι εἰχόρες, αἵτινες τὸν ἐμάγευσαν καθ' ὅλην
 τὴν περίοδον τοῦ τεταραγμένου πολιτικοῦ βίου του,
 ἐξαλείφονται τότε βαθμηδόν, αἱμοὶ ἀνικητοῦ με-
 λαγχολίας ἀναβαλόνουσιν εἰς τὸν ἐγκέφαλόν του
 καὶ μὲ χεῖλη, μὴ δυνάμενα πλέον τὰ μειδιά-
 σαι, ἀποχαιρετᾷ τὴν θρήσκουσαν πατρίδα. . .

Ὁμοίως ὁ Μάρκος Βροῦτος, μετὰ τὴν ἐν
 Φιλίπποις ἥτταν τοῦ ἐλευθέρου στρατοῦ, δια-

βὰς τὴν γύχτα ὑλῶδές τι καὶ παράκρημνον ῥεῖ-
θρον, ἐκάθησεν ἐπὶ πέτρας προκειμένης καὶ,
πρὶν διὰ παρτὸς κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀπο-
βλέψας εἰς τὸν ἀστερωπὸν οὐρανὸν, ἀρεφθέγ-
ξατο·

“ Ζεῦ, μὴ λάθῃ σε τῶνδ' ὅς αἵτιες κακῶν! ”

Ο ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΣ.

Ο ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΣ.

ἜΣΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

„ Χώρα μεγαλοφυΐας! . . εἰς τοὺς κόλπους σου τὸ πάλαι,
ὦ πατρίς μου! αἱ ιδέαι ἀνεβλάστουν αἱ μεγάλαι,
Καὶ τυραννοκτόνον ξίφος κρύπτοντες εἰς τὰς μυρσίνας
Οἱ Ἀρμόδιοι ἀνώρθουν ἰσονόμους τὰς Ἀθήνας.
Ἄλλοτε Θεοὶ ἐπάτουν τὰ ἐδάφη σου, καὶ θεῖαν
Ἔως σήμερον ἡ γῆ σου ἀναδίδει εὐωδίαν,

Καὶ ἡ αὔρα τοῦ ζεφύρου

Πνέει ἔτι τὴν ἀρχαίαν μελωδίαν τοῦ Ὀμήρου.

« Δύο ἔφερε μοχθοῦσα Γίγαντας τῆς γῆς ἡ σφαῖρα,
Καὶ τῶν δύο οἱ αἰῶνες σὲ κηρύττουσι μητέρα.

Μαθητὴς Ἀριστοτέλους, ἐκδυθεὶς τὸν Μακεδόνα,

Ὁ Ἀλέξανδρος εἰσῆλθε νικητὴς εἰς Βαβυλῶνα.

Διετῆρει αἵματός σου εἰς τὰς φλέβας τοῦ ῥανίδα

Καὶ τοῦ Ταυγέτου εἶχε τὴν ἀκρώρειαν πατρίδα

Ὁ εἰς μίαν μόνην ὥραν

Τὴν γῆν παίξας, τὴν γῆν χάσας εἰς τοῦ Βατερλῶ τὴν χώραν (1).

Δὲν ἐξύπνησαν καὶ τώρα αἱ ἡχώ τῶν Μαραθῶνων

Εἰς τὴν ῥῆξιν τῶν δεσμῶν σου, δεσμῶν εἴκοσιν αἰώνων;

Εἰς τὴν κάθε ὑφαλόν σου ἐσυντρίφθη ἓνας στόλος .

Εἰς τὴν κάθε στενωπὴν σου ἓνας κεῖται στρατὸς ὅλος . . .

Ἄλλ' ὦ αἰσχός σου! Γαλάται, Γότθοι, Σλάβοι, Γενοβέζοι,

Βενετοὶ, Νεαπολῖται, Μουσουλμάνοι, Παυαρέζοι,

Ὡς τὸ κύμα τὰς ἀκτάς σου,

Εἰς περὶνῶν μετὰ τὸν ἄλλον, βαρυπλήττουν τὰ πλευρά σου.

«Παυαρέζοι (2) ! . . ὡς ἀπλήστων ἔπεσαν Ἀρπυίων νέφη·

Ἡ Ἑλλάς μὲ τῆς ὀργῆς τῆς τὴν πικρὰν χολὴν τοὺς τρέφει,

Καὶ ἡ γῆ τῆς, ἀπὸ μίσους πυρετὸν θερμαινομένη,

Μὲ τὴν θερμὴν τοῦ θανάτου ἕνα ἕνα τοὺς μαχαίνει·

Ἦλθαν, ἔρχονται οἱ ξένοι καὶ ἀπὸ τοὺς δύο πόλους·

Περιφρόνημα τοῦ κόσμου, μᾶς περιφρονοῦσιν ὅλους· . .

Εἴλωτος, ὦ Ἕλλην, φόρει,

Φόρει πῖλον, ἀφ' οὗ λείπη ἀπὸ σέ ψυχὴ καὶ δόρυ!

« Εἶσθε σεῖς τὰ θερμὰ τέκνα τοῦ μεσημβρινοῦ ἡλίου ;

Εἶσθε σεῖς ἡ πνευματώδης γενεὰ τῆς Μεσογείου ;

Ἕλληνες ! πῶς εἰς τὸ μέσον ἐρειπίων ζῆτε πάντες

Ἄφωνοι καθὼς τῆς γῆς σας οἱ ἀρχαῖοι ἀνδριάντες ;

Πλὴν πλειότερόν τι λέγουν εἰς τὰ ὠτά μου αὐτοί σας

Οἱ χωρὶς πνοὴν καὶ γλῶσσαν ἐκ μαρμάρου πρόγονοί σας,

Παρὰ σεῖς οἱ ὄντως λίθοι,

Καὶ, ὡς λίθοι, τῆς μητρὸς σας βαρυθλίβοντες τὰ στήθη !

« Ἕλλην σιδηροδεμένε καὶ χορεύων!.. δὲν μὲ λέγεις;
 Τὸν ζυγὸν τοῦ Τούρκου θραύων, πῶς τῆς πατρικῆς σου σέγης,
 Ἐτρεξες, μανίαν πνέων, τὰ θεμέλια νὰ σείσης;
 Τὸ σκιαδίου ἡγάπας καὶ τὴν κίδαριν ἐμίσεις;
 Ἦ ποθὼν τὴν εὐνομίαν, τὸν προγονικὸν σου πλοῦτον,
 Σύνταγμα τὴν καλουμένην ὑπὸ τῶν αἰώνων τούτων,
 Σύνταγμα εἰς τὰς Τροιζῆνας,
 Σύνταγμα καὶ εἰς τοῦ Ἄστρους ἀνεζήτεις τὰς μυρσίνας;

« Ἐπειδὴ ἀπὸ χουσίον στίλβουσιν αἱ ἄλυσόι των,
 Τὰς ἀσπάζονται τὰ χεῖλη τῶν ἀδόξων σου Προκρίτων;..
 Ἀλλὰ βλέπω εἰς τὸ μέλλον λάμπουσιν ἐλπίδα νέαν,
 Καὶ τῶν Γυμνασίων βλέπω θάλλουσιν τὴν νεολαίαν (3).
 Μὲ τὸν Χάρτην τῆς Τροιζῆνος, ὡς προγονικὸν βιβλίον,
 Σπουδασταὶ ἀπὸ τὰ βάθρα τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων
 Γέροντες εἴκοσι χρόνων
 Ἀναβαίνουσι τὴν Πνύκα, δημοβασιλέως θρόνον.

Ἐκ τῶν Ἡλυσίων ἦλθε καὶ τὰς νεκρὰς τῶν τύχης
 ὀδηγεῖ ὁ δημοκράτης Κοραῆς μὲ ἄσπρας τρίχας.
 Ἀπὸ τὸν πολύτιμόν του χαρτοφύλακα γενναίως
 Δωρεῖν εἰς τὴν πατρίδα ἐκκενώνει καθεὶς νέος
 Νόμους Σόλωνος καὶ ρήτρας Πολιτείας ἐλευθέρας.
 Αἱ Ἀθῆναι ἀνευρίσκουν τὰς ἀρχαίας τῶν ἡμέρας,
 Καὶ κυμαίνεται ὥραία
 Εἰς τὸν μέγαν Παρθενῶνα ἡ τριχρόματος Σηκαία...

Ἦ σεῖς πρόμαχοι τοῦ ἔθνους, οἵτινες λησμονημένοι
 Ἀπεθάνετε μὲ ῥάκη, πλὴν μὲ δόξαν καλυμμένοι,
 Πληρεξούσιοι τοῦ Ἄστρους (4), ἐκ τῶν τάφων σηκωθῆτε
 Κ' εὐλογεῖτέ μας!.. Ἑλλήνων Βουλὴ πάλιν συγκροτεῖται.
 Ἔρχεται αὐτὴ, προβαίνει... Ἀπὲρ, δάφνας, ῥόδα χύνει!
 Δέξου την, ναὲ Θησέως! Ἐορτάσατε, Ἀθῆναι!

Βουλευταὶ! σᾶς χαιρετῶμεν.

Βουλευταὶ! μὲ ἀκαλύπτους κεφαλὰς σᾶς ἀπαντῶμεν...

« Ἀλαζόνες Διπλωμάται καὶ τῶν Ἀγγλων καὶ τῶν Ῥώσων,
 Ξένοι, μὴ καταγελάτε τὴν μικρότητά μας τόσον!
 Θεαταὶ τοῦ ἐθνικοῦ μας ἐξευτελισμοῦ καὶ πένθους,
 Εἰς τὸ στάδιον ὁ Ἕλλην ἴσως τρέξῃ πάλιν ἔνθους.
 Ἡ ἀδάμαστος φυλὴ τοῦ ἴσως ἐνωθῇ ἐκ νέου
 Ἀπὸ κορυφῶν τοῦ Αἴμου μέχρις ἄκρων τοῦ Μαλέου,
 Κ' εἰς τὰς θύρας τοῦ Εὐξείνου
 Ἀνυψώσωμεν τὸν θρόνον τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου.

« Ἴσως εἰς ἡμᾶς βλαστήσῃ καὶ ἀναφανῇ τις ἥρως,
 Μακεδὼν Ἀλέξανδρός τις, ἢ ὁ Ἡπειρώτης Πύρρος,
 Καὶ ζητήσωσιν ἐκεῖνοι λόγοι ἀπὸ σᾶς τοὺς ξένους,
 Λόγον δι' αὐτὸ τὸ αἷσχός τοῦ πολυπαθοῦς μας γένους. . . »
 Αὐτὰ ἔλεγεν, ἀφίνων τὸν Πειραιϊκὸν λιμένα
 Καὶ πρὸς τὰς Ἀθήνας στρέφων ὄμματα δακρυβρεγμένα,
 Ἕλλην φεύγων τὴν πατρίδα,
 Ἕλλην νέος, πλὴν μὴ ἔχων οὐδὲ μέλλον, οὐδ' ἐλπίδα.

Τὸ τερπνὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔαρ του καταναλώσας,
 Τὰς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους εἶδε προσπαθείας του τὰς τόσας,
 Καθὼς βλέπει ὁ ἐγγίζων εἰς τὴν ὥραν τὴν ἐσχάτην
 Ὅσα πρώην εἰς τὸν κόσμον οἰκοδόμησεν εἰς μάτην.
 Πλὴν ποῦ φεύγει; . . Ὅπου φεύγει μὲ τὸ σπεῦδον αὐτὸ βῆμα
 Τὸ εἰς τὰ πελάγη τρέχον συνακόλουθόν του κύμα,

Καὶ ἡ ὄρνις τῆς θαλάσσης

Ἡ ἀλλάζουσα μυρίας ἀερίους ἀποστάσεις.

Ὁ παντοπορῶν μὲ ὄμμα βλέπει ἐκθαμβὸν τὸ λεῖον,
 Τὸ χωρὶς ἀρχὴν καὶ τέλος ὠκεάνειον πεδῖον.
 Εἰς τὸ κέντρον μένει κύκλου, ὅστις φαίνεται ν' αὐξάνη,
 Καὶ ποτὲ τὴν φεύγουσάν του περιφέρειαν δὲν φθάνει
 Τοῦ νοὸς ἐκεῖ δὲν ἔχει πέρας ἡ ταχυπορία,
 Οὐδ' ὀρίζοντα ἐμπρὸς τῆς ἀπαντᾶ ἡ φαντασία.

Ἡ ψυχὴ μας ἐλευθέρα

Τὰς ἐκτάσεις διατρέχει μὲ τὸν οὐριον ἀέρα,

Κύλιε τὰ κύματά σου, Θάλασσα! .. μυρίοι στόλοι
 ἔρχονται, πηγαίνουν, τρέχουν εἰς τὸν τράχηλόν σου ὅλοι.
 Σείεσαι, καὶ τῶν μελῶν σου τῶν βαρέων, τῶν μεγάλων,
 Καὶ ὁ εἷς καὶ ἄλλος πόλος συναισθάνονται τὸν σάλον.
 Θάλασσα! ὁ ἄμετρός σου καὶ ἀνάματος βραχίων
 ἔγκολπουται τὴν γῆν ὅλην, ὡς ἡ μήτηρ τὸ παιδίον,
 Καὶ ἀτίθασσος, ἀγρία,
 Μάχεσαι μὲ τοὺς τυφῶνας, μάχεσαι μὲ τὰ στοιχεῖα.

Τὴν γῆν ὅλην ὁ βραχίων τοῦ ἀνθρώπου ἀλλοιώνει.
 Πλὴν τὸ κράτος τοῦ πλησίον τῶν ἀκτῶν σου τελειώνει.
 Ὅταν ἤχησεν ἡ πρώτη τῆς δημιουργίας ὥρα,
 Νέα ἔρρευσες, καὶ νέα καθὼς τότε ῥέεις τώρα.
 Τὴν παλὶρροίαν τῆς τύχης καὶ τὸ ἄστατόν της πνεῦμα
 Παριστᾷ τὸ ὑπ' ἀνέμων κυματούμενόν σου ῥεῦμα,
 Καὶ εἰς σέ ἡ τοῦ ἀπείρου
 ἔκτασις ἀντανακλᾷται ὡς εἰς κάτοπτρον σαπφείρου.

— Ὅμοιον μὲ χελιδόνα μαυροφόρον , ἀρμενίζει
 Τὸ ταχύπτερόν του πλοῖον καὶ τὰ ὕδατα ξυρίζει .
 Ὁ συρίζων ἐκ τῆς πρύμνης ἄνεμος εἰς τὰ σχοινία
 Φαίνεται γλυκεῖα ὅλος εἰς τοὺς ναύτας ἀρμονία ,
 Κ' εἰς τὰ ὦτά των ὡς αὔρα ζεφυρίτις ψιθυρίζει
 Ὃταν λύρας καλλιφώνου τὰς χορδὰς αὐτὴ ἐγγίζει .

Ἄλλ' ἐκεῖνον θέρμη φλέγει,
 Θέρμη πάθους ἐνδομύχου . . . χύνει δάκρυα καὶ λέγει .

« Ἡ πατρίς! . . αὐτὴν δὲν φεύγω, ἀλλὰ φεύγω τοὺς τυράννους
 Καὶ τοὺς Συνταγματικούς της, τοὺς δουλόφρονας καὶ πλάνους.
 Ἡ πατρίς! . . ὡς πρὸς μητέρα πρὸς αὐτὴν ἂν δράμω πάλιν,
 Θέλει θάλψει τὸν υἱὸν της εἰς φιλόστοργον ἀγκάλην .
 Ἕνα τάφον ὑπὸ ἄλση ἀνθοφόρα ὡς ἐκεῖνα,
 Ὃπου εἶδα κατὰ πρῶτον τοῦ ἡλίου τὴν ἀκτῖνά ,

Ἰδοὺ, φίλοι μου, τί θέλων

Περιτρέχω τὰς ἀβύσσους χωρὶς πόθον , χωρὶς μέλλον .

« Ὡς ὁ ὕαλος ὁ λάμπων καὶ πυρκαϊᾶς ἐκχύνων
 Τὸ πῦρ ὅταν συνενόη τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων,
 Ἐδυνάμην τὰς ἀκτῖνας τοῦ νοός μου συγκεντρούνων
 Καὶ φλογώδη γράφων ἔπη, τροπαιοῦχα τῶν αἰώνων,
 Μ' ἔρωτα ἐλευθερίας τὰς καρδίας νὰ ἐξάψω
 Καὶ εἰς τοὺς τυράννους Αἴτναν, Λῆτναν ἄσβεστον ν' ἀνάψω.
 Πλὴν ὡς τάφου βαρὺς λίθος
 Λύπη θλίβει καὶ πιέζει τὸ πολύπονόν μου στῆθος . . . »

Διατί τὸ μέτωπόν του, κατηφές καὶ σκιασμένον,
 Ἀπὸ τ' ἄροτρον τῆς λύπης ἦτον ἄωρα σκαμμένον;
 Δυστυχοῦς πατρίδος πένθος, ἥ σκληρότερόν τι πάθος
 Τόσσην ἔσταζε πικρίαν εἰς τῶν σπλάγχχνων του τὸ βάθος;
 Ποῖον ἔτρεχε νὰ εὖρη τὸ πλανώμενόν του βῆμα;
 Συγγενῶν μακρὰν καὶ φίλων, εἰς γῆς ξένης ξένον κλίμα,
 Εἰς τῆς δούλης Ἰταλίας
 Τί ἐζήτει τὰς πενθίμους καὶ θρηνώδεις παραλίας;

Ἡ Ἑλληνικὴ ἀκόμη θάλασσα τὸν περιβρέχει,
 Ἄργυρος στιλπνὸς καὶ λεῖος, ὅστις λύεται καὶ τρέχει.
 Πρὸς τὴν Ἰταλίαν φεύγων, ἀτενίζει τὴν Ἑλλάδα
 Καὶ ἀπέναντί του ἔχει τὴν ποιητικὴν Λευκάδα,
 Ὅπου ἡ Σαπφὼ ἐκείνη, βυθισθεῖσα εἰς τὸ κύμα,
 Τοῦ ἀθλίου ἔρωτός της ἦρε θάνατον καὶ μνῆμα.

Ἡ Ἑλλὰς ἐμπρὸς του κεῖται.

Ἄλλ' ἂν σώζεται τὸ σῶμα, ἡ ψυχὴ διατηρεῖται;

Ποῦ ἐκεῖναι τῶν Θεῶν τῆς αἰ εἰκόνες αἱ μεγάλαι;
 Ποῦ τὰ Πνεύματα ἐκεῖνα, ὅσα τὴν κατοικοῦν πάλοι;
 Ἡ Παλλὰς! . . ὁ τῆς χρυσῆς τῆς περικεφαλαίας λόφος
 Ἥστραπτεν ὡς ὁ κομήτης εἰς μεσονυκτίου ζόφος.
 Ὁ γλαυκὸς Θεὸς τοῦ πόντου, ἵππους ζεύγων ὠκυπέτας,
 Ἐπληττε τὰς ἀργυρᾶς των, τὰς κυματουμένας χαίτας,

Καὶ χρυσῇ ἀπὸ ἀστέρας

Ἡ χλαμὺς τοῦ Ὀλυμπίου ἔπαιζεν εἰς τοὺς ἀέρας.

Φεῦ! παρῆλθον τῆς Ἑλλάδος οἱ Ὀμητικοὶ αἰῶνες,
 Καὶ δὲν σύρουσιν εἰς ἄρμα σμαραγδόπτεροι ταῶνες
 Τοῦ Μεγάλου Διὸς πλέον τὴν ἀθάνατον νυμφίαν,
 Καὶ ἡ λαμπροπτέρυξ Ἴρις μὲ τὴν τρίχρουν τῆς ταινίαν
 Τὴν Θεὰν ἐποχουμένην εἰς τὴν γῆν δὲν ἀναγγέλλει·
 Οὐδὲ ὅταν εἰς τὴν Ἰδὴν ν' ἀναβῇ ἐκείνη μέλλῃ,
 Ἄγρυπνοι αἱ ὧραι πλέον
 Ἀπολύουσι τὸ ζεῦγος τῶν πτηνῶν τῆς τῶν ὡραίων . . .

Εἰς αὐτοὺς ὁ νέος Ἕλλην τοὺς αἰγιαλοὺς ματαίως,
 Περιβλέπων, ἀνιχνεύει τοὺς θαλάμους τοῦ Νηρέως,
 Ὃπου τὰ λευκὰ τῆς μέλλῃ ἔλουσεν ἡ Ἀμφιτρίτη·
 « Ἐσυντρίφθῃ (λέγει) τῶρα τῆς Ποιήσεως ἡ κοίτη,
 Καὶ ἡ τοῦ Χριστοῦ Θρησκεία τὰς Ἑλληνικὰς ἐρήμους
 Ἀπερήμωσεν, εἰς ταύτας πέπλους ρίψασα πενθίμους,
 Καὶ δακρύει τῶρα μείνας
 Ὁ Ἀπόλλων τῆς Ἑλλάδος ἥλιος χωρὶς ἀκτῖνας (5). »

Βλέπει, βλέπει τὰς χιόνας τῶν Ἰταλικῶν ὀρέων
ὡς ταχὺς δελφὶν τὸ σκάφος πρὸς τὴν Βενετιάν πλέον . . .

Χαῖρε, Βενετία, χαῖρε! Νηρηΐς τῆς Μεσογείου,
Μὲ ὑγρὰν τὸ πάλαι κόμην καὶ εἰς δίφρον κοραλίου
Ἀπὸ τὸν βυθὸν ἀνέδυσ τῆς θαλάσσης ὡς ἐκείνη·
Πλὴν τὸ μέτωπόν σου τώρα λάμψιν ζωηρὰν δὲν χύνει·

Στέφουσι τὸ γηραιόν

Οἱ τοῦ Ἀδριατικοῦ σου μαργαρίται, ὠχροὶ πλέον.

Νικητὴς εἰς τὸ Μαρέγγον, ἐρασθεὶς τὰ θελγητρά της,
ἤρπαζε τὴν Ἀφροδίτην Πραξιτέλους ὁ Γαλάτης,
Καὶ ἀπὸ αὐτοῦ τὰς χεῖρας, ὡς ἀπ' ἐραστοῦ ἀγκάλην,
Ὁ τῆς Γερμανίας Καῖσαρ τὴν Θεὰν ἀπέσπα πάλιν (6).

Μὲ αὐτὴν καὶ εἰς τὸ κάλλος κ' εἰς τὰς χάριτας ὁμοία,
ἔλαβες ὁμοίαν τύχην, καὶ σὺ Κύπρις Ἰταλία!

Καὶ ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλου

Πίπτεις δέσμιος τοὺς κόλπους, ἢ Αὐστριακοῦ, ἢ Γάλλου.

Ἐπρεπεν ἀπὸ τὴν φύσιν νὰ πλασθῇς, ὦ Ἰταλία!
Ὀλιγώτερον ὠραία, ἢ πλειότερον ἀνδρεία.

Τὰς ὀρέξεις τῶν τυράννων ἢ δὲν ἤθελες φλογίζει,
ἢ τὸ ἀρειμάνιόν σου αὐτοὺς ἤθελε φοβίζει.

Ἀλλὰ ζώπυρον ὠραῖον αἰωνίων πόθων εἶσαι,
Καὶ κατὰ τοῦ ξένου ξένην δύναμιν ἐπικαλεῖσαι.

Σὲ νικήσουν, ἢ νικήσῃς,
Τῶν ἐχθρῶν, ἢ βοηθῶν σου μένεις λάφυρον ἐπίσης.

Ῥώμη! μὲ τὴν μάχιράν σου φόβητρον ἑπτὰ αἰώνων,
Ἡ βασίλισσα τοῦ κόσμου καὶ ἡ μήτηρ τῶν Κατῶνων!
Ῥώμη! μὲ τὰς κλεῖς τοῦ Πέτρου τῶν ἐθνῶν ἐλπίς καὶ τρόμος,
Ἡ βασίλισσα τοῦ κόσμου καὶ Χριστοῦ ἡ κληρονόμος!
Ῥώμη! τώρα βασιλέων καὶ λαῶν ὁ γέλως εἶσαι,
Σὲ θρηνεῖ ὁ Τίβερίς σου, καὶ ὡς ἐκκλησία κεῖσαι

Γοτθική, κρημνιζομένη,

Μὲ τοὺς νάρθηκας ἐρήμους, μὲ ῥιμμένα τὰ τεμένη.

Εἰς τὰς χώρας σου ἡ δόξα ἐσιώπησε πρὸ χρόνων.
Φωναὶ μόνον χαλκοστόμων καὶ θρησκευτικῶν κωδῶνων
Κλαθμυραὶ εἰς σέ δι' ὅλης ἀντηχοῦσι τῆς ἡμέρας,
Καὶ τοῦ Παπισμοῦ μὲ κρότον περιφέρεται τὸ τέρας
Διαβαῖνον μακροὺς βάλτους, πόλεις χήρας ἀπὸ δήμους,
Ὡς κωδωνοφόρος δράκων (7), ὅστις τρέχει τὰς ἐρήμους.

Μὲ βροντὴν φρικτῶν σημάτων

Ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο δάσος, ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο ἄντρον.

— Ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ ἕξ ἐκεῖνος χρόνους,
Καὶ ἡ Ῥώμη τῶν πληγῶν τοῦ ἀνενέωσε τοὺς πόνους.
Χαίροντες τὸν ἐπανεῖδον παλαιοὶ στενοὶ τοῦ φίλοι·
Νὰ τὸν ἀσπασθῶσιν ὅλων ἦσαν ἔτοιμα τὰ χεῖλη·
Ἀλλὰ γύρω αὐτὸς κύκλον ἀποστάσεως χαράττει,
Καὶ τὸ στόμα τοῦ κλεισμένον δάκτυλος σιγῆς φυλάττει·

Ἐφθασεν ὡς νέφος τρέχον

Κ' εἰς τὰ στήθη τοῦ κρυμμένης τρικυμίας μαύρας ἔχον.

Εἰς αὐτὸν ἰσχὺν δὲν ἔχουν, ὡς χαλαρωθέντα τόξα,
 Τῆς ἀστάτου κοινωνίας καὶ ὁ φόγος καὶ ἡ δόξα·
 Βλέπει ὅλα τὰ τοῦ κόσμου ὡς ὁ ἥλιος ὁ δῦων,
 Ὅστις βλέμμα εἰς τὴν φύσιν ρίπτει ἔσχατον καὶ κρύον·
 Ἀλλ' εἰς τῆς ψυχῆς του σώζει τὸν πυθμένα αἰσθημά τι,
 Καὶ αὐτὸ τὸ μέτωπόν του καὶ θολώνει καὶ ταραττει·
 Ἐξωθεν ἐμπνέει ψυχὸς
 ὡς χιονισμένη Αἴτνα, ἥτις καίει ἐνδομύχως.

Μελαγχολικὸς καὶ μόνος, τὴν αὐτὴν εὐθύς ἡμέραν
 Εἰς τοῦ ποταμοῦ τὴν ἄκραν διευθύνεται τὴν πέραν
 Καὶ κτυπᾷ κτυπᾷ τὴν θύραν ὑψηλῆς τινος οἰκίας·
 Πλὴν ἀνωφελῶς προσφέρει τ' ὄνομα τῆς Ἀγλαΐας·
 Εἰς τὸ πατρικὸν της δῶμα πρόσωπα κατοικοῦν ξένα,
 Καὶ ποῦ ἦτον, ἢ ἂν εἶζη, μὴ μαθὼν ἀπὸ κανένα
 Τραῦμα ἔλαβε θανάτου·
 Κάτωχρος καὶ τρέμων ὅλος, ἐστρεψε τὰ βήματά του.

Εἰς αὐτὰς τὰς ὄχθας ἔζη ἄλλοτε ἡ Ἀγλαΐα,
 Κ' εἰς τὴν ὄρασίν του τότε ἡ γῆ ὅλη ἐμειδία·
 Αἱ καρδίαι των ἐνούντο κ' ἔπνεον ἀέρα ἓνα,
 ὣς κλειστοῦ ἀκόμῃ ῥόδου δὺὼ φύλλα συσφιγμένα,
 Ἡ ἀθῶα μήπως τώρα εἰς τὸν τάφον ἡσυχάζῃ,
 Εἰς τὰ ἵχνη της κατόπιν ἐν ᾧ τρέχει καὶ στεναίνει
 Καὶ φρενιτιᾷ καὶ κλαίει
 Δυστυχὴς τις, ὅστις φρίκην καὶ εἰς ἑαυτὸν ἐμπνέει;

Τὴν καρδίαν καὶ τὸ γένος Ἑλληνὶς αὐτὴ γνησίᾳ,
 Τῆς Ἑλλάδος ὅτε πρῶτον ἤχησεν ἡ τρικυμία
 Καὶ εἰς τὴν Ἐπτάλοφόν του τοὺς ἀόπλους καὶ ἀθῶους
 Ὁ μαινόμενος Καλῖφης ἐκερμάτιζεν ἀθρόους,
 Ἀπὸ Βόσπορον εἰς Ῥώμην ἔδραμε μετὰ γονέων.
 Διατί ἐκεῖνον εἶδε σπουδαστὴν ἐκεῖ καὶ νέον;

Διατί τὴν Ἰταλίαν

Ἄφησεν αὐτὸς, προδῶσας τριετὴ θερμὴν φιλίαν;

Ἐναυάγει ἐν τῷ μέσῳ τῶν πολιτικῶν τῆς σάλων·
 Ἡ Ἑλλάς, καὶ πρὸς ἐκείνην ἔτρεξε μὲ στῆθος πάλλον·
 Πλὴν καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμῃ τῶν μαχῶν τὰς τρικυμίας
 Κλαυθρηραὶ τὸν ἐκυνήγουν αἱ φωναὶ τῆς Ἀγλαΐας.
 Ἐκ τῶν κόλπων τῆς πατρίδος πρὸς τὴν Ἀγλαϊάν πάλιν
 Ἐπανῆλθε μὲ θανάτου εἰς τὰ ὄρματα τοῦ ζάλην,
 Μαθὼν ὅτι πρὸς τὰ τέλη
 Καὶ ὠχρὰ, τῶν ἡμερῶν τῆς ἡ λαμπρᾶς νὰ σβύσῃ μέλλει...

Εἰν' ἐσπέρα· ζῶν πᾶσα, πᾶσα κίνησις ἐκπνέει·
 Τὴν ἀποθανοῦσαν Ῥώμην τῆς νυκτὸς τὸ ἄστρον κλαίει·
 Τοῦ Ἁγίου Πέτρου λάμπων καὶ σεληνοφέγγων ὅλος
 Εἰς τὰ νῶτα τῶν ἀέρων ἐπικάθηται ὁ θόλος,
 Καὶ φρονεῖς, ὡς τὰς μεγάλας κορυφὰς τῶν Ἀπεννίνων,
 Ὅτι δάκτυλοι Ἐργάτου Θεοῦ ἔπλασαν κ' ἐκαῖνον·
 Τύπον τόσου μεγαλείου

Παριστᾷ ὁ Γίγας οὗτος τῶν ναῶν τῆς ὑψηλίου (8)!

Εἰς τὸ Κολοσσαῖον (9) κεῖται ἀλυσόδετος καὶ τρέμων
Ὁ τὸν κόσμον ὑποτάξας τῆς ἀρχαίας Ῥώμης Δαίμων,
Καὶ σικκὰ πλανῶνται δύο εἰς τὸ Πάνθεον (10) ὀργῆλαι,
Ἵψηλαὶ καθὼς ἐκείνου αἱ ὑπερμεγέθεις στῆλαι,
Διὰ τὴν ἐλευθερίαν ἓνας Βροῦτος παιδοφόνος,
Διὰ τὴν ἐλευθερίαν ἄλλος Βροῦτος πατροκτόνος.

Πλὴν μὲ στενχυροὺς ματαίους,
Πλὴν ματαίως εἰς τὴν Ῥώμην ζητοῦν Ῥώμην καὶ Ῥωμαίους.

Σκυθρωπὸς ὁ νέος Ἕλλην κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην
Ἔτρεκε παρὰ τὴν Τρέβην (11) τὴν σιγῶσαν τότε κρήνην·
« Τόποι (ἐκραξεν) ἀρχαῖοι, ὅπου καὶ αὐτὴ ἀκόμη -
Ἄφρωνος, ὡς ἡ θανοῦσα, κοίτεται ἡ ζῶσα Ῥώμη·
Ὅπου μεταξὺ τῶν τάφων ἡ νεκρὰ φωνή μου μόνη
Τῆς σιγῆς καὶ τῆς ἐρήμου τὸ κενὸν αὐτὸ πληροῖει!

Λοιπὸν ὅλα σιωπῶσι,

Θνήσκουν ὅλα, καὶ ματαίᾳ ἡ φροντίς ἡμῶν ἡ τόση!

« Εἰς τὴν γῆν περιηγήθην· κόνις, κόνις (εἶπα) εἶναι
Ἡ τεθρυλλημένη Ῥώμη, αἱ περικλεεῖς Ἀθῆναι .

Εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστράφην· ὡς τοῦ λύχνου θρυαλλίδα,
Καὶ αὐτὸ τὸ ἄστρον σβύνον εἰς τὸ μαῦρον χάος εἶδα.

Ἴσως (εἶπα) μ' ἐγγυᾶται, ἴσως τὴν ἀθανασίαν

Ὁ ζωῆς δοτὴρ Φωστήρ μας· μὲ ψυχῆς ἀπελπισίαν

Κ' εἰς αὐτοῦ τὸν δίσκον εἶδα,

Ὡς κηλίδα, χαραγμένην τοῦ θανάτου τὴν σφραγίδα... »

Ἀλλ' οἱ κώδωνες σημαίνουν, καὶ ὁ Δαίμων τοῦ θανάτου
φαίνεται ὅτι τοὺς κρούει μὲ τὴν μαύρην πτέρυγάν του .

Πάλλονται, καὶ ἡ φωνή των, ὡς φωνὴ ἀπὸ τὰ νέφη,

Ὅλα (λέγει) ὅλα φεύγουν, καὶ κἀνὲν δὲν ἐπιστρέφει.

Ἔστεκεν ὁ Ἕλλην σύννους, ὅτε ἀπὸ αἰφνιδίαν

Ἀστραπὴν ὡς νὰ ἐτρώθη, κραυγὴν ἄφησεν ἀγρίαν,

Κ' ἐκ τῆς προσβολῆς τῆς τόσης

Ἄγαλμα καὶ στερημένος φρενῶν ἔμεινε καὶ γλώσσης.

Ποίᾳ δύνάμει τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμά του δεσμεύει;
 Διὰ τί ὡς φύλλον τρέμει ὅταν αὖρα τὸ σαλεύῃ;
 Φάντασμα κἀνὲν ἐμπρός του μ' ἐπικήδειον σινδόνην
 Εἰς τῶν παλαιῶν μνημείων περιφέρεται τὴν κόνιν;..
 Εἰς τὰνάματα τῆς Τρέβης, τῆς εἰς ἄργυρον πλουσίας,
 Ἀντχνακλωμένην εἶδε τὴν μορφήν τῆς Ἀγλαΐας,

Καὶ τὰ ὧτά του συγχρόνως

Ἐπληξε τοιούτου θορήνου διακεκομμένος τόνος·

« Ἦτον ἐποχή, ὁπότε εἰς τῶν κλυθμηρῶν κωδωνῶν
 Δὲν ἐπρόσεχες τοὺς ἤχους τοὺς ἀγγέλλοντες τὸν χρόνον,
 Καὶ μαζύ μου ἐλησιμόνεις εἰς μαγευτικὰς ἐκστάσεις

Τὸν κειρὸν καὶ τὰς ἐκτάσεις .

Ἡ γλυκεῖα φεῦ! ἐκείνη τῆς ἀνοιξέως μας ὥρα
 Πέρασε, καὶ πικρὸν ἦλθε τὸ φθινόπωρόν μας τώρα... »

« Εἶχες τότε, εἶχα τότε ψυχὴν νέαν, σῶμα νέον,
 Καὶ τὰ στήθη μου τ' ἀθῶα πῦρ ἐλέρμικινεν ὠραῖον,

Πῦρ φλογίζον τὴν καρδίαν, ἀλλ' αὐτὴν ἐξαγιάζον,

Πῦρ ἀγνὸν καὶ ὁμοιάζον

Τὴν πυρὰν τὴν εἰς τὸν Γάγγην ἐπιτάφιον ἐκείνην,

Ὅπου σάρκες πιστῆς φίλης καίονται χωρὶς ὁδύνης...

« Ἄνθρωπε! εἰς τὴν ψυχὴν μου ἐκουσίως, ἀκουσίως

Κακὸν ἔφερες καὶ τραῦμα διαμέγον αἰωνίως·

Τῶν τερπνῶν μου αἰσθημάτων ἀπεξήρανες τὴν βρύσιν,

Μαύρην μ' ἔδειξες τὴν φύσιν,

Καὶ μ' ἐβίασες ἀσπλάγχχνως ν' ἀφαιρέσω πᾶσαν πίστιν

Ἀπὸ πᾶν καὶ ἀπὸ πάντας καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν Κτίστην...

« Μ' ἄφησες, καὶ ξίφος φέρων ἔτρεξες εἰς τὴν πατρίδα·

Πλὴν αὐτὸ τὸ ξίφος ἔχει μίαν αἵματος κηλίδα.

Χρόνους ἔξ ἀτελευτήτους ἔπαθα διὰ σέ ὅσα

Ποτὲ ἄλλη ψυχὴ ζῶσα·

Ἀγανάκτησιν αἰσθάνθη καὶ κατάνυξιν καρδιάς,

Ἔρωτος καὶ μίσους θέρμην καὶ θανάτου ἀγωνίας...

«Εὖχου, εὖχου τοῦ θανάτου εἰς ἐμὲ τὴν ἡσυχίαν,
Καὶ πρὸς ἄλλην τρέξε, φέρε ὄρκους, πίσιν καὶ λατρείαν.

Ἄς ἀνάψωσι συγχρόνως τῆς ταφῆς μου αἱ λαμπάδες

Καὶ τῶν γάμων σου αἱ δᾶδες,

Καὶ εἰς ἓνα ναοῦ θόλον ἅς ἠχήσῃ ὁμοφώνως

Ὁ ψαλμὸς ὁ τῆς κηδείας, ὁ ψαλμὸς ὁ τοῦ νυμφῶνος...»

Λυπηροὺς τοιούτους λόγους αὐτὴ φεύγουσα ἐλάλει,

Κ' ἡ περιοχὴ ἀντήχει τῶν μνημείων ἡ μεγάλη.

Ἄφωνος ἐκεῖνος ἔτι καὶ ἀκίνητος τὴν βλέπει·

Τὴν μορφὴν τῆς τοῦ θανάτου ἐπεσκίαζεν ἡ σκέπη,

Καὶ τὸ κάλλος τῆς ὠχρίᾳ μαραινόμενον καὶ θνήσκον.

Τὴν ὥραιάν Ἀγλαίαν μόλις εἰς αὐτὴν εὐρίσκων,

Χεῖμαρρὸν δακρύων χύνει -

Καὶ αὐτὰ προφέρων, χεῖρας πρὸς τὴν φεύγουσαν ἐκτείνει·

«Ἐρωμένη μου ἀθλία, μετεβλήθης λοιπὸν τόσον!

Πῶς λοιπόν! ἀπεσερήθης τῶν θελγήτρων σου τὴν δρόσον!

Πῶς! ὠχρίασαν τὰ ῥόδα τοῦ προσώπου σου ἐκεῖνά!

Πῶς! τὸ βλέμμα σου δὲν ἔχει τὴν προτέραν του ἀκτῖνα!

Πῶς λοιπόν! ὡς ἡ σελήνη,

Ἢ ὠχρὰ μορφὴ σου πένθος καὶ μελαγχολίαν χύνει!

« Ἄνθος ἄλλοτε στολίζον τὴν κοιλάδα τῆς ζωῆς μου!

Ἄνθος μαρανθὲν καὶ θῦμα τῆς φαρμακερᾶς πνοῆς μου!

Ἀπὸ σὲ λοιπὸν πλησίον πέρασα ὡς ὁδοιπὸρος

Ἄνεμος τῆς ἐρημίας, ἄνεμος θανατηφόρος!

Πέρασα ὡς λίθος καίων

Καὶ ξηραίνων κάθε ἄνθος μυροφόρον καὶ ὠραῖον!

« Ἄκουσέ με!... ἐὰν στήθῃ ἀπὸ γύπας σπαραγμένα,

Ἐὰν χεῖλῃ σιωπῶντα κ' ἐνταύτῳ φαρμάκευμένα,

Ἄν ψυχὴ φρενιτιῶσα καὶ ἀσπαίρουσα καρδίᾳ,

Ἄν θερμὴ θανάτου δίψα καὶ ὀδυνηρὰ μανία

Ἐξιλέωσίς σου ᾔηται,

Πρὸς ἐμὲ τὸ βλέμμα στρέψε κ' ἐξιλεωμένη μεῖνει.

« Ἡ ἀρὰ τοῦ Κάϊν, βλέπεις, εἰς τὸ μέτωπόν μου μένει
Μὲ βαθεῖς, μὲ ἀνεξάλειπτους χαρακτῆρας ἐγγραμμένη.
Μ' ἐλιγμοὺς καὶ μὲ πλεκτάνας, μὲ θανάτου δριμὺν πόνον
Ὅφιν θλίβει, ὅφιν σφίγγει τὴν καρδίαν μου πρὸ χρόνων·

Πλὴν στιγμᾶς τινος καρτέρει,

Καὶ ἡ θεά μου δὲν θέλει φρίκην πλέον σ' ἐπιφέρει. . . »

Γοερὰν φωνὴν ἐκπέμπει ὡς νὰ ᾄδει ἡ ἐσχάτη,
Καὶ λειποθυμίᾳ αἰφνης τὸν προσβάλλει βαρυτάτῃ·
Ἐπεσεν ὡς στάχυν, ὅστις ἀπὸ τὸν βορρᾶν πατεῖται·
Καὶ ψυχρὸς καθὼς ὁ λίθος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται,
Καὶ ὠχρὸς καθὼς αἱ λάμπεις τοῦ νυκτερινοῦ ἀστέρος
Ῥέουσai εἰς τὸ νεκρὸν τοῦ πρόσωπον ἐκ τοῦ αἵθερος,

Ἐκλείσει τὰ βλέφαρά του,

Εἰς τὸ τέρμα σταματήσας τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου·

Ἀλλ' ὦ τέρψις! . . μετ' ὀλίγον καὶ οἰκτίρμονας καὶ φίλους
Εἰς τὸ κρῖον μέτωπόν του συναισθάνεται δακτύλους,

Καὶ γλυκύθυμος φωνή τις εἰς τὰ ὦτά του νὰ κλαίῃ,
 Καὶ θερμὸς καὶ μυροφόρος γύρω του ἀήρ νὰ πνέῃ.
 Βαθμηδὸν τῶν ὀφθαλμῶν του διαλύονται τὰ νέφη,
 Καὶ εἰς τὴν ζωὴν συγχρόνως κ' εἰς τὴν λύπην ἐπιστρέφει...

Ἦτον ἄρα ὀπτασία;

Ἢ πρὸς τοῦτον ἐπανῆλθε συμπαθὴς ἡ Ἀγλαΐα; ..

Θολερὰ τὰ βλέμματά του πανταχοῦ περιπλανῶνται·
 Ὅλα ὅμως εἰς τὴν φύσιν ἡρεμοῦσι καὶ κοιμῶνται·
 Τῆς νυκτὸς τὸ ἐβενῶδες τρέχει ὄχημα ἡσύχως,
 Καὶ κἀνεῖς εἰς τὸν αἶρα, εἰς τὰ ἔλη κἀνεῖς ἦχος·
 Ὡς νεκρὸς ἀκόμα μένει· ἀλλὰ τὸ νεκρὸν του στόμα
 Ἐξακολουθεῖ νὰ χύνη κλαυθμηρὰς φωνὰς ἀκόμα·

Εἰς τοῦ λυριστοῦ τὴν χεῖρα,

Καὶ ἀφ' οὗ θραυσθῇ, ἀφίνει μέλος πρόσκαιρον ἢ λύρα·

« Ἐφυγες, καὶ φραγμὸς μέγας μᾶς χωρίζει, μᾶς μακρύνει.
 Τοὺς ἐσχάτους μου κἂν λόγους αὐτοὺς ἄκουσε... μὴ θρήνεις!

Δυστυχῆς δὲν εἶσαι μόνη, καὶ σὲ μόνην παρκαίρωσ
Δὲν ἐμάρανεν ἡ λύπη, δὲν κατέφαγεν ὁ ἔρως.

Ἄφες τὰ ὠχρά μου χεῖλη,
Ἄφες νὰ κατασπασθῶσι τὰς νεκράς σου χεῖρας, φίλη!

« Σκληρὸς δόλος συγγενῶν σου, τῆς πατρίδος περισάσεις
Μ' ἐπερίπλεξαν, καὶ ξένος προδοσίας εἶμαι πάσης.

Ἄθλιος! δὲν ἐδυνήθην, εἰς στιγμὴν ζωῆς κάμμιαν,
Ἢ νὰ φέρω εἰς τοὺς ἄλλους, ἢ νὰ εὕρω εὐτυχίαν.

Ὅχι!.. ὄχι!.. ὡς θηρίον,
Τῆς ἀγαπητῆς μου μόνος κατεσπάραζα τὸν βίον... »

— Ἡ αὐγὴ ἀπὸ τὴν ἄκρην τοῦ Καπιτωλίου στέλλει
Φῶς γλυκὺ, πλὴν εἰς ἐκεῖνον ἡ αὐγὴ δὲν ἀνατέλλει.

« Ἡ μορφὴ τῆς ἦτον (λέγει); ἦτον ἄρξ ἡ φωνή της;
Ἢ τὰς φρένας μου ἐξῆψε φλογερὸς ἐγκεφαλίτης,
Καὶ εἰς ταραχώδη σάλον, εἰς ἀτάκτους συγκινήσεις
Κυματίζονται ἀκόμη αἱ πληχθεῖσαί μου αἰσθήσεις; »

Ἄλλ' ἐμπρὸς μου φεῦ! ἐφάνη
Ἀληθῶς τὸ τεθλιμμένον θῦμά μου, πρὶν ἀποθάνη. »

Δυστυχῆ, τῆς λύπης μόνος τὸ ποτήριον δὲν πίνεις.
 Τρυφερότης ὀλεθρία! εἰς τὰς ἀκοὰς ἐκείνης
 Τῆς ἐπιστροφῆς σου ἅμα ἔφθασεν ἡ ἀγγελία,
 Εἰς τὰ σπλάγγνα της φρικώδης ἀνηγέρθη τρικυμία.
 Ἐπεθύμει, ἐφοβεῖτο τὴν αἰφνιδίον σου θεάν.
 Πλὴν εἰς ταύτης τελευταῖον μεθυσθεῖσα τὴν ιδέαν
 Καὶ παράφορος, ἐκ νέου
 Φλεγμονὴν νὰ ἐρεθίσῃ ἔλκους ἔτρεξεν ἀρχαίου.

— Μαστιζόμενος ὁ τάλας ἀπ' ἐλέγχους συνειδότος,
 Μέλλοντος ἀκτῖνα βλέπει μίαν μόνην εἰς τὸ σκότος.
 Τρέχει, τρέχει ἐξετάζων... τὸ ἀκοίμητόν του ὄμμα
 Ἀνευρίσκει τῆς ἀθλίας ἐρωμένης του τὸ δῶμα.
 Εἰς οἰκίαν προαστείου, ὅπου ἔζη μακρυσμένη,
 Καίων ὅλος, ριγῶν ὅλος καὶ κλονούμενος ἐμβαίνει...

Ἄλλ' ὦ τύχη ὀλεθρία!

Ἄφαντος ἀπὸ τὴν Ῥώμην ἔγινεν ἡ Ἀγλαΐα.

Εἰς τοιαύτην ἀγγελίαν λύνονται τὰ γόνατά του,
 Σκοτοδινιᾷ καὶ πίπτει ὡς εἰς βάραθρα θανάτου.
 Παρομοίως ὁδοιπόρος, εἰς κρημνὸν ἂν ὀλισθήσῃ
 Κ' εἰς τὴν πτώσιν του ἐκ τύχης κορμὸν δένδρου ἀπαντήσῃ,
 Τὸν ἀρπάζει καὶ κρεμαῖται περιστρέφων φρίκης ὄμμα...
 Ἀλλὰ θραύεται κ' ἐκεῖνος;.. Μὲ τραυματισμένον σῶμα,
 Μὲ θανάτου τότε ζάλην
 Ἀπὸ μίαν βράχου πέτραν καταφέρεται εἰς ἄλλην.
 Διωκόμενος ἀπαύστως ἀπὸ μαύρας ἐνθυμήσεις,
 Δίδεται εἰς τὰς βιαίας καὶ συχνὰς περιπλανήσεις·
 Ἀλλ' αὐταὶ ὁδύνην φέρουν εἰς τὰ μέλη του καὶ κλόνον,
 Καὶ ἀνάπαυλαν καὶ μίαν εἰς τὸν ψυχικὸν του πόνον.
 Εἰς τὰ λείψανα τῆς Ῥώμης κάποτε τὸ βλέμμα στρέφει·
 Ἀλλ' ἡ Ῥώμη τῆς ψυχῆς του τὴν μελαγχολίαν τρέφει·
 Ἡ σημερινή της θεά
 Εἰς τὴν πάσχουσαν καρδίαν πηγὴ λύπης εἶναι νέα.

Κόσμον μέγαν, ὅστις ἦτον ἄλλοτε καὶ κατεστράφη,
 Ἐνθυμίζουσι τῆς Ρώμης καὶ ἡ κόνις καὶ οἱ τάφοι
 Τμήματα μαρμάρων κεῖνται εἰς τὸ ἔδαφος ῥιμμένα,
 ὣς εἰς γῆν κοιμητηρίου κόκκαλα διεσπαρμένα·
 Εἰς πεδῖον μάχης ἦλθον ὁ Καιρὸς ὁ πανδαμάτωρ
 Καὶ ὁ Νοῦς ὁ ἀρχιτέκτων ὁ τῆς ὕλης παντοκράτωρ,
 Τῆς δὲ πάλης των σημεῖα
 Τὰ κολοβωθέντα ταῦτα καὶ ἡμίθικτα μνημεῖα.

Τὴν μεγάλην κεφαλὴν του μὲ τὴν τήθεννον σχεπάσας,
 Τῶν φονέων του ὁ Καῖσαρ τὰς πληγὰς ἐδέχθη πάσας·
 Μ' αἱματόφυρτον πορφύρην καὶ ἡ Ρώμη καλυμμένη,
 Τοὺς τραυματισμοὺς τοῦ Χρόνου ἓνα ἓν ὑπομένει·
 Ἡ τὸ πάλαι μέχρι Γάγγου στήλας στήσασα τροπείων
 Συνεστάλη ὅλη τώρα εἰς σωρὸν πετρῶν ἀρχαίων,
 Καὶ Νιόβη πετρωθεῖσα,
 Μὲ θρηνῶδες σχῆμα στέκει λαῶν τέκνων στερηθεῖσαν.

Ἐκ τῶν σωζομένων ὅμως δόμων της καὶ ἀνδριάντων
 Ὑποπτεύεις ὅτι πόλις ἦτον ἄλλοτε Γιγάντων,
 Κ' ἐννοεῖς ἐκ τοῦ μεγέθους τῶν στοῶν της τῶν ἀρχαίων
 Ὅτι ἄλλοτε εἰς ταύτην ἔζη ἔθνος βασιλέων.

Ἐκ τοῦ Κολοσσαίου λέγεις ὅτι πτέρυγας ἀπλόνων
 ἔφυγεν ὁ νικηφόρος Ἀετὸς τῶν λεγεόνων,

Εἰς τὰ ὕψη τῶν ἀστέρων

Τῆς ἀλύσεως τοῦ κόσμου ἡμιθραύστους κρίκους φέρων·

Ἄσημον ὁ Τίβερις της βίον ῥέει, καὶ ζῇ μόλις

Ὁ τὸ πάλαι πλημμυρήσας ἐπὶ τῆς Εὐρώπης ὅλης . . .

Μὲ τὴν κεφαλὴν σκυμμένην εἰς τὴν γέφυράν του ποῖος

Στέκει καὶ μετρεῖ τὸ βάθος τῶν ὑδάτων ἀπαισίως; . .

Εἶν' ἐκεῖνος . . . εἰς τ' ἀφρώδη καὶ βροντῶντα ρεύματά του

Ζητεῖ ἄρά γε νὰ σούτῃ δίψαν φλογερὰν θανάτου;

Τῆς θρησκείας λεπτὸν νῆμα

Δὲν κρατεῖ μακρὰν τοῦ βόθρου τὸ κρεμάμενόν του βῆμα;

ὦ σωτήριον καὶ μέγα δόγμα τῆς ἀθανασίας!

Μᾶς παρηγόρεῖς μὲ μόνην ἀπλὴν θεὰν ἐκκλησίας·

Τὸ κωδωνοστάσιόν της, δάκτυλος ἀνυψωμένος,

Εἰς ἡμᾶς τὸν Φάρον δείχνει τ' οὐρανοῦ μας λιμένος·

Ἀλλ' αὐτὸν ἡ δυσπιστία αἰωνίως βασανίζει,

Καὶ ἅκτις Θεοῦ τὸν ἄδ' ἡν τῆς ψυχῆς του δὲν φωτίζει·

Ἀπωλείας τρέχει δρόμον·

Ὁ Θεὸς ἀντὶ ἐλπίδος εἰς αὐτὸν ἐμπνέει τρόμον.

Τρέχοντα εἰς ἀπατήτους μεταξὺ φαράγγων δρόμους

Μὲ τοὺς χαλινοὺς ῥιμμένους εἰς τοῦ ἵππου του τοὺς ὦμους

Ἀγροφύλακες πολλάκις ἔτυχε νὰ τὸν ἰδῶσιν,

Ἐντρομοὶ καὶ ἀποροῦντες εἰς τὴν τόλμην του τὴν τόσῃν.

Ἄλλοτε τὴν νύκτα πάλιν ὑπὸ τ' οὐρανοῦ τὰς δᾶδας

ὥς παράφρων διατρέχων τὰς τριγύρω πεδιάδας,

Τὴν ἡμέραν ἀπαντᾷτο

Ἴππον μόλις ἀπολαύων εἰς τὰς πεύκας ὑποκάτω.

Ἄλλ' ἐξαίφνης ἀνωνύμου χειρὸς ἔγγραφον λαμβάνει·
 Ἐφθασεν ἡ Ἀγλαΐα εἰς Παρίσια, μανθάνει,
 Ἀπὸ τοὺς σκληροὺς γονεῖς τῆς ἀκουσίως φερομένη...
 Εἰς τὰς πτέρυγας ἀμάξης ταχυδρόμου ἀνθραίνει·
 Πρὸς τὰς Γαλλικὰς Ἀθήνας ἐκ τῶν Ἀπεννίνων τρέχει,
 Καὶ τοσαύτας περὶ πύλεις εἰς κἀμμίαν δὲν προσέχει.

Ποῖος τώρα διαβαίνει

Τὴν μονότονον Εὐρώπην, καὶ ἀναίσθητος δὲν μένει;

Ἐπεσεν ὁ Κόρσος-Ἕλλην, ὁ κρατῶν τὴν γῆν εἰς σάλον,
 Τοῦ ὁποίου κάθε βῆμα ἦτον τρόπαιον τῶν Γάλλων·
 Ἐπεσε, καὶ σιωπῶσα μένει τώρα ἡ Εὐρώπη·
 Ἐπεσε, καὶ πᾶσα τώρα κίνησὶς τῆς διεκόπη·
 Τὰς ἀγκύρας τοῦ ὁ Ἄγγλος Ποσειδῶν κρατεῖ ριμμένας
 Καὶ τῶν πλοίων τοῦ τὰ δάση σήπονται εἰς τοὺς λιμένας,
 Κ' εἰς τὰ ἔλη των τ' ἀρκεῖται

Τὰ πυκνὰ τῶν Ῥώτων σμήνη ἐκυβίσθησαν ἀθρόα.

Ποῦ οἱ χρόνοι, ὅτε σκῆπτρα δέκα δυναστῶν μεγάλων
 Εἰς τὸ ράμφος του ἀρπάζων ὁ Ἀλεκτρυὼν τῶν Γάλλων (12)
 Καὶ τὴν οἰκογένειάν του γύρω γύρω του φωνάζων,
 Εἰς αὐτὴν ὡς κόκκους σίτου τὰ διέσπειρε μοιράζων;
 Ὅτε τῆς Εὐρώπης ὅλης ἐξετύλιττε τὸν χάρτην
 Καὶ τὰ Κράτη τῆς ἐκθέτων εἰς τὸν κάθε Βοναπάρτην,
 Ἐν μικρὸν, ἢ μέγα στέμμα
 ἔλεγεν εἰς τὸν καθένα γὰ ἐκλέξῃ μὲ τὸ βλέμμα (13);

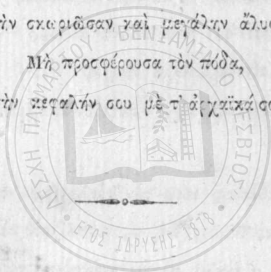
Ὁ καθεὶς μονάρχης τώρα, ἥσυχος ποιμὴν κ' εὐδαίμων,
 Μὲ τὴν ράβδον διευθύνει ποίμνιον ἰσχυρὸν καὶ τρέμον,
 Καὶ ἀμέλγων τὴν οὐσίαν τῶν προβάτων του ἀνέτως,
 Τὴν λευκόμαλλόν των ράχιν κείρει δις καὶ τρίς κατ' ἔτος·
 Καὶ ὁ Λεὼς τῆς Βιέννης, εἰς τὸ κέντρον ἐμφωλεύων,
 Ἀστυνόμος τῆς Εὐρώπης καὶ αὐτὴν κατασκοπεύων,
 Μᾶς τοξεύει λοξὸν βλέμμα
 Κόκκινον τὸ ρύγχος ἔχων μὲ τοῦ Πήγα μας τὸ αἷμα.

Οὐδ' εἰς σὲ τὸν νοῦν της πλέον ἢ Εὐρώπη προσηλόνει,
 ὧ πατρίς μου! καὶ περῆλθον οἱ τρισένδοξοί σου χρόνοι,
 Ὅτε κάθε θρίαμβός σου εἰς τὰς πόλεις της ἀντήχει·
 Ὅτε ὅλων τῶν Μουσειῶν καὶ Θεάτρων της οἱ τοῦχοι
 Ἐστολίζοντο μὲ ζώντων ἡμιθέων σου εἰκίνας·
 Ὅτε τὴν ἀνάστασίν σου μετὰ εἰκοσιν αἰῶνας
 Καθενὸς εὐλόγει στόμα,
 Καὶ Ἀνατολὴ καὶ Δύσις εἶχον ἐκθαμβὸν ἐν ὄμμα.

Εἰς τῆς Ἑλβετίας τότε τὴν ὑψηλοτέραν πέτραν
 Ἐστεκεν ὁ μέγας Τέλλος (14) εἰς τοὺς ὄρους μὲ φαρέτραν,
 Εἰς τὴν δεξιὴν μ' ἐκαῖνο τὸ τυραννοκτόνον τόξον,
 Καὶ ὁ Στρατηγὸς ποιμένων καὶ ζευγηλατῶν ἐνδοξών
 Τοὺς βισκοὺς καὶ γεωργοὺς σου ἐχαίριε τοῦ Μαινάλου,
 Ὅτε ὅλοι στρατιῶται, ὅπλου στερημένοι ἄλλου,
 Μὲ τὰ ρόπαλα εἰς χεῖρας

Τῆς Κορίνθου, τῆς Ναυπλίας κατεδάφιζον τὰς θύρας.

Καὶ ἡ φήμη σου μεγάλη ἔτρεχε τὸν κόσμον ὅλον
 Εἰς τὸ δημοκρατικόν σου ὅτε εἶχες πυροβόλον
 Μόλυβδον ἐλευθερίας, δυσσηχῇ καὶ ἀπευκταῖον
 Εἰς τὰς ἐκνευρισμένας ἀκοὰς τῶν βασιλέων·
 Κ' ἔτεινον πρὸς σέ τὰ ἔθνη μ' ἐκπληξιν τὸν δάκτυλόν των
 Ὅτε, εἰς τὴν σκαριῶσαν καὶ μεγάλην ἄλυσόν των
 Μὴ προσφέρουσα τὸν πόδα,
 Ἐστεφες τὴν κεφαλὴν σου μὲ τ' ἀρχαῖκά σου ῥόδα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ

ΠΡΩΤΟΝ ΤΑΞΜΑ.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (1), ΣΕΛΙΣ 2.

Ὁ Ναπολέων Βουοναπάρτης ὑπῆρξε τὸ μέγα φαινόμενον τῆς ἐσπερίας Εὐρώπης καὶ ὁ μόνος τῶν μεταγενεστέρων, τὸν ὁποῖον δυνάμεθα νὰ παραλληλίσωμεν πρὸς τοὺς μεγαλορυστέρους ἄνδρας τῆς ἀρχαϊότητος. Ἄν αἱ περὶ κοινῶν ἀνθρώπων γενεαλογικαὶ συζητήσεις ἀποδύνωσιν ἐπαχθεῖς, ἐγείρει ὁμῶς τὴν περιέργειαν ἢ τοιαύτη ἔρευνα γινομένη περὶ τοῦ Ναπολέοντος, τοῦ ὁποῖου τὴν κατὰ γωγὴν ἔρχομαι διὰ βραχείων νὰ ὑποστήσω Ἑλληνικὴν, ἀκολουθῶν τὴν γνώμην πολλῶν καὶ εἰς ἱστορικὰς μαρτυρίας στηριζόμενος.

Ὁ νεώτερος τῶν υἱῶν Δαβὶδ τοῦ δευτέρου Γεώργιος Νικηφόρος Κομνηνὸς μετέβη κατὰ τὸ 1476 ἔτος ἀπὸ

Τραπέζουντος εἰς Λακωνίαν, ὅπου τυχὼν λαμπραῖς ὑποδοχῆς, κατέστη ἀρχηγὸς τῆς Ἐπαρχίας ταύτης. Ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν δύο ἑκατονταετηρίδων, ὁ Κωνσταντῖνος Στεφανόπουλος Κομνηνός, δέκατος κατὰ διαδοχὴν Πρωτογέρων τῆς Σπάρτης, ἐπὶ κεφαλῇς τρισχιλίων Σπαρτιατῶν προτιμώντων τὸν ὑπερόριον βίον ἀπὸ τὸν Ὀθωμανικὸν ζυγόν, κατέλιπε τὴν Ἑλλάδα κομίζων εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὡς ὁ Αἰνίας, τὴν Θρησκειὰν καὶ τὰ ὅσα τῶν πατέρων του. Προσορμισθείσης τῆς Ἑλληνικῆς ἀποικίας εἰς Σικελίαν, μέρος αὐτῆς ἀπέπλευσεν εἰς Γένουαν, ὅπου ὁ Κομνηνός, ὡς πληρεξούσιος τῶν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του Ἑλλήνων, ἔφερε πρὸς τὴν Σύγκλητον πρότασιν περὶ συνοικισμοῦ των εἰς τὴν Κόρσικαν, τὴν ὁποίαν κατεῖχε τότε ἡ Γενουϊκὴ Δημοκρατία. Μετὰ τὴν αἰσίαν ἔκδοσιν τῆς διαπραγματεύσεως, οἱ νέοι ἀποικοὶ, ἐπιβάντες εἰς τὰ πλοῖά των, εὐροδόθησαν τὸν Μάρτιον 1676 εἰς τὴν παρ' αὐτῶν ἐκλεχθεῖσαν νῆσον. Αἱ γαῖαι τῆς Παομίας, Σαλονίας καὶ Ρεβιούδης παρεχωρήθησαν εἰς τοὺς Ἕλληνας· ὁ δὲ Κομνηνός, ὡς ἀρχηγός, ἔλαβε παρὰ τῆς Βουλῆς πολλὰ προνόμια, ἐξ ὧν τὰ κυριώτερα ἦσαν νὰ ἔχη περὶ αὐτὸν σωματοφυλακίην, νὰ φορῇ μόνος τὸ κόκκινον καὶ ἰοειδὲς χρῶμα, ν' ἀπολαύῃ ἐπ' ἐκκλησίας ἰδιαιτέρας τιμὰς τὴν ἡμέραν τοῦ

Πάσχα καὶ εἰς ἄλλας ἐπισήμους ἑορτάς, νὰ θυμιάζεται πρῶτος καὶ νὰ δέχεται τὸν ἄρτον τῆς Ἀγίας Μεταλήψεως ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἱεροπραγοῦντος· ἀβλαβῆ τῶν εὐγενῶν τῆς Ἑλλάδος προνόμια, συγκρινόμενα πρὸς τὰ τῶν ἀριστοκρατῶν τῆς θρυλλουμένης διὰ τὴν εὐνομίαν τῆς Εὐρώπης.

Ἐπὶ τῆς μεταναστεύσεως ταύτης, ὁ Κομνηνὸς συνωδύετο ἀπὸ πολλοὺς υἱοὺς του. Εἰς τούτων, Καλόμερος ὀνομαζόμενος, διὰ διπλωματικὴν ὑπόθεσιν ἀπεστάλη πρὸς τὸν Μέγαν Δούκα τῆς Τοσκάνης εἰς Φλωρεντίαν. Ὁ πατήρ του ἀπέθανεν ἐν τοσούτῳ, καὶ ὁ νέος Ἕλληνας, τὸν ὁποῖον ὁ Δούξ εὐνοῶν ἐκράτησεν εἰς τὴν αὐλήν του, παρήτησε διὰ παντὸς τὴν Κόρσικαν.

Ἡ σύνθετος λέξις καλό-μερος εἰς τὴν Ἰταλικὴν γλῶσσαν μεταφράζεται buona-parte (βουόνα-πάρτε). Τὸ κύριον λοιπὸν ὄνομα Καλόμερος τοῦ εἰς Φλωρεντίαν μείναντος Κομνηνοῦ ἐξιταλίσθη Βουονα-πάρτε. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπὸ τοὺς ἱατρούς, ἢ ἱατροὺς, τῶν ὁποίων ὁ οἶκος σώζεται μέχρι τῆς σήμερον εἰς τὴν Λακεδαίμονα καὶ εἰς τὴν Κόρσικαν, ἔλαβον πιθανῶς τὴν ἐπίκλησιν οἱ τῆς Φλωρεντίας Μεδῆαι.

Μετὰ παρέλευσιν χρόνου, ἄλλος τις Καλόμερος, ἐκ τοῦ εἰρημένου Καλομέρου καταγόμενος, ἦλθεν ἀπὸ Τοσκάνης εἰς Κόρσικαν, ὅπου ἀποκατασταθεὶς ἀρῆκε γενεάν τὴν ἐπονομασθεῖσαν τῶν Βουοναπαρτῶν. Διὰ τοῦτο, καὶ πρὶν τῆς γενέσεώς ἐτι τοῦ Ναπολέοντος, οἱ Κομνηνοὶ, ὅσας τις ἀνέφερον τοὺς Βουοναπάρτας, ἐκάλουν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τῶν διάλεκτον Καλομέρους, ἢ Καλομεριανούς.

Ἐπάρχει σύγγραμμά τι τοῦ Ἰππότου Ἐνίνου, πολλοῦ λόγου ἄξιον διὰ τὰς ἀκριβεῖς του λεπτομερείας περὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ γένους τῶν Κομνηνῶν. Ὅτε εἰς τὰ 1789 ἔγραφεν οὗτος περὶ τῶν Καλομέρων (ἢ Βουοναπαρτῶν) Κομνηνῶν, δὲν ἐδύνατο ἀναμνησθῆναι νὰ φαντασθῇ ὅτι, μετὰ τέσσαρας ἐνιαυτούς, εἰς ὑστερότοκος τοῦ ἰδίου αὐτοῦ οἴκου ἔμελλε νὰ βαδίσῃ ὁδὸν ἄγουσαν πρὸς τὸν θρόνον.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (2), ΣΕΛΙΣ 3.

Μισῶ τοὺς γενικοὺς κανόνας· ἐκ τῆς Γραμματικῆς, τὴν ὁποίαν παιδίον ἀπεστήθιζα, μέχρι τῆς ὑψηλοτέρας ἐπιστήμης, δὲν ἀπῆντησα ἓνα χωρὶς ἐξαιρέσεις. Ὅμιλῶν περὶ τῶν σφόδρα τῆς Παυαρίας Φιλελλήνων, οἵτινες τρέφουσι Πλατωνικὸν ἔρωτα πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀπογόνους

τοῦ Περικλέους καὶ πρὸς τὰς ἀττικὰς ἡμῶν δραχμὰς, δὲν συμπεριλαμβάνω τοὺς Παυαροὺς ὅλους, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν Παυαρίαν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐγνώρισα πολλοὺς αὐτῶν ἀξίους τιμῆς διὰ τὸν ὀλίγον των πρὸς τοῖς ἄλλοις τοιοῦτον φιλελληνισμόν. Ἔχω μάλιστα πρόσφατα εἰς τὴν μνήμην μου τὰ χρυσᾶ ἐκεῖνα ἔπη τοῦ ποιητοῦ βασιλέως των πρὸς τὴν Ἑλλάδα, τὴν ὁποίαν γενναίως ἐσυμβούλευε ν' ἀναλάβῃ μόνη τὴν ἐλευθερίαν της καὶ νὰ μὴ δεχθῇ κανενὸς ἄλλου ἔθνους τὴν σύμπραξιν εἰς τὴν ἀναγέννησίν της· στοχάζομαι δὲ ὅτι ὁ ἐστεμμένος αἰοιδὸς, γράφων τοιαύτας παραινέσεις, ἀπέκλειε τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ὄχι μόνον τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα καὶ τοὺς ὑπηκόους της.

Τὸ αἶσθημα τοῦ πατριωτισμοῦ δὲν εἶναι χίμαιρα, φίλτατοι Παυαροὶ, ἀλλὰ πραγματικόν τι. Διατί δὲν σᾶς ἀνεχόμεθα ἡμεῖς εἰς τὴν Ἑλλάδα; Διότι δὲν ἠθέλετε καὶ σεῖς ἀνέχεσθαι ἡμᾶς εἰς τὴν Παυαρίαν, ἂν κατείχομεν τὰ φρούριά σας, ἂν ἐγινόμεθα Ἀντιβασιλεῖς σας, Ὑπουργοί σας, Ἀνακτόβουλοί σας. . . Παναγία Δέσποινα! ἠγάπησαν οἱ Γάλλοι τὸ γκοδᾶμ τῶν Ἀγγλων ὅτε τὰ στρατεύματα τῆς Συμμαχίας εἰσέρρευσαν εἰς τὴν πατρίδα των εἰρηνικῶς, ὥστε ν' ἀγαπήσωμεν καὶ ἡμεῖς τώρα τὸ γκοῦτ τῶν Παυαρῶν;

Οἱ Ἕλληνες, ὅσον ἀγραμμάτους καὶ ἂν μᾶς ὑποθέτωσιν οἱ ξένοι, γνωρίζομεν τοῦλάχιστον τὰ τέσσαρα πάθη τῆς Αριθμητικῆς, καὶ ἀπὸ αὐτὰ βοηθούμενοι κάμνομεν τὸν ὑπολογισμὸν τῶν ιδίων μας παθῶν. Μετροῦντες λοιπὸν ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον 1833, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐπάτησαν οἱ Παυαροὶ τὴν Ἑλλάδα, μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου 1839, ὅτε ἀκόμη μένουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, εὐρίσκομεν 6 ὁλοκλήρους χρόνους· ἀνὰ 3,000,000 τὸν χρόνον· $3 \times 6 = 18,000,000$ δραχμῶν ἐδαπανήθησαν εἰς τροφάς, διατροφάς, ἐπιστροφάς, μισθοὺς, ἐπιμίθια, παραμίθια τῶν Παυαρικῶν στρατευμάτων... Δεκακοτὴ ἑκατομύρια! Ἐδυνάμεθα μὲ δέκα νὰ συστήσωμεν δανειστήριον Τράπεζαν, ὥστε νὰ μὴ κρεμάμεθα σήμερον ἀπὸ τὰ θαυματουργήματα τοῦ Κυρίου Ρεγγῆ· μὲ ἄλλα τέσσαρα νὰ κατασκευάσωμεν δρόμους, γεφύρας καὶ διώρυχας, ὥστε ν' ἀναστηθῇ τὸ ἐσωτερικὸν μας ἐμπόριον· μὲ τὰ ἐπίλοιπα δὲ τέσσαρα νὰ κτίσωμεν δημόσια καταστήματα, ὥστε νὰ μὴ σήπωνται εἰς ὑγρὰς ἐκκλησίας τὰ ἐθνικά μας βιβλία καὶ νὰ μὴν ἀπαντῶσιν εἰς νάρθηκας μὲ ἀπορίαν των οἱ Βασίλαιοι καὶ Χρυσόσομοι τοὺς Βολταίρους καὶ Βολνέους.

« Ἄλλ' οἱ Παυαροὶ εἶναι ἀναγκαῖοι πρὸς διατήρησιν τῆς ἡσυχίας.» Ἰδοὺ τὸ μέγα ἐπιχείρημα τῶν Κυρίων

Ἵπουργῶν, οἵτινες πιστεύουσιν ἴσως εἰς τὰς ἐμφύτους ιδέας, βλέποντες ἐαυτοὺς τόσον ὑπερέχοντας εἰς τὴν διανοητικὴν δυνάμιν. Εἶναι, λέγετε, οἱ Παυαροὶ ἀναγκαῖοι πρὸς διατήρησιν τῆς ἡσυχίας; Ἄρα ἡ κοινωνία, διὰ νὰ ἡσυχάζῃ, χρειαν ἔχει βίας ξενικοῦ στρατοῦ. Ἄρα δὲν εἶναι αὐτὴ εὐχαριστημένη. Εἰς τὸ στόμα τῶν Κυρίων Ἵπουργῶν ὡραία ἐξομολόγησις τῆς ὡραίας τῶν κυβερνήσεως! Πλὴν ἔχω ἐγὼ ἐν ἰατρικὸν ἄσφαλτον νὰ προβάλω εἰς τοὺς ἔξοχωτάτους αὐτούς. Ἡ Ἑλλὰς, δυσταρεστουμένη, ἀνάγκην ἔχει τῆς ἐπιτηρήσεως τῶν Παυαρῶν; Ἄς εὐχαριστηθῇ λοιπὸν ἡ Ἑλλάς. Ἄς ἐνεργηθῇ τέλος πάντων ἡ ἐθνικὴ τῆς Ἀντιπροσωπία, καὶ οἱ Παυαροὶ εὐθὺς ἀποβαίνουσι περιττοί.

Φρικαλέα τῷ ὄντι καὶ τεράστιος ἡ ἀξιώτης τινῶν Κυρίων Παυαρῶν! Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἐγεννήθησαν, φαίνεται, πανεπιστήμονες. Εἰς τὴν Παυαρίαν ὁ Κύριος Εἰδέκος δὲν εἶχε πλεύσει ποτὲ οὐδὲ εἰς ῥύκκα· ἔρχεται ὁμοῦς εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ γίνεται ὁ Μέγας Πέτρος τοῦ ναυτικοῦ μας. Εἰς τὴν Παυαρίαν δὲν ἐδύνατο νὰ φυλάξῃ τὴν ἰσορροπίαν τῆς ὑλικῆς του βαρύτητος ὡσάκεις ἤθελεν ἀπὸ γέφυραν ἰδεῖ ποτάμιον ρεῦμα· τόσον ἡ ζάλη ἐκυμάτιζε τὰς αἰσθήσεις του! εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁμοῦς ναυπηγεῖ Κανονοφόρους, ἐχούσας ἀνὰ ἐν κανόνιον μεγαλῆτερον

τοῦ σώματός των καὶ πορευομένας ὡς οἱ ζυθοπόται τοῦ Μονάρχου. Ὁ Κύριος *** ὑπῆρχε γνωστὸς εἰς τὴν Παυαρίαν ὡς ἱππεὺς μόνον ἄριστος· ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματος! ἐλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐξέχει ἐπὶ γραφικῆς ὑψηλῆς ἑδρας, καὶ μένει σήμερον κεκολλημένος εἰς αὐτὴν ὡς ἄλλοτε εἰς τὸ Βουκεφαλικόν του ἐφίππιον. Ὁ Κύριος ***, κοιμηθεὶς μίαν ἑσπέραν ἀπλούστατος Ἀξιωματικὸς, ἐξύπνησε τὴν αὐγὴν Διπλωμάτης Ταλειῖρανδος, καὶ διέπει τώρα τὰς μετὰξὺ Ἑλλάδος καὶ τῶν μεγάλων Δυνάμεων σχέσεις. Ἡμεῖς δὲ οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι Ἕλληνες μὲ στόμα χάσκον καὶ μὲ χεῖρας ἐστχυρωμένας στέκομεν μακρόθεν, βλέποντες τὰς ἐξαισίους αὐτὰς μεταμορφώσεις τοῦ Ὀβιδίου.

Καὶ μὴ νομίζετε ὅτι εἰς ὅλα ταῦτα δὲν τρέχει κατὰ μυστηριῶδες καὶ ὑπερφυές. Ἐγὼ βλέπω τὸν δάκτυλον τοῦ Θεοῦ κεχαραγμένον εἰς τὸ μέτωπον τῶν Κυρίων Παυαρῶν. Δὲν παρατηρεῖτε; Ὁ Ἀνθυπασπιστὴς τῆς Πκυαρίας ἐμβαίνει μόλις εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῶν Στρατιωτικῶν... ἔχει πτερὰ; — Ὁχι. — Μ' ὅλον τοῦτο εἰς ὀλίγας στιγμὰς πετᾷ τοὺς βαθμοὺς τοῦ Ἀνθυπολοχαγοῦ, Ἱπολοχαγοῦ, Λοχαγοῦ, καὶ κορδόνεται Ταγματάρχης, καὶ βάλλει ἐκβάλλει Ἀντισυνταγματάρχης, Συνταγματάρχης, καὶ μὲ τὸ φέσιόν των εἰς χεῖρας

τὸν προσκυνοῦσιν οἱ εὐλογημένοι Ἀρχηγοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος! Ἄλλο παράδειγμα · ὁ Κύριος Φρνίης ἀνεγίνωσκε τὰ οἰκονομικά του ἀριστουργήματα εἰς ἀπλοῦν τινα Γραφέα, ὡς ὁ Μολιέρος τὰ κωμικά του δοκίμια εἰς τὴν θεραπαινίδα του. Ὁ ἀρχάριος αὐτὸς μαθητὴς εἰς τρεῖς μῆνας ἐδύνατο ν' ἀφήσῃ χίλια βήματα ὀπίσω τοιοῦτον Διδάσκαλον; Μ' ὅλον τοῦτο τὸ κατώρθωσε. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα κατέβη ἐν εἵδει λευκῆς περιστερᾶς, καὶ τὸν ὑλόγησεν Οἰκονομολογώτατον τῶν Οἰκονομολόγων.

Οἱ Κύριοι Παυαροὶ Ἀνακτόβουλοι (βέβαιος εἶμαι) λαιποθυμεῦσιν ἀπὸ τὸν γέλωτα ὁσάκις ἐνθυμοῦνται τοὺς Ἕλληνας Ὑπουργούς· βλέποντες τὸν Ἐξοχώτατον * * *, τὸν Ἐκλαμπρότατον * * *, «Κύριοι Γραμματεῖς (λέγουσι καθ' ἑαυτοὺς) γράφετε! γράφετε! Ἀλλ' ἀπόκρισιν ἀπὸ ἡμᾶς οὐδὲ γρῦ. Γράφετε, Κύριοι! γράφετε! Μίαν ἡμέραν θέλετε ἀποκάμει γράφοντες. Σᾶς ἐκαταντήσαμεν, δόξαν νὰ ἔχῃ ὁ Θεός! Συμβούλους Ἐπικρατείας, ἔππους τρώγοντας τὴν χρυσὴν κριθὴν εἰς τὴν πολιτικὴν φάτνην. Μᾶς κακοφαίνεται νὰ παραπονῆσθε μὲ ἡμᾶς, Κύριοι. Ἐξάκις τὸν χρόνον δὲν φορεῖτε τὴν Ὑπουργικὴν κατάργυρον στολὴν σας; Εἰς τὰς παρατάξεις, εἰς τὸν Ἐπιτάφιον, εἰς τὴν Ἀνάστασιν, δὲν ἔχετε

ὅλας τὰς τιμὰς τοῦ πρώτου βήματος; Πλὴν δὲν σᾶς ἀφίνομεν νὰ κοπιᾶτε, καὶ ἡμεῖς ἀναδεχόμεθα τὰ βάρη σας. Ἡ ὑγεία σας δὲν εἶναι πολύτιμος εἰς τὸ ἔλκος; Δι' αὐτὴν δὲν πρέπει νὰ φροντίζῃ καὶ ἡ Κυβέρνησις;»

«Ἦλθαν, ἔρχονται οἱ ξένοι καὶ ἀπὸ τοὺς δύο πόλους.»

Ὁ στίχος οὗτος τοῦ Περιπλανωμένου ἀνάγεται καὶ εἰς ἄλλους πολλοὺς ξένους, οἵτινες μετὰ τοὺς Παυαροὺς ἀποτελοῦσι δευτέραν κλάσιν προνομιαίαν. Εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐκτὸς τῶν Ἑλλήνων, ὅλοι ἀλληλοδιαδόχως κατέχουσι τὰς ἐξοχωτέρας θέσεις. Ὁ Κύριος Ρεγγῆς, πρὶν μᾶς φθάσῃ ἀκόμη ἐκ τῆς Γαλλίας, προωρίσθη Ἐπιμελητῆς. Ἐπληρώσαμεν τὰ ἔξοδα τῆς ἐλεύσεώς του, καὶ (τὸ φρονιμώτερον ἴσως) προεπληρώσαμεν ἐκ τῆς σήμερον, ὡς εἶπεν ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ τὰ ἔξοδα τῆς ἐπιστροφῆς του.

Μὲ ὅλην ὅμως τὴν ικανότητά των καὶ μὲ ὅλας τὰς προσωπικὰς των προόδους, οἱ ξένοι δὲν κατορθώνουσι μεγάλα πράγματα ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Κύριος Φαβιέρος εἰς τὴν Κάρυστον καὶ εἰς τὸ Χαϊδάριον, ὁ Λόρδος Κοχράνης εἰς τὴν κατ' Ἀλεξανδρείας ἐκστρατείαν του, ὁ μάκαρ Ἰωάννης Καποδίστριας εἰς τὰς ἡμέρας τῆς Κυβερνήσεώς του, ἡ Παυαρικὴ Ἀντιβασιλεία, ὁ ἀλλόκοτος καὶ ὀρεινὸς Ρουδάρτος, οἱ σημερινοὶ Ἀνακτό-

βουλοὶ, Ἐπιμεληταὶ καὶ ἄλλοι, τί θέλετε; ὑπὸ αἴσιον ἀστέρα δὲν ἐγεννήθησαν οἱ Κύριοι ξένοι.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (3), ΣΕΛΙΣ 5.

Δεκακοτὼ ἐνιαυτοὶ ἀριθμοῦνται, ἀφ' οὗ ἐσύμφριψεν ἡ Ἑλλὰς τὰ δεσμά της. Ἡ κοινωνία, καὶ διὰ τὸν αἰματηρὸν της πόλεμον καὶ κατὰ φυσικὴν τάξιν, ἔλαβεν ἔκτοτε πολλὰς ἀλλοιώσεις· ἐξακολουθοῦσα δὲ ν' ἀποβάλλῃ ὅσα ἐκ τῶν παλαιῶν της στοιχείων εἰσέτι διατηρεῖ, θέλει μετὰ μικρὸν ὁμοιάσει τὴν τριακόντορον τῶν Ἀθηναίων ἐκείνην, ἥτις, κατὰ τὸν Πλούταρχον, σωζομένη ἐκ τῶν χρόνων τοῦ Θησέως μέχρι Δημητρίου τοῦ Φιληρέως, διὰ τὰς πηλὰς της ἐπισκευὰς δὲν διεφύλαττε πλέον καὶ νῦν μόνον τῆς ἀρχαίας της ὕλης. Καθ' ἕκαστον ἔτος χίλιοι δισχίλιοι νέοι ἐκπαιδευθέντες προστίθενται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γενεάν, καὶ χίλιοι δισχίλιοι γέροντες ἀναλφάβητοι ἀφαιροῦνται...

Ἐξοχώτατε Γραμματεῦ ***! ἔχεις δίκαιον· τὰ Ἐπαρχικὰ Συμβούλια εἶναι τῶν Αἰρετικῶν θεσμοί· ἀντίκεινται εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν· δὲν ὑπάρχουσι συστημένα οὔτε εἰς τὴν Μαλαρώσιαν, οὔτε εἰς τὴν Καμτσάτκαν, οὔτε εἰς τὴν Σιβηρίαν. Διατί νὰ συστηθῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα;

Καὶ σὺ, Μωϋσῆ μας Νομοθέτα * * *! ἐγγάραττε εἰς λιθίνους πλάκας τὰ Ἐξαιρετικά σου Δικαστήρια, καὶ συμπλήρωνε τὸ Δευτερονόμιόν σου προσθέτων καθ' ἡμέραν κρίκους νέους εἰς τὴν ἄλυσιν τῆς Δικονομίας, ἥτις μᾶς ἔχει χεῖρας καὶ πόδας δεδεμένους. Εἰς τὴν Αὐστρίαν, ὁ πολυόμματος Ἄργος τῆς Κυβερνήσεως ἐμβατεύει καὶ εἰς τὰς ἐσφραγισμένας τῶν ιδιωτῶν ἐπιστολάς, καὶ ἡ Γραμματεία τῆς Δικαιοσύνης, συστήσασα ἡμιεπίσημον ἀλληλογραφίαν μετὰ τῶν Εἰσαγγελέων, ἡμιεπισήμως ἐπεμβαίνει δι' αὐτῆς τῆς νέας μεθόδου εἰς τὰ δικαστικά, καὶ ἡμιεπισήμως δέχεται παρ' ἐκείνων κατασκοπικὰς καταμηνύσεις. Τοιαύτη καλὴ ἔξις διατί νὰ μὴ μεταφυτευθῇ καὶ εἰς τὸ εὐκρατον κλίμα τῆς Ἑλλάδος;

Ἡρανίσθητε ἀπὸ τὸν κόπον... τὸ βλέπω, Κύριοι Σύμβουλοι τῆς Ἐπικρατείας! Τὸν χρόνον ἐξάκις κάθησθε εἰς γενικὴν συνεδρίαν, καὶ δωδεκάκις γεύεσθε εἰς τὴν βασιλικὴν τράπεζαν. Ἐν τοσούτῳ δι' ὅλα ταῦτα, διὰ τὰς πολλὰς καὶ χρυσᾶς συμβουλὰς, τὰς ὁποίας δίδετε εἰς τὸ Κράτος, λαμβάνετε τὴν ὥραν μίαν ξηρὰν δραχμὴν.

ὦ! νὰ μᾶς ζῆτε ὅλοι καὶ νὰ χαίρεσθε τ' ὄνομά σας, στύλοι τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους! Ὑπουργοί! Σύμβουλοι

Ἐπικρατείας! Διοικηταί! Ἐπαρχοί! Ἐλεγκταί! Λογισταί! Εἰσαγγελεῖς! καὶ σὺ σκυλλολόγιον Ἰπαλληλί-
σκων, τοὺς ὁποίους δὲν καταδέχονται ν' ἀναφέρωσιν εἰς
τῆς στήλας των αἱ Προκηρύξεις τῶν τελετῶν! Ποία
χαρὰ Θεοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα! Ὅλα σεῖς τὰ εὐρίσκετε
ζυγὰ καὶ ὅλα κατὰ τάξιν, μάλιστα εἰς τὴν νομονηϊαν.
Σεῖς εἴσθε ὅλον τὸ ἔθνος, καὶ διὰ σᾶς μόνον πρέπει νὰ
δουλεύῃ ὁ βάναισος λαός, . . . Λάβετε ὅμως μίαν σιγ-
μὴν τὸν κόπον νὰ συλλογισθῇτε ὅτι πλησίον σας ὑπάρ-
χει καὶ μία κλάσις μικρῶν τὴν ἡλικίαν ἀνθρώπων,
οἵτινες λαμβάνουσι κατ' ἔτος ἓνα δάκτυλον ἀναστή-
ματος, ἐν ᾧ σεῖς λαμβάνετε κατ' ἔτος ἓνα δάκτυλον
κυρτώσεως καὶ βχθμηδὸν κλίνετε πρὸς τὴν γῆν. Ἡ
κλάσις αὕτῃ σπουδάζει, μελετᾷ, σκέπτεται εἰς τὰ Σχο-
λεῖα, εἰς τὰ Γυμνάσια, εἰς τὰ Πανεπιστήμια, καὶ δὲν
εὐρίσκει τὰ πάντα λίαν καλὰ. Ἡ κλάσις αὕτῃ εἶναι
Ζαήμης ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντιπροέδρου τοῦ Συμβουλίου, Κριε-
ζῆς ὁ υἱὸς τοῦ Ὑπουργοῦ, Μαγγίνας ὁ υἱὸς τοῦ Συμβού-
λου, Γεώργιος ὁ υἱὸς τοῦ Ζευγηλάτου, Δῆμος ὁ υἱὸς τοῦ
κρεωπώλου, Πέτρος ὁ υἱὸς τοῦ ὑποδηματοποιοῦ. Πέρυ-
σιν ἦσαν δέκα χιλιάδες, ἐφέτος ἔγιναν εἴκοσι χιλιάδες,
τὸ ἐρχόμενον ἔτος γίνονται τριάκοντα χιλιάδες. Ὅλοι
ἀνγκινώσκουσι τοὺς Παραλλήλους Βίους τοῦ Πλουτάρ-

χου, ὅλοι τοὺς Φιλιππικοὺς τοῦ Δημοσθένους, ὅλοι τὴν Πολιτείαν τοῦ Πλάτωνος. Προσθέσατε ὅτι καὶ ἡ Ἑλληνικὴ αὐτὴ γλῶσσα ἔχει τι ὀλέθριον ἰδίωμα· ἡ κατηραμένη! ἀπόζει τοῦ οἰνοπνεύματος τῆς ἐλευθερίας· καθὲν γράμμα της εἶναι μόλυβδος συρίζων κατὰ τῆς τυραννίδος. Τὰ μεμολυσμένα τῶν Ἑλλήνων αὐτὰ συγγράμματα, εἰσδύσαντα εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τοῦ Γαζή, Λασκάρεως, Ἀργυροπούλου καὶ ἄλλων λογίων φυγάδων τῆς ἀλωθείσης Κωνσταντινουπόλεως, διεκοίνωσαν τὴν πανώλην τῶν μεταβολῶν, προητοίμασαν τοὺς αἰῶνας τῶν Μεδίκων, τῶν Λουδοβίκων ΙΔ', καὶ τέλος ἐγέννησαν τὰ ἐκτρώματα, τοὺς συγγραφεῖς (λέγω) τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος, τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν καὶ τὸν ἐπιδηρικὸν τῶν Συνταγμάτων συρμὸν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Ἄν ἤμην κἀνεὶς τῶν Οἰκονομολόγων, ἤθελα δώσει συμβουλήν οἰκονομικὴν νὰ κλεισθῇ τὸ Πανεπιστήμιον, νὰ πάρῃ τὰ βιβλία του καὶ νὰ φεύγῃ ὅθεν ἤλθεν ὁ Γεννάδιος, ὅστις μᾶς φέρει μαθητὰς καὶ ἀπὸ τὴν Μολδοβλαχίαν, νὰ μᾶς γυρίσῃ τὴν πλάτῃν καὶ ὁ Βάμβας, ὅστις τολμᾷ ὡς τῆς ἀλείας! νὰ ἐξηγήσῃ τὰς Γραφὰς καὶ νὰ τὰς βάλῃ ἀπαρallάκτους εἰς τὰς χεῖρας τοῦ λαοῦ.

Εἶναι ἀνάγκη κατεπείγουσα οἰκονομίας, καὶ πρέπει νὰ ἐκλέξωμεν τὸ μικρότερον κακόν· οἱ Δασάρχαι νὰ μείνωσιν· οἱ δὲ Καθηγηταὶ καὶ Διδάσκαλοι νὰ φύγωσιν· ὁ Γεννάδιος πρὸ πάντων... Κακοῦ οἰωνοῦ Διδάσκαλος! Ἐνθυμεῖται ἀκόμη τὸ Βῆμα τοῦ ὀχλαγωγικοῦ Πλατάνου εἰς Ναύπλιον, καὶ δὲν τὸ ἔχει τίποτε ὁ φίλος μίαν αὐγὴν, ἐν ᾧ παραδίδει τὸν Δημοσθένην, ν' αὐτοσχεδιάσῃ τὴν ἀκόλουθον παρωδίαν τοῦ περὶ στεφάνου Λόγου.

«Ὅχι, μὰ τοὺς εἰς Ἀγηνόριον καὶ Ἀμπλανὴν καὶ Κλείσσαν ἀριεύσαντας κατὰ τῶν τυράννων προμάχους τῆς νέας Ἑλλάδος! ὅχι, μὰ τοὺς εἰς τὸν Ἀργολικὸν κόλπον καὶ παρὰ Καφηρέα καὶ Σάμον καταναυμαχήσαντας τὸν Αἰγύπτιον καὶ Καρχηδόνιον καὶ Βυζαντινὸν στόλον! ὅχι, μὰ τὰς ἐκ θεμελίων κατεδαφισθείσας ἡμῶν πόλεις καὶ τὴν ἀποδεκατευθεῖσαν ἡμῶν γενεάν! ὅχι, μὰ τοὺς εἰς δημόσια μνήματα κειμένους ἀγαθοὺς ἄνδρας, τὸν Μάρκον Βόζαρην καὶ Γεωργίον Καραϊσκάκην, καὶ τοὺς ἐτι ἀκηδεύτους μένοντας, τοὺς εἰς Ἠπειρον καὶ εἰς Εὐβοίαν πεσόντας Κυριακούλην καὶ Ἠλίαν Μαυρομυλάκας! ὅχι, δὲν ἡγείραμεν τὸν ὑπὲρ σωτηρίας πόλεμον, δὲν κατεσφράξαμεν τὰς πατρίδας ἡμῶν ἐστίαις, δὲν ἀπωλέσαμεν τοὺς

φιλτάτους ἡμῶν πρὸς μεταλλαγὴν δεσποτῶν, ἀλλὰ πρὸς ἀνάκτησιν νόμων ἐλευθέρων. Μάρτυρας τοῦ λόγου μου ἐπικαλοῦμαι σᾶς τοὺς εἰς Ἐπίδauρον καὶ Ἄστρος καὶ Τροιζῖνα Παραστάτας τῆς Ἑλλάδος, σᾶς τοὺς ἐνδοξῶς θανόντας, ὦ Νέγρη, Φλέσα, Ἰψηλάντα καὶ Κρεβάτα!

Λούσατε, σεῖς οἱ διέποντες τᾶς τύχας τῶν Ἑλλήνων! ἔθνος ἡμεῖς χθὲς Ὀλυμπιονῆκαι καὶ εἰς τὸ μέτωπον ἔτι φέροντες τὴν δάφνην τοῦ θριάμβου, δὲν κύπτομεν εὐκόλως τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸν ζυγόν, οὐδ' ἀπὸ ζωὴν ἐνδοξόν, ἐλευθέραν καὶ ἀεικίνητον μεταβαίνομεν εἰς ἄσημον, δούλην καὶ σάσιμον. Κυβέρνησις δημοσία, Κυβέρνησις ἐθνική, ἰδοὺ ἡμῶν ἡ πρώτη ἀνάγκη.

Μὴ πιστεύετε, Κύριοι Διπλωμάται τῆς Ἀρχῆς, εἰς ὅσα λέγουσιν εἰς τὸ δωμάτιόν σας οἱ καλοὶ σας φίλοι, ὅτι μετ' ὀλίγον τὰ Εἰδικὰ Δικαστήρια λέλουσι διαδεχθῆ τὸ Ὀρκωτικὸν Σύστημα, αἱ Καποδιστριακαὶ Δημογερονταὶ τὸν Δημοτικὸν Ὄργανισμὸν, ὁ περὶ Προανακρίσεως Κανονισμὸς τὸν περὶ Ἐλευθεροτυπίας Νόμον, αἱ Ἀλληλοδιδασκαικαὶ τοῦ Κυρίου Κοκῶνη Σχολαὶ τὸ Πανεπιστήμιον καὶ τὰ Γυμνάσια. Ὅχι ὅτι σᾶς ἀπατῶσιν οἱ φίλοι σας... Ἄπαγε τῆς βλασφημίας! Εἶναι τίμιοι ἄνθρωποι, καὶ τὸ ἔδειξαν ὅτε (ἀπὸ μεγάλῃν των

πρὸς σᾶς εὐγνωμοσύνην) ἐκήρυξαν παμφηφεὶ Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Γερουσίας τὸν Ἀντιναύαρχον πασῶν τῶν Ἑωσιῶν Ριχάρδον, εὐωδιάζοντα ἔτι ἀπὸ τὸν καπνὸν τοῦ πυρπολυθέντος Πύρου. Πλὴν οἱ καλοὶ ἄνθρωποι ἀπατῶνται καὶ αὐτοί· δὲν βλέπουσιν ὅτι ἀνακκινίζεται καὶ ἐκάστην ἡ Ἑλλάς, καὶ ὅτι ἀπὸ τὰ Διδασκαλεῖά μας ἐξέρχεται νεολαία, ἥτις οὐδὲ τὴν Σλαβονικὴν διάλεκτον ὁμιλεῖ, οὐδὲ τὸν Σκυῦθην Ἀνάχαρσιν προτιμᾷ τοῦ Ἀθηναίου Σόλωνος.

Μὴ πιστεύετε, καὶ σεῖς Κύριοι Διπλωμάται τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, εἰς ὅσα ψιθυρίζουσιν εἰς τὰς ἀκοάς σας οἱ καλοὶ σας φίλοι, ὅτι θέλομεν ἀνασκάψει πύλεις, κώμας, ἐλαιῶνας, ἀμπελῶνας καὶ ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα διὰ μόνην τὴν τιμὴν τῆς ἀποκλειστικῆς τῶν Ἀγγλῶν προστασίας, τὴν ὑποίαν, ἐν παρενθέσει, εὐρίσκουσιν ὀλίγον στυφὴν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ὁμογενεῖς ἡμῶν Ἑπτανήσιοι. Ὅχι ὅτι σᾶς ἀπατῶσιν οἱ φίλοι σας... Θεὸς φυλάξῃ! Εἶναι τίμιοι ἄνθρωποι, καὶ τὸ ἔδειξαν ὅτε (ἀπὸ ἄκραν των πρὸς σᾶς ἀφοσίωσιν) ἀναστατώσαντες ὑπὲρ Συντάγματος κατὰ Καποδιστρίου τὴν Ἑλλάδα, πρῶτον μὲν ἀπὸ Ὑδραν εἰς Ναύπλιον κῦτομόλησαν πρὸς τοὺς ἐχθρούς των, ὕστερον δὲ καὶ εἰς ἀπόπειραν ἤλθαν δολοφονίας κατὰ τῶν ἐν Προνοίᾳ

Πληρεξουσίων τοῦ ἔθνους καὶ διέλυσαν τὴν Συνέλευσιν, ζητοῦσαν νὰ συντάξῃ μετὰ τοῦ βασιλέως Χάρτην Συνταγματικόν. Πλὴν οἱ καλοὶ ἄνθρωποι ἀπατῶνται καὶ αὐτοί· δὲν βλέπουσιν ὅτι γενεὴ νέα διαδέχεται τὴν παλαιάν, καὶ ὅτι ἀπὸ τὰ Σχολεῖά μας ἐξέρχονται νέοι, ἀναγνώσαντες εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τοὺς ἀνόμους κατὰ Καπεγχάγης πυροβολισμοὺς τῶν πλεόντων φρουρίων σας, καὶ τὴν Φοινικικὴν τοῦ Ὑπουργείου σας πίσιν πρὸς τὸν Ναπολέοντα, τὸν ὁποῖον ἡ νέα Καρχηδὼν ἐβασάνισεν ὡς ἡ ἀρχαία τὸν Πέγουλον.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (4), ΣΕΛΙΣ 6.

Τί ἐγέναν οἱ πατέρες ἐμεῖνοι τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος, οἱ ἐμφυτεύσαντες εἰς τὴν γῆν μας τὸ μεῖναν ἀκάρπον τῆς Ἐλευθερίας δένδρον, εἰς τὴν σκιάν τοῦ ὁποίου οἱ ξένοι σήμερον ἤπλωσαν τράπεζαν καὶ σπαταλῶσι; Τί ἐγέναν οἱ ἐνάρετοι Κανακάραι, οἱ πολυμήχανοι Νέγραι, οἱ στοῦκοι Βενιαμῖν, οἱ ἑλληνόφρονες Σκανδαλίδαι;

Τί ἐγέναν οἱ Ἀπόστολοι ἐκεῖνοι τῶν ἐλευθέρων ἰδεῶν, οἱ μαλάσσοντες τὰς καρδίας τῶν ὄρεινῶν λεόντων τοῦ Ὀλύμπου, τοῦ Παρνασσοῦ, τοῦ Ταῦγέτου καὶ τῆς Ἰδης;

Τί ἔγιναν οἱ Ἄνθιμοι Γαζεῖς, οἱ Στέφανοι Κανέλλοι, οἱ Πολυχροσιάδαι, οἱ Κλεόδουλοι ;

Τί ἔγιναν οἱ ἀπλοῖκοι ἐκεῖνοι καὶ πλήρεις πατριωτισμοῦ Πρόκριτοι τῶν Ἐπαρχιῶν, οἱ Παραστάται τῆς Ἐπιδάφυρου, τοῦ Ἄστρους καὶ τῆς Τροιζήνης; Τί ἔγιναν ;

Ἀπέθαναν, ἀπέθαναν πένητες. Καίτοι δυνάμενοι νὰ ἐκτείνωσι χεῖρα εἰς γῆν τριακοσίων ἑκατομμυρίων, παρέδωκαν εἰς ἡμᾶς ἀκέραιον κληρονομίαν τὸν ἐθνικὸν αὐτὸν πλοῦτον.

Ἀλλογενεῖς, οἱ ἀδιαφόρως διερχόμενοι τὴν Ἑλλάδα, μὴ πρὸς Θεῶν ! μὴ πατῆτε τὰς ἀσήμεους αὐτὰς πέτρας ! Κόνιν αὐταὶ καλύπτουσι, κόνιν ἱερὰν . . . Εἶδα, ἤκουσα ἐγὼ τοὺς ὑψηλόφρονας ἐκείνους ἄνδρας, οἵτινες πρῶτοι ἐμόχθησαν ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας καὶ δὲν ἔφθασαν νὰ ἴδωσι τὸ τέρμα τῶν τόσων ἀγώνων των .

Σαλαμίς ! Σαλαμίς ! . . ὦ ! ἐνθυμοῦμαι . . . εἰς τὰς ἐρήμους σου πρηνείας καθήμενος καὶ ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν διακρίνων τὰς Ἀλβανικὰς σκηναίς, ἐμίγνυα τὰ δάκρυά μου μὲ τὰ πολύφλοισθα τῶν αἰγιαλῶν σου κύματα .

Ἦμην τότε νέος . . . Ἐβλέπετε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τότε, μεγαλουργεῖ Καραῖτςκε, φίλτατοι καὶ γενηαῖοι Τομπάτςαι, καὶ σεῖς ἥρωες τοῦ Σουλίου, Λάμπρε Βέικς, Γεώργιε

Δράκε! Ἀγνὸς ἦσο, Κανάρη! Ἀγνὸς ἦσο, Σαχτούρη!
Ἵψηλότερον εἶχετε τὸ ἀνάστημα τότε, Κωλέττη καὶ
Μαυροκορδάτε!

Θλιβερά σήμερον περιστρέφω τὰ βλέμματά μου...
Ζητῶ ἔθνος... Ἀλλ' εὐρίσκω μόνον κόνιν. Οἱ ἄνδρες
τοῦ ἀγῶνος ἀπέθαναν, ἡ γηράσαντες διάγουσιν ἀφανῆ
βίον εἰς τὰς Ἐπαρχίας. Τὰ τέκνα των, εἰς ἔφηβον μόλις
ἡλικίαν, δὲν ἔχουσιν ἀκόμη δύναμιν νὰ στηρίξωσι τὰ
δίκαια τῆς πατρίδος. Πένθος ἀπαρηγόρητον κυριεύει
τὸν ἄνθρωπον τῆς Ἑλλάδος!

Ὅστις ἡσθάνθη τὸν ἐνθουσιασμόν τῶν πρώτων τῆς
ἐπαναστάσεως ἐκείνων χρόνων, ὅστις ἐσκήνωσεν εἰς τὰ
στρατόπεδα τῶν Ἀχιλλέων, τῶν Αἰάντων καὶ Νεσφόρων
ἐκείνων τῆς νέας Ἑλλάδος, ὅστις ἐπέβη τὰ πλοῖα τῶν
Θεμιστοκλέων, τῶν Κιμώνων καὶ Κυναιγείρων ἐκείνων
τῆς Ἰδρας καὶ τῶν Ψαρῶν, αὐτὸς ὄχι, ὄχι, δὲν πρέπει νὰ
ἐπιζῇ σήμερον. Θέαμα οἰκτρὸν ἡ παροῦσα Ἑλλάς! Εἰς
ἐρημικὸν βίον θέλει τις νὰ τὴν λησμονήσῃ! Εἰς ὑπερο-
ρίους περιπλανήσεις θέλει τις νὰ τὴν ἀποφύγῃ!

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (5), ΣΕΛΙΣ 12.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔφερεν ἴσως τὴν τελειότητα εἰς τὴν

ἠθικὴν. Ἀλλ' ἡ Ποίησις, μάλιστα δὲ ἡ Ἐποποιΐα, ἔπα-
θεν ἐκ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας.

Εἰς τὴν Ἰλιάδα ὑπάρχουσι δύο κόσμοι ἐνεργοὶ, ὁ
τῶν ἀθανάτων καὶ ὁ τῶν θνητῶν. Ὁ πρῶτος, ὡς καὶ ὁ
δεύτερος, ἔχει τὰ πάθη του, τὰς ἀδυναμίας του. Ἡ μὲν
Ἥρα καὶ Ἀθηνᾶ προστατεύουσι τοὺς Ἀχαιοὺς, ὁ δὲ Ἄρης
καὶ ἡ Ἀφροδίτη τοὺς Τρῶας. Ὁ Ζεὺς, ἐνδίδων εἰς τὰς
ικεσίας τῆς Θέτιδος, ἐγκαταλείπει κατ' ἀρχάς τοὺς
Ἕλληνας. Ἀλλὰ μετὰ τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου νεύει
τὰς κυανᾶς του ὄφρεϊς κατὰ τοῦ Ἰλίου. Ἐντεῦθεν πηγάζ-
ουσι διαφόρων θελήσεων συγκρούσεις, ἀπροσδοκῆτων
περιπτώσεων διαδοχαί, καὶ ἡδυνόμεθα βλέποντες σύν-
δεσμον καὶ ἀλληλουχίαν ἐναρμόνιον μεταξὺ ὄντων θεῶν
καὶ ἀνθρώπων, μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς. Ἰδοὺ τί ἀποτε-
λεῖ τὸ μέγεθος, τὴν ποικιλίαν καὶ τὸ ἐξάίσιον τοῦ ποιή-
ματος τούτου.

Εἰς τὴν Ἐλευθερωθεῖσαν Ἱερουσαλὴμ, εἰς τὸν Ἀποκλει-
σθέντα Παράδεισον, εἰς τὴν Μεσσιάδα καὶ εἰς ὅλας τὰς
ἐπικᾶς τῶν Χριστιανῶν ποιήσεις φαίνεται ἡ ἐπαγρύπνησις
ἐνὸς μοναδικοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτοῦ ἀπαθοῦς. Ἡ τῶν Ταξιαρ-
χῶν καὶ Ἀγγέλων Ἱεραρχία εὐπειθῶς καὶ ταπεινῶς δια-
κονεῖ τὸν Μονοκράτορα τοῦ παντός. Οὐδεμίαν κίνησιν
ὑπερφυσικὴν, οὐδὲν συμβᾶν ἔκτακτον. Πανταχοῦ τὰ

μονότονον τῆς ἀπολύτου μοναρχίας, τὸ βαρὺ καὶ διδασκτικὸν τῆς φιλοσοφίας, ἣτις εὐτυχῶς συνδυάζεται μετὰ τῆς κρίσεως, ἀλλ' ὅχι καὶ μετὰ τῆς φαντασίας. Ἰδοὺ διατί ὁ Τάσσος, ὁ Μίλτων καὶ ὁ Κλοψτῶκος ἔμειναν τόσον ὑποδεέστεροι τοῦ Ὁμήρου.

Ἐκτὸς τούτου ὁ Χριστιανισμὸς ἔχει βαφὴν τινα μελαγχολικοῦ μυστικισμοῦ. Ἡ ἀλληγορικὴ τῶν Ἑλλήνων Πολυθεΐα ἦτον ἀπὸ ἐναντίας ὅλη φαιδρότης. Οἱ Ἑθνικὲς ἀπεθέωσαν τὴν ζωὴν, καὶ οἱ Χριστιανοὶ τὸν θάνατον. Διὰ τοῦτο βλέπομεν σκαῖόν τι ἐπικεχυμένον εἰς τὴν Ποίησιν τῶν μεταγενεστέρων.

Μὲ ὅλας ὁμῶς τὰς διασαφήσεις μου ταύτας, φοβοῦμαι πολὺ μὴπως οἱ ἀκόλουθοι στοίχοι

«Καὶ ἡ τοῦ Χριστοῦ θρησκεία τὰς Ἑλληνικὰς ἐρήμους
«Ἀπερήμωσεν, εἰς ταύτας πέπλους ρίψασα πενθίμους...»

σκανδαλίσωσι τὴν θεοσέβειαν σφόδρα τινῶν Ὀσίων τῆς Πρωτευούσης. «Πῶς! (ἴσως φωνάζωσιν οὗτοι κατ' ἐμοῦ) τολμᾶς νὰ μακαρίζῃς τὴν παλαιὰν Ἑλλάδα, διότι ἑκατοκεῖτο ἀπὸ πολυάριθμα πελώρια Πνεύματα, καὶ νὰ ἐλεηνολογῇς τὴν σημερινήν, διότι ἔπαθεν εἰς τὸν πληθυσμὸν τῶν Θεοτήτων τῆς καθὼς καὶ εἰς τὸν τῶν ἀνθρώπων τῆς! Δὲν σὲ ἀρκεῖ ὅτι θέλεις τὴν δημοκρατίαν εἰς τὴν

γῆν, ἀλλὰ τὴν ὀνειρεύεσαι καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐνόων
οὕτω δύο ἐγκλήματα καθοσιώσεως! Δὲν τὸ ἔχεις δύ-
σκολον νὰ συκοφαντήσης ἀκόμη καὶ τοὺς Μοναχοὺς
ὅτι ἐκ τοῦ θερμοῦ κατὰ τῆς εἰδωλολατρείας ζήλου των
ἐσύντριψαν τ' ἀριστουργήματα τοῦ Φειδίου καὶ Πρα-
ξιτέλους, καὶ κατέστρεψαν ἐκεῖνο τὸ κατοικοῦν τὴν
ἀρχαίαν Ἑλλάδα ἔθνος τῶν ἀνδριάντων. Ἴσως ἔχης
καὶ σκοπὸν νὰ διῃσχυρισθῇς ὅτι αὐτοὶ ἀκόμη ἐξηφά-
νισαν τὰ φιλοσοφικὰ συγγράμματα τοῦ Δημοκρίτου,
τὰς κωμωδίας τοῦ Μενάνδρου καὶ τόσας τραγωδίας
τοῦ Σοφοκλέους, τοῦ Εὐριπίδου, γράφοντες εἰς τὰς
ἀπεξεστρέφας τῶν χειρογράφων μεμεράνας «Ἀπόστολοι
ἐκ περάτων» καὶ «Τῇ ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ»... Ὡ τῆς
ἀσεθείας! Ἄρον, ἄρον τὸν κατάρατον! Τί στέκομεν;
Πράξις τῆς ἱερᾶς Συνόδου, πράξις! Ἀποστολή της
πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματεῖαν!
Παραπομπή της ἀπὸ τὴν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν
πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης! Ἐπιστήθιος διακοίνωσις
τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης πρὸς τὴν Εἰσαγγελίαν τῶν ἐν
Ἀθήναις Ἐφετῶν! Ἐνταλμα καταδιώξεως! Απόφασις
προδικαστικῆ, δίκη, καταδίκη!»

Ὑπάρχει μία κλάσις ἀγιωτάτων κοσμικῶν εἰς τὴν
Ἑλλάδα, οἵτινες ἔχουσιν εἰς τὴν βιβλιοθήκην των χρυ-

σοδέτους τὸν Εὐγένειον καὶ Θεοτόκην, ἐκδοθέντας δι' αὐτοκρατορικῆς δαπάνης ἐν Μόσχᾳ, καὶ τοὺς διαφυλάττουσιν ἀνεπάφους, διότι ποτὲ δὲν τοὺς ἀνέγνωσαν· οἵτινες παραπονοῦνται ἀπὸ δυσπεψίαν καὶ στομαχικοὺς πόνους διὰ τὰς ἀδιακόπους τῶν νηστείας, ἐν ᾧ οἱ παχύσαρκοι καταλύουσι κρυφίως καὶ κρέας καὶ πέρδικας καὶ τρυγόνας καὶ λαγούς. Δὲν ἐξομολογοῦνται, διότι τοῦτο δὲν φαίνεται· ἀλλὰ μεταλαμβάνουσι πανδήμως εἰς τὴν Ἀγίαν Εἰρήνην, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ῥωσικὴν Ἐκκλησίαν. Εἰς τὰς Ἐφημερίδας ἀναφανδὸν μᾶς προκηρύττουσι πόλεμον Σταυροφορικὸν ὑπὲρ τοῦ Ἐσταυρωμένου, κατὰ τοῦ ὁποίου ὅμως εἶναι παρωργισμένοι ἐσωτερικῶς, διότι κατηράσθη τὰς ἀπολύτους ἐξουσίας. Ἐκ τῶν τόσων ῥητῶν τοῦ Εὐαγγελίου, τοῦτο μόνον ἔχουσιν εἰς τὰ χεῖλη των· « Ἀπόδος τὰ τοῦ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ ». Ζητοῦσι νὰ μᾶς μεταστρέψωσιν ἀπὸ τὸν βωμὸν τῆς Ἐλευθερίας εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας. Ὁμιλοῦσι μὲ δάκρυα κατανύξεως ὑπὲρ τῶν Ὀρθοδόξων ἐκείνων, οἵτινες δίδουσιν εἰς χεῖρας τοῦ ἀτακτήσαντος στρατιώτου ἑγγραφον συναλλαγματικὴν χιλίων κενουτισμῶν, πληρωτέων παρὰ τοῦ Ἀξιωματικοῦ ἐπὶ τῆς ὠμοπλάτης τοῦ φέροντος. Λυπούμενοι διότι μυριάδας σταδίων ἀπέχει τῆς Ἑλλάδος ἡ Καμτσάτκα, μᾶς

παρχινοῦσιν, ἐν ὀνόματι τῶν Συνόδων Νικαίας[†] καὶ
 Καισαρείας, ἐν ὀνόματι τῶν Πατριαρχικῶν θρόνων
 Ἱεροσολύμων, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας, νὰ καθυπο-
 βληθῶμεν εἰς τὴν Ῥωσικὴν ῥάβδον τοῦ Οἰκουμενικοῦ
 Πατριάρχου. Ἀναθεματίζουσι τὰ Σχολεῖα, καταρῶνται
 τὸ Πανεπιστήμιον, εὐρίσκουσιν Διρέσεως σπέρματα καὶ
 γλῶσσαν Ἀρείου εἰς τὰς φιλελευθέρους παραδόσεις τοῦ
 Ἰωάννου Σούτσου καὶ Περικλέους Ἀργυροπούλου. Ἐνερ-
 γοῦσιν ἀποκηρύξεις Συνοδικὰς κατὰ τῶν Φυλλαδίων
 τοῦ Νεοφύτου Βάμβα... Ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ!
 Εἰς πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ῥούβλιον ἀργυροῦν ἐπὶ
 γλώττῃ βέβηκεν.

Εὐρίσκεται ἄλλη ἐπίσης μερὶς ἀνθρώπων εἰς τὴν
 Ἑλλάδα, οἵτινες ἔχουσιν εἰς τὸ προσκέφαλον τῆς κλίνης
 των κοιμώμενον τὸ Ἀγγλικὸν τοῦ Δελόλμου Σύνταγμα,
 καὶ εἰς τὸν ἐγκέφαλόν των παρακεχωσμένα τὰ ἄβας
 κόρπους καὶ πλῆθος παραγράφων τοῦ Ἀγγλικοῦ Χάρ-
 του, καθὼς εἰς τοὺς θαλάμους των καλῶς τεταγμένα τὰ
 ἐκ Χαϊ-μάρκετ καὶ Ρίτζεν-στρίτ τοῦ Λονδίνου κειμήλια.
 Διηγοῦνται τέρατα καὶ σημεῖα περὶ τῆς Εὐαγγελικῆς
 ἀρετῆς τῶν Πουριτανῶν, Πρεσβυτεριανῶν καὶ Κουακέ-
 ρων. Ἦσαν ἄλλοτε Ἀριστοκράται. Ἀλλ' ἀφ' οὗ κατέβη
 μίαν ἡμέραν εἰς τὸν νοῦν τοῦ Λόρδου Καστελρίγου νὰ

ξυραφίση ὀλίγον δυνατὰ τὸν λαιμόν του καὶ ὁ Οὐγγος Παλμερστὼν διέπει τὴν Βρεττανικὴν Διπλωματείαν, ἔκτοτε οἱ Κύριοι οὗτοι ἀνεβαπτίσθησαν Οὐγγοὶ καὶ ῥίζοσπάσαι, ἔτοιμοι νὰ ἐκκριζώσωσι διὰ τὸ Σύντηγμα καὶ τοὺς ἐλαιοῦνας καὶ τοὺς ἀμπελοῦνας καὶ τοὺς σταφιδωνάς μας. Προπέρυσιν ἦσαν Φιλοπαυαρότατοι, καὶ ὅλα τὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὰ ἔβλεπαν καλὰ καὶ ἅγια. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ὁ Κύριος *** (δὲν ὀνομάζω κανένα) ἤρχισε μὲ τὸ ἀργυροῦν του φραγγέλλιον νὰ μασιζῇ τοὺς βραδυκινήτους Γερμανικοὺς ἵππους τῆς πολιτικῆς μας ἀρμαμαχίης, ἔκτοτε διὰ τοὺς Κυρίους τούτους κακὴν ὁσμὴν ἔχει ὅλη τῶν Παναρχῶν ἡ φυλὴ. Ὁμιλοῦσι περὶ δικρότων Ἀγγλικῶν πλεόντων πρὸς Πάτραν καὶ Σύρον. Εὐχονται τὴν κατάσχεσιν τῶν τελωνικῶν μας προσόδων... Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ! Εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν στερλίνα χρυσῇ ἐπὶ γλώττῃ βέβηκε.

Τοιουτοτρόπως, ἐκ τῶν πρώτων Ἑλλήνων ἄλλοι μὲν λατρεύουσι τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, διότι τὸ θέλουσιν οἱ Ῥῶσοι, ἄλλοι δὲ τὴν Ἐλευθερίαν, διότι τὸ θέλουσιν οἱ Ἄγγλοι.

Τοιουτοτρόπως, εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἐμφαίνοντές τι ἀφ' ἑαυτῶν. Οἱ Πολιτικοὶ τῆς Ἑλλάδος, εὐστόχως ἤθελεν εἰπεῖ τις, ἐξ ὅλων τῶν ἀριθμητικῶν χαρακτήρων, ὡς σύμβολόν των, ἐξελέξαντο τὸν

μηδενικόν. — Τί εἶναι σήμερον ὁ Κωλέττης; ὁ μηδενικόν. — Τί ὁ Κουντουριώτης; ὁ μηδενικόν. — Τί ὁ Ζαήμης; ὁ μηδενικόν. — Προστιθέμενοι ὅλοι ἄλλοτε μετὰ τὴν μονάδα τῆς Κυβερνήσεως, ἀποτελοῦσι τὸ Κυβερνητικὸν ποσόν, ἄλλοτε μετὰ τὴν μονάδα τῆς Ἀντιπολιτεύσεως, ἀποτελοῦσι τὸ Συνταγματικὸν κεφάλαιον. Δὲν θέλω νὰ προσβάλω κἀνένα τῶν Κυρίων τούτων, τοὺς ὁποίους ἄλλως τιμῶ διὰ τὰς τόσας ὑπὲρ τοῦ ἔθνους προσπάθειάς των καθ' ὅλον τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα. Ἀλλὰ μετὰ λύπης λέγω ἀλήθειαν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἐννοήσωσι καὶ αὐτοὶ, ὥστε, διορθωθέντες, νὰ καταστῶσιν εἰς τὸ ἐξῆς ὠφέλιμοι, ὡς καὶ πρότερον, εἰς τὴν πατρίδα των. Ἀφθέντες κατ' ὀλίγον ὀλίγον ἀπὸ τὸν λαὸν ὡς οὐδεμίαν ἐμφαίνοντες ιδέαν λαοσκόου, καὶ παρ' αὐτῆς ἀμελούμενοι τῆς Ἐξουσίας ὡς οὐδεμίαν ἔχοντες βαρύτητα εἰς τὸν λαόν, ἐκ μεγάλων δὲν κατήντησαν ἀληθῶς ὁ μικρὰ μηδενικά;

Ἰπάρχουσι μ' ὅλον τοῦτο ἀρχαὶ ὀρησκείας καὶ ἐλευθερίας, τὰς ὁποίας πᾶς ἐνάρετος καὶ φιλόπατρις πολίτης πρεσβεύει καὶ στηρίζει καθ' ὅλον τοῦ βίον. Ἐν ὅσῳ τοιοῦτοι ἄνδρες δὲν ἀπαρτισθῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, οὐδεμία ἐλπίς, καὶ ἡ κοινωνία αἰωνίως μάνδρα ζώων ἀγελαίων.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (6), ΣΕΛΙΣ 13.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι πολλὰ τῶν ἀριστουργημάτων τῆς Ἑλληνικῆς Γλυπτικῆς ἀποτελοῦσιν εἰς τὴν ἐσπερίαν Εὐρώπην τὰς πολυτιμωτέρας συλλογὰς τῶν Μουσείων τῆς. Οἱ καλοὶ Εὐρωπαῖοι κατὰ διαφόρους ἐποχὰς μᾶς ἀπεγύμνωσαν τῶν προγονικῶν ἀνδριάντων. Δὲν ἤρκεσε τοῦτο, ἀλλ' ὡς οἱ λησταί, οἱ ἀποκόπτοντες τὰ ὦτα καὶ τοὺς δακτύλους τῶν πεσόντων εἰς χεῖρας αὐτῶν διὰ νὰ λάβωσι τὰ ἐνώτια καὶ τὰ δακτύλιά των, πολλοὶ Λόρδοι Ἑλγῖνοι κατὰ καιροὺς ἀπέσπασαν καρυάτιδας καὶ ἀνάγλυφα νηῶν, κερματίζοντες τὰ μέλη τούτων διὰ νὰ συλεύσωσι τὰ κοσμήματά των. Σήμερον ὅτε ἡ Ἑλλὰς, ἀνασθηθεῖσα, θρηνολογεῖ τὴν τοιαύτην τυμβωρυχίαν καὶ σκύλευσιν, ἴσως τὸ αἶσθημα τῆς δικαιοσύνης, ἀνεγειρόμενον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μοναρχῶν, τοὺς ὑπαγορεύσῃ ν' ἀποδώσωσιν εἰς αὐτὴν ὅ,τι ἄλλοτε τῆς ἀφηρέθη. Πανηγύρεως εἰς ἡμᾶς ἡμέρα, ὅτε ἤθελε τελεσθῇ τῶν ἱερῶν αὐτῶν λειψάνων ἡ ἀνακομιδὴ!

Ἐξ ὧλων τῶν παρὰ τοῖς ξένοις εὕρισκομένων ἀγαλμάτων τῆς Ἀρχαιότητος, ἡ Ἀφροδίτη τοῦ Πραξιτέλους διακρίνεται ὡς ὁ ἐντελέστερος τύπος τῆς γυναικείας καλλονῆς. Φυλαττομένη αὐτὴ εὐλαβῶς εἰς τὴν Καθέδραν τῆς Ἐτρουρίας, ἀνηρπάσθη παρὰ τῶν Γάλλων ἐπὶ

Ναπολέοντος, καὶ μετὰ τὴν κατὰστροφὴν τοῦ μεγάλου
 δορυκτῆτορος μετεφέρθη πάλιν ἀπὸ Παρισίους εἰς Φλω-
 ρεντίαν κατ' αἵτησιν τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας,
 τοῦ ὁποίου ὁ ἀδελφὸς ἦτον Μίγας Δουξ τῆς Τοσκάνης.
 Ἐνόμισεν ὅτι πρὸς τὴν Ἀφροδίτην τχύτην ἐδυνάμην
 καταλλήλως νὰ παραβάλλω τὴν ὡραίαν καὶ πολυπαθε-
 στάτην Ἰταλίαν, μεταπίπτουσιν ἀλληλοδιχόδως ἀπὸ
 ἑνὸς εἰς ἄλλου κυριάρχου χιτῶνος.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (7), ΣΕΛΙΣ 15.

Εἰς τὰς θερμὰς καὶ ὑλώδεις τῆς Ἀμερικῆς χώρας
 εὑρίσκεται εἶδος ὄψεων, τὼς ὁποίους δυνάμεθα νὰ
 ὀνομάσωμεν κωδωνοφόρους, διότι φέρουσιν εἰς τὴν
 ἄκρην τῆς οὐρᾶς ἄθροισμα λετίων μεγάλων, ἀποτε-
 λούντων διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλας τριβῆς των τρομερὸν
 ἦχον κωδώνων. Ὁ βοϊκούρας, ἀνήκων εἰς τὴν κλάσιν
 τῶν ἑρπετῶν τούτων, φθάνει ἐνίοτε εἰς ἕξ ποδῶν μῆκος
 καὶ δεκκοκτὼ δακτύλων περιρέειν προαγγέλλουσι
 δὲ τὴν φοβεράν αὐτοῦ παρυσίαν ὁ ἀπαίσιός του κωδω-
 νισμὸς καὶ ἡ δυσώλης συγχρόνως ἀποφρά, τὴν ὁποίαν
 ἐκχέει τὸ φαρμακερὸν τοῦ στόμα.

Ὅστις ἐκ τοῦ πλησίον ἐγνώρισε τὸν τερατώδη Πα-
 ρισμὸν δὲν θέλει μὲ καταδικάζει διότι τὸν παρομοιάζω

μέ τοιοῦτον ἰοδόλον θηρίον. Περιερχόμενος τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Κράτος, εἶδεν τὸν Πανάγιον Τοποτηρητὴν τοῦ Χριστοῦ κρατοῦντα τὰς κλεῖς ὅχι μόνον τοῦ παραδείσου, ἀλλὰ καὶ τῶν δεσμωτηρίων, ὅπου ἐκολάζοντο οἱ ἀμάρτωλοι φιλελεύθεροι τῆς Ῥώμης καὶ Βονωνίας. Οἱ Πάπαι τηροῦσι τὰς ἐντολὰς τοῦ Εὐαγγελίου μέ ὅσῃ πίστιν καὶ ἀκρίβειαν οἱ Μονάρχαι τὰ ἄρθρα τῶν Συνταγμάτων.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (8), ΣΕΛΙΣ 18.

Ὁ Ἅγιος Πέτρος εἶναι ἡ ὀγκωδεστέρα οἰκοδομὴ, ἀφ' ὅσας ποτὲ χεῖρες θνητῶν ἀνέγειρον ὑψηλότερος καὶ τῶν Πυραμίδων αὐτῶν τῆς Αἰγύπτου, εἶναι τὸ μόνον ἐπὶ τῆς γῆς τεχνουργημα, τὸ φέρον τὸν χαρακτῆρα ἐκεῖνον τῆς μεγαλειότητος τῶν θείων δημιουργημάτων. Ὁβελίσκος ὀγδοήκοντα ποδῶν ὕψους, εἰς τὸ μέσον τῆς πλατείας τοῦ Ἁγίου Πέτρου καθιδρυμένος, ὡς πρὸς τὸν οὐρανομήκη αὐτοῦ θόλον μόλις φαίνεται ὅτι ἐξέχει τοῦ ἐδάφους. Ἡ θέα τοῦ ναοῦ τούτου μᾶς ἐμπνέει σέβας πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καθὼς, βλέποντες τὰς Ἄλπεις, θαυμάζομεν τὸν Θεόν.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (9), ΣΕΛΙΣ 19.

Τὸ Φλάβιον ἀμφιθέατρον, κοινῶς καλούμενον Κολοσ-

εαῖον, εἶναι τὸ μεγαλοπρεπέστερον ὅλων τῶν ἐρειπίων τῆς Ῥώμης. Ὁ ἄπειρος αὐτοῦ περίβολος, ὅπου τὸ πάλαι οἱ μονομάχαι ἐπάλαιον μετὰ τοὺς λέοντας καὶ οἱ ἐλέφαντες μετὰ τὰς τίγρεις, ἐνέκλειεν ὁλόκληρον ἔθνος θεατῶν. Ἐκ τῆς ὕλης μέρους μόνον τινὸς τοῦ ὑπερμεγέθους αὐτοῦ οἰκοδομήματος ἐκτίσθησαν κατὰ καιροὺς πολλὰ καὶ τῆς Ῥώμης οἰκίαι, μέγας ἔχουσαι ἀνακτορίων.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (10), ΣΕΛΙΣ 19.

Τὸ Πάνθεον, μετονομασθὲν σήμερον ἡ Παναγία τῆς Στρογγυλῆς, εἶναι διὰ τὸ μέγεθος καὶ κάλλος τῆς οἰκοδομῆς του, διὰ τὸ ἐνάρμοστον καὶ μεγαλοπρεπὲς τῶν κινήων του, ἐν τῶν ἀριστουργημάτων τῆς παλαιᾶς ἀρχιτεκτονικῆς. Ὁ ναὸς αὗτος, ἀνεγερθεὶς ἀπὸ Ἰπποῦργον τὸν Ἀγρίππαν, ἀφιερώθη πρὸς Μενάρχην τὸν Αὐγουστον. Ἀλλ' ὁ Αὐγουστός ἀπεκρίθη τὴν ἀφιέρωσιν, καὶ ὁ Ἀγρίππας ἠναγκάσθη νὰ προσφέρῃ αὐτὸν, ὑπὸ τ' ὄνομα Πάνθεον, εἰς ὅλους ὁμοῦ τοὺς Ὀλυμπίους Θεούς. Εἰς τοὺς ἀρχαίους ἡ δουλεία καὶ ἡ δεσποτεία εἶχον καὶ τὸ ἀνάστημα πελώριον, ἐν ᾧ εἰς ἡμᾶς εἶναι καὶ πυγμαῖαι.

Ἄν καὶ εἰς συνεχεῖς ἐξετέθη πυρκαϊῆς, ἂν καὶ μετέπειτα ἀνοικτὰ τότες ἐδέχθη βροχὰς καὶ χαλάζας εἰς τὰ ὑψιτέρα τέμνα του, ὁ εὐρωστὸς ὅμως αὐτὸς Γίγας

διατηρεῖται πάντοτε ἀέληθής· ἴσταται ἀδιάφορος θεα-
τῆς τῶν πολιτικῶν καὶ φυσικῶν μεταβολῶν. Ἡ πολύ-
θεος τῶν Ῥωμαίων θρησκεία ἐξέπνευσεν εἰς τοὺς πόδας
τοῦ γηραιά· μόνος αὐτὸς ἀγήρατος, παρεδέχθη νέον τὸν
Χριστιανισμόν, καὶ τὸν βλέπει σήμερον ὑπὸ τὸ βά-
ρος τοῦ χρόνου καμπτόμενον. Μετέβη ἐκ τοῦ Διὸς εἰς
τὸν Ἰησοῦν, διαφυλάττων ὅλα τὰ μέλη του σώα καὶ
μόνον, ἀντὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς τηθγένου, ἐνδυθεὶς τὸν Χρι-
στιανικὸν μανδύαν. Ἀλλ' ἔχει ἀκόμῃ καὶ τι ἐθνικόν·
εἰς τοὺς σηκοὺς του, ὅπου ἐλατρεύοντο τὸ πάλαι οἱ Θεοὶ
τῆς Μυθολογίας, ὑψοῦνται σήμερον, ἀντὶ θεῶν εἰκόνων,
καὶ προτομῶν τῶν ἐπισημοτέρων τῆς Ἰταλίας τεχνιτῶν.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (41), ΣΕΛΙΣ 19.

Ἡ Τρέβι, μεγάλη τῆς Ῥώμης πηγή, ἐκχέει ὡς κα-
ταρράκτης τὰ χρυσταλλώδη τῆς ὕδατος, καὶ φέρει τὴν
μόνην ζωὴν ἐν μέσῳ τῆς ἡρεβούσης αὐτῆς πόλεως.
Ὅταν, καθὼς ἐνίοτε ἀκολουθεῖ, διακοπῇ τὸ ρεῦμά της, ἡ
Ῥώμη ὅλη ἀπονεκροῦται.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (42), ΣΕΛΙΣ 34.

Ὁ ἀλεκτρυὼν ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν τὸ σύμβολον τῶν
Γαλατικῶν ὅπλων· εἰς τὸ παρὸν δὲ ὀκτάστιχον ἐμφα-
νεται δι' αὐτοῦ Ναπολέον.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (13), ΣΕΛΙΣ 34.

Μίαν προΐκν του 1808 ἔτους, εἰς μεγαλοπρεπῆ θαλάκμον τῶν ἐν Μεδιολάνοις Βασιλείων ἵστατο ἀνὴρ, φορῶν στολὴν πράσινον καὶ ὑποδήματα μέχρι γονάτων φθάνοντα. Ἡ κεφαλὴ του παρίστα προτομὴν ἀρχαίας Ἰλυπτικῆς. Μετὰ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον κανεὶς ἄλλος νοῦς δὲν συνέλαβε σκοποῦς πόσον γιγαντιαίους. Ἐκατὸν εἴκοσιν ἑκατομμύρια περίπου ἀνθρώπων ὑπῆκουον τότε εἰς τὴν θέλησίν του. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦτον ὁ Ναπολέων.

Ἐφαίνετο περιμένων τινά, διότι ἔσπερεν ἐκ διαλειμμάτων τοὺς ὀρθήκλους πρὸς τὴν θύραν. Ἠνοίχθη αὐτὴ μετ' ὀλίγου, καὶ εἰσῆλθεν ἀνθρώπος ὑψηλότερος τὸ ἀνάστημα, μεγαγχυνώτερος τὴν ὄψιν, ἀλλ' ὁμοιάζων εἰς τὰ ἄλλα τὸν Ναπολέοντα, ὁ δημοκράτης ἀδελφός του Λουκιανός.

Οἱ δύο αὐτοὶ ἄνδρες, οἵτινες, διὰ τὴν ἄσυμφωνίαν τῶν ἰδεῶν των, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐν Αὐστερλίτς μάχης δὲν εἶχον συναντηθῆ, ἔβριψαν πρὸς ἀλλήλους βλέμματα διαπεραστικά.

Ὁ Λουκιανός, προχωρήσας ὀλίγα βήματα, ἐστάθη. Ὁ Ναπολέων ἐπλησίασε πρὸς αὐτὸν, καὶ τὸν ἔτεινε τὴν δεξιάν.

« Ἀδελφέ μου! ἔκραξεν ὁ Λουκιανός· χαίρω ἐπανα-
βλέπων σε.

— Ἄφετε ἡμᾶς μόνους· » εἶπεν ὁ Ναπολέων πρὸς
τὸν Δουρόκον, Εὐγένειον καὶ Μουράτον· καὶ παρευθὺς
οἱ τρεῖς οὗτοι, Στρατάρχης ὁ εἷς, Ἡγεμὼν ὁ ἄλλος καὶ
Βασιλεὺς ὁ τρίτος, ἀπεσύρθησαν.

— Σ' ἐμήνυσα, Λουκιανέ! » ἐξηκολούθησεν ὁ Ναπο-
λέων.

— Καὶ σπεύσας ἐγὼ ὑπήκουσα ὡς εἰς πρωτότοκον.

— Ποίους σκοποὺς τρέφεις, Λουκιανέ;

— Νὰ ζήσω ἰδιωτικόν, ἥσυχον βίον.

— Ἐφθата εἰς τὸν κολοσῶνα τῆς δυνάμεως· κατέ-
κτησα τὴν Εὐρώπην· εἶμαι νικητὴς ὡς ὁ Ἀλέξανδρος,
κραταῖος ὡς ὁ Αὐγούστος, μέγας ὡς ὁ Κάρολος Μάγνος·
θέλω καὶ δύναμαι . . . » Λαβὼν δὲ τότε χάρτην γεω-
γραφικὴν, ἐπὶ τραπέζης κείμεον, τὸν ἐξετύλιξε καὶ
εἶπεν· « Ἴδου, ἀδελφέ, ὅλα τὰ Κράτη τῆς Εὐρώπης.
Ἐκλεξε ὅποιον ἀπ' αὐτὰ θέλῃς, καὶ, σὲ διδῶ λόγον Αὐ-
τοκράτορος, ἅμα τὸ δακτυλοδοκίμησής· θέλεις τὸ λά-
βει . . . »

Ὅλοι γνωρίζουσιν ὅτι ὁ Λουκιανός· καὶ πρότερον καὶ
τότε ἀπεποιήθη τὸ βασιλικὸν διάδημα.

ΣΗΛΕΙΩΣΙΣ (14), ΣΕΛΙΣ 35.

Εἶδα τὰ ὑψικάρηνα ἐκεῖνα ὄρη, τῶν ὁποίων οἱ μὲν πόδες φαίνονται θλίβοντες τὸν ἄδην, αἱ δὲ κορυφαὶ σηρίζουσαι τὸν οὐρανόν. Εἶδα τὸν ἐκ παγετοῦ αἰώνιον ἐκεῖνον φραγμὸν, τὸν ὁποῖον ἡ φύσις ἔθεσεν ὑπὲρ τῶν Ἑλβετικῶν λαῶν κατὰ τοῦ δεσποτισμοῦ.

Ἐπεσκέφθην τοὺς ὁμοσπόνδους ἐκεῖνους δῆμους Οὐρί, Σβίτς καὶ Οὐντερβάλδου.

Μὲ ποῖον θρησκευτικὸν ἐνθουσιασμὸν ἐπλησίασα εἰς τὸ Παρεκκλήσιον, τὸ καίμενον ἐπὶ τοῦ γηπέδου τοῦ ἰδίου οἰκίσκου, ὅπου ἐγεννήθη ὁ τυραννοκτόνος Γουλιέλμος Τέλλος!.. Ἦνοιξεν ὁ Ἐφημέριος τὴν θύραν τοῦ Ἱεροῦ, καὶ, εἰσελθὼν ἐγὼ εὐλαβῶς, ὡσφράνθην ἐλευθερίας καὶ ἀγιότητος θυμιάμα.

Ἐπάτησα τὸ ἔδαφος, ὅπου ὁ Πραίτωρ τῆς τυραννικῆς Αὐστρίας Ἑρμὰν Γεσλέρος, σταθεὶς ἔμπροσθεν μεγάλης οἰκίας, ἀνηκούσης εἰς τὸν συναγωνιστὴν τοῦ Τέλλου, τὸν ἄλλον τῆς Ἑλβετίας λυτρωτὴν Βέρνερ Σταυφαχέρον, ἀνέκραξε πρὸς τὸν ἵπποκόμον του. « Δὲν εἶναι καταισχύνῃ μηδαμινοὶ δοῦλοι νὰ κτίζωσι ταιαύτας οἰκίας, ἐν ᾗ οὐδὲ ἀχροκαλύβαι τοὺς πρέπουν; » Οἱ λόγοι του ὁμῶς αὐτοὶ δὲν ἔπεσαν εἰς γῆν ἄκαρπον. Εἰς τὰς καρ-

δίας τῶν ποιμένων καὶ ἀροτῆρων ἀνεβλάστησεν ἐκ τῆς σπορᾶς των ὁ ἔρως τῆς ἀπελευθερώσεως.

Ἀνεζήτησα καὶ μ' ἔδειξαν τὸν ἀγρόν, ὅπου τοῦ Ἀρνόλδου Μελχτάλ τὸ ρόπαλον κατέβαλε τὸν ἄρπαγα δορυφόρον τοῦ Βεριγγέρ Λανδεμξέργου, συντυσαννοῦντος μὲ τὸν Γεσλέρον τὴν Ἑλβετίαν.

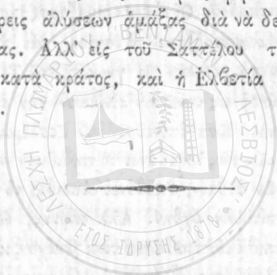
Ἐδῶ, εἰς τὴν μικρὰν τοῦ Γρουτλὶ πεδιάδα, τὴν νύκτα τῆς 17 Νοεμβρίου τοῦ 1807 ἔτους, ἐν ᾗ ἡ Εὐρώπη ὅλη ἐκοιμᾶτο τὸν βαθὺν ὕπνον τῆς δουλείας, ὀλίγοι τινὲς χωρικοὶ συνελθόντες, ἐν ἐλλείψει ναοῦ, ὑπὸ τὸ ἀστερωπὸν τοῦ στερεώματος τέμενος, ὠρκωμότησαν ν' ἀποθάνωσιν, ἢ νὰ ζήσωσιν ἐλεύθεροι.

Ἐκεῖ, εἰς τῆς Ἀλτόρφ τὴν πλατεῖαν, ἔμελλε νὰ δοθῇ τὸ σύνθημα τῆς ἐκρήξεως τῆς εἰς Γρουτλὶ συνωμοσίας. Εἰς αὐτὴν τὴν πλατεῖαν ὁ μακρινὸς Γεσλέρος, ὑψώσας ἐπὶ κάμακος τὸν πῖλόν του, κορυφούμενον ἀπὸ τὸ Δουκικὸν τῆς Αὐστρίας γέμμα, διεσάλπισεν ὅτι πᾶς ὁ ἐκεῖθεν διαβαίνων, εὐγενὴς, πολίτης ἀπλοῦς, ἢ χωρικός, ἐχρεώσται νὰ μένῃ ἀσκεπής. Εἰς αὐτὴν τὴν πλατεῖαν ὁ Τέλλος, μὴ ἀποδώσας εἰς τὸ σκιαδίου τὸν ἐπιτεταγμένον χαιρετισμὸν, κατεδικάσθη νὰ τοξεύσῃ, ἑκατὸν πενήκοντα βήματα μακρόθεν, πρὸς μῆλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἰδίου του παιδός.

Παρέκει, χεῖρας καὶ πόδας ὁ ἥρως αὐτὸς δεδεμένος, διὰ νυκτὸς μετεφέρετο ἐπὶ μικρᾷς λέμβου πρὸς φρούριόν τι, κείμενον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ Ῥιγγί. Συνέπλεε μὲ τοῦτον καὶ ὁ σκληρὸς Γεσλέρος, ὅτε, περὶ τὴν αὐγὴν, ἀτμῶδες ἐξαίφνης παραπέτασμα ἐκάλυψε τὴν αἰθρίαν, καὶ ἡ σαπφείρινος ἐπιφάνεια τῆς λίμνης ἔλαβε χρῶμα σποδοῦ. Οἱ ἄνεμοι συρίζουσι πανταχόθεν, διεσχισμένοι ἀναρπάζονται τὸ ἱστίον, καὶ ἀπτέρυγον κλυδωνίζεται τὸ σκάφος. Ἡ γνωστὴ τοῦ Τέλλου ἐπιδεξιότης καθιστᾷ εἰς τοιοῦτον κίνδυνον τὴν σύμπραξίν του ἐπιθυμητήν. Κατ' ἐπίνευσιν τοῦ Γεσλέρου ἀπολύεται τῶν δεσμῶν του, λαμβάνει τὸ πηδάλιον καὶ, κωπηλατούντων τῶν ἄλλων, διευθύνει εὐπειθὲς τὸ πλοιάριον παρὰ τὴν ἀπότομον ὄχθιν. Ἀλλ' αἴφνης, ὡς ἐλαφρὸς αἶγαγρος, ἐκπηδᾷ εἰς προβλήτᾳ τινα βράχον, καὶ γίνεται ἄραντος. Ὁ Γεσλέρος ἐξέρχεται μόλις καὶ αὐτὸς, καὶ λαμβάνει ἔφιππος τὸν δρόμον τοῦ Κουσνάχου. Ὁμιλεῖ καθ' ὁδὸν περὶ ἐκδικήσεως, ὅτε ἀντὶ λόγου ἀφίνει στεναγμὸν ὀξύν, αἱ χεῖρές του παραιτοῦσι τοὺς χαλινούς, καὶ πίπτει ἀπὸ τὸν ἵππον. . . . Τὸ βέλος τοῦ Γουλλιέλμου Τέλλου τὸν εὔρεν εἰς τὴν καρδίαν.

Ἀναστάσιμος ἀνέτειλεν εἰς τοὺς Ἑλβετοὺς ἡ αὐγὴ τῆς 1 Ἰαννουαρίου 1308. Τὰ φρούρια Οὐριόχ, Σβαναύου

καὶ Προβέργον πίπτουσιν αὐθημερόν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Τέλλου, Σταυφαχέρου καὶ Μελχτάλ. Ἡ ἐπανάστασις κηρύττεται εἰς τὰ συμμαχικὰ Τμήματα Οὐρί, Σβίιτς καὶ Οὐντερβάλδου, καὶ ἀπὸ τὴν τριπλὴν αὐτὴν ἐστὶαν διαδίδεται ἡ πυρκαϊὰ καθ' ὅλην τὴν Ἑλβετικὴν χώραν. Ὁ Δουξ Λεοπόλδος τῆς Αὐστρίας φέρει στρατεύματα καὶ πλήρεις ἀλύσεων ἀμάξας διὰ νὰ δεσμεύσῃ τοὺς ἀποστάτας. Ἀλλ' εἰς τοῦ Σαττέλου τὰς ὑπωρείας νικᾶται κατὰ κράτος, καὶ ἡ Ἑλβετία ἔκτοτε μένει ἐλευθέρα.

Ο ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΣ.

ἜΣΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἅγιον καὶ παντοκράτορ Πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας!
Ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν πρώτην ὥραν τῆς δημιουργίας
Σ' ἐνεφύσησεν ὡς αὔραν εἰς τὴν κτίσιν ζωογόνον,
Καὶ σὲ εἶπε· « Πνέε μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων. »
Εἶφος σου τὸν λόγον ἔχεις, κεραυνόν σου τὴν ἰδέαν,
Στρατιώτας σου τὰ ἔθνη καὶ τὴν ἱριδα σημαίαν·
Μᾶς φωτίζεις, μᾶς θερμαίνεις,
Καὶ τὸν νοερὸν συστρέφεις ἄξονα τῆς οἰκουμένης.

Μ' ἔν σου πνεύσιμον τυράννευς ἐκ τῶν θρόνων των κρήμνίζεις,
 Εἰς ἐρείπια καὶ τάφους λαμπρὰς πόλεις ἀνακτίζεις,
 Καὶ ἀγνάς σου Ἑστιάδας καὶ πιστάς σου ἱερείας
 Εἰς τοὺς νάρθηκάς σου ἔχεις τὰς Θεὰς τῆς Πιερίας.
 Ἐψάλλαν εἰς τὴν Ἑλλάδα τοὺς παιᾶνάς σου τὸ πάλαι
 Μακροβῶνες, Θερμοπύλαι, Σαλχυμῖνες καὶ Μυκάλαι.

Σήμερον εἰς τὴν Γαλλίαν
 Ἐκλεξες τὴν Σεκουάναν σταθεράν σου κατοικίαν.

ὦ Γαλλία! χθὲς, ὅπότεν καὶ με ῥώμην καὶ με τάχος
 Εἰς τοὺς πόδας σου ὠρθώθης ὡς ἀκμαῖος μονομάχος,
 Τὸν αἰφνιδιόν σου κλόνον συνάισθάνθησαν οἱ πόλοι·
 Ἡ Εὐρώπη σὲ φοβεῖται ἢ μοναρχουμένη ὅλη·
 Τὸν Ἰουλιόν σου βλέπει ὡς ἀπαίσιον τῆς μῆνα,
 Καὶ τοῦ Ἰουλίου τρέμει τὸν ἐρεθισμένον Κύναν,

Ὅστις βασιλεῖς γαυγίζει,

Τῶν λαῶν φρουρεῖ τὴν ποίμνην καὶ τὰς ἀλουργίδας σχίζει.

Καθὼς ἔστεκεν ἐκεῖνος τῶν τρικυμιῶν ὁ Δαίμων

Εἰς τὴν Αἰολίαν νῆσον, καταικίαν τῶν ἀνέμων,

Κάθηται ὁ Φίλιππός σου εἰς ὑπεσκαμμένον θρόνον,

Λαῶν κάτωθεν βυῶντος αἰσθανόμενος τὸν κλόνον.

Ἄν ἀπὸ τὸ βέτωπόν του σκοτεινὴ ἀνεμοζάλη

Τὴν χιλιετὴ κορόναν τοῦ Καπέτου καταβάλλῃ,

Εἰς τοὺς δρόμους ψωμοζήτας

Θέλομεν ἰδεῖ ἐκ νέου αὐτοκράτορας ἀλύτας.

Εἰς τὸν οὐρανὸν σου βλέπω τὴν δυάδα τῶν ἀστέρων,

Τοὺς λαμπροὺς σου Διοσκούρους, τὸν Ῥουσσῶ καὶ τὸν Βολταΐρογ,

Ἐβρυμάτισεν ὁ πρῶτος τὸν ζυγὸν τῶν βασιλέων,

Καὶ κατέλυσεν ὁ ἄλλος τὴν ἰσχὺν τῶν ἱερέων.

Ὁ Ῥουσσῶ μὲ τὴν θερμὴν του καὶ νευρώδη εὐγλωττίαν,

Ὁ Βολταΐρος μὲ τὴν τόσον καυστικὴν του εἰρωνείαν,

Τρέχοντες ἀλλοίους δρόμους,

Τῆς ἐπικρατοῦσός σου ὄρουσαν τὰς ὑπονόμους (1).

Ἐκ τῶν φλογερῶν σου σπλάγγων ὁ σεισμὸς τῆς οἰκουμένης
Ἐρρίψε τὸν Βοναπάρτην, τὸν υἱὸν τῆς Εἰμαρμένης.

Νικητὴς τῶν Πυραμίδων, Σέσωστρις τῶν νέων χρόνων,
Εἰς τὸ ἄρμα του τραχήλους ζεύγει δέκα ἡγεμόνων.

Ἀλλὰ πίπτων μετὰ κρότου καὶ τὸ στάδιόν του κλείων,

Ἐπὶ τῆς Εὐρώπης πέτρας κυλινθεῖ ὁ Δευκαλίων

Τοῦ κατακλυσμοῦ τῶν Γάλλων,

Καὶ ἰδοὺ ἐθνῶν βλαστήσεις ἐλευθέρων καὶ μεγάλων.

Σήμερον εἰς τὴν Βουλὴν σου, στάδιον τῆς ῥητορείας,
Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ἀνοίξεις ἐλευθερίας.

Ἀλλ' ἐν ᾧ εἰς χεῖρας φέρεις τὴν κλεψύδραν τῶν Ἑλλήνων,

Ἡ Ἑλλὰς πενθοφοροῦσα μάταιον σὲ πέμπει θοῇον·

Γύρω της σφριγᾷ ὁ Ἀγγλος καὶ ὁ Ῥώσος ὁ δεσπότης·

Τὴν παρθένον σύρουν δύο ξιφηφόροι . . . ἀθλιότης!

Ὡς εἰς τὸν ἀρχαῖον χρόνον,

Μετιζὺ Ῥωμαίων πάλιν ἵσταται καὶ Μακεδόνων (2).

Ἄγγλοι, Ῥῶσοι, μὲ ἀλύσεις δεσμευμένοι βασιλέων,
Ἐρυθρίων βλέποντές μας ἔθνος ἀκαμπτὸν καὶ νέον,
Εἰς τὰς δημοκρατικὰς μᾶς Συνελεύσεις ὅταν μόνον
Τὴν σεπτὴν Ἐλευθερίαν ἀνυψόναμεν εἰς θρόνον.

Εἰς τῆς Ἐπιδαύρου τ' ἄλση ὡς Παλλὰς γιγαντιαία
Ἐρρητόρευσεν ἐκείνη, καὶ ἡ περικεφαλαία

Τῆς Θεᾶς μᾶς ἀμαζόνος

Τοὺς ἐλίθονεν, ἐχίδνας ὡς νὰ ἔδειε Γοργόνας.

Διὰ τοῦτο τῶν θεσμῶν μᾶς τῶν ἀρχαίων καὶ μεγάλων
Μᾶς ἐστέρησαν τὰ τέκνα τῶν Κελτῶν καὶ τῶν Βανδάλων.

Διὰ τοῦτο μ' ἐπιβούλους, τεχνικὰς σφυρηλατήσεις

Ἐκ τῶν φλογερῶν μᾶς ὅλμων μᾶς ἐγάλλευσαν ἀλύσεις.

Τὸ ἀνάθεμα τοῦ ἔθνους εἰς σᾶς, Δόκεις καὶ Ῥουκμάνοι,

Τῆς Ἀγγλίας καὶ Ῥωσίας διπλωμάται λοπολάνοι!

Ἐπροστρίψατε κηλίδας

Εἰς τῆς τέσσης μᾶς ἐνδόξου ἱστορίας τὰς σελίδας (3).

Ἡμεῖς, οἵτινες τοὺς δρόμους ἐπερνῶμεν τῆς Προνοίας,
 Εἶδαμεν, Ἑλλάς, τὴν ὥραν τῆς πικρᾶς σου ἀγωνίας.
 Ἐτρεχαν οἱ τῶν Μοσκόβων καὶ τῶν Ἀγγλῶν μισθοφόροι,
 Τοὺς ὠχρούς σου Παραστάτας κυνηγοῦντες εἰς τὰ ὄρη·
 Καὶ μὲ ὄμμα θεωροῦντες, εἰς τὰ δάκρυα σθυσμένον,
 Τὸν ἀγιασμένον Χάρτην τοῦ Συντάγματος κοιμένον
 Ὑπὸ ξενικῆς μαχαίρας,
 Κατηρώμεθα τὰς δούλας, ἐπιλαίπους μας ἡμέρας.

Ὑπὸ τὴν χρυσὴν στολὴν των κρύπταντες τὴν προδοσίαν,
 Ἔστεκαν θωρακισμένοι σιδηρᾶν ἀναισχυντίαν
 Οἱ κατάσκοποι τῆς Ἀρκτου, ὅσους ἡ Ταμίζα στέλλει
 Κ' ἐξερεύγουσι τῆς Λίμνης τῆς Μαιότιδος τὰ ἔλη.
 Εἰς τοῦ θλιβεροῦ Ναυπλίου περιμένοντες τὰς θύρας,
 Τ' ὀρειχάλκινόν των εἶχαν τηλεσκόπιον εἰς χεῖρας,
 Καὶ μακρόθεν ἐμειδίῳν

Ὄταν ὀρφανοὺς μᾶς εἶδαν τῶν θεσμῶν μας τῶν ἀγίων,

Τὴν ἐπαύριον τὸ ἄστρον ἀνατέλλον τῆς ἡμέρας,
 Δὲν ἐπέχυσεν ἀκτῖνας εἰς τὴν γῆν μας ἐλευθέρας.
 ἔκτοτε, πατρίς μου, κλαίεις ὡς αἱ κόραι Ἰουδαίας,
 Αἵτινες μὲ τοῦ Εὐφράτου συνεθρήνουν τὰς ἰτέας·
 Ἐγὼ δὲ εἰς κυπαρίσσους ἐπεκρέμασα τὴν λύραν,
 Καὶ τὴν νέαν Σιών κλαίω τὴν παλαιήν σου καὶ χήραν,

Ποιητὴς Ἰερεμίας

Μὲ ὀλοφυρμούς· ματαίους ἔξυπνῶν τὰς ἐρημίας . . .

ὦ! ἐλεύθερον νὰ ἦμουν κ' ἐγὼ τέκνον τῆς Γαλλίας!
 Ὁ ἀὴρ βαρὺς μὲ εἶναι καὶ νοσώδης τῆς δουλείας.
 ὦ! νὰ ἦμουν μέλος ἔθνους φωτισμένου καὶ μαχίμου!
 Ἴσως εἶχεν εἰς τὸν κόσμον ἡχὼ τότε ἡ φωνή μου.
 Ἴσως ἤθελεν ὁ Βάρδος μὲ ἀφήσει Βερανζέρος
 Μίαν δάφνην ν' ἀνασπᾷσῃ ἀπὸ τ' ἀφθονόν του θέρους.

Μὴ παροργισθῇς, πατρίς μου,

Ἄν βλασφήμους λέγω λόγους εἰς τὸ ἄλγος τῆς ψυχῆς μου! . .

ὦ! νὰ ἔζων ἀπλοῦν πάλιν, ἀπομακρυσμένον βίον
 Εἰς τοὺς κόλπους δενδροφύτου ἐξοχῆς τῶν Παρισίων!
 Τοῦ πολίτου τῆς Γενεύης ἄσυλον, Ἑρμενονβίλλη (4)!
 Σὲ ἀσπάσθησαν πολλάκις τὰ ποιητικά μου χεῖλη·
 Τοῦ ἡλίου σου μὲ εἶδαν καὶ ἀνατολαὶ καὶ δύσεις·
 Ἀνιοφόρει τότε ὅλη καὶ ἀγάλλετο ἡ φύσις.

Ἀλλὰ βαθυτάτη θλίψις

Μ' ἔτηκε, καὶ συνειδότης μ' ἐτυράννει σκληρὰ τύψις . . .

Εἰς αὐτὴν, εἰς τὴν ἰδίαν ἐραστὴν Ἑρμενονβίλλη
 Ποῖος ξένος στέκει τῶρα παρὰ τοῦ Ρουσσῶ τὴν στήλην;
 Πῶς ἡ ἀνοιξίς, μὲ ρόδα καὶ μὲ κρίνους ἐστεμμένη,
 Δὲν φαιδρύνει τὴν μορφὴν του; Πῶς νεκρὸς εἰς ὄλα μένει;
 Πρὸς τὸ ἀντικρὺ πεδῖον βλέμμα λύπης ἀτενίζει·
 Τῶν πολλῶν καὶ συρρέοντων θεατῶν τὸν κύκλον σχίζει,

Καὶ ὁ χωρικός θαυμάζων

Βλέπει πρόσωπον εἰς τοῦτον, κόλασιν ψυχῆς ἐκφράζων.

Ἀντικείμενον τοιαύτης συμπαλοῦς περιεργείας
 Ὁ πλανώμενος ὑπάρχει ἐραστής τῆς Ἀγλαΐας.
 Τὸ ἀνώνυμον ἐκεῖνο εἰς τὴν Ῥώμην φθάσαν γράμμα
 Τῆς οἰκίας της τὴν θέσιν τὸν ἐδηλοποίει ἅμα,
 Καὶ ἀπὸ Ἑρμενονδίλλης πρὸς αὐτὸν τὸ εἶχε στείλει
 Γηριὰ τροφός της μία, ἐπιστήθιός της φίλη,
 Ἦτις καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν
 Τὴν σωνηκολούβει τότε μὲ συμπάσχουσιν καρδίαν.

— Εἰς τοῦ δάσους τὴν ἐρήμην εἰσοδὸν παραμονεύει,
 Καὶ ὡς αἰτὸς τὴν γύρω ἔκτασιν κατασκοπεύει.
 Ὡς αὐτὰ τ' ἀνθοῦντα δένδρα, εἰς αὐτὴν τὴν κρύαν βρύσιν,
 Ὅταν ἔκλινε τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας πρὸς τὴν δύσιν,
 Ἦρχετο ἡ ἀσθενοῦσα ἐρωμένη του συνήθως.
 Καρδιοκτυπᾷ μὲ βίαν τὸ ἀνήσυχόν του στῆθος
 Ὡς χαλκὸς ὠρολογίου,
 Ὅστις μὲ παλμοὺς ἀγγέλλει κάθε βῆμα τοῦ ἡλίου.

« Ἡ φωνή της εἶναι, λέγει; . . Ὁχι· ἀσθενῆς βορέας
 Ἐκ διαλειμμάτων πνέων συνθρηνεῖ μὲ τὰς ἰτέας,
 Καὶ ἀπὸ πετρῶδη κρήνην πίπτει τὸ νερὸν μὲ κτύπον. . .
 Πλὴν χρεμετισμὸν ἀκούω, καὶ δρομαῖον βλέπω ἵππον. . .
 Ὡ Θεοί μου! εἰν' ἐκείνη . . . φέρεται εἰς τὰ πλευρά του . . .
 Ἔρχεται . . . τὴν διακρίνω . . . ριγῶ, καίω . . . τοῦ θανάτου
 Ὁ ἰδρὼς μὲ περιρρέει . . .
 Ἔρχεται . . . καὶ ἡ ψυχὴ μου εἰς τὰ χεῖλη μου ἐκπνέει . . . »

Πρὸς τὴν πεδιάδα τότε προχωρήσας μετὰ βίας,
 Μακρὰν, βήματα ὀλίγα, στέκεται τῆς Ἀγλαΐας.
 Εἰς τὴν θέαν του, ἐκείνη ἀπὸ κεραυνὸν ἐπλήχθη·
 Ἐσταμάτησεν, ἐμπρὸς τῆς ἄβυσσος ὡς νὰ ἠνοιχθῇ·
 « Ἀγλαΐα! » τοῦ νοός της πᾶσα κίνησις ἐστάθη·
 « Ἀγλαΐα! » τῆς φωνῆς της πᾶσα δύναμις ἐχάθη·
 « Ἀγλαΐα! » πάλιν κράζει,
 Καὶ ὡς ἔνοχος μὲ πόδας τρέμοντας τὴν πλησιάζει.

« Μή! ἐφώναζεν ἐκείνη φρίττουσα· μὴ πλησιάσῃς!

Τοῦ νοός μου εἶναι, βλέπεις, ἐπικίνδυνος ἡ στάσις.

Μόλις ἤμπορῶ μακρόθεν, μόλις νὰ σέ ὑποφέρω.

Ἡ ψυχὴ μου φεύγει, βῆμα ἐὰν ἔλθῃς περαιτέρω . . .

— Τί φοβεῖσαι; . . τί; . . » τὴν εἶπε, καὶ ὁ τάλας ν' ἀποσώσῃ.

Λόγον ἤθελε, καὶ λόγον δὲν ἐδύνατο ν' ἀρθρώσῃ.

Καὶ τὰς χεῖράς της σταυροῦσα

Ἐκραζεν ἡ νέα, βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανὸν ὑψοῦσα·

« Ἄν αὐτοῦ ἡ δρασίς μου ἔπλασε τὴν παρουσίαν,

Πλάστα μου, ἐξάλειψέ την ὡς φορικώδῃ ὀπτασίαν!

Ἀληθὴς ἂν ᾔηναι ὁμῶς, πρὶν παράφρων ὅλη γίνω,

Δύναμιν ἐξ ὕψους δός με, δός με νὰ τὴν ὑπομείνω! »

Καὶ πρὸς τοῦτον εἶπε· « Φέρε εἰς τὴν ταραχὴν μου πέρας.

Εἶσαι σύ; δὲν εἶσαι ἄλλος; καὶ δὲν εἶσαι τῆς ἐσπέρας

Ἡ σκληρὰ σκιά ἐκείνη,

ἥτις ὀπισθὲν μου τρέχει καὶ ποτὲ δὲν με ἀφίνει;

— Ἐγὼ εἶμαι· σὲ ὁμνῶ εἰς τὴν πρώτην μας φιλίαν·

— Ὁ Θεὸς λοιπὸν νὰ λάβῃ καὶ τῶν δύο εὐσπλαγγνίαν!

— Ὁ Θεὸς νὰ λάβῃ, φίλη! Πλὴν τὸ αἷτιον τοῦ τόσο

θαυμασμοῦ σου δὲν μὲ λέγεις; Πλὴν ὁ τόσοσ θόρυβός σου;

Εἰς τὴν Ῥώμην δὲν μὲ εἶδες; Ἦσουν σὺ, καὶ ὄχι ἄλλη.

ὦ! ἀκόμα ἡ φωνή σου εἰς τὰς ἀκοάς μου πάλλει...

Ἀλλ' ὁ τῆς ψυχῆς σου σάλος

Ἄλλος τότε, ἄλλος ἦτον, καὶ ὁ τωρινός σου ἄλλος.

— Ναὶ, σὲ εἶδα· καλὰ λέγεις· ναὶ, σὲ εἶδα... ἐνθυμοῦμαι

ὅτι καὶ σὲ εἶπα καὶ . . . Πλὴν ματαίως τυραννοῦμαι

Ποῦ σὲ εἶδα, τί σ' εἶπα εἰς τὸν νοῦν ν' ἀναπολήσω . . .

Δύσκολα τὸ λογικόν μου φέρεται εἰς τὰ ὀπίσω . . .

Ἐπαθεν ἐξ χρόνους τόσοις ἡ ψυχὴ μου σκληροὺς πόνους!

Ἐλαβεν ἐξ χρόνους τόσοις ὁ ἐγκέφαλός μου κλόνους!

Καὶ ἀκόμη ἂν ἀντέχῃ

Τὸ ἀδύνατόν μου πνεῦμα, δόξαν ὁ Θεὸς νὰ ἔχῃ!

— Εἰς τὰ ὄμματά σου, φίλη, φάινομαι φονεύς σου ἴσως·
 Κατ' ἐμοῦ, τὸ βλέπω, τρέφεις καὶ πικρὰν χολὴν καὶ μῖσος,
 Καὶ ἡ ἀγανάκτησίς σου τὰς αἰσθήσεις σου ταράττει.
 Ἀλλὰ ἴσως σὲπραῦνω μὲ τοὺς λόγους μου, φιλτάτη.
 Ἀκροάσου με μὲ πνεῦμα καὶ ἀτάραχον καὶ κρῦον,
 Καὶ τοὺς πόδας σου μὲ ρεῖθρα θέλησε θερμῶν δακρύων,
 Θέλησε νὰ καταβρέξω.

Εἰς τὴν θλίψιν σου δὲν ἔχω ψυχῆς δύναμιν ν' ἀνθέξω.

— Ὅργην λέγεις! Ἕχθραν λέγεις! ὦ! ἐγὼ νὰ σὲ μισήσω!..
 Ἰσχὺν ἔχω πάθος τόσον εἰς τὰ στήθη μου νὰ κλείσω!..
 — ῥέουσι τὰ δάκρυά σου, δυστυχῆς μου ἐρωμένη.
 — Μὲ αὐτὰ ὁ καύσων ὅλος τῆς καρδίας μου ἐβγαίνει...
 Εἰς τὴν φλογερὰν ῥοήν των ἀνακούφισιν εὐρίσκω...
 Ἄφες τα νὰ τρέξουν πλέον, ἄφες τα... ἡ ἀποθνήσκω...

Ἀάλει με... φωνῆς γνωρίμου,

Ἀάλει με... φωνῆς φιλτάτης ἔχει δίψαν ἡ ψυχὴ μου...

— Ἀγλαΐα! εἶσαι μόνη, ἀσθενής, τεταραγμένη,
 Καὶ πολὺς ὁ δρόμος ἕως εἰς τὸ οἶκημά σου μένει.
 Ἄφες με στιγμὰς ὀλίγας, ἄφες νὰ σ' ἀκολουθήσω,
 Τοὺς γλυκεῖς καὶ ταχυπτέρους χρόνους μας νὰ σ' ἐνθυμίσω,
 Καὶ τὴν φλεγμονὴν κατὰ τι τῆς ψυχῆς σου νὰπραῦνω.
 — Οὐδὲ θέλησις μὲ μένει, οὐδ' ἰσχὺς νὰ σέ μακρύνω.

— Πόθεν, ὦ Θεέ! ν' ἀρχήσω;
 Εἶθε εἰς τὰ τραύματά της, εἶθε βάλταμον νὰ χύσω!

Ὅταν καταρχὰς σὲ εἶδα, μ' εὐφροσύνης παραδείσους
 Τῆς καρδίας μου αἰσθάνειν κλειομένας τὰς ἀβύσσους.
 Ἄγγελος φωτὸς ἐφάνης εἰς τὸ ἐκθαμβὸν μου ὄμμα,
 Ἄγγελος φωτὸς, ἀφήσας τὸ οὐράνιόν του δῶμα.
 Εἰς τὸ κάθε κίνημά σου, εἰς τὸ ἐλαφρόν σου βῆμα,
 Ἔτρεμα μὴν ἀναλάβῃς τὸ ἀθάνατόν σου σχῆμα,

Ἔτρεμα μὴ σ' ἀναρπάσῃ

Ὁ αἰθερίός σου κόσμος καὶ ἡ γῆ αὐτὴ σὲ χάσῃ.

Ἀλλὰ ποία ἦτον τότε τῆς πατρίδος μας ἡ τύχη!
 Ὀκλαυθμός της, ἐνθυμεῖσαι, εἰς τὰ σπλάγχνα μας ἀντῆχει.
 Εἰς τῆς γοερᾶς φωνῆς της τὰς προσκλήσεις μὴν ἀνθέξας,
 Ἄφρησα τὴν ἐρωμένην εἰς ἀγκάλας μητρὸς τρέξας.
 Τὴν ἐπιστροφὴν ταχεῖαν εἰς σέ, φεύγων, ὑπεσχέθην.
 Ἀλλ' ἐν μέσῳ λαβυρίνθου ἀνεξόδου δὲν εὗρέθην,
 Καὶ τῆς πρώτης θολωτέρα
 Δὲν ἀνέτελλεν ἔξ χρόνου ἢ ἀκόλουθος ἡμέρα;

Οἱ γονεῖς σου, πρὸς τὰ μέσα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος,
 Ἐλυσαν τὸν μεταξὺ μας σύνδεσμον τοῦ ἀρράβωνος.
 Ἐπληγώθην θανααίμως, πλὴν ἀπὸ ψυχῆς σ' εὐχέθην
 Τρισευδαίμονας ἡμέρας, τῶν χρυσῶν μας χρόνων λήθην.
 Πρὸ πολλοῦ ἐπιστολῶν σου γλυκυτάτων στερημένος,
 Ἐστοχάσθην ὅτι μόνος ἤμουν ὁ ἀδικημένος.

Δὲν ἐφρόνουν, σέ ὁμνύω,
 Ὅτι ἔμελλεν ἐν ξίφος γὰρ μᾶς σφάζει καὶ τοὺς δύο.

Ἐμαθα, πλὴν παρακαίρως, ἔμαθα, πλὴν μετὰ χρόνους.

Ὅτι ἔφερα καρδίας ἀνιάτους εἰς σέ πόνους.

Τῶν γονέων σου ἀκούσας τὴν ἐπιβουλήν καὶ βίαν,

Μὲ ἀπελπισμένον βῆμα ἔτρεξα εἰς Ἰταλίαν.

Τὸ βαθύ σου αὐτὸ πένθος εἰς τὸν τάφον θὰ μὲ στείλῃ.

Ὁ ἀποθάνω ἐγὼ πρῶτος . . . Πλὴν ἄς χωρισθῶμεν φίλοι,

Φίλοι πάλιν ἐνωμένοι,

Καὶ ἂν μνημα τὸν καθένα χωριστὸν μᾶς περιμένῃ.

Ἀγλαΐα! πιστεύσέ με, ἀφ' ἧς ὥρας σ' ἐστερήθην,

Εὐτυχῇ στιγμὴν νὰ εὕρω εἰς τὴν γῆν δὲν ἐδυνήθην.

Ζῶ, ἀλλὰ ψυχὴ καμμία δὲν ζωογονεῖ τὸ σῶμα.

Ἄφρονος ἡ ψυχὴ μένει ὅταν ὁμιλῇ τὸ στόμα.

Τὸ μειδίασμα πρὸ χρόνων ἐλησμόνησαν τὰ χεῖλη.

Πάντοτε εἰς πάντας μένει, πάντοτε ὡς ἄδου πύλη.

Ἡ καρδίά μου κλεισμένη.

Καὶ αὐτὸς ὁ Πλάστης ξένος εἰς τοὺς λογισμούς μου μένει.

Εἰς τοὺς λόγους μου δὸς πίστιν· τοῦτο καὶ εἰς σὲ συντείνει·

Τοῦτο δύναται τὴν λύπην τῆς ψυχῆς σου νὰ πραῦνη.

Ἡ ὀργή σου ἴσως παύσῃ, αἱ πληγαὶ σου ἴσως κλείσουν,

Ἄν πεισθῇς προσφιλεστάτῃ ὅτι πάντοτε με ἤσουν. . .

ὦ! προσφιλεστάτῃ μόνον! Ἀσθενὴς χειλέων ἤχος!

Θνητοῦ γλώσσα δὲν ἐκφράζει ὅσα πάσχω ἐνδομύχως.

Φίλη μου, σὺ μάντευσέ με!

Καθὼς ἄλλοτε μ' ἐννόεις, φίλη μου, ἐννόησέ με! . . .

Γλυκυτάτῃ ἐρωμένη! . . ἂν ἀπὸ ἀνθρώπου στόμα

Ἐπροφέρθῃ ποτὲ λόγος τρυφερώτερης ἀκόμα,

Μάθε μέ τον . . . Ὅσω ζήσω, εἴθ' ὁ ἔρως μου νὰ ζήσῃ!

Ἄν αὐτὸς, καὶ ἡ ζωὴ μου εἴθε με αὐτὸν νὰ σβύσῃ!

Ἀδιαίρετον ὑπῆρξες τῆς ὁράσεώς μου μέρος,

Καὶ τὰ ὄμματά μου ὅπου ἐγὼ ἔστρεψα, ὁ ἔρως

Σὲ ἀνέτειλεν ἐμπρὸς μου,

Ἦ ἐωλινδὸν, ὦ λάμπον ἄστρον τῆς νεότητός μου!

Ἦκουεν αὐτὰ, ὠχρία, ἐρυθρία, ἐμειδία,
 Καὶ διαλείπουσας λάμπεις νοὸς εἶχεν ἡ ἀθλία.
 Τῶν ἀψύχων τῆς βλεμμάτων ἡ προσήλωσις καὶ πῆξις,
 Καὶ ἡ σιωπὴ τῆς ἦσαν αἱ ἀπαίσιοι ἐνδείξεις
 Ὅτι μελαναὶ κηλίδες, εἰς ἐκλείψεις στιγμιαίας,
 Ἐπεσκοτίζαν πολλάκις τὸν ἐγκέφαλον τῆς νέας.

« Εἶμαι, εἶπε μετ' ὀλίγον,
 Τὸ πτηνὸν τὸ δοκιμάζον τὰς δυνάμεις τῶν πτερύγων.

Εἰς τὴν κεφαλὴν μου, φίλε! φαίνεται, συμβαίνει καίτι,
 Καὶ αὐτὸ τὴν ἀρμονίαν τῶν ὀργάνων τῆς ταραττει.
 Ἀλλὰ διαρκεῖ ὀλίγον ἡ θρηνώδης αὐτὴ στάσις·
 Ἡ ψυχὴ μου ἔχει ὥρας, καὶ ὁ νοῦς μου ἔχει φάσεις·
 Ἦσυχη πολλάκις εἶμαι, φαιδρὰ εἶμαι παρ' ἐλπίδα,
 Ὡς ποτὲ νὰ μὴ με εἶδες, ὡς ποτὲ νὰ μὴ σὲ εἶδα . . .

Πλὴν βαθείας λύπης νέφος

Εἰς τὸ μέτωπόν σου βλέπω. . . Κλαίεις καὶ θρηνεῖς ὡς βρέφος!..

ὦ! τὰ δάκρυα, τοῦ στήθους ἐλαφρύνουσι τὸ βάρος. . .

Κλαῦσε, καὶ ἄλλοῦ κυττάζω. . . κλαῦσε μ' ἄνεσιν καὶ θάρρος.»

Ἄφωνος ὁ ἐραστής της, ἄφωνος ἐπεριπάτει·

« Παῦσε, εἶπε τελευταῖον· δυστυχής! δυστυχεστάτη!

— Δυστυχής!.. τὸν ἀπεκρίθη· πρόσφορος τῷ ὄντι λέξις!

Τὸν τροχὸν τῆς τύχης ὅμως ἰσχύν ἔχεις νὰ καθέξης;

Πρὸς τί ὄφελος οἱ θρῆνοι;

Ἐλπίς εἶναι ν' ἀνελιάμψη ὠχρὸς λύχνος, ὅστις σβύνει;

Ἡ νεότης ὅταν φύγῃ, τῆς ζωῆς ἡ πρώτη δρόσος,

Τί μᾶς χρησιμεύουν τ' ἄλλα; ὁ ἀγὼν πρὸς τί ὁ τόσος;

Πρὸς ἐμὲ ἰδοὺ τί λέγω εἰς τὰ φῶτα τῆς ἡμέρας·

Πρὸς ἐμὲ ἰδοὺ τί λέγω εἰς τὰ σκότῃ τῆς ἐσπέρας·

Αὐτὰ λέγε καὶ σὺ, φίλε, καὶ μ' αὐτὰ παρηγορίαν

Εἰς τὴν πένθιμόν σου φέρε καὶ περιπαθῇ καρδίαν. . .

Ἀλλὰ μ' ἐκπληξιν μεγάλην

Καὶ μὲ βλέπεις καὶ μ' ἀκούεις. . . Μὴ παραφρονῶ καὶ πάλιν; . . »

Ἡ φωνή της διεκόπη, καὶ ὁ ἐραστής της βλέπων
 Λογικὸν ἀμαυρωμένον, εἰς παραφροσύνην ῥέπον,
 Κ' ἐνταύτῳ ἐξήντλημένην, καταρρέουσαν ὑγείαν,
 Ἐφροεῖτο ἄλλην πλέον νὰ συνδέσῃ ὁμιλίαν.
 Ἀλλ' αὐτὴ ἐπανελθοῦσα εἰς τοὺς λόγους της τοὺς πρώτους,
 Τοὺς κατὰ τι ἀσυρράπτους καὶ κατὰ τι ἀλλοκότους,
 Εἶπε πάλιν λυπημένη·

«Τί ζητεῖς ἐδῶ; τί θέλεις; ποία τύχη σέ προσμένει;

Μὴ ν' ἀνανεώσῃς ἤλθες τὴν πληγὴν μου τὴν ἀρχαίαν;
 Εἰς τὴν λύπην μου μὴν ἤλθες νὰ προσθέσῃς λύπην νέαν;
 — Νὰ σέ φέρω ἐγὼ λύπην! Ὁ Θεὸς νὰ μὴ τὸ δώσῃ
 Ὡς βραδεῖς ἀφ' οὗ αἰῶνες πέρασαν μακράν σου τόσοι
 Χρόνοι ἔρημοι καὶ μαῦροι, χρόνοι λύπης καὶ χηρείας,
 Ἢλθα πλέον, ἤλθα κλαίων εἰς αὐτὰς τὰς ξεντείας,

Ὅπου διὰ πάντα μένει,

Διὰ πάντῃ ὦ πικρία! κάθε μου ἐλπίς θαμμένη. . .

—Ναί, θαμμένη· καλὰ εἶπες· ἡ μυρσίνη ἐμαράνθη·

Ἐξηράνθη ὁ κορμός της πρὶν ἀκόμη δώσῃ ἄνθη·

Ναί, θαμμένη· καλὰ εἶπες· συχνὰ τοῦτο συλλογοῦμαι·

Νύκτα καὶ ἡμέραν ἄλλο, ἄλλο δὲν διανοοῦμαι . . .

Τὴν διαφανῆ μου σκέπην ἂν σηκώσω, μὴ λυπῆσαι . . .

Γύρισε τὰ βλέμματά σου καὶ ἰδέ με . . . Μ' ἐνθυμεῖσαι ; . . .

Πῶς τῆς λύπης ἡ πικρία ,

Πῶς με ἄλλαξεν ἰδέ με ! . . Ποία ἦμουν, κ' εἶμαι ποία ! . . .

Ἔσυρε τὸ κάλυμμά της, καὶ τὸ πρόσωπόν της ἦτον

Γλυκὺ κέντρον τῶν ἐρώτων, γλυκὺ κέντρον τῶν χαρίτων·

Ἐμενεν ἡ ὠραιότης, πλὴν ἡ δρόσος εἶχε λείψει·

Τὸ ροδοβαφές της εἶχεν ὠχρὰ λύπη ἐξαλείψει,

Οὐτ' ἐδύνατο εὐκόλως ὀφθαλμὸς νὰ διακρίνῃ

Ἐὰν ἦτον ποτὲ ρόδον, ἐὰν ἔθαλε κ' ἐκείνη·

Ἀπὸ μάρμαρον τῆς Πάρου

Μορφὴν εἶχεν Ἀφροδίτης, πλὴν μορφὴν νεκρὰν μαρμάρου.

« Εἶναι δυνατόν, Θεοί μου! . . » ἔκραξεν ὁ τάλας κλαίων
 Κ' ἐλευθέραν ὁδὸν δίδων εἰς τὰ δάκρυά του πλέον.

— Εἶναι δυνατόν, τὸ βλέπεις· ἐπανάλαβεν ἐκείνη·
 Τῆς ψυχῆς ἡ πικρὰ φθίσις, ἡ ἀνίατος ὁδύνη
 Προπορεύεται τοῦ χρόνου μὲ τὴν λάγινον εἰς χαῖρας,
 Καὶ τῶν πλέον εὐαισθητῶν βαρυκρύουσα τὰς θύρας,
 Εἰς τὰ πρόσωπά των ῥαίνει
 Σταλαγμοὺς θανατηφόρους καὶ τὸ κέλλος των μαραίνει. »

Ἐσιώπησεν ἐκ νέου, προσηλοῦσα εἰς ἐκεῖνον
 Ὀμμα παραπονεμένον, ὄμμα ἑτοιμὸν εἰς θρῆνον.
 Οἱ ἀνίλεοι γονεῖς τῆς μὲ ἀπάτην ἀπευκταίαν
 Ἐσπειραν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς τὴν ὁδυνηρὰν ἰδέαν
 Ὅτι τρέφων εἰς τὰ στήθη φλόγα ἔρωτος ἀρχαίου,
 Ἐπλεκεν ὁ ἐραστής τῆς δεσμὸν νέον ὑμεναίου,

Καὶ εἰς τ' ἀσθενῇ τῆς στήθη
 Ἐκτοτε θανατηφόρον δηλητήριο ἐχύθη.

Συνελθοῦσα μόλις, εἶπε· « Μετὰ τόσην τρικυμίαν
 Ἡῦρες, λέγουν, ἡῦρες πλέον τῆς ψυχῆς τὴν νηνεμίαν. . .
 Σὲ συγχαίρω . . . νὰ σ' ἀκούω εὐτυχῇ εὐχαριστοῦμαι . . .
 Ἄν τὰ δάκρυά μου στάζουν, διὰ τοῦτο δὲν λυποῦμαι . . .
 ὦ! τὸ ἔσχατον καὶ δύο φῶς νὰ ἦμουν τοῦ ἡλίου,
 Ἡ ἀναίσθητη νὰ ἦμουν πέτρα τοῦ νεκροταφείου,
 Ὅπου δάκρυ σμύρνας καίει,
 Ὅπου ὀφθαλμοὶ οἰκτίρμων λείψανα φιλτάτων κλαίει!

Ἀπ' αὐτὸν τὸν πλάνον κόσμον ἤθελα ν' ἀναχωρήσω·
 Ἦθελα εἰς τὰς ἐρήμους καὶ εἰς τὰ βουνὰ νὰ ζήσω·
 Νὰ μὴ βλέπω τοὺς ἀδίκους καὶ ἀπάτηλους ἀνθρώπους·
 Νὰ συρθῶ εἰς ἀγνωρίστους καὶ ἀκατοικήτους τόπους,
 Ὅπου μαῦροι καταρράκται, ὅπου ἄνεμοι καὶ πάγοι,
 Ὅπου ἄγρια θηρία, ὅπου ὄρνεις σαρκοφάγοι,
 Καὶ εἰς φάραγγας καὶ λόφους
 Γείτονας νὰ ἔχω δένδρα, μαῦρα σύννεφα συντρόφους.

Ἡ τρυγὼν, τὸν σύνοικόν της ὅταν στερηθῇ, ποῦ τρέχει;
 Εἰς τὴν θλιβεράν χηρείαν τῆς καρδίας της ἀντέχει;
 Τὸν γλωρὸν ἀφίνει κλάδον, θολωμένον νερὸν πίνει,
 Καὶ τὴν ὕστερην πνοὴν της εἰς πικροὺς κλαυθμοὺς ἐκχύνει. . .
 Διατί τὸν νυμφικόν μου ἐτοιμάζετε κοιτῶνα;
 Φέρετέ με εἰς τὸν τάφον, εἰς τὸν μόνον μου νυμφῶνα.

Ὡς ἐνδυμασίαν γάμου,
 Μήτηρ μου, ἐτοιμάσέ με, μήτηρ μου, τὰ σάβανά μου . . . »

Τὴν ἠρώτησεν ἐκεῖνος· « Εἰν' ἐδῶ αὐτός; εἰπέ με· »
 Καὶ αὐτὴ μὲ πάλλον στῆθος· « Οὐρανὲ, κεραύνωσέ με! . .
 Εἰν' ἐδῶ, καὶ διὰ τοῦτον οἱ γονεῖς μου τόσους χρόνους
 Μ' ἐβασάνισαν μὲ τόσους σκληροὺς πόνους, σκληροὺς φόνους·
 Εἰν' ἐδῶ . . . Ἀπὸ τὴν Ῥώμην μ' ἔσυραν εἰς τὴν Γαλλίαν,
 Ἐπειδὴ αὐτὸς πρεσβεύων τὴν Καθολικὴν θρησκείαν,

Εἰς τὴν δούλην του πατρίδα
 Δὲν ἐδύνατο νὰ λάβῃ ὡς Ῥωμαῖος Ἑλληνίδα.

Εἶν' ἐδῶ, καὶ οἱ γονεῖς μου ἐν προτέρημα εἰς τοῦτον,
 Ἐν εὐρίσκουν, ἀλλὰ μέγα, τὸν ἀμέτρητόν του πλοῦτον.
 Πλὴν εἰς τοῦ ναοῦ δὲν θέλω τοὺς βωμοὺς καὶ τὰ τεμένη
 Πορευθῆ ὡς ἡ θυσία ἡ μὲ ἄνθη στολισμένη,
 ἕως οὗ τὰ ὄρη ἔχουν βράχον ἓνα, κρημνὸν ἓνα,
 Καὶ ὁ χεῖμαρρός ἐν ρεῦμα, καὶ ἡ θάλασσα πυθμένα,
 Καὶ εἰς βάθος ποτηρίου
 Ῥανὶς μία, σταγὼν ἓνας σώζεται δηλητηρίου . . . »

Αἱ σκληραὶ αὐταὶ ιδέαι ὡς νὰ ἔφεραν καὶ πάλιν
 Εἰς τὰς ἀσθενεῖς τῆς φρένας τὴν προτέραν παραζάλην,
 Ἐστρεψεν ἐπάνω κάτω βλέμματα πεπλανημένα,
 Καὶ τοῦ ἵππου τῆς λαβοῦσα τὰ ἡνία τ' ἀφειμένα,
 Ἐπληξε, χωρὶς νὰ ξεύρῃ ἐὰν πλήττῃ, τὰ πλευρά του,
 Καὶ δι' ἀκανθώδους δρόμου ἀνελήφθη καὶ δυσβάτου,

Διὰ τοῦ τοιούτου τάχους

Ὡς νὰ ἤθελε νὰ φύγῃ στοχασμοὺς πολυταράχους.

Ἔδραμεν ἐκεῖνος, τρέμων μὴ συμβῇ τι ἀπευκταῖον.

Πλὴν τὸ μάταιόν του βῆμα σταματήσας τελευταῖον,

Εἰς τὸν ἔρημον δρυμῶνα περιεπλανήθη μόνος.

Τὸν συνώδευε γλυκεῖα ἡ φωνὴ τῆς ἀηδόνος,

Καὶ φωτίζουσα τὴν φύσιν μὲ τὸ βλέμμα της τὸ πρῶτον,

Ἡ πανσέληνος ἐφάνη, γλυκὺ ἄστρον τῶν ἐρώτων,

Γλυκὺ ἄστρον τῶν ωραίων

Ἡδονῶν μας, ὅσαι φεύγουν καὶ δὲν ἐπιστρέφουν πλέον.

Πίπτων κατὰ γῆς καὶ κλαίων, ἔκραξεν· « ὦ λατρευθεῖσα,

ὦ ἀξία φίλτρου κόρη καὶ σκληρῶς θυσιασθεῖσα!

Ἐμελλε μετὰ τοσούτων πικρῶν χρόνων ἀπουσίαν

Εἰς αὐτὴν ν' ἀπαντηθῶμεν, εἰς αὐτὴν τὴν ξενιτείαν,

Καὶ νὰ σ' εὕρω, σὲ τοῦ πλάστου τὴν ἐντελεστέραν πλάσιν,

Εἰς τοιαύτην ἀπαισίαν σώματος καὶ νοῦς στάσιν,

Καὶ νὰ λαχταρῶ ἐκείνους

Τοὺς καιροὺς, ὅτε μακρὰν σου ἔζων εἰς κλαυθμοὺς καὶ θρήνους!

Ἦθελα τὸν θάνατόν σου ὀλιγώτερον θρηνήσει.
 Προκριτώτερον μὲ ἦτον νὰ μὴν εἶχα σ' ἀπαντήσει.
 Ὅταν ἔκλαια μακράν σου, μ' ἐνεθάρρουνεν ἡ μόνη
 Ἐλπίς, ὅτι θέλουν παύσει τῆς καρδίας μου οἱ πόνοι,
 Μίαν μόνον, μίαν ὥραν ἐὰν σὲ ἰδῶ, φιλτάτη,
 Καὶ εἰς τὴν ζωὴν τοιαύτῃ τερπνὴ χίμαιρα μ' ἐκράτει·
 Ἐλεγα πῶς μία ὥρα
 Παρουσίας σου μὲ ἤρκει . . . Ἀλλὰ πῶς σὲ ἤυρα τώρα!

ὦ! νὰ βλέπω κατ' ὀλίγον σδύνοντα τὰ ὄμματά σου,
 Καὶ ὁ αἵτιος νὰ ἦμαι . . . ὦ! νὰ στέλωμαι σιμά σου,
 Νὰ σ' ἐγγίζω, καὶ νὰ βλέπω εἰς τὸ ἀσθενές σου σῶμα
 Ὅτι θάνατον ἐγγίζω καὶ νεκρᾶς φιλτάτης πτώμα. . .
 ὦ! νὰ σ' εὗρω ἀνελπίστως, ἀλλὰ μόλις εὔρεμένη
 Ταῦτοχρόνως νὰ μὲ ἦσαι διὰ πάντοτε χαμένη . . .

Ἰδοὺ λύπη καὶ μανία
 Καὶ μαρτύριον καρδίας καὶ θανάτου ἀγωνία! . . .

Πλανηθεῖσα εἰς τὴν γύρω τῆς Ἑρμενονβίλλης χώραν,
Ἐφθασεν ἡ Ἀγλαΐα εἰς τὸν οἶκόν της παρ' ὧραν.

Τὰς αἰσθήσεις της ἰδόντες οἱ γονεῖς της ἐξημμένας

Καὶ ὡς ἄνθρακας τὰς δύο παρειάς της καιομένας,

Ἔθεσαν ἀνησυχοῦντες τὴν πυρέττουςαν εἰς κλίνην.

Ἐφερεν εἰς τὴν ψυχὴν των ἡ αὐγὴ τινὰ γελήνην,

Ὅτε παρ' ἐλπίδα πᾶσαν

Ἐτρωσε τὰς ἀκοάς των νέον τι ὡς βέλος φθάσαν.

Ἀπὸ Ρώμην εἰς Γαλλίαν ὅλος ἔρως, ὅλος πίστις
Ἐδραμεν, αὐτοὶ μανθάνουν, ἔδραμεν ὁ ἐραστής της.

Μίαν μάλιστα πρωΐαν ὁ πατὴρ τῆς Ἀγλαΐας

Τὸν ἀπῆντησεν ὡ λύσσα! εἰς τὰ πέριξ τῆς οἰκίας.

Θεραπείαν αὐτὸς βλέπει μίαν, τὴν ἀσφαλεστέραν,

Τὸν ὑμέναιον νὰ σπεύσῃ τὴν αὐτὴν εὐθὺς ἡμέραν,

Καὶ νὰ θέσῃ τελευταῖον

Ὡς ἐφέστιον Θεόν του τὸν πολύχρυσον Ρωμαῖον.

Εἰς τῆς ἀσθενούσης κόρης τὸ δωμάτιον ἐμβαίνει·

Ἀπὸ ταραχὴν ἐκείνη λογισμῶν συνερχομένη,
Ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους εἰς βιβλίον τι ἐκράτει·

« Σὲ διέκοψα, τὴν λέγει· ἀνεγίνωσκες, φιλτάτη.

— Εὐχάριστως, πάτερ, παύω τὴν ἀνάγνωσίν μου . . . μεῖνε . .

Πάτερ μου, πρὸ πολλοῦ χρόνου εἰς τὴν κεφαλὴν μου εἶναι

Τὸ πᾶν ἄγραφον βιβλίον . . .

Ἀπὸ τὸ ἀλφάβητόν μου πλήλως ἔλειψε στοιχείων . . .

— Ἦθελα νὰ σὲ λαλήσω. — Πάτερ μου, ὁμίλησέ με . . .

Τί θὰ μὲ εἰπῇς; . . ὦ! φρίττω . . . — Τί φοβεῖσαι; ἄκουσέ με.

Ὁ μνηστὴρ σου ὁ Ῥωμαῖος . . . — Πάτερ μου, μὴ λέγῃς ἄλλο . .

Βλέπεις ὅτι μόλις πνέω . . . βλέπεις ὅτι τρέμω, πάλῳ . . .

— Κατ' αὐτοῦ πῶς τόσον μῖσος; Κόρη μου, μὲ κρύπτεις καῖτι.

Ποίαν μυστικὴν ιδέαν ἡ καρδιά σου φυλάττει;

— Εἰς τὰ στήθη μου κρυμμένη

Στέκεται αὐτὴ ὡς λάρναξ εἰς τὴν γῆν παραχωμένη.

— Θέλησε τὰ ὄμματά σου εἰς αὐτὸν νὰ προσηλώσῃς·

Τὴν ἀπέχθειάν σου ἴσως νὰ νικήσῃς κατορθώσῃς.

— Κάλλιον τὰ ὄμματά μου, κάλλιον νὰ τυφλωθῶσι,

Παρὰ μίαν φορὰν μόνην εἰς ἐκεῖνον νὰ στραφῶσι.

— Θέλησε νὰ τὸν ἀκούσῃς· ἴσως τὴν ψυχὴν σου πείσῃ.

— Κάλλιον τὰς ἀκοάς μου διὰ πάντοτε νὰ κλείσῃ

Τὸ ψυχρὸν τοῦ τάφου χῶμα,

Παρὰ μίαν τοῦ ν' ἀκούσω, μίαν λέξιν τοῦ ἀκόμα.

— Ἡ ὑπόσχεις ἐδόθη. — Χαίρονται, εἴτε λυποῦνται,

Τῆς Ἀνατολῆς αἱ δοῦλαι ἀνερώτῃται πωλοῦνται.

Ὡς αὐταὶ κ' ἐγὼ πωλοῦμαι. — Μὲ πολλὴν λαλεῖς πικρίαν

Καὶ ἀμάλακτον εὐρίσκω εἰς τὰ στήθη σου καρδίαν.

— Εἶχα, πάτερ μου, καρδίαν τοῦ κηροῦ μαλακωτέραν·

Τὴν κατήντησαν αἱ λύπαι καὶ σιδήρου σκληροτέραν.

— Ἡ φιάλη κατὰ πρῶτον

Ἐξεχείλησεν ἐμπρὸς μου. — Καὶ ῥαγίζεται μὲ κρότον . . .

Πρὸς ἐμὲ γονέως στρέψε φιλοστόργου πλέον ὄμμα.
 Ἀσθενὴς ἐγὼ τὸ πνεῦμα, ἀσθενὴς ἐγὼ τὸ σῶμα,
 Καὶ σκιὰ ἐγὼ τῆς πρώτης θυγατρὸς σου, ἡ ἀθλία
 Δύναμαι νὰ ἦμαι, πάτερ, ἐπιθυμητὴ συμβία;
 Τί τὸν θάνατον εἰς κλίνην νυμφικὴν ζητεῖ νὰ θέσῃ,
 Καὶ τὴν τύχην του τί θέλει ὁ Ῥωμαῖος νὰ συνδέσῃ
 Μὲ ψυχὸρραγούσης τύχην,
 Μὲ γυναῖκα, ἥτις θέλει μίαν μόνην τάφου πήχην;

Ζωὴ μ' ἔμεινεν ὀλίγη . . . Μὴ σαλεύης, μὴ ταράττῃς
 Τὴν ὀλίγην αὐτὴν στάκτην εἰς τὴν κρύαν λάρνακά της . . .
 Ἄφες ν' ἀποθάνω μόνη, καὶ μὴ γίνῃς παιδοκτόνος . . .
 Μὴ τὸν θάνατον ταχύνῃς· ἔρχεται, τὸν βλέπεις, μόνος . . .
 Ὁ κατάδικος, ὅποταν ἀσθενήσας ἀποθνήσκῃ,
 Καὶ αὐτὸν τὸν δῆμιόν του ἱλεώτερον εὐρίσκει . . .

— Σὲ λυποῦμαι, πλὴν ματαίως·

Ὁ ὑμέναιος τελεῖται καὶ ἀφεύκτως καὶ ταχέως.

Ἡ σκληρὰ ἐξηκολούθει τοῦ πατρός της ὁμιλία·

Τὰς ἀσπλάγχχους ἀπειλάς του ἤκουεν ἡ Ἀγλαΐα

Μὲ ἀκίνητον τὸ σῶμα, μὲ ἀκίνητον τὸ βλέμμα,

Ὡς νὰ ἦτον παγωμένον εἰς τὰς φλέβας της τὸ αἷμα·

Λόγον θέλει νὰ προφέρῃ, λόγον θέλει ν' ἀποτείνῃ·

Ἀλλὰ μόνον, ἀντὶ λόγου, στεναγμὸν ὄζυν ἀφίνει,

Ὡς ὁ τῆς φωνῆς της τόνος

Μὲ τὴν πάσχουσαν ψυχὴν της νὰ ἐξήρχετο συγχρόνως.

Πίπτει κατὰ γῆς ἐξαίφνης εἰς κεραυνωθείσης στάσιν,

Ὡς κλονούμενος καὶ πίπτων ἀνδριὰς ἀπὸ τὴν βᾶσιν·

Εἰς τὰς θολεράς της φρένας φέγγει φῶς ἀμαυρωμένον,

Εἰς νεφώδη ἀτμοσφαῖραν ἄστρον ἀπομαχρυσμένον·

Ἀλλὰ βαθμηδὸν καὶ τοῦτο ἐξαλείφεται καὶ σβύνει·

Δὲν τὴν θορυβεῖ τὸ μέλλον, τὸ παρὸν δὲν διακρίνει,

Παρελθὸν δὲν ἐνθυμεῖται,

Καὶ ὡς ἄγραφον βιβλίον τὸ πᾶν ἔμπροσθέν της κεῖται.

Ἴατροι πολλοὶ τῶν πρώτων προσκαλοῦνται ταῦτοχρόνως,
Καὶ δυσίατον τὸ πάθος παριστάνουσι συμφώνως.

Ἡ τοῦ ἐραστοῦ της θεά ἴσως, λέγουν, αὐτὴ μόνον
Δυνηθῇ νὰ φέρῃ νέον εἰς τὸ λογικόν της τόνον.

Καταπεῖθεται ἡ μήτηρ καὶ τὸν ἐραστὴν φωνάζει.

Ἔρχεται αὐτὸς, μὲ μέλη τρέμοντα τὴν πλησιάζει,

Κλαίει, τὴν λαλεῖ... ἐκείνη

Τὸν ἀκούει καὶ τὸν βλέπει, ἀλλὰ δὲν τὸν διακρίνει.

Οἱ Ἀσκληπιοὶ προβάλλουν ἄλλο λείψανον ἐλπίδος,

Τὸν ἀέρα τῆς Ἑλλάδος, τὸν ἀέρα τῆς πατρίδος,

Καὶ ἡ εὐσεβὴς της μήτηρ μάλιστα ὡς θεραπείαν

Τοῦ Ἀγίου Τάφου βλέπει τὴν μακρὰν ὁδοιπορίαν,

Ἴσως, λέγουσα, ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ τὴν βοηθήσῃ.

Μὲ αὐτὰς ὁ ἐραστὴς της δέεται ν' ἀποδημήσῃ

Ὁδηγὸς τῆς Ἀγλαίας,

Στρέφεται πρὸς τῆς Ἑλλάδος καταρχὰς τὰς παραλίας...

ὦ Ἑλλάς, πατρίς γλυκεῖα! τὸ ζωοποιόν σου κλίμα
Τῆς ἀτράκτου μας συνδέει τὸ ἡμικομμένον νῆμα.
Τὸ αἰώνιον σου ἔαρ τὴν ζωὴν ἀνανεώνει,
Καὶ τὰ τραύματα τοῦ στήθους ὁ ἀήρ σου βαλσαμώνει.
Νέος ἔτρεξα εἰς χώρας εὐκλεεῖς ἐλευθερίας
Καὶ εἰς ἔθνη κληρονόμα τῆς ἀρχαίας σου σοφίας·
Εἰς αὐτῶν, Ἑλλάς, τὰ τείχη
Ὅσα σὺ ἀπεστερήθης ἐπεσώρευσεν ἡ τύχη.

Εἰς τοὺς φόρους των ἀντήχουν φωναὶ Γράκχου Ὀκονέλου,
Καὶ φωναὶ εἰς τὰς Βουλὰς των Δημοσθένους Μανουέλου.
Ἐκεῖ Πνύκας, Παρθενῶνας καὶ Ἀκαδημίας εἶδα,
Καὶ μ' ἐπρόσφεραν δευτέραν οἱ λαοὶ ἐκεῖ πατρίδα.
Ἀλλὰ ἡ μαραινομένη καὶ θρηνοῦσά μου νεότης
Ἐνθυμεῖτο τὴν καλύβην τῆς πατρίδος της τῆς πρώτης,
Καὶ μὲ στήθος πληγωμένον,
Μὲ καρδίαν νοσταλγοῦσαν ἔζων μεταξὺ τῶν ξένων.

Ἄφῃσα τὰ πάντα, τρέξας εἰς τῶν ὅπλων σου τὸν κράτον.

Ἡ πυρὰ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Βυζαντινῶν δικρότων

Φωτεινότερον παρίστα τὸν οὐράνιον σου θόλον,

Καὶ ἡ φήμη σου ἀντήχει ἐξ ἑνὸς εἰς ἄλλον πόλον.

Ἄλλ' ἀνωφελεῖς ἀγῶνες! Τρόπαια ματαιωμένα!

Ἰπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ ξένου κλίνεις πάλιν τὸν αὐχένα,

Καὶ αὐτὸς ὁ οὐρανός σου

Ἐσκυθρώπασε, καὶ τώρα χύνει πάχνην ἀντὶ δρόσου.

Ἄλλοτε εἰς σέ τὸ δένδρον τῆς ἐλευθερίας εἶδα

Εἰς τὴν πρώτην ἀνθησίν του, εἰς τὴν πρώτην του ἐλπίδα·

Ἐπευχθήην νὰ σέ δώσῃ πολυκαιρινὰς ὁπώρας,

Καὶ τὸν σπόρον του νὰ φέρῃ ζέφυρος εἰς ἄλλας χώρας.

Σήμερον αὐτὸ τὸ δένδρον δίχως φύλλα, δίχως ἄνθη,

Γυμνὸν ὄλων του τῶν κλάδων, παρακαίρως ἐξηράνθη,

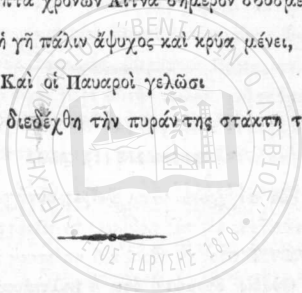
Καὶ εἰς ξένας χεῖρας μένει

Ὁ κορμός του σκληρὰ ράβδος καθ' ἡμῶν ἀνυψωμένη.

Σᾶς, πρωταθληταὶ τοῦ ἔθνους, σᾶς δὲν εἶδα νέους ὅλους
 Εἰς Βουλὰς, εἰς Συνελεύσεις, εἰς στρατόπεδα, εἰς στόλους;
 Δάκτυλος Θεοῦ συμμάχου σᾶς ὠδήγει ἀοράτως,
 Κ' ἔσειον τὰ βήματά σας τῶν Ὀθωμανῶν τὸ Κράτος.
 Μὲ τὰ πλέοντά των δάση Ναύαρχοι μεγάλοι τότε
 Καταβαίνοντες μακρόθεν θεαταὶ καὶ θιασῶται
 Εἰς τοὺς θεῖους σας ἀγῶνας,
 Ἐκλεπτὰν τὰς ἀθανάτους τῶν προσώπων σας εἰκόνας.

Σᾶς ἐπαναβλέπω τώρα γέροντας, ἀπηυδημένους,
 Ὑπὸ τὸ αἰσχρὸν φορτίον τῆς δουλείας κυρτωμένους.
 Εἰς τὰς λυπηρὰς φωνάς μου θλίβεσθε καὶ σιωπᾶτε,
 Καὶ διὰ τὰ πρότερά σας τρόπαια ἐρυθριᾶτε.
 Ὅλα ἔλειψαν ἐκεῖνα, δόξα, θρίαμβοι, νεότης,
 Ἀρετὴ, ἐλευθερία, ἐθνικὴ μεγαλειότης,
 Καὶ δὲν εἴσθε σεῖς οἱ τότε
 Πληρεξούσιοι τοῦ Ἄστρους, οἱ τῆς γῆς στρατιῶται.

Ποίος θὰ μ' ἐπαναφέρῃ τῆς Βοστίτσας, τῆς Ἀκράτας,
 Τοῦ Μιστρά, τῆς Κάρυταινῆς τοὺς βοσκοὺς καὶ ζευγηλάτας,
 Τὰ ἀθάνατα ἐκεῖνα τέκνα τῆς Δημοκρατίας,
 Τρέξαντα εἰς τὴν φωνὴν τῆς μὲ ἡρωϊκᾶς καρδίας;
 Μετὰ θέρμην ἐπτὰ χρόνων Αἶτνα σήμερον σβυσμένη,
 Τῆς Ἑλλάδος ἡ γῆ πάλιν ἄψυχος καὶ κρύα μένει,
 Καὶ οἱ Παυαροὶ γελῶσι
 Βλέποντες πῶς διεδέχθη τὴν πυρὰν τῆς στάχτη τόση.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ᾚΣΜΑ.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (1), ΣΕΛΙΣ 77.

Οἱ δύο σύγχρονοι οὗτοι ἄνδρες συνέγραψαν πολλά, ὁ μὲν Βολταῖρος εἰς τὰς ποιήσεις τὸ πλεῖστον διατρέβων, ὁ δὲ Ρουσσώ περὶ τὰ ἠθικὰ καὶ πολιτικὰ ἰδίως φιλοσοφῶν. Οὐδεὶς ἔγραψεν ὅσα ὁ Βολταῖρος, καὶ οὐδεὶς ἐχώρησεν εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν βαθύτερον ἢ ὁ Ρουσσώ. Τὰ λαμπρὰ γεννήματα τῆς εὐφυΐας ἀμφοτέρων διέχυσαν εἰς τὴν Εὐρώπην πολὺ φῶς, καὶ κατέλυσαν τὸ κράτος τῶν θρησκευτικῶν προλήψεων καὶ τοῦ δεσποτισμοῦ. Ἐκ τούτων ἔλαβεν ἀρχὴν ἡ μετακόσμησις τῆς Γαλλίας, καὶ ἡ ἐκείθεν μεταβολὴ τῶν πολιτικῶν τῆς Εὐρώπης κοινωνιῶν.

Ὁ Βολταῖρος ἦτον χαριέστατος εἰς τὰς συναναστροφάς. Βιβλία ἐγράφησαν ἐκ τῶν ἀγγχινουστάτων ὀμιλιῶν καὶ τῶν ἐτοιμοτάτων ἀποκρίσεών του. Ἐκ πρώτης αὐτοῦ νεότητος ἐδείχθη ἐραστὴς τῆς δόξης. Δι' αὐτὴν ἐσκέπτετο, δι' αὐτὴν ἠργάζετο, καὶ εἶχε πάντοτε ἀνοικτὰ τὰ ὦτα εἰς πᾶσαν φωνὴν τῆς φήμης. Ἐκ φιλοδοξίας ἀφιέρονε πονήματα εἰς δυνατοὺς ἡγεμόνας, ἔγραφεν ᾠδὰς εἰς νικητὰς βασιλεῖς, ἐθεράπευε Πάπας καὶ Καρδινάλιους, καὶ εἶχε περὶ αὐτὸν αὐλὴν φιλοσόφων καὶ φιλολόγων. Ὁ γδοηκοντούτης ὢν, εἶδεν ἐν θεάτρῳ στυφανομένην τὴν προτομὴν του, εὐφημοῦντος καὶ χειροκροτοῦντος τοῦ λαοῦ, καὶ εἰς τὴν σφοδρὰν τῆς καρδίας του κίνησιν ἀνέκραξεν· «Ἐκ τῆς πολλῆς μου χαρᾶς κινδυνεύω ν' ἀποθάνω». Ἀλλ' ὁ Ρουσσὸς ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲν ἐδύνατο ν' ἀρθρώσῃ λόγον ἔμπροσθεν ἀνθρώπων πολλῶν. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ Αἰμιλίου, ὁ Πλάτων τῆς Γαλλίας, ἠρυθρία καὶ διεκόπτετο. Ἡ μελαγχολία, τὸ σκυθρωπὸν φάντασμα τῆς ζωῆς του, ἠκολούθει σταθερῶς τὰ ἵχνη του. Αὐτὴ τὸν ἐβασάνιζε καὶ εἰς τὴν τύρβην τῶν πόλεων, καὶ εἰς τὴν σιωπὴν τῆς ἐρημίας. Δι' αὐτὴν ἀπέφευγε πᾶσαν μετὰ τῶν μεγάλων σχέσιν. Δι' αὐτὴν ἀπεστρέφετο τὴν κοινωνίαν καὶ ἀπεδέχετο τὴν φύσιν. «Ὅταν μὲ ἰδῆς ἀσθενῇ, ἔλεγε πρὸς τὴν γυναῖκά

του, όταν με ἰδῆς πνέοντα τὰ λοίσθια, φέρε με εἰς χλοερὸν λειμῶνα, καὶ ἡ θεὰ του θέλει με ἀναζωώσει.

Ὁ μὲν Βολταῖρος περιστοιχιζόμενος ὑπὸ μεγάλων, ἀπολαύων ὅλα τοῦ πλούτου τ' ἀγαθὰ, ἔζησεν εἰς ἰδιοκλήτους γαίας καὶ εἶχεν οἰκίαν πολυτελῆ. Ὁ δὲ Ρουσσὼ μεμονωμένος, ἀποζῶν ἐκ τῶν ἀτρώτων πόνων του, διῆγε ταπεινὸν καὶ πενιχρὸν βίον. Δύο κλίναι, μία τράπεζα καὶ ὀλίγαι καθέδραι ἦσαν τὰ ὅλα ἐπιπλα τοῦ οἴκου του. Μακρὰν τῶν ἀνθρώπων, ἤκουε μόνα τὰ κελαδήματα τῶν καναρίων του καὶ τῶν ἄλλων πτηνῶν, ὅσα ἤρχοντο εἰς τὰ παράθυρά του νὰ φάγωσιν ἄρτου ψυχία.

Ἐτελεύτησαν ἀμφότεροι κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, τὸ 1778. Ἀλλ' ὁ μὲν ἔδραμεν εἰς Παρισίους διὰ ν' ἀποθάνῃ πλησίον τῶν ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ἐπεθύμει τοὺς ἐπαίνους, ὁ δὲ Ρουσσὼ εἰς ἔρημον νῆσον μακρὰν τῶν ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων κατεφρόνει τοὺς ψόγους.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (2), ΣΕΛΙΣ 78.

Κηρύττω μὲ στεντόρειον φωνὴν ὅτι δὲν δίδω πίστιν εἰς ὅσα περὶ ῥαντισμοῦ κατὰ τῶν Ὁρθοδόξων Ρώσων ἔγραψεν ὁ Κύριος Θεόκλητος Φαρμακίδης εἰς τὴν Βαραχιάδα του, καὶ, ἂν ποτε οἱ λόγοι τῆς Πανοσιότη-

τός του μ' ἐσκανδάλισαν, ἰδοὺ ἐπισήμως ἀποτάσσομαι σήμερον τῷ Σατανᾷ.

Διασαλπίζω ἐπίσης ὅτι εὐρίσκω τὴν διοίκησιν τῶν Ἀγγλικῶν ἀποικιῶν ἐντελῇ τύπον ἐλευθέρας πολιτείας, καὶ ὅτι ἔφθασα εἰς πειρασμὸν ν' ἀναβαπτισθῶ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν μέλος τῆς Ἀγγλικῆς φατρίας, ἀφ' οὗ ἀνέγνων τὴν κατὰ τῶν ἑβδομημερίδων μας συνταγματικωτάτην Ἐγκύκλιον τοῦ Μεγάλου Ἀρμοστοῦ τῆς Ἑπτανήσου, Λόρδου Δουγγλᾶς.

Φρονῶ μ' ὅλα ταῦτα ὅτι, καθὼς τὸ πάλαι οἱ Μακεδόνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, ὁμοίως σήμερον οἱ Ῥῶσοι καὶ οἱ Ἄγγλοι ὑπὲρ τὸ θεόν μᾶς ἀγαπῶσι καὶ ὑπὲρ τὸ θεόν φροντίζουν περὶ τῶν πραγμάτων μας. Μέλλων δέ, πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ κειμένου, νὰ εἰπῶ τινα περὶ Μακεδόνων καὶ Ῥωμαίων, προβλέπω μὲ λύπην ὅτι Κύριοί τινες δὲν θέλουσι δώσει τὴν λευκὴν ψῆφόν των εἰς τὴν ἱστορικὴν αὐτὴν ἔκθεσιν, ὅπου θέλουσιν ἰδεῖ ἑαυτοὺς ὡς εἰς κάτοπρον.

Οἱ Μακεδόνες, μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐπηωροῦντο εἰς τὴν ἄρκτον τῆς Ἑλλάδος ὡς αἰετοὶ ἐποπτεύοντες καὶ ἀναζητοῦντες βοράν. Περιέμενον δὲ ἀρμόδιον καιρὸν νὰ πέσωσιν ἐπ' αὐτῆς καὶ νὰ τὴν σπαράξωσιν. Ἡ Ἑλλὰς εἶχε καὶ τότε κατὰ δυστυχίαν ἄνδρας,

αἵτινες ἐθήρευν τὰς κινδυνώδεις φιλίας τῶν ξένων, καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας πολλοὶ Δημάδαι μακεδονίζοντες παρσιώπων μὲν τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην, τὴν καταστροφὴν τῶν Θηβῶν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Δημοσθένους, ἐπανηγύριζον δὲ τὴν δόξαν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, διελθόντος τὸ πλεῖστον τῆς γῆς ἐπὶ θριαμβευτικοῦ ἄρματος, καὶ ὕμνουν τὴν Μακεδονικὴν μεγαλειότητα, καθὼς σήμερον πολλοὶ ῥωσίζοντες παρatreχουσι μὲν τὴν ὑπὸ τῶν Ῥώσων κατὰ τὰ 1770 σκληρὰν ἐγκατάλειψιν τῆς Πελοποννήσου, διηγοῦνται δὲ στρογγύλῳ τῷ στόματι τὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου Κζάρου, καταστρέψαντος τὸν Ναπολέοντα, καὶ ὑπερεκθειάζουσι τὴν ἄμετρον ἔρημον τῆς Ῥωσικῆς μονοκρατορίας.

Ἐπρασμένετο νὰ φανῇ Ἕλλην τις δυνατὸς, ὅστις νὰ θέσῃ τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Μακεδονικῆς ἐξουσίας, καθὼς ἐπιθυμοῦσίτινες καὶ σήμερον νὰ τὴν θέσωσιν ὑπὸ τὴν ἄμεσον προστασίαν τῆς χριστιανικωτάτης Ῥωσίας, διὰ νὰ φορῶσιν αὐτοκρατορικὰ παράσημα, νὰ ἔχωσι Κομητέας, Βαρωνίας κ.τ.λ.

Ἐφάνη ὁ τοιοῦτος Ἕλλην. Ὁ Ἄρατος, ἀρχηγὸς τῆς Ἀχαϊκῆς Συμμαχίας καὶ γέρων δοξομανὴς, ἀντιπολιτευόμενος πρὸς τὸν μεγαλοπράγμονα Κλεομένη, βασιλέα τῆς Σπάρτης, ἐζήτησεν ὡς βακτηρίαν τοῦ τὴν

βοήθειαν τοῦ Ἀντιγόνου, δεσπότου τῆς Μακεδονίας, καὶ παρέδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν Ἀκροκόρινθον. Οἱ Μακεδόνες εἰσέβρευσαν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Οἱ περὶ τὸν Ἄρατον ἐπήνουν τότε τὰ εὖρωσα καὶ ὀρεινὰ σώματά των, καὶ ἴσως πρὸς τοῖς ἄλλοις τὴν ὀρθοδοξίαν των εἰς τοῦ Μεγάλου Διὸς τὴν λατρείαν. Πολλοὶ δὲ μάντεις τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔχοντες ἀνὰ χεῖρας χρησμούς, ὁποίους ἔχομεν καὶ ἡμεῖς χάρις εἰς τὸν οὐρανοκαταίβατον Ἀγαθάγγελον, ἐπροφήτευον τὴν ὅσον οὐπω ἐπέκτασιν τοῦ Μακεδονικοῦ γένους. Ἰσως καὶ τινες συγγραφεῖς ἀφιέρουν βίβλους των πρὸς τὸν Ἀντίγονον, γράφοντες· «Τῷ μέλλοντι διακατόχῳ τοῦ παγκοσμοῦ θρόνου».

Ὁ Ἀντίγονος, προχωρήσας μὲ πολυάριθμον στρατεύμα μέχρι Λακωνίας, ἐνίκησε τὸν Κλεομένη περὶ Σελλασίαν, κατέσφαξε πλῆθος Σπαρτιατῶν καὶ, ἀφήςας δυνατὴν φρουρὰν εἰς τὸν Ἰσθμόν, ἀνέζευξεν εἰς Μακεδονίαν. Ἐπομένως διὰ ψηφίσματος ἀνηγορεύθη εὐεργέτης καὶ σωτὴρ τῆς Ἑλλάδος. Πόσα τοιαῦτα ψηφίσματα ὑπ' ἀριθμόν, καὶ κατὰ συνέπειαν, καὶ ἀκούσαντες τὴν γνώμην, καὶ λαβόντες ὑπ' ὄψιν, ἐξεδώκαμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὰς ἡμέρας τῶν Καποδιστρίων!

Ἀλλὰ ποίαν ἀνταμοιβὴν ἔλαβεν ὁ Ἄρατος ; Ἀποθανόντος μετ' ὀλίγον τοῦ Ἀντιγόνου, ὁ υἱὸς τοῦ Φίλιππος διεδέχθη τὴν βασιλείαν. Οὗτος ἡδίκηε κατὰ πρῶτον τὸν νεώτερον Ἄρατον περὶ τὴν γυναῖκά του, καλὴν καὶ ὡραίαν οὔσαν. Ἐκτραχυνόμενος ὕστερον πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς πολιτείας καὶ τυραννῶν τοὺς Ἕλληνας ὅλους, κατεφρόνει καὶ αὐτὸν τὸν Ἄρατον. Τότε ὁ γηραιὸς ἀρχηγὸς τῆς Ἀχαϊκῆς Συμμαχίας ἠσθάνθη ἀναγεννώμενον τὸν πατριωτισμὸν του. Ἔδειξε λοιπὸν πρὸς τὸν Φίλιππον ψυχρότητα, πολλάκις δὲ καὶ τὸν ἤλεγξε διὰ τὰς βιαίαις πράξεις του. Ὁ ἀπόλυτος βασιλεὺς, βαρυνθεὶς ἐπὶ τέλους τὰς ἐπιπλήξεις, παρήγγειλεν ἓνα τῶν στρατηγῶν του, Ταυρίωνα, νὰ τὸν δολοφονήσῃ, καὶ, οἰκειωθεὶς οὗτος μὲ τὸν Ἄρατον, τὸν ἔδωκε φάρμακον, ὃχι ἐκ τῶν ὀξέων καὶ σφοδρῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν κινούντων καταρχὰς θερμὰς μαλακὰς καὶ βῆχα, ἔπειτα περαινόντων εἰς φθίσιν. Ἐννοήσας ὁ Ἄρατος τὴν δολοφονίαν καὶ περὶ τὰ ἔσχατά του πτύων αἷμα, εἶπε πρὸς ἓνα τῶν φίλων του. « Ταῦτα εἶναι τὰ ἐπίχειρα τῆς βασιλικῆς φιλίας ». Οὕτως ἐτελεύτησεν ὁ Ἄρατος, ὅστις κατὰ τὸν Πλούταρχον ἐξεβαρβάρωσε διὰ Μακεδονικῶν φρουρῶν τὴν Πελοπόννησον. . . Ὅχι μικρὸν μάθημα καὶ εἰς ἐκείνους τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες, κατὰ τὰ 1833, βλέποντες

ἐμπροσθέν των ἐτοίμην τὴν λαιμοτόμον, ἤκουον ὀπισθέν των καὶ τὰς διπλωματικὰς ἀρὰς τῶν ἀγαπητῶν Μακεδόνων των!

Εἶδαμεν τὴν Ἑλλάδα καταδυναστευομένην ὑπὸ τῶν Μακεδόνων. Ἄς τὴν ἰδῶμεν ἤδη ταλαντευομένην μεταξὺ τῶν ἀσυντάκτων τούτων καὶ τῶν συνταγματικῶν Ῥωμαίων, τῶν ἀγερώχων Ἀγγλῶν τῶν παλαιῶν χρόνων.

Ολίγα ἔτη μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Ἀράτου, ἐκάλεσαν κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα τοὺς Ῥωμαίους Μεσολογγῖταις τινες καὶ ἄλλοι Αἰτωλοὶ, ἐπονομασθέντες διὰ τοῦτο προδόται. Ναὶ, Μεσολογγῖταις τινες. . . Παράδοξος, ἀλλ' οὐχ ἥττον ἀληθὴς ἡ σύμπτωσις! . . Ἦλθεν εἰς τὴν Αἰτωλίαν ὁ Ῥωμαῖος Λαϊδῖνος, Συγκλητικὸς φιλελεύθερος, καὶ, ἀφ' οὗ μὲ ἀπατηλὰς ὑποσχέσεις ναυτικῆς βοηθείας ἐξῆψε τὰς φλόγας τοῦ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Μακεδόνων πολέμου, ἀνεχώρησεν εἰς Κέρκυραν, καθὼς ἦλθε καὶ πρὸς ἡμᾶς, κατὰ τὰ 1832, Δόρδος τις συνταγματικώτατος, καὶ, ἀφ' οὗ μᾶς παρεκίνησε ν' ἀντικρούσωμεν εἰς Καλαύρειαν τὸν Ῥωσικὸν στόλον, ἀπέπλευσε καὶ αὐτὸς εἰς Κέρκυραν.

Μετὰ τοῦτο, οἱ Ῥωμαῖοι ἔστειλαν εἰς Ἀθήνας Πρέσβυν τὸν Σουλπίκιον. Ὁ φλογερὸς Σουλπίκιος (δὲν αἰνίτ-

τομαι κἀνένα) ἐφάνετο ἐνθουσιῶν ὑπὲρ τῶν θεσμῶν τοῦ Σόλωνος· ὠργίζετο διότι τοὺς κατήργησαν οἱ βάρβαροι Μακεδόνες· ἐδυσχέρανε διότι τὰ εὐγενῆ καὶ πρωτότοκα τέκνα τῆς γῆς, οἱ μισοτύραννοι Ἕλληνες, δὲν ἀνελάμβανον τοὺς πατέριους τῶν νόμους· εὔρισκεν ἴσως (τίς γνωρίζει ὅλα τ' ἀνέκδοτα τῆς παλαιᾶς ἱστορίας;) εὔρισκεν ἴσως εἰς τὰς ἀγορὰς τοὺς ῥήτορας καὶ ἀνέφερεν εἰς αὐτοὺς δημοκρατικὰ τῶν προγόνων τῶν ἀποφθέγματα· εἶχεν ἀνοικτὴν τὴν οἰκίαν τοῦ πρὸς ὅλους τοὺς δυσαρεστημένους κατὰ τῶν καθεστώτων Ἑλλήνας· διηγεῖτο εἰς αὐτοὺς τὰ μεγαλεῖα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δήμου, τὸν εἰς τὰς ἐλευθέρους ἐκλογὰς θόρυβον τοῦ φόρου, καὶ περιέγραφε τὰς πολυτελεῖς τραπέζας, ὅσας οἱ Συγκλητικοὶ ἐδίδον εἰς τὸν λαὸν διὰ ν' ἀγοράσῃσι τὰς ψήφους τοῦ (συνήθειαν κατὰ συγκυρίαν ἐπικρατοῦσα καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν). Ὁ Ῥωμαῖος δημοκράτης ἐθαύμαζε πῶς καὶ αὐταὶ τῶν Ἀθηνῶν αἱ πέτραι δὲν ἐλάμβανον ψυχὴν κατὰ τῆς ἀσυντάκτου ἀρχῆς τῶν Μακεδόνων. Ἐν ᾧ δὲ ἡ Ἑλληνικὴ νεολαία μὲ κεχηνὸς στόμα τὸν ἤκουε καὶ περιέμενεν ὅλα τ' ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας, ἐξαίφνης αὐτὸς στέλλει ὀλίγα πλοῖα εἰς τὴν Χαλκίδα καὶ τὴν κυριεύει, ἐπὶ σκοπῷ ἴσως νὰ δώσῃ εἰς τὴν νῆσον Εὐβοίαν τὴν αὐτὴν συνταγματικὴν πολιτείαν, τὴν ὁποίαν,

κατὰ τὰ 1818, ἔδωκεν εἰς τὴν Πάργαν καὶ ὁ Μείν-
λάνδος.

Μετὰ τὸν Σουλπίκιον, μᾶς ἦλθεν ἄλλος Ῥωμαῖος,
ὁ στρατηγὸς Φλαμίνιος (διὰ τὸ καλὸν, ὡς ἔλεγε, τῆς
Ἑλλάδος). Ὁ Φλαμίνιος, φλεγόμενος καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸν
αὐτὸν πρὸς τὴν νομοθεσίαν τοῦ Λυκούργου ἔρωτα, τὸν
ὁποῖον τρέφουσι Διπλωμάται τινὲς Ἀγγλοὶ πρὸς τὸν
Συνταγματικὸν Χάρτην τῆς Τροιζῆνος, διέταξε τὸν
ἀδελφόν του Λούκιον, τὸν Ναύαρχον, νὰ στείλῃ πρέσβεις
πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς διὰ νὰ προβάλλωσι συμμαχίαν, αὐ-
τὸς δὲ νὰ πλεύσῃ εὐθύς εἰς τὰς Κεγχρεάς, καὶ νὰ πολι-
ορκήσῃ (διὰ τὸ καλὸν, ὡς φαίνεται, τῆς Ἑλλάδος) τὴν
Κόρινθον, τὴν ὁποίαν κατεῖχεν ὁ Φίλιππος. Ἡ πρεσβεία
τῶν Ῥωμαίων ἦλθεν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, συγχρόνως δὲ με-
αὐτὴν ἔφθασε καὶ ἄλλη ἐκ μέρους τῶν Μακεδόνων. Γε-
νομένης Συνελεύσεως, οἱ μὲν Ῥωμαῖοι διεξῆλθον πολλὰ
περὶ τῆς μεταξὺ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν θεσμο-
θεσιῶν συγγενείας, καὶ περὶ τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν,
τὰς ὁποίας ἡ Ῥώμη ἔσπευδε νὰ διαχύσῃ καθ' ὅλην τὴν
γῆν· οἱ δὲ Μακεδόνες κατηγόρησαν αὐτοὺς ὡς ἀγα-
πῶντας τὴν ἐλευθερίαν δι' ἑαυτοὺς μόνον, καὶ ὡς μη-
χανωμένους τὴν δουλείαν τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ χρυσοῦ,
τὸν ὁποῖον μυστηριωδῶς ἐπέδαψιλεύοντο πρὸς πολλοὺς

ἀπλήστους ἀρχηγούς της. Ἄκρα σιωπὴ κατεῖχε τοὺς συγκροτοῦντας τὸ Συνέδριον Ἕλληνας, γνωρίζοντας καὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Μακεδόνων τὰ καλὰ, καὶ ἡ συνείδησις ἔλεγεν εἰς αὐτοὺς ὅ,τι σήμερον ἤθελεν εἰπεῖ καὶ εἰς τοὺς Συμβούλους τῆς Ἐπικρατείας, ἂν ἐπρόκειτο νὰ ψηφηγορήσωσι περὶ προτιμήσεως τῶν Ἀγγλων, ἢ τῶν Ῥώσων. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἀχαΐας Ἀρίσταινος (καὶ ποῦ δὲν εὐρίσκονται Ἀρίσταινοι;) ἀνέστη μ' ὅλον τοῦτο, καὶ, ὁμιλήσας διεξοδικῶς ὑπὲρ τῶν Ῥωμαίων, ἐκέρδησε τὴν πλειοψηφίαν. Εὐθύς τότε οἱ ὁπλαρχηγοὶ τῆς Καρυταίνης καὶ τοῦ Ἄργους, ὁ Κολοκοτρώνης καὶ ὁ Τσόκρης τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ἀνεχώρησαν, μὴ θέλοντες νὰ ἐπικυρώσωσι τοιαύτην ἀτιμον ἀπόφασιν κατὰ τῶν φίλων των Μακεδόνων.

Σκηνὴ γελοία ἠγοίχθη κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ δρᾶμα κωμικὸν ἐπαίχθη, ἀπαράλλακτον μὲ τὸ σημερινόν. Οἱ μὲν ἐφρόνουν τὰ τῶν Μακεδόνων, οἱ δὲ τὰ τῶν Ῥωμαίων. Οἱ μὲν καὶ τὴν Δωρικὴν διάλεκτον ἐψιττάκιζον τῶν Μακεδόνων, οἱ δὲ καὶ τὴν ἀγέρωχον σοβαρότητα ἐπιθήκιζον τῶν Ῥωμαίων. Ἄλλ' οἱ Μακεδόνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐνέπαιζον καθ' ἑαυτοὺς καὶ κατεφρόνουν τοὺς μιμητάς των Ἕλληνας.

Οἱ Ῥωμαῖοι, ἀποχωρίσαντες τὸν Φίλιππον, ὡς εἶδα-

μεν, τῆς Ἀχαϊκῆς Συμμαχίας, τὸν καθυπέβαλον μετ' ὀλίγον εἰς αἰσχροὺς εἰρήνην. Συγχρόνως ὁμοίως, ὡς τῆς Ῥωμαϊκῆς γενναιότητος! εἰς τοὺς ἀγῶνας τῶν Ἰσθμίων καὶ Νεμέων ὁ Φλαμίνιος διεκήρυξεν ἐλευθέρας ὅλας τὰς Ἑλληνίδας πόλεις. Μετὰ τοιαύτην πάνδημον ἀναγνώρισιν, ποίαν ὑπόνοιαν ἡ Ἑλλὰς ἐδύνατο νὰ ἔχῃ πρὸς ἀνδρας, εἰς τοσοῦτον φίλους τῆς παγκοσμίου ἐλευθερίας; Μ' ὅλον τοῦτο, πολὺς καιρὸς δὲν ἐπέρασε, καὶ ἤρχησαν οἱ Ῥωμαῖοι νὰ λέγωσι παρρησίᾳ ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ ἐννοήσωσι πῶς ἐκάστη πόλις τῆς Ἀχαϊκῆς Συμμαχίας ἠυτονομεῖτο, καὶ πῶς οἱ Πελοποννήσιοι ἐτόλμων νὰ ἐλληνοκοπῶσιν, ὁμιλοῦντες περὶ προγόνων καὶ περὶ ἐλευθερίας.

Ἐντεῦθεν ἄρχονται αἱ κατὰ τῆς Ἑλλάδος πράξεις τῶν Ῥωμαίων, τείνουσαι εἰς τὸν παντελεῆ αὐτῆς ὄλεθρον. Πρὶν τὰς ἀναφέρω, λέγω δημοσίως ὅτι κατὰ τὸν δέκατον ἔννατον αἰῶνα ἡ Ἀγγλία οὔτε δύναται, οὔτε θέλει νὰ μιμηθῇ τὰς καθ' Ἑλλάδος τοιαύτας ἐπιχειρήσεις τῆς Ῥώμης. Διακηρύττω λοιπὸν συκοφάντας τοὺς ὅσοι μὲ προσάψωσιν ὅτι ποτὲ ὑπώπτευσαν τὴν Ἀγγλικὴν κυβέρνησιν ὡς ζητοῦσαν ν' ἀνατρέψῃ ἐκ θεμελίων τὸ ἀρτισύστατον Ἑλληνικὸν Κράτος. Μετὰ τὴν διαδήλωσιν ταύτην, προβαίνω εἰς τὴν διήγησιν.

Ευρούσης τῆς Ρώμης ἀφορμὴν νέου κατὰ τῶν Μακεδόνων πολέμου, ὁ Ὑπατος Αἰμίλιος ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Περσέως, υἱοῦ τοῦ Φιλίππου. Νικήσας αὐτὸν κατὰ κράτος καὶ καθυποτάξας τὴν Μακεδονίαν, ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ τὴν φίλην του Ἑλλάδα. Ἐπέχυσε λοιπὸν εἰς τὴν Ἑπειρὸν τὰς τροπαιοῦχους λεγεῶνάς του, καὶ κατέσφαξεν ὅλους τοὺς μακεδονόφρονας Ἕλληνας, κράζων· «Μηδεὶς μακεδονίζων!» καθὼς, κατὰ τὰ 1837, Ἄγγλος τις, ἐπισείων ἀντὶ φοινικῆς μαχαίρας τὸ ἀβλαβές του φραγγέλιον (χάρις εἰς τὸν δέκατον ἑννατον αἰῶνα), ἐφώναζε γαλλιστί· «Point de Napiste! (Μηδεὶς Νάπας!)» Μετὰ τοῦτο, διέταξε τοὺς Ἑπειρώτας νὰ φέρωσιν ἔμπροσθέν του, εἰς ῥητὴν ἡμέραν, ὅλον τὸν χρυσὸν τῶν καὶ τὸν ἄργυρον. Ἀφ' οὗ δὲ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἔδραξε διὰ τὸ Ταμεῖον τῆς Ρώμης ὅσον πολῦτιμον μέταλλον συνήχθη, διέσπειρε τὰ στρατεύματά του εἰς τὰς Ἑπειρώτιδας πόλεις, τὰς κατέστρεψεν ὅλας, ἐδομήκοντα τὸν ἀριθμὸν, καὶ ἠχμαλώτισεν ἑκατὸν πενήκοντα χιλιάδας ἀνθρώπων.

Οἱ Ρωμαῖοι, τυραννοῦντες ἤδη ἀναφανδὸν τὰς πλειοτέρας Ἑλληνικὰς Ἐπαρχίας, ἐζήτουν διὰ σκευωριῶν νὰ ὑποδουλώσωσι καὶ τὴν Ἀχαΐαν, ἥτις μόνῃ διετῆρει ζώπυρά τινα τῆς ἀρχαίας ἀρετῆς. Ὅθεν ἀπέστειλαν ἐκατὶ

τὸν Γάϊον Κλαύδιον καὶ Κινάϊον Δομέτιον, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ νὰ καταδιώξωσι τοὺς μακεδονίζοντας. Οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν Ἀχαιῶν, ὅσοι μάλιστα ἦσαν φίλοι τῆς ἐλευθερίας, εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀποστόλων τούτων εἰρέθησαν ὅλοι μακεδονίζοντες. Ὑπὲρ τοὺς χιλίους Ἀχαιοὺς ἀπήχθησαν εἰς Ῥώμην διὰ ν' ἀπολογηθῶσι δῆθεν ἐνώπιον τῆς Συγκλήτου. Αὕτῃ, χωρὶς καὶ νὰ δώσῃ ἀκρόασιν εἰς τοὺς λόγους των, ἐψήφισε νὰ διασκορπισθῶσιν εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Τυρρήνιας. Ἐστειλαν οἱ Ἀχαιοὶ, ζητοῦντες τοὺς συμπολίτας των. Ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι ἀπεκρίθησαν· «Δὲν σὰς συμφέρει νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Ἀχαΐαν οἱ ἄνδρες οὗτοι». Ἡ Ῥωμαϊκὴ Σύγκλητος ἀπέδωκεν εἰς τὴν Ἀχαΐαν τὰ δίκαιά της, καθὼς σχεδὸν ἡ Ἀγγλικὴ Βουλὴ ἀπέδωκεν εἰς τὸ Ἴόνιον Κράτος τὰ ἰδικά του, ὅτε οἱ ἀπεσταλμένοι του, ἐπὶ Ἀρμοστοῦ Μεϊτλάνδου, ὑπῆγαν εἰς Λονδῖνον νὰ παραστήσωσιν ὅτι κατὰ λάθος ἐγένεν ἡ Ἐπτάνησος Ἀγγλικὴ ἀποικία, διότι δὲν εἶχε τεθῇ παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας ὑπὸ τὴν Βρεττανικὴν δεσποτείαν, ἀλλ' ὑπὸ τὴν Βρεττανικὴν προστασίαν, τῶν δύο λέξεων δεσποτεία καὶ προστασία μὴ οὐσῶν συνωνύμων, ἀλλὰ παρεξηγουμένων ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος, τοῦ Δόρδου Καστελρίγου.

Ἡ Ῥώμη δὲν ἠρέσθη ὅμως εἰς τὴν κατακράτησιν τῶν ἐπισήμων πολιτῶν τῆς Ἀχαΐας. Ἐπρεπε νὰ κυριεύσῃ καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν. Ἡ Ἀχαϊκὴ Συμμαχία, πρὶν πέσῃ, ἠθέλησε καὶ νὰ δώσῃ σημεῖόν τι ζωῆς. Αἰαῖος ὁ Μεγαλοπολίτης, στρατηγὸς εἴκοσι χιλιάδων Ἀχαιῶν καὶ Ἀρκάδων, ἔτρεξε νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν Ῥωμαίων ὑπὲρ τῆς θνησκούσης πατρίδος του. Ἀλλ' ὁ Μούμμιος τὸν ἐνίκησεν, ἡ Συμμαχία τῶν Ἀχαιῶν κατελύθη διὰ ψηφίσματος, αἱ τῶν δῆμων ἐκκλησίαι ἀπηγορεύθησαν καθ' ὅλην τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἡ Ἑλλὰς κατεγράφη Ἐπαρχία Ῥωμαϊκή.

Ποῖον δὲ τέλος ἔλαβον οἱ Αἰτωλοὶ, οἱ ἀνοίξαντες πρῶτοι πρὸς τοὺς Ῥωμαίους τὰς θύρας τῆς Ἑλλάδος; Οἱ Ῥωμαῖοι, φοβούμενοι τὸ ἀρειμάνιον ἡθὸς των, ἐπὶ ἀλόγοις προφάσεσι κατηδάφισαν τὰ τεῖχη τῶν ὀχυροτέρων των πόλεων, κατήργησαν τοὺς προγονικοὺς των νόμους, τοὺς κατεδίκασαν εἰς πρόστιμον διακοσίων ταλάντων Εὐβοϊκῶν, καὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἔλαβον παρ' αὐτῶν τεσσαράκοντα ὁμήρους. Ἴσως καὶ οἱ σημαντικὸς Μεσολογγίτης ἔζησε καλὰ μὲ τοὺς Ῥωμαίους, ἀπολαύων συντάξεις καὶ κοινωνῶν διὰ μυστικῆς ἀλληλογραφίας μὲ τὴν Ῥωμαϊκὴν Σύγκλητον. Ἴσως Ναύαρχοι τῆς Ῥώμης ἐσύχναζον εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ κατέλυον ὡς εἰς ἰδικήν

των οικήαν. Πλὴν ὁ τοιοῦτος ἀναμφιβόλως, καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν, ὀλίγον ἐτιμήθη ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς του.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (3), ΣΕΛΙΣ 79.

Οἱ λαοὶ εὐκόλως μὲν ἀποβάλλουσι τοὺς θεσμούς των, δυσκόλως δὲ τοὺς ἀναλαμβάνουσιν. Ἐνὸς καὶ μόνου πολίτου προδοσία ἤρκεσε πολλάκις εἰς ὀλοκλήρου ἔθνους ὑποδούλωσιν, καὶ πολλῶν αἱμάτων ῥύσις δὲν ἤρκεσεν εἰς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας του.

Τοῦτο εἰδότες οἱ Ἕλληνες, ἐφροντίσαμεν νὰ καταβάλωμεν στερεὸν θεμέλιον ἐλευθερίου κυβερνήσεως ὅτε, κατὰ τὸ 1832 ἔτος, τὸ πολίτευμα ἡμῶν μετίστατο εἰς μοναρχίαν. Πῶς ἢ κατὰ τόσον κρίσιμον καιρὸν τόσον συνετὴ βουλή τῶν Ἑλλήνων ἀπέβη ματαία, τὰ δὲ δίκαια τῆς Ἑλλάδος εἰς ἀποκάτᾳσταιν θεσμοθεσίας συνταγματικῆς δὲν συνεματαιώθησαν καὶ διαμένουσιν ἀπαράγραπτα, τοῦτο ἔρχομαι διὰ βραχείων νὰ ἐκθέσω εἰς τὴν παροῦσαν σημείωσιν.

Ἡ Ἑλλάς, προσφάτως ἀναγεννηθεῖσα, δὲν ὁμοιάζει τὰς γηραιὰς τῆς Εὐρώπης κοινωνίας, τῶν ὁποίων αἱ πολιτικαὶ συμφωνίαι μετὰ τῶν ἡγεμόνων των κρύπτονται εἰς τὸ σκότος τῶν αἰώνων. Περὶ τιαύτης μετὰ τοῦ πρώτου βασιλέως των συμφωνίας τῶν Ἑλλήνων

μέλλω ν' ἀναφέρω ἐνταῦθα, φρονῶν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλουσιν εἰρηνικῶς ζητήσει καὶ ἀνχλάθει τὰ δίκαιά των.

Οὔτε ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, οὔτε ὁ Θεόδωρος Νέγρης, οὔτε Γαλλίνας ὁ Ἰταλὸς ἔφεραν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν πρώτην ιδέαν τῆς κοινοβουλευτικῆς δικτατορίας. Πρὸ αὐτῶν οἱ Πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου, συναθροισθέντες ἐν Καλτεζαῖς τὴν 26 Μαΐου 1821, ἐψήφισαν παραστατικὴν τινα κυβέρνησιν. Τὴν αὐτὴν ἔπειτα φροντίδα ἐπέδειξεν ἡ Ἑλλάς, συνελθούσα διὰ τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς κατὰ τρεῖς ἐποχὰς ἐν Ἐπιδαύρῳ, ἐν Ἄστρει καὶ Τροιζίνι, ἀνακρίνουσα καὶ τελειοποιούσα πάντοτε τὸν πολιτικὴν αὐτῆς Χάρτην. Κατὰ τὰ 1831, διέσχισεν εἰς δύο τὴν Ἑλλάδα ὡς μὴ ὠφελεν! ὁ Ἰ. Καποδίστριας. Ἀλλ' ἀμφοτέρω τὰ σχίσματα, τὸ μὲν εἰς Ναύπλιον, ὅτε καταρχὰς παρέλαβε τὴν ἐξουσίαν, τὸ δὲ εἰς Πρόνοϊαν, ὅτε μετὰ ταῦτα ὑπερίσχυσε, περὶ πολιτικοῦ σταθεροῦ Συντάγματος ἰδίως ἐπεμελήθησαν. Καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ γνωμοδοτικὰ Σώματα τῶν διαφόρων κυβερνήσεων, ἡ Γερουσία καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, προεδρευόντων τοῦ Γ. Σισίνη, Δ. Τσαμαδοῦ καὶ Γ. Κουντουριώτου, ἐξεφράσθησαν σαφῶς καὶ πρὸς τὸν ἡγεμόνα Λεοπόλδον καὶ πρὸς τὸν Κυβερνήτην Καποδίστριαν καὶ πρὸς τὸν βα-

σιλέα Ὁθωνα ὑπὲρ ἐθνικῆς Παραστάσεως. Τὸ ἐλευθέρως πολιτεύεσθαι ὑπάρχει πάτριον εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν γενέτειραν τοῦ Ἀουκούργου καὶ τοῦ Σόλωνος.

Ἡ κατ' ἐπανάληψιν τῆς ἐν Ἄργει διακοπείσης τελευταία τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις, προκηρυχθεῖσα παρὰ τοῦ ἱ. Καποδίστρια τὴν 1 Αὐγούστου 1831, ἤρχησε τὰς ἐργασίας της εἰς Πρόνοιαν τὴν 14 Ἰουλίου 1832, συμπληρωθέντος τοῦ νομίμου ἀριθμοῦ τῶν Πληρεξουσίων.

Κατὰ τὰς πρώτας συνεδριάσεις της, ἑκτακτος ταχυδρόμος ἔφθασεν ἐκ Μονάχου, φέρων διακοίνωσιν τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσίας πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν κυβέρνησιν, ἔτι δὲ δύο ἐπιστολάς τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Γραμματέως του πρὸς τὸν Κύριον Σ. Τρικούπην (τῶν ὁποίων τὸ περιεχόμενον ἔμεινεν ἀπόκρυφον). « Ἐπρεπεν, ἔγραφεν ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος, ἔπρεπεν ὁ νέος ἡγεμὼν τῆς Ἑλλάδος, πρὶν δεχθῇ τὸ στέμμα, νὰ ἔχη βεβαιότητα περὶ τῆς εἰς τοῦτο συγκαταθέσεως τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ὁποίου αἱ φροντίδες του ὅλαι εἰς τὸ ἐξῆς θέλουσι τείνει ». Συγχρόνως οἱ Ἀντιπρόεδμοι τῆς Ἀγγλίας, Ρωσίας καὶ Γαλλίας ἐκοινοποίησαν εἰς τοὺς Ἕλληνας προκήρυξιν τῶν τριῶν προστάτιδων Δυνάμεων, διαλαμβάνουσιν τοὺς ἀκολούθους ἀξιωματικο-

νεύτους λόγους· «Ἕλληνες! περιστοιχίσατε τὸν νέον ὑμῶν βασιλέα διὰ πίστεως καὶ ἀγάπης. Συνδράμετέ τον εἰς τὸ ἔργον τοῦ νὰ δώσῃ Σύνταγμα ὀριστικὸν εἰς τὸ Κράτος».

Ὁ Ἐπίτροπος λοιπὸν τοῦ ἀνήλικος ἡμῶν βασιλέως, Λουδοβῆκος ὁ τῆς Παυαρίας, ἀνεγνώριζε τὴν ἀρχὴν, ὅτι μεταξὺ κυβερνώντων καὶ κυβερνωμένων εἶναι ἀναγκαία ἡ ἀμοιβαία συγχάτανευσις, καὶ ὅτι ἐπομένως ὑπάρχει συνθήκητις μεταξὺ αὐτῶν. Ἐκτὸς τούτου, αἱ τρεῖς συμμαχικαὶ Δυνάμεις, αἵτινες συνέταττον τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, ἐπροσκάλουν ῥητῶς τὸ ἔθνος νὰ ἐργασθῇ μετὰ τοῦ βασιλέως του εἰς τὴν σύνταξιν Χάρτου συνταγματικοῦ.

Ἡ Ἐθνοσυνέλευσις ἐνόμισεν ὅτι ἐχρεώσται νὰ ἐνασχοληθῇ περὶ τὴν ἀπάρτισιν Συντάγματος, τὸ ὁποῖον, προτεθὲν παρ' αὐτῆς εἰς τὴν βασιλικὴν Ἀρχὴν καὶ συζητηθὲν, νὰ καθιερωθῇ συναινέσει τῶν δύο μερῶν, τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ βασιλέως. Ὅθεν διώρισεν Ἐπιτροπὴν, ἥτις ἔμελλε νὰ ἐτοιμάσῃ σχέδιον Πολιτεύματος συνταγματικῆς μοναρχίας. Ἐν τούτοις, διὰ νὰ εὑρεθῇ τὸ ἔθνος, ἐρχομένου τοῦ βασιλέως, κοινοβουλευτικῶς κυβερνώμενον, ἀπεφάσισε νὰ βάλῃ τὸ Σύνταγμα τῆς Τροιζῆνος εἰς πλήρη ἐνέργειαν.

Δὲν ἤρεσαν ταῦτα εἰς τοὺς Κυρίου· Ἀντιπρέσβεις, μάλιστα τῆς Ἀγγλίας καὶ Ῥωσίας, οἵτινες, ἀφ' οὗ διεμαρτυρήθησαν κατὰ τῆς Συνελεύσεως, ἤρχησαν νὰ ραδιουργῶσι, ζητοῦντες νὰ παρασύρῃσι τοὺς Πληρεξούσιους, ἄλλους δι' ἀπειλῶν καὶ ἄλλους διὰ ὑποσχέσεων. Ὀλίγοι τινὲς Παραστάται ἠλλαζαν φρόνημα, καὶ μεταξὺ τούτων εὐκολώτερος ἐφάνη ὁ Κύριος Σ. Τρικούπης (τὸν ὁποῖον, ὡς φαίνεται, εἶχον μαλακύνει αἱ μυστικαὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παρθίας ἐπιστολαί). Ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος διέμεινεν ἀκλόνητον. Τότε οἱ γενναῖοι Διπλωμάται, Δόκεις καὶ Ρουκμάνος, ἔβαλον εἰς χρῆσιν κεκρυμμένα τινὰ κεφάλαιά των· ὁ χρυσὸς ἐξεχύθη· ἐζητήθησαν, εὐρέθησαν, ἠγοράσθησαν ἀνοσίου σκοποῦ ἐκτελεσταί, καὶ τὴν 10 Αὐγούστου, ἐν ᾧ συνωμῶται τινὲς ῥήτορες, εἰς ματαιὰς χρονοτριβοῦντες συζητήσεις, ἀπησχόλουν τὴν Συνέλευσιν, ἀπόσπασμα στρατιωτῶν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν Ἀξιωματικῶν Καζάνη, Κοντούλη καὶ Κάντσου, περιζώσαντες αἰφνιδίως τὸ ἀμφιθέατρον, ἐπέπεσαν μετὰ ξιφῶν καὶ πυροβόλων εἰς τὸ μέσον τῆς ὀμηγύρεως· ἐκτύπων, διεσκόρπιζον, συελάμβανον, καὶ τέλος ἀπήγαγον εἰς Ἄριαν μετὰ πολλῶν Ἀντιπροσώπων τὸν ἴδιον Πρόεδρον τῆς Συνελεύσεως.

Μόλις οὗτοι ἀπελυτρώθησαν καὶ, συνελθόντες εἰς

Ναύπλιον μετὰ τῶν ἄλλων Παραστατῶν, ἐξέδωκαν διαμαρτύρησιν κατὰ τῆς τοιαύτης παραβιάσεως, ἀνηκούστου εἰς τὰ χρονικά τῆς Ἑλλάδος. Ἰδίως δὲ καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Συνόδου, τὴν 20 Αὐγούστου, διεκήρυξεν εἰς τὸ Πανελλήνιον ὅτι, «ἐπειδὴ διὰ τὴν σύνθεσιν Συντάγματος ὀριστικοῦ, ζητουμένου μετὰ πόθου ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ἡ παρουσία καὶ ἡ συνδρομὴ τῆς βασιλικῆς Ἀρχῆς ἦσαν ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖαι, ἡ Συνέλευσις ἀνέβηκε τὰς ἐργασίας της μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ βασιλέως εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ οἱ Πληρεξούσιοι ἐπέστρεφον εἰς τὰς ἐστίας των, τρέφοντες τὸν σκοπὸν καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ ἐπανέλθωσι μετ' ὀλίγον διὰ νὰ δώσωσι τέλος εἰς τὸ μέγα ἔργον, τὸ ἀποῖον τοὺς ἐνεπιστεύθη τὸ ἔθνος». Αἱ δύο ἐπίσημοι αὐταὶ Πράξεις τῶν Πληρεξουσίων καὶ τοῦ Προέδρου ἐδημοσιεύθησαν διὰ τῆς Ἐφημερίδας τῆς κυβερνήσεως, τοῦ Ἑλληνικοῦ Μηνύτορος.

Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι

Α. Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, εἰς τὴν τελευταίαν του Συνέλευσιν, ἐζήτησε νὰ κυβερνηθῇ διὰ κοινοβουλευτικοῦ Πολιτεύματος, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν σύνταξιν νὰ συνεργασθῇ καὶ αὐτὸ μετὰ τοῦ βασιλέως του.

Β. Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις, διαλυθεῖσα ὑπὸ τῆς βίας,

ἐφύλαξεν εἰς ἑαυτὴν τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀναλάβῃ τὰς ἐργασίας της καὶ ν' ἀποτελειώσῃ μετὰ τοῦ βασιλέως τὴν σύνταξιν τοῦ Πολιτεύματος τῆς Ἑλλάδος.

Γ'. Ἡ Ἑλλὰς διατηρεῖ ἀκέραια τὰ δικαιώματά της εἰς τὴν μετὰ τοῦ βασιλέως σύνταξιν τοῦ Πολιτεύματός της, καὶ μέχρις οὗ δὲν συγκαροτηθῇ Ἐθνικὴ Συνέλευσις διὰ νὰ δώσῃ τέλος εἰς τὸ ἔργον τῆς συντάξεως τοῦ Πολιτεύματος τούτου, ἢ μετὰ τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ βασιλέως ἀπαιτουμένη συνθήκη θεωρεῖται ὡς μὴ τετελεσμένη.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (4), ΣΕΛΙΣ 82.

Ἡ Ἑρμενονβίλλη, κώμη τερπνὴ τῆς Γαλλίας, ἀπέχει τῶν Παρισίων δέκα περίπου λεύγας. Εἰς τὸ περίφρακτον αὐτῆς ἄλσος ἐνεταφιάσθη ὁ Ἰάκωβος Ρουσσώ, τὴν 4 ἰουλίου 1778.

Ο ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΣ.

ΤΑΣΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Φεῦγον, φεῦγον τὴν ἀρχαίαν τῆς Φωκαίας ἀποικίαν (1)
Καὶ εἰς τὰ πλευρά του φέρον ἀσθενῆ τὴν Ἀγλαΐαν,
Τὸ ἀτμόπλουν ἤδη βλέπει τοῦ Αἰγέως μας τὰς νήσους·
Ὡς Λευϊαθὰν (2) ἀνοῖγον ἔχνη ὀπισθεν ἀβύσσους,
Ἐρυθρὰς πυρὸς ἐσχάρας ἐκ τοῦ στόματός του στέλλει,
Καὶ μακρόθεν καπνοῦ μαύρου σύννεφον τὸ προαγγέλλει·
Εἰς ἀτμῶδες σκότος πλέον,
Ὡς τοῦ Χάρωνος τὸ σκάφος φέρεται τὸ ἀπευκταῖον.

Ὁ Ἑλληνικὸς ὀρίζων φαίνεται· ἡ φύσις θάλλει·
 Ἀχταὶ ἄλλαι· ἄλλα ὄρη· οὐρανὸς, ἀστέρες ἄλλοι·
 Ἀπὸ τὸν θολὸν τῆς Ἄρκτου ἥλιον φωτεινότερα,
 Ἡ σελήνη διατρέχει τὸν ἀνέφελον αἶρα·
 Ἡ γλαυκόχρους θάλασσά μας μὲ τ' ἀσπρόπτερά της πλοῖα
 Λίμνη φαίνεται μὲ κύκλους, λίμνη ὀμαλὴ καὶ λεία,
 Καὶ εἰς τὰ νερὰ γελώσας
 Τὰς τερπνὰς Κυκλάδας βλέπων, Νηρηίδας βλέπεις τόσας.

Εἰς τὸν Πείραιᾶ τὴν νύκτᾳ τὸ πυρόσκαφον ἐμβαίνει.
 Ὅλοι φέγγουσιν οἱ λύχνοι τοῦ αἰθέρος ἀναμμένοι.
 Ζέφυρος εἰς θύμους πνέων τὰς ὑγρὰς κινεῖ ἐκτάσεις,
 Καὶ τὸ κύμα εἰς τὰς ψάμμους ψιθυρίζει τῆς θαλάσσης.
 Δάκτυλοι Ὀρφέως νέου εἰς τὴν πρόραν πλοίου κρούουν
 Λιγυρόφωνον κιθάραν, οἱ δελφῖνες τὸν ἀκούουν,
 Καὶ τοὺς θελκτικoὺς του ἤχους
 Συνοδεύουσιν οἱ ναῦται μὲ τοῦ Ῥήγα μας τοὺς στίχους.

Τὴν αὐγὴν ὁ τεθλιμμένος ἐραστὴς τῆς Ἀγλαΐας
 Περιέρχεται τὸ ἄστυ τῆς ἀρχαίας Κεκροπίας.
 Θέλγητρον δὲν ἔχουν πλέον τὰ τῶν Ἀθηνῶν μνημεῖα·
 Ἰερὸν εἰς ταῦτα πέπλον ἔρριπτεν ἡ ἐρημία·
 Πλὴν ἀφ' οὗτου μὲ τοὺς ζῶντας συνεμίχθησαν οἱ τάφοι.
 Καὶ μολύνει πλῆθος ξένων τὰ προγονικὰ ἐδάφη,
 Τῶν θανόντων ἀθανάτων
 Λί σκιὰι πρὸς ὀργισμέναι ἄφησιν τὰ μνήματά των.

Εἰς οἰκοδομὰς ἀκόμψους κατηφὲς ὁ Πραξιτέλης
 Τὴν καλλίστην βλέπει λίθον τεμνομένην τῆς Πεντέλης.
 Τὴν ἀγνώριστον ὁ Πλάτων σήμερον Ἀκαδημίαν
 Περιτρέχει, καὶ ἀκούει μὲ δικαίαν ἀθυμίαν
 Παυαρῶν βαρβάρων φθόγγους δυσηχεῖς καὶ ἀσυνήθεις.
 Ἐξυβρίζων τὴν Ἑλλάδα, κάθηται Κελτὸς καὶ Σκύθης
 Εἰς τὸν οἶκον τοῦ Σωκράτους,
 Καὶ τὴν Πνύκα διεδέχθη τὸ Συμβούλιον τοῦ Κράτους.

Πρὸς τὴν Αἴγυπτον ἐκείθεν φέρονται οἱ ὁδοιπόροι...

ὦ! ἰδοὺ αἱ πυραμίδες, τὰ λατόμητά της ὄρη!

Ὡς Θεοῦ δημιουργήσεις ἄρρηκτοι καὶ κολοσσαῖαι,

Εἰς τὴν κόνιν νεκροῦ κόσμου στῆλαι μένουσιν ἀρχαῖαι.

Ἐν ἐκ τῶν ἐπτὰ θαυμάτων, ὄρθαι στέκουν αὐταὶ μόνον

Καὶ σκιὰν μεγάλην χύνουν τεσσαράκοντα αἰώνων,

Μέτωπον ὑψοῦσαι λεῖον,

Τροπαιῦχον τῶν τυράννων, τοῦ καιροῦ καὶ τῶν στοιχείων.

Ἦγειρε τοιοῦτον τάφον εἰς τὰ νῦττα τῶν ἀέρων

Ὁ τὴν ἄπειρον ιδέαν τῆς ἀθανασίας φέρων.

Δὲν ἀνώρθωσε τὸ γεῖτον τῶν ἀστέρων Μαυσωλεῖον

Χεῖρ θνητοῦ προσηλωμένου εἰς αὐτὸν τὸν κάτω βίον.

Ἐχουσαι εἰς γῆν τοὺς πόδας καὶ εἰς οὐρανὸν τὰ στήθη,

Αἱ μεγάλαι Πυραμίδες ἀνυψόνονται ὡς λίθοι

Τοῦ συνόρου τοῦ ἐσχάτου

Μεταξὺ τῶν δύο κόσμων, τοῦ θνητοῦ καὶ ἀθανάτου.

Πέρασαν οἱ ὁδοιπόροι τὸ ὑγρὸν τῶν κροκοδείλων
 Καταγώγιον, καὶ εἶδαν πολυῤῥέυματον τὸν Νεῖλον.
 Ὅμοιος μὲ τοὺς ἀρχαίους εὐεργέτας τῶν ἀνθρώπων,
 Τῶν ὁποίων ἀγνοοῦμεν τῆς γενέσεως τὸν τόπον,
 Εἰς μυστηριῶδες σκότος τὴν καταγωγὴν τοῦ κρύπτων
 Βαίνει ἄνωθεν ὁ Νεῖλος, καὶ εἰς πεδιάδας πίπτων
 Κατ' ἐνιαυσίαν ὥραν,
 Ἡμερῶν πολλῶν ἀρδεύει χλοερὰν, πλουσίαν χώραν.

Ἐκ τῆς Μάμφιδος εἰς Γάζαν ἔρχονται τῆς Παλαιστίνης,
 Καὶ διαπερῶντες δάση δάφνης, πύξου καὶ μυρσίνης,
 Εἰς τὸν χεῖμαρρόν τῶν Κέδρων φθάνουσιν· ἐκεῖ τρυγόνες
 Καὶ περιστερὰ συμπαίζουσιν, τερετίζουσιν χελιδόνες·
 Ἐκεῖ αὖρα εἰς ἰάσμους καὶ εἰς ὑακίνθους πνέει·
 Ἡ ἀγία ἐκεῖ βρύσις Σιλωὰμ ἡσύχως ῥέει·

Τῆς Σιών ἰδῶθεν τ' ὄρος·

Παρεκεῖ τῆς Τερεβίνθου ἡ κοιλάς ἡ καρποφόρος.

Ἔρχονται εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱεροσολύμων,
 Τὴν ἐπὶ πετρῶν κειμένην Βασιλίδαν τῶν ἐρήμων,
 Καὶ τὸν βράχον προσκυνοῦσι τὸν θαυματουργὸν ἐκεῖνον,
 ὅθεν ἤθροισε τὰ ἔθνη χειῖρας ὁ Χριστὸς ἐκτείνων.
 ὅθεν χεῖμαρρος ἐκρεύσας ἰδεῶν εἰς τὴν γῆν νέων,
 Ἐπλημύρισε τὰς χώρας τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων.
 ὅθεν μάννα ἐπεχύθη,

Τροφὴν φέρον αἰωνίαν εἰς λαῶν πεινῶντα πλήθη (3).

Τὰς πληγὰς τῆς Ἀγγλαίας ὁ γλυκὺς ἀήρ πραῦνει.
 Εἰς τὰς φρένας τῆς ὀλίγῃ ἐπανέρχεται γαλήνη.
 Ἀλλ' ἐὰν τὸ λογικόν τῆς βαθμὴδὸν ἀνακαλῆται,
 Τὸ ἀδύνατόν τῆς σῶμα καθ' ἡμέραν ἐξαντλεῖται.
 Ὁφθαλμοὺς ἡμισθυσμένους πρὸς τὸν ἐραστὴν τῆς στρέφει,
 Ὁφθαλμοὺς εἰς τοῦ θανάτου καταδύοντας τὰ νέρη.

Παρομοίως τοῦ ἡλίου

Αἱ ἀκτῖνες ἀμυδροῦνται εἰς τὸ τέλος τοῦ σταδίου.

Εἰς τῶν Ἐλαιῶν τὸν κῆπον μετ' ἐκείνου καθημένη,
 Πρὸς τὴν ζωογόνον αὔραν λέγει παραπονουμένη·

« Αὔρα, τί ζητεῖς ματαίως, τί ζητεῖς νὰ μ' ἀναστήσης;

Νεκρὰ εἶναι ἡ ψυχὴ μου, νεκρὰ εἶσαι καὶ σὺ, φύσις·

Ἔρχεται πνοὴ ἀνέμου, ἔρχεται νὰ μ' ἐκριζώσῃ·

Εἰς τὸν καταβράκτιν θέλει στέλεχος μὲ παραδώσει,

Καὶ τῶν φίλων μου ὁ κλαίων

Ὁφθαλμὸς θὰ μὲ ζητήσῃ, ἀλλὰ δὲν θὰ μ' εὕρῃ πλέον.

« ὦ ἀγαπητὲ! ἀκόμη σήμερον συνενωμένοι,

Καὶ ὁ εἷς ἀπὸ τὸν ἄλλον μετ' ὀλίγον χωρισμένοι...

Ἀπ' αὐτὰ τὰ μέρη μόνος ἂν περάσῃς, ἐνθυμήσου

Δι' ἐσχάτην φορὰν ὅτι τὰ ἐπέρασα μαζὺ σου,

Καὶ τὰ βλέμματα σου στρέφων εἰς τὸ κοιμητήριόν μου,

Ἐνα δάκρυ, ἕνα μόνον χύσε πρὸς μνημόσυνόν μου . . .

Τῆς πιστῆς σου ἐρωμένης

Ἐνθ' αὖ τοὺς λόγους τούτους, ὅταν μόνος διαβαίνῃς...

Αὐτὰ ἔλεγε θρηνοῦσα . Τρεῖς ἐπέρασαν , τρεῖς χρόνοι .

Ὁ καιρὸς τὸ πᾶν δαμάζει καὶ τὸ πᾶν μεταμορφώνει .

Τί ἀπέγιναν οἱ δύο ἐρασταὶ καὶ διαβάται ;

Ζῇ ἐκείνη ; ἢ τὸν ὕπνον τὸν αἰώνιον κοιμᾶται ;

Τὴν ζητοῦν τῆς Παλαιστίνης αἱ φιλόξενοι κοιλάδες .

Τὴν ζητοῦν τοῦ Ἰορδάνου αἱ ὠραῖαι πρασινάδες .

Πλὴν εἰς τὰ λευκά των ρόδα

Δὲν ἐπαναπαύει πλέον τὸν ἀπηυδημένον πόδα .

— Κάτωθεν τῆς Σαμαρείας, εἰς τὴν γῆν τῆς Ἰουδαίας

Ἡ ἀρχαιοτάτη κώμη κεῖται τῆς Ἀριμαθαίας .

Ὁ σωρὸς τῶν γυψοκτίστων καὶ ἀγροτικῶν τῆς οἰκῶν

Ἐν τῷ μέσῳ ἀνυφοῦται συκομόρων καὶ φοινίκων

Εἰς πεδῖον, ὅπου θάλλει νάρκισσος καὶ ἀνεμώνη ,

Ὅπου τὴν ξανθὴν του κόμην ὁ ἐλίχρυσος ἀπλόνει

Καὶ πυκναὶ καὶ γηραλέαι

Χύνουσι σκιὰν καὶ δρόσον αἱ φιλόξενοι ἐλαῖαι .

Κατὰ μεσημβρίαν ταύτης τῆς ωραίας πεδιάδος,
 Εἰς κωνοειδῆ λοφίσκον, πρὸς τὴν εἴσοδον κοιλάδος,
 Μοναστήριον ὑψοῦτο πρὸ πολλοῦ ἐρημωμένον,
 Εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους ἀνοικτὸν καὶ ἀφειμένον.
 Πρὸς τὰ κάτω κατοικεῖτο ἐν μικρὸν κελεῖον μόνον,
 Κ' εἰς τὸν πάλαιόν του τοῖχον, μετὰξὺ τινων εἰκόνων,
 Ἐκ βατῶν συμπλεγμένων
 Σταυρὸς ἔστεχε μὲ λύχνον ἡμερόνυχτ' ἀναμμένον.

ὑπὸ τὸν Σταυρὸν ἡ πέτρα τοῦ ἐδάφους ἦτον κοίλη,
 Καὶ τὰ ἴχνη τῶν γονάτων τοῦ προσκυνητοῦ ἐδήλοι.
 Μόνον ἐπιπλὸν ὑπῆρχε τοῦ ἐρημικοῦ κελείου
 Κράβεάτος ἐκ κέδρου, ἔχων σχῆμα νεκρικοῦ μνημείου.
 Τὴν βαθεῖαν διακόπτων σιωπὴν τῆς μοναξίας,
 Ἐμπροσθεν τῶν παραθύρων ἔκραζεν ὁ χορακίας,
 Καὶ ἀφίνουσα τὰ ὄρη,
 Ἡ δορκὰς πολλάκις μέχρι κατωφλίου ἐπροχώρει.

Ἐκδημος ἐκ τῆς Ἑλλάδος, λευκογένειος Δευΐτης
 Εἰς τῆς φύσεως τοὺς κόλπους ἐκεῖ ἔζη ἐρημίτης·
 Τότε δὲ τὴν Σύνοφιν του εἰς ἀγνάς ἐκράτει χεῖρας
 Καὶ εἰς τοῦ Ἀσκητηρίου ἐπροσέυχeto τὰς θύρας·
 Εὐλαβῶς ὕμνων τὰ ἔργα τῶν δακτύλων τοῦ Κυρίου,
 Ἔστρεφε τὰ ὄμματά του πρὸς τὸ σέλας τοῦ ἡλίου,
 Καὶ γονυπετῆς ἐφίλει
 Τῶν προθύρων του τὴν χλόην μὲ τὰ τρέμοντά του χεῖλη.

Ἐτελείονε τὸν Ὄρθρον κ' ἔβλεπε τὴν πρασινάδα,
 Ὅταν αἶφνης ἀντικρύ του εἰς τὴν κάτω πεδιάδα
 Ὀδοιπόρος τις ἐφάνη, μὲ ταχὺ προβαίνων βῆμα
 Καὶ ἀνθρώπου παραδόξου ἄγριον ἐλφαίνων σχῆμα·
 Ἐφθασεν ὁ διαβάτης, καὶ ἰδὼν ἐκεῖ μὲ τρόμον
 Ἄσυλον κατοικημένον, ἤθελε ν' ἀλλάξῃ δρόμον,
 Ὡς νὰ ᾔητον ἀπαισία

Εἰς τὰ ὄμματά του ὄλων τῶν θνητῶν ἡ παρούσία.

Τὸ περίεργόν του βλέμμα προσηλώσας εἰς τὸν ξένον,
Ἄνθρωπον ὁ γέρον εἶδε τῆς Ἑλλάδος ἐγνωσμένον·

« Κάθῃσαι, τὸν εἶπε, ξέने! ὑπὸ ταύτας τὰς φιλύρας·

Διὰ σέ κλειστάς δὲν ἔχω τοῦ κελείου μου τὰς θύρας·

Τὸ φιλόξενόν μου δῶμα εἰς τὸν ἐρχομόν σου χαίρει·

Μέλι ἄγριον, ἰσχάδας καὶ ὀπώρας σέ προσφέρει· »

Κ' ἐσταμάτησεν ὁ ξένος,

Ἀπὸ θλίψιν καὶ πορείαν μακρυνὴν ἀπνηυδῆμενος.

« Πόθεν ἔρχεσαι, ὦ τέκνον; — Ὅθεν ἔρχονται τὰ νέφη,
Ὅταν ἄνεμος εἰς μαῦρον οὐρανὸν τὰ περιστρέφῃ.

— Ἀπὸ τὴν ὁδὸν σέ εἶδα τῆς Αἰγύπτου ν' ἀναβαίνης.

Διατί δρομαῖος τόσον ἐπροχώρεις; Ποῦ πηγαίνεις;

— Ποῦ πηγαίνω ζητεῖς, πάτερ; Ἐκ τῶν ἄκρων τῆς Αἰθύας

Ἐφερα τὰ βήματά μου μέχρις ἄκρων τῆς Περσίας.

Τρεῖς ἐνιαυτοὺς γυρίζω

Τὸν Εὐφράτην καὶ τὸν Νεῖλον... Πρὸς τί τέλος δὲν γνωρίζω...

Ἢ τοῦ Νείλου καταρράκται ! μετὰ πόσης βλέπων φρίκης
 Κάτω βάραθρα καὶ ἄνω κορυφὰς οὐρανομήκεις,
 Ἐπεθύμησα νὰ ἦμουν στέλεχος ἐκριζωμένον,
 Εἰς τὸ χάος τῶν ἀδύσσωτων μετὰ τὸ ρεῦμα καταβαῖνον !
 Εἶδα, ὄρος τοῦ Λιβάνου ! μετὰ τὰ νέφη συγκαθέδρους
 Ἀετοὺς μακροπτερυγούς εἰς τὰς γηραιάς σου κέδρους,
 Καὶ θανάτου πόθον πνέων,
 Αἰς βορὰ ἐθελουσία ἐπροσφέρθη τῶν ὀρνέων.

— Τὰ ὠχρά σου χαίλη χύνουν πεπραδὸς θρηνηφδίας .
 εἶναι πένθους ἐνδομύχου καὶ κρυπτῆς μελαγχολίας
 Εἰς τὸ νέον μέτωπόν σου ἐγκεχαραγμένοι τύποι .
 Πλὴν μᾶς κυνηγεῖ σπανίως εἰς τὰς ἐξοχὰς ἡ λύπη .
 Εἰς τὴν ἔρημον μαζύ μου θέλησε νὰ κατοικήσης .
 Γαληναία, βλέπεις, εἶναι, ἥσυχος ἐδῶ ἡ φύσις .

Ἡ γαλήνη της ἡ τόση

Δύναται τὴν νηνεμίαν τῆς καρδίας νὰ σὲ δώσῃ .

— Πρόγνωσιν θανάτου ἔχον τὸ πτηνὸν τῆς Ἀραβίας,
 Παραιτεῖ τὴν φωλεάν του καὶ ζητεῖ τὰς ἀκρωρείας.
 Ἐκεῖ μύρρας καὶ λιθάνου σωρὸν, λέγουν, συναθροίζει.
 Καὶ εἰς κάμινον εὐώδη τὴν ψυχὴν του ἐξατμίζει.
 Προαισθήσεις ὡς ὁ φοῖνιξ κ' ἐγὼ φέρων θανασίμους,
 Εἰς τὰς μυροφόρους ἦλθα τῆς Ἀνατολῆς ἐρήμους,

Καὶ ὡς σμύρνα, ἥτις καίει,
 Κατ' ὀλίγον εἰς τὰς φλόγας ἡ ψυχὴ μου ἀποπνέει.

— Τρικυμία σὲ μαστίζει, καὶ ἀκούω τὰς βοάς της.
 Ἀπὸ σὲ τὸ πρόσωπόν του μὴν ἀπέστρεψεν ὁ Πλάστης;

— Εἰς τὴν ἔρημον τοῦ βίου ἀπαυδήσας διχβάτης,
 Εἰς τὰ ἔσχατα νὰ ρθᾶσω σπεύδω πλέον ὁριὰ της.

— Ἄνοιξέ με τὰς πληγὰς σου. Ἀπὸ τὸ λευκὸν μου γῆρας
 Ἰσως λάβῃς νουθεσίαν, ὥριμον καρπὸν τῆς πείρας.

— Ἄστρον τῆς ἡμέρας! κλαίω

Ὡς ἀποχαιρετῶ ... σὲ βλέπω τελευταίαν φορὰν πλέον...

— Τέκνον μου ! ἐλαφροτέρα εἰς τὸ στῆθος ἡμῶν μένει,
Ἀπὸ ἄλλον ἢ βαρεῖα θλίψις μας μεριζομένη .

— Εἰς τὰ λείψανά σου πάλιν ἤλθαι νὰ γονυπετήσω,
Ἀγλαΐα ! οἰκτρὸν θῦμα ! καὶ συγγνώμην νὰ ζητήσω .

— Ὅμιλεις φρικώδη γλῶσσαν . Τῆς ψυχῆς σου μὴ μὲ κρύψεις
Τὰ ἐνδόμυχα . . . Εἶπέ με, συνειδύτος πάσχεις τύψεις ;

Σὲ παρέφερες τὸ μῖσος ;

ἔχυτες, καθὼς ὁ Καῖν, ἀδελφοῦ τὸ αἷμα ἴσως ;

— Γέρων ! γέρων ! χωρὶς φρένας εἰς τὴν γῆν περιπλανῶμαι,
Ὡς ἀπὸ τοῦ μαύρου Ἄδου τὰς σκιὰς νὰ κυνηγῶμαι .

Πόθους καὶ σκοποὺς πολλάκις φρικαλέους συλλαμβάνω .

Εἰς αἱματηροὺς πολέμους δίψαν ἔχω ν' ἀποθάνω .

Ὀνειρεύομαι πλανήσεις εἰς φυλὰς ἀνθρωποφάγους ,

Εἰς θαλάσσας ἀπατήτους, εἰς ὑπερβορείους πάγους ,

Ἢ δὲ ὄπλου ἀπαισίου

Τὰς ἡμέρας νὰ συντέμω τοῦ ὀδυνηροῦ μου βίου .

— Ἡ καρδιά σου τὸν Ἄδην καὶ τοὺς θρήνους του ἐγκλείει,
Καὶ ἡ θλίψις εἰς ἀβύσσους ἀπωλείας σὲ κυλίζει.

Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ κόσμου τούτου τὰς μερίμνας ἀποσπάσου·

Πρὸς τὸν οὐρανὸν, ὦ τέκνον! ὕψωσε τὰ ὄμματά σου·

Ὁ Θεὸς τὰ πυκνὰ σκότη τῆς νυκτὸς διασκεδάζει,

Καὶ εἰς χώραν διψαλέαν ὕδωρ ἄνωθεν σταλάζει·

Ὁ Θεὸς φωτὸς καὶ δρόσου

ἔχει θησαυρὸν δι' ὅλους· εἰς αὐτὸν ἀφιερώσου.

— Πάτερ μου! αἱ συμβουλαί σου εἶναι ἥλιος χειμῶνος·

Φῶς μὲ φέρουν, ἀλλὰ ὄχι καὶ θερμότητα συγχρόνως...

Ἄγνωστα τὰ μέρη ταῦτα ὥς νὰ μὴ εἶναι... Ποῖον

Τὸ ἀπέναντί μας ἄστρ;.. Ποῦ νὰ εἴμεθα πλησίον;..

— Μεταξὺ Ἀριμαθαίας εὐρισκόμεθα καὶ Δύδδας...

Διατὶ πικρῶν δακρύων χύνεις, τέκνον μου, βανίδας;

Πῶς ἡ κόμη σου ὠρθίωθη;

Πῶς ὡς ἤλεκτρον ἡ ὄψις τῆς μορφῆς σου ἀλλοιώθη;..

— Λύδδα, ὄνομα θανάτου! Λύδδα, πόλις ἀπαισία!

Ἦλθεν, εἶδε τοὺς ἀγρούς σου ἄλλοτε ἡ Ἀγλαΐα...

Ῥ! ἰδοὺ τὰ περίξ δένδρα καὶ ὁ λόφος καὶ ἡ κρήνη·

Φρίττουσα, τοὺς τόπους τούτους ἡ ψυχὴ μου διακρίνει·

Ὅλα μ' ἀνεγείρουν, ὅλα ἐνθυμήσεις ἀψευκταίας·

Ἵπ' αὐτὰς τὰς κυπαρίσσους, ὑπὸ ταύτας τὰς ἰτέας

Συνεκάθησε μαζύ μου,

Ὅταν ἀσθενὴς ἐπέρνα τὰς ἐκτάσεις τῆς ἐρήμου.

Διατί τῆς εὐφροσύνου ἡλικίας μου τῆς πρώτης

Μ' ἄφησαν ἐλπίδες, πόθοι, εὐθυμία καὶ φαιδρότης;

Διατί ἀναληφθεῖσα ἐκ τοῦ κάτω αὐτοῦ κόσμου,

Μ' ἄφησε νὰ κλαίω μόνος ἡ γλυκεῖα σύντροφός μου;

Ἴσως μὲ εἶπῃς· « Ματαίως χεῖμαρρὸν δακρύων χύνεις·

Ἐφυγε, καὶ σὺ ματαίως τρέχεις ὀπισθεν ἐκείνης »·

Ἡ ψυχὴ μου τὸ γνωρίζει,

Καὶ θρηνεῖ διότι πλέον νὰ τὴν εὕρῃ δὲν ἐλπίζει.

Ἀλλὰ μόνην αὐτὴν εἶχα φίλην τῆς νεότητός μου

Καὶ παρήγορόν μου μόνην εἰς τὴν ἔρημον τοῦ κόσμου.

Ἀλλ' αἰσθάνθη μυριάκις ἡ εὐδαίμων μου ἀγκάλη

Ἀπὸ τρυφερὰς κινήσεις τὴν καρδίαν της νὰ πάλῃ.

Θεέ! ἦτον ἀργὴ τότε μία μόνη αἰσθησίς μου;

Ὁ παράδεισος δὲν ἦτον εἰς τὰ βᾶθη τῆς ψυχῆς μου,

Καὶ τῆς νέας μου καρδίας

Χορδὴ πᾶσα κινουμένη, δὲν ἐξύπνα μελωδίας; .

— Βλέπω, βλέπω τῶν φρενῶν σου τὴν δεινὴν ἀνεμοζάλην·

Ἀκολουθεῖ· σὲ ἀκούω μὲ συμπάθειαν μεγάλην.

— Εἰς τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου τοὺς εὐώδεις παραδείσους

Δῦρα πνέει ζεφυρῖτις εἰς ἰάσμους καὶ ναρκίσσους·

Εἰς ῥοδωνιάς ὁ ἔρως καὶ εἰς μύρτους ἐμφωλεύει,

Καὶ ἡ φύσις ἐκεῖ ὅλας τὰς αἰσθήσεις γοητεύει·

Ἐκεῖ, πάτερ, ἐγεννήθην·

Ἀλλὰ φίλους αἰφνιδίως καὶ πατρίδα ἐστερήθην·

Καὶ τὴν εἶδα ὅταν ἤμουν εἰς τὰς πρώτας μου ἡμέρας,
 Ὅταν τῆς ζωῆς δὲν εἶχεν ὁ λαμπρὸς ὀρίζων πέρας,
 Ὅταν, ὅταν κἀνὲν φύλλον τῆς θαλλούσης μου καρδίας
 Ἄν ἀνῆρπασαν ἀκόμῃ αἱ πνοαὶ τῆς τρικυμίας·
 Καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἦτον ἡ γλυκεῖά της ἀγκάλη,
 Καὶ τὸν κόσμον ἐλησμόνουν εἰς τ' ἀγγελικά της κάλλη,
 Κ' εἰς τὴν γῆν ἀντῆχει μία
 Μουσικὴ μυστηριώδης, ἡ φωνή της ἡ γλυκεῖα·

Καὶ ὁ ἔρως μου τὴν Αἴτναν ἀνεκάλει τὴν πυρώδη·
 Καὶ ὁ ἥλιος, εἰς τ' ἄλση τῆς ἀλόης τὰ εὐώδη
 Τὴν μεσημβρινὴν πυρὰν τοῦ ὅταν οὐρανόθεν σπεῖρη,
 Παρομοίως ἀρωμάτων ἀναθυμιάσεις σύρει·
 Ζέφυρος γλυκὺς τὴν κόμην τὴν μυρίπνοόν της σείων,
 Ἐφερε τὸ διαυγές της εἰς τὰ χεῖλη μου χρυσίον·
 Αἱ ψυχαὶ μας ὠμιλοῦντο,
 Καὶ εἰς ἓνα γλυκὺν ἦχον αἱ φωναὶ μας συνενοῦντο...

Πάτερ μου! συγχώρησέ με βέβηλον τοιαύτην γλῶσσαν.
 Ἀσκητῆς, διαφυλάττεις τὴν ψυχὴν γαληνῶσαν.

— Ἄβυσσοι μυστηριώδεις τῆς καρδίας μας τὰ βάθη!

Ἡ νεότης εἶναι μέθη· μᾶς οἰνοχοοῦν τὰ πάθη·

Ἀλλὰ ὁ καιρὸς τὰς φρένας τῶν ἀνθρώπων ὠριμάζει·

Ὁ καιρὸς φυτὸν θαλάσσης εἰς κοράλλιον ἀλλάζει·

Βαθμηδὸν δὲ εἰς ἀστέρα

Μεταβάλλει τὸν φωσφόρον καὶ καίομενον αἰθέρα.

— Τῶν μικρῶν παθῶν τοὺς πόνους ὁ καιρὸς καταπραΰνει·

Πλὴν τὴν θερμὴν τῶν μεγάλων ἔτι μᾶλλον παροξύνει.

Ν' ἀποσβύνη τὴν λαμπάδα βλέπεις τὸν σφοδρὸν βορέαν·

Ἀλλ' εἰς τῆς πυρᾶς τὴν φλόγα ἰσχὺν δίδει αὐτὸς νέαν...

Ἀγλαΐα μου! ἀξία ζωῆς ἄλλης, ἄλλου κόσμου!

Εἰς τὴν ἀκοήν σου φθάνει ἄρά γε ὁ στεναγμός μου;

Πνέεις αὖραν ἄλλου βίου;..

Ὡ κρυπτὸν εἰς πάντας μέλλον! καὶ ὦ σκότος μυστηρίου!

Ποῖος θέλει τοῦ θανάτου τὰς βουλὰς μὲ φανερῶσει ;
Τὸ φρικτὸν ἀπόρρητόν του ποῖος θέλει μὲ προδῶσει ;
Εἰς τὰ ἐρωτήματά μου σιωπῶσα ἡ γῆ μένει .

Εἰς τὰ βλέμματά μου μένουν καὶ οἱ οὐρανοὶ κλεισμένοι .
Σεῖς, ὦ τάφοι, ἀνοιχθῆτε ! εἶπατε τ' ἀποκρυφά του ! .

Ἀλλὰ ὡς νὰ τρέμουν ὅλα τὴν ρομφαίαν τοῦ θανάτου ,
Πανταχοῦ σιγὴ μεγάλη . . .

Καὶ περὶ Θεοῦ ὁ νοῦς μου βλασφημεῖ καὶ ἀμφιβάλλει . . .

— Εἰς αὐτὸ τὸ μέγα Σύμπαν, τὸ εἰς ἄξονα αἰώνων
Συστρεφόμενον, δὲν βλέπεις τοῦ Θεοῦ τὴν χεῖρα μόνον,
Ἥτις φέρει κατὰ τάξιν καὶ κινεῖ ἐν ἁρμονίᾳ
Οὐρανοὺς, θαλάσσας, γαίας, καὶ ἀνθρώπους, καὶ στοιχεῖα ;
Ὁ Θεὸς ἐν βλέμμα στρέφει πρὸς τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις,
Κ' ἓνα ἥλιον παράγει μία ὄμματός του τάσις .

Διὰ τὰς ψυχὰς λιμένα,

Μεταξὺ ἀστέρων τέσων, δὲν προώρισε κανένα ; . . »

Εἰς τὸν ξένον ὄμμα οἴκτου προσηλῶν ὁ Ἐρημίτης,
Ἦκολούθησε νὰ λέγῃ· « Ἐνθυμήσεων γλυκύτης! . .

Ἐκ τῆς λύπης, ἐκ τοῦ χρόνου καὶ ἂν ἦναι ἡλλαγμένη,

Εἰς ἐμὲ δὲν εἶναι ὅμως ἡ μορφή σου πάντῃ ξένη.

Ὅταν εἰς τὰς παραλίας ἔφεγγε τῆς Μεσογείου

Ἡ πυρκαϊὰ μεγάλου τῆς Εὐρώπης Βασιλείου,

Ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημαίαν

Μετὰ σοῦ ἐγὼ ἐζώσθην τῆς πατρίδος τὴν ῥομφαίαν.

Ἀλλ' ὁ Μοναχὸς ὡς λέων καταβάς ἐκ τοῦ βουνοῦ τῶν,

Στερρηθεὶς ἐθελουσίως ἀναπαύσεως καὶ πλούτου,

ἔλαβε τὴν ἐξορίαν ὡς τῶν θυσιῶν του γέρας,

Καὶ ἀντλεῖ μακρὰν πατρίδος κακοδαίμονας ἡμέρας.

Δίσκοι ἀργυροῖ καὶ λύχνοι ἀνηρπάγησαν ἀθρόοι,

Εἰς τὰ ἔρημα ἐδάφη τῶν βωμῶν ἐφύη χλόη,

Καὶ τὴν ἄχραντον φιάλην

Ὁ ἀλλόπιστος μεθύων ἔφερεν εἰς τὴν κραιπάλην.

Ἐφυγα λοιπὸν, ἀφήσας εἰς τοὺς ξένους τὴν πατρίδα.
Πλὴν τὰς εὐκλεεῖς ἡμέρας τῆς ἐλευθερίας εἶδα.

Μὲ τὴν λύραν εἰς τὰς χεῖρας, μὲ δαφνοστεφεῖς κροτάφους
Ἐψαλλες τὴν δόξαν τότε τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους,
Καὶ ἀργὴν ἐν ᾧ ἀφίνεις αὐτὴν τώρα εἰς τὸν τοῖχον,
Ἡ Ἑλλὰς ἀκούει ἔτι τῶν κρουσμάτων τῆς τὸν ἦχον...

Ἀλλ' ὦ τύχη ὀλεθρία!

Ἐξακολουθεῖ ἀκόμη τῆς Ἑλλάδος ἡ δουλεία;

Ἐμενε σιγῶν ὁ ξένος· εἶπεν ὁμως μετ' ὀλίγον,
Εἰς τὸν Ἕλληνα Λευίτην τὴν καρδίαν τοῦ ἀνοίγων·
«Ἡ Ἑλληνικὴ λαμπρότης ὡς πομφόλυξ διελύθη·
Εἰς ξηρὰν χειμάρρου κοίτην ἡ πατρίς μας μετεβλήθη,
Καὶ ὁ ξένος διαβάτης εἰς αὐτὴν τὴν κοίτην παίζει·
Τὴν διέρχονται μὲ πτέρναν ἄβροχον οἱ Παυαρέζοι,

Καὶ μὲ χεῖρας λιθοβόλους

Δράττοντες τοὺς χάλικάς της, μᾶς πετροβολοῦσιν ὅλους.

Μὲ ὄζυ κεντοῦντες ῥάμφοι τὰ φιλόστοργά των στήθη,
 Τρέφουσιν οἱ πελεκᾶνες νεοσσῶν πεινῶντα πλήθη·
 Εἰς αὐτὰ μετακενοῦντες τὸ χυνόμενόν των αἷμα,
 Τ' ἀποχαιρετοῦν μὲ σῶνον ἀπὸ τὴν ἀγάπην βλέμμα
 Τῆς Ἑλλάδος οἱ πατέρες, μιμηταὶ τῶν πτηνῶν τούτων,
 Ἐδωκαν τὸ ἴδιόν των αἷμα ὑπὲρ τοῦ λαοῦ των,
 Βότζαρης εἰς Αἰτωλίαν,
 Καραϊσκος εἰς Ἀθήνας, Τσαμαδὸς εἰς Σφακτηρίαν.

Ἐπεσαν οἱ Γίγαντές μας ... Φυλὴ σήμερον πυγμαίων.
 Εἰς τὰ ἱερὰ ἰδρύθη λείψανα τῶν ἡμιθέων.
 Οἱ διέποντες τὸ ἔθνος εἶναι εἶδος νομισμάτων,
 Ὅπου ὑψηλὴν ἀξίαν ὁ μονάρχης ἐγχαράττων
 Πέρασιν εἰς ταῦτα δίδει, καὶ εἰς τὸν λαὸν τιμῶνται,
 Ἄν καὶ εἰς τὸ κίβδηλόν των οἱ πολλοὶ δὲν ἀπατῶνται...

Φεῦ! ἡμέραι ἤλθαν δοῦλαι!..

Ἐλειψαν οἱ Κανακάραι, οἱ Τομπάζαι, οἱ Μιαοῦλαι!..

Ἐλειψαν οἱ ῥωμαλέοι φίλοι καὶ συμπρόμαχοί μου ,
 Καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔζων ὥς ἐν μέσῳ γῆς ἐρήμου !..
 — Ὁ καιρὸς, ὦ φίλον τέκνον ! καὶ τὸ ξίφος τῶν ἀγώνων
 Ἐδεκάτευσαν ραχταίῳς φίλους σου εἴκοσι χρόνων .
 Ἐκ τῆς γενεᾶς τῆς νέας, τῆς μακράν σου βλαστανούσης ,
 Πολλοὶ τρέχουν εἰς τὰ ἔχνη τῆς μελωδικῆς σου Μούσης,
 Κ' ἐν ὧ ζῆς εἰς τὰς ἐρήμους ,
 Πόλεων ἢ ποιήσεις σου κτᾶται προσφιλεῖς γνωρίμους ... »

Ἐλεγεν ὁ Ἐρημίτης· ἀλλὰ εἰς ψυχὴν γενναίαν
 ὥς νὰ ἔφεραν αἱ λύπαι τῆς πατρίδος λύπην νέαν,
 Ταχὺ ἔτεινεν ὁ ξένος βῆμα πρὸς τὴν ἐρημίαν,
 Εἰς τὰ στήθη του ἐγκλείων τὴν Ὀρέστειον μανίαν .
 Τῆς εὐρείας, πλὴν ἐρήμου φαντασίας του τὸ εἶδος
 Τὰ ἐρείπια παρίστα τῆς μεγάλης Θηβαΐδος,
 Ἄλλα εἰς τὴν γῆν ῥιμμένα ,
 Ἄλλα πάλιν εἰς τὰ νῶτα τῶν ἀέρων ὑψωμένα ...

— Λέγε μας, θρηνώδης Μοῦσα! Τὸ φῶς βλέπει τοῦ ἡλίου,
Ἢ ἀπέσεισεν ἐκεῖνος τὸν βαρὺν ζυγὸν τοῦ βίου;..

Νῆ, ἄλλὰ ἡ ἀρμονία τῶν αἰσθήσεών του μένει
ὡς ὀργάνων ἀσυμφώνων μουσικὴ συγκεχυμένη.

Εἰς τὰ σπλάγχνα του ἀνάπτει πῦρ Ταρτάρου ἀπενκτᾶτον,
Τῆς αἰσθητικότητός του πᾶσαν ἵνα κατακαῖον,

Καὶ εἰς ἔρημον καρδίαν,
Εἰς καρδίαν κενὴν πόθων συσσωρεῦσεν στάκτην κρίαν.

Διὰ μελανοῦ κρυστάλλου ὥς νὰ θεωρῇ τὴν φύσιν,
Ὅλα σκοτεῖνὰ τὰ βλέπει, ὅλην σκοτεινὴν τὴν κτίσιν·
Τῆς ψυχῆς τοὺς πόνους φεύγων μὲ τοῦ σώματος τοὺς κόπους,
Διατρέχει αἰωνίως μακρυνοὺς, ἐρήμους τόπους·
Ἐρχεται εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ ἀναψυχῆς ἐλπίδα·

Ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἀκόμῃ τὴν φιλτάτην του πατρίδα
Θεωρεῖ μὲ ὄμμα ξένου,
Καὶ ταλαίπωρον διάγει βίον περιπλανωμένον.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ

ΤΡΙΤΟΝ ἌΣΜΑ.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (1), ΣΕΛΙΣ 134.

Ἐννοῶ ἐνταῦθα τὴν Μασσαλίαν, ἐπίσημον καὶ παλαιὰν πόλιν τῆς Ναρβωνικῆς Γαλλίας, οἰκισθεῖσαν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς τεσσαρακοστῆς πέμπτης Ὀλυμπιάδος ὑπὸ τῶν Φωκαέων, κατοίκων τῆς κατὰ τὴν μικρὰν Ἀσίαν Φωκαίας, κτισθείσης καὶ αὐτῆς ὑπὸ τινῶν Ἀθηναίων.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (2), ΣΕΛΙΣ 134.

Τὸ Ἑβραϊστὶ Λευϊαθὰν λεγόμενον μέγα θηρίον, καὶ τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν γνώμην τῶν νεωτέρων Ῥαββίνων, εἶναι ἡ φάλαινα, περιγράφεται εἰς τὸ βιβλίον

τοῦ Ἰωβ Κεφάλαιον ΜΑ'. ὡς ἀκολουθῶς· «Εἰς πτύξιν
θώρακος αὐτοῦ τίς ἂν εἰσέλθοι; Πύλας δὲ προσώπου
αὐτοῦ τίς ἀνοίξει; Κύκλῳ ὀδόντων αὐτοῦ φόβος. Ἐγκατα
δὲ αὐτοῦ ἀσπίδες χαλκαῖ, καὶ σύνδεσμος αὐτοῦ ὥσπερ
σφυρίτης λίθος... Ἐν πταρμῷ αὐτοῦ ἐπιφώσκειται
φέγγος. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ εἶδος ἑωσφόρου. Ἐκ σώματος
αὐτοῦ ἐκπορεύονται λαμπάδες καιόμεναι, καὶ διαρρί-
πτοῦνται ἐσχάται πυρός. Ἐκ δὲ μυκτῆρων αὐτοῦ ἐκ-
πορεύεται καπνὸς καμίνου, καιομένης πυρὸς ἀνθράκων
κ. τ. λ.»

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ (3), ΣΕΛΙΣ 139.

Κἀγὼ μετὰ τῶν ἐσχάτων ἑσχατός καὶ τῶν ἐλα-
χίστων ἐλάχιστος, κἀγὼ ἡ βραγχὴ καὶ βέβηλος φωνὴ
κῆρυκος ἐρημολάλου, κἀγὼ μέχρι τοῦδε περὶ τὰ ἐκ-
κλησιαστικά στελέχους ἀναυδότερος, ἔρχομαι νὰ ψελ-
λίσω λέξεις ὀλίγας περὶ τῆς ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ
πίστεως, ὑπὲρ τῆς ὑποίας σήμερον, ὡς λιθανωτοῦ καὶ
κασσίας καπνὸς, τόση ἀνήρθη ἔρις εἰς Ἀθήνας. Πρὶν
δὲ ἀνοίξω τὸ στόμα, μετ' ἐδαφιαίας τοῦ σώματός μου
κλίσεως αἰτοῦμαι τὴν εὐχὴν τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου
καὶ τοῦ Πανοσιωτάτου αὐτῆς Γραμματέως, Κυρίου
Θεοκλήτου τοῦ Φαρμακίδου.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ χρεῖαν ἔχει νὰ λυτρωθῇ ἀπὸ πολλὰς προλήψεις καὶ, προσδευ-
 ούσης τῆς φιλοσοφίας, νὰ μείνῃ τελευταῖον ἐλευθέρα τῶν
 ἀλύσεων, μὲ τὰς ὁποίας τὴν ἔδесαν τόσοι βάρβαροι αἰ-
 ῶνες. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἐπὶ τὴ κρείττω μεταβολὴ πρέπει
 νὰ ἐνεργηθῇ κατὰ μικρὸν καὶ ἡρέμα μέχρις οὗ ἀποφα-
 σισθῇ καὶ τῶν εἰς Τουρκίαν διεσπαρμένων Ἑλλήνων ἡ
 τύχη. Ἀλλέως, φόβος πολὺς μήπως διὰ μεταῤῥυθμί-
 σεων οὐσιωδῶν καὶ βιασίων δώσωμεν χώραν εἰς δογ-
 ματικὰ σχίσματα καὶ, χωρίσαντες τὴν ἐλευθέραν Ἑλ-
 λάδα ἐκ τῆς δούλης, συσείλωμεν εἰς στενότατα ὅρια
 τὸ ἀρτισύστατον ἡμῶν Βασίλειον.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν συμφέρει (λέγουν αἱ κακαὶ γλῶσ-
 σαι) εἰς κάμμιαν ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις δύο φατριῶν, οὔτε
 εἰς τὴν Ἀγγλικήν, ἥτις θέλει τὰ πάντα προσδευτικώ-
 τατα, οὔτε εἰς τὴν Ῥωσικὴν, ἥτις θέλει τὰ πάντα
 στασιμώτατα.

Ἡ Ῥωσία (ἐγὼ ἀπονίπτομαι τὰς χεῖρας καὶ λέγω
 μόνον τὰ λεγόμενα) ἡ Ῥωσία, διέπουσα τὸν ἐν Κων-
 σταντινουπόλει Πατριαρχικὸν θρόνον, ἐπιθυμεῖ νὰ βλέπῃ
 τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν ἐξαρτωμένην πάντοτε ἀπὸ αὐτὸν,
 καὶ οὕτω διὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου νὰ δια-
 τηρῇ τὴν ἰδίαν ἐφ' ἡμῶν ἰσχὺν, τὴν ὁποίαν ἔχει ἐπὶ

τῶν Σέρβων, Βουλγάρων, Μακεδόνων καὶ Θρακῶν. Ἡ Ἀγγλία ἐξ ἐναντίας (ὄφονται οἱ κατήγοροι ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως) ἐπιθυμεῖ ν' ἀποσπασθῶμεν ἐν τάχει τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ νὰ κηρύζωμεν, εἰ δυνατόν, νέα θεσμὰ πίστεως.

Ὁ Θεὸς νὰ εὐλογήσῃ τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν ψυχωφελεῖς σκοποὺς καὶ τῶν Ἀγγλῶν καὶ τῶν Ρώσων!

Ὡς πνευματικοὶ ἀρχιερεῖς τῶν δύο τούτων Κοιμημάτων κατηγοροῦνται ὁ Νεόφυτος Βάμβας καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος.

Συγκινεῖ ὁ Βάμβας ὡς ἄλλος Δαθὰν ἢ Ἀβειρῶν ἀνταρσίαν κατὰ τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν, κατὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας; Περισκάπτει τὸ φοβερὸν τοῦ σχίσματος χάσμα; Ραδιουργεῖ ἐν τῇ Ἑλλάδι νεόμορφον Ἐκκλησίαν; Κἀνὲν τούτων δὲν ὑπάρχει.

Μ' ὅλον τοῦτο, φίλε καὶ διδάσκαλέ μου Βάμβα! ἡ μετὰ τῆς φιλοσοφίας πολυετής συνδιαίτησίς σου σὲ καθιστᾷ δυστράχηλον πρὸς παλαιὰς ἀπάτας καὶ γηραιὰς δεισιδαιμονίας. Διδάχθεις εἰς τὰς Ἀκαδημίας τῆς Γαλλίας, ἀγαπᾷς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Παραίτησε λοιπὸν τὰς ὀρησχευτικὰς συζητήσεις, εἰς τὰς ὁποίας ὁ νοῦς καὶ ἡ ὀρθὴ κρίσις δὲν ἀρκοῦσιν, ἀλλ' ἀπαιτεῖται τὸ πρῶμα τῆς ἐντελοῦς πίστεως πρὸς

ὁρασιν τῶν ἁγίων ἐκείνων φώτων, τὰ ὁποῖα, σκιρτῶν ὡς ἔλαφος τοῦ Σανεῖρ, βλέπει ὁ μακάριος ἡμῶν ἱεροκλήρυξ, ὁ Γερμανός. Ἄνευ αὐτοῦ τοῦ θαυματουργοῦ διόπτρου, δι' οὗ οἱ λίαν πιστοὶ βλέπουσι τὸ ἅγιον φῶς καταβαῖνον εἰς τὸν Ναὸν τῶν ἱεροσολύμων καὶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνοιγομένους περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς πρώτης Ἰαννουαρίου, πῶς δύνασθαι νὰ πιστεύσῃς εἰς τὴν Γεωλογίαν τοῦ Μωϋσέως μᾶλλον, ἢ τοῦ Κουδιέρου, εἰς τὴν Ἀστρονομίαν τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς μᾶλλον, ἢ τοῦ Γαλιλαίου; Πᾶσα φράσις σου θέλει παρεξηγηθῇ, πᾶσα λέξις σου σχολιασθῇ, πᾶσα συλλαβὴ σου ἀφορισθῇ παρὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου. Θέλεις καὶ εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον καταδικασθῇ, καὶ παρὰ τῶν Ὀρθοδόξων ῥωσιζόντων ἐπικληθῇ Ἀναμορφωτής, Σοκινιανός καὶ ὄργανον Ἀγγλικῆς ἀσεβείας.

Ζητεῖ ὁ Οἰκονόμος νὰ υποδουλώσῃ τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον; Ἀναφαίνεται ὁ ἀνὴρ δουλαγωγὸς καὶ πολέμιος τῆς κοινῆς παιδείας τοῦ ἔθνους; Ἀποδεικνύεται σκοτιστής, φωτισθέτης καὶ νυκτοχαρὴς ἐπίβουλος τῶν Ἑλλήνων; Κἀνὲν τούτων δὲν ὑπάρχει.

Μ' ὅλον τοῦτο, εὐγλωττε Οἰκονόμε! ἡ πολλὴ ἐν τῇ δεσποτικῇ καὶ χριστιανικωτάτῃ Ῥωσίᾳ διατριβή σου

σὲ κατέστησε πρὸς τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν τιθασσώτερον καὶ πρὸς τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν εὐλαδέστερον. Τὸ γῆρας ἔτι ἐπῆλθε, φέρον συντριβὴν καρδίας καὶ μεταμέλειαν ψυχρσσόν. Ἐκ τούτου, καὶ οὐχὶ ἐξ ἀγενοῦς τινὸς σκοποῦ ὁρμώμενος, σκεπτικῶς πωρ ὁμιλεῖς περὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν φώτων τοῦ κάτω αὐτοῦ κόσμου. Ἐκ τούτου, παραδόξως καὶ βραδέως εὐρίσκεις σήμερον τὰς γνώμης τοῦ Κεραῆ κακόδοξα γνωματεύματα. Ἐκ τούτου, χριστιανικῶν τρόμων ἔμπλεως καὶ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀποβλέπων, φοβεῖσαι (λέγεις) μὴ ἐναφανισθῇ τὸ ἀνερμάτιστον πλοιαρίόν σου εἰς τὸ πέλαγος τῆς ἀμαρτίας. Παραίτησε καὶ σὺ τὰς θρησκευτικὰς συζητήσεις, διότι πᾶσα θεία ἔμπνευσις σου θέλει ἀπὸ τοῦ ἐγκοσμίου καὶ ὑλικοῦ ἐχθροῦ σου θεωρηθῇ ὡς ὑφήγησις Ῥωσικῆς μηχανουργίας.

Ἐνθαυ, ὦ Οἰκονόμη! καὶ ὑπὸ οἴστρου δαιμονίου κατεχόμενος, ὕμνεῖς ἐν χορδαῖς καὶ ὀργάνοις, ἐν τυμπάνῳ καὶ χορῷ, τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον ὡς ἀδαμάντινον τῆς Ὀρθοδοξίας Ἀκρόπολιν, ὡς βράχον θεοφύτευτον καὶ ὑψηλότερον ὄρους Σιών, ὡς Μητρόπολιν τῆς τοῦ Χριστοῦ βασιλείας, ὡς ζῶσαν Καθέδραν τῶν ἐπὶ τῇ Οἰκουμένικῳ ἀγίῳ Συνόδῳ, ὡς θεοστήρικτον κέντρον, εἰς ὃ συνέχονται πᾶσαι αἱ ὑπ' οὐρανὸν ὀρθά-

Δοξοὶ Ἐκκλησίαι. Ὁ θρόνος αὐτὸς (φωναῖς) ἐπικυροῖ
 καὶ διακηρύττει τὴν αὐτονομίαν καὶ αὐτῶν τῶν κατὰ
 τόπους αὐτενεργῶν καὶ αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Μὴ
 πρὸς Θεοῦ λέγῃς τὰ τοιαῦτα, ὦ ἀγαθὲ Οἰκονόμε! Μὴ
 μὰ τὰς δύο Γραφάς, τοὺς δύο ζωοβρύττας αὐτοὺς
 μυχούς, μὴ μὰ τὸν πυρίπνουν καὶ οὐρανοβάμονα
 Ἡλίαν, τὸν Προφήτην! Τί θέλω ἀντιστήσῃ ἐγὼ πρὸς
 τὸ πυρὸν γένειον; Τί θέλω ἀντειπεῖ ἐγὼ πρὸς τὸν Γο-
 λιάθ τῆς καινοτομίας, ὅταν τοξεύσῃ κατὰ σοῦ νιφάδας
 ὅλας ἐπῶν; Τί θέλω ἀντιτάξῃ ἐγὼ πρὸς τὸν πυρι-
 φλεγέθοντα Φαρμακίδην, ὅταν γλῶσσαν, ὡς ξυρὸν
 ἠκονημένον, τροχίσῃ κατὰ σοῦ, καὶ κάλαμον ὀξυγράφον
 κατὰ σοῦ ἐπιτείσῃ; Ἰδοῦ, ἰδοῦ ὃ τὸ καλυμμαύχιον
 ὡς περικεφαλαιῖν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀγώνων περι-
 θέμενος Φαρμακίδης, ἰδοῦ καγχάζων καὶ σφαδάζων
 ἀνακράζει· «Ὁ Οἰκονόμος δεικνύει πρὸς τὴν Μεγάλην
 Ἐκκλησίαν τὸν σέφανον τῶν προνομίων της, καὶ ζητεῖ
 νὰ ὑποδουλώσῃ τὴν ἀνεξάρτητον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν
 εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον». ὦ Οἰκονόμε! τί ἀντι-
 στήσω, τί ἀντιλαλήσω πρὸς αὐτὸν ὁ φίλος ἐγὼ τῶν
 μελιρρύτων λόγων σου, ὁ θιασώτης ἐγὼ τῆς κλασικῆς
 ἀρχαιότητος τῶν ἐπτὰ Οἰκουμενικῶν ἀγίων Συνόδων,
 ὃ ἐπαίτης ἐγὼ τῆς εὐχῆς τῶν Θεοφόρων Πτετέρων καὶ

Διδασκάλων καὶ Ἱεραρχῶν καὶ Ὀσίων καὶ Ὁμολογη-
τῶν καὶ Μαρτύρων τῆς ὀρθοδόξου πίστεως;

Ἄκουσε, σεβάσμιε Οἰκονόμε! καὶ τὴν χριστιανικὴν
ἐξομολόγησιν καὶ τὸ σύμβολον τῆς πίστεως ἐμοῦ τοῦ
ἐλαχίστου, ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ.

Σέβομαι τὸ σχῆμα τῆς μοναδικῆς πολιτείας, τὴν
ὁποίαν μᾶς συνιστᾷς, ἀφ' οὗ ἀνέγνων μάλιστα εἰς τὸν
Ἰταλὸν Βοκάκιον καὶ εἰς τὸν Γάλλον Λαφονταῖνον τὰ
περὶ σωφροσύνης τῶν θεοφρουρήτων Μοναχῶν τῆς
ἐσπερίας Εὐρώπης. Ὁρθὸς καὶ ἀκατακάλυπτος τὴν
καφαλὴν, καθὼς μᾶς παραγγέλλεις, ἀκούω τὰς Ἐκκλη-
σιαστικὰς Ἀκολουθίας, μ' ὅλον ὅτι (Θεὸς συγχωρήσῃ με!)
σταυρόνω ἐνίοτε τὸ χάσκον στόμα μου, καὶ φοβοῦμαι
μὴ ὁ γέρον Σαβᾶθ βαρυνθῇ τὸ ἀτελεύτητον ἡμῶν
«Κύριε ἐλέησον». Πιστεύω, καθὼς πιστεύεις, δι-
δάσκαλε! τὰ θαύματα τῶν Ἁγίων ὅλων. Θεωρῶ, καθὼς
θεωρεῖς, σωτηρίους εἰς τὴν ὑγείαν ὅλας τὰς τεταγμέ-
νας νηστείας, καὶ μάλιστα τὴν ἐπὶ τῶν κυνικῶν καυ-
μάτων ἐκείνην τοῦ Δεκαπενταγούστου. Ἀναγινώσκω,
καθὼς ἀναγινώσκεις, τὰ Συναξάρια. Ἐξώρισα (μάρτυς
ὁ Θεὸς) ἀπὸ τὴν βιβλιοθήκην μου καὶ Λουκιανὸν καὶ
Βολταῖρον καὶ Βεϊλάνδον, ἀντικαταστήσας τὰ Κυρια-
χοδρόμια τοῦ Θεοτόκου, τὰς Ἑρμηνείας τοῦ μακαρίου

Θεοφυλάκτου, τὴν Φιλόθεον Ἀδολεσχίαν τοῦ Εὐγενίου καὶ τὴν Ἐξήγησιν τῶν Ψαλμῶν Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορίτου.

Εὐχου, διδάσκαλε! νὰ ἔλθῃ καὶ εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας, τ' ἀπολωλότα ταῦτα πρόβατα, ὁ ζῆλος τῆς πίστεως, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἀναφλέγεται. Ἴσως τότε καὶ αὐτοὶ, καθὼς οἱ δύο ἡμεῖς, ἀναγνωρίσαντες τὰς δι' ὁραμάτων ἀνακαλυφθείσας εἰκόνας τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, πολλὴν εὐρωσι τὴν ἐν πίστει ἐκ τούτου οἰκοδομὴν καὶ πολλὴν τὴν ἐκ τῆς πλάνης ὠφέλειαν.

Αὐτὰ, φίλε Οἰκονόμε! χρέος ἐνόμισα πολίτου ἐλευθέρου καὶ φιλαλήθους ν' ἀπευθύνω πρὸς σέ, τὸν ὁποῖον ἄλλως τιμῶ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν σου εὐφράδειαν καὶ τὴν εὐρεϊάν σου πολυμάθειαν. Θέλωμαι ἀπὸ τὴν οὐρανίαν ἠθικὴν τοῦ Εὐαγγελίου· καταγοητεύομαι ἀπὸ τὴν ὠραίαν ποίησιν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης· εὐχομαι συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ νὰ ἐνώσωσιν ἀμφοτέρας εἰς δημοκρατικὰ καὶ πλήρη ποιητικῆς χάριτος πονήματα, ὥς εἰς τὸν νεωστὶ ἐκδοθέντα Μεσσιάν. Ἀλλ' εἰς τὰς προλήψεις τοῦ μεσαιῶνος οὐδ' ἐγὼ, οὐδὲ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες κύπτομεν τὸν αὐχένα.

Ἴσως Ἅγιοί τινες διὰ τὴν τοιαύτην ἐλευθεροστομίαν μου διαρρήξωσι τὰ ἱμάτιά των. Παρακαλῶ τὰ σκεῦη

ταῦτα τῆς ἐκλογῆς, τὰς χρυσηλάτους ταύτας σάλπιγγας τῆς Ἐκκλησίας, νὰ μένωσι βέβαιοι ὅτι καὶ ἡμεῖς τὴν αὐγὴν καὶ τὴν ἐσπέραν διὰ τῶν τριῶν δακτύλων ποιούμεν τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, φέροντες αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ καὶ ἀριστεροῦ ὤμου· ὅτι καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν εἰς μίαν Ἁγίαν, Ἀνατολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, τὴν Μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν, τὴν πάνσεπτον εὐεργέτιδα καὶ τροφὸν ἡμῶν, τὴν ἀμίαντον Νύμφην τοῦ Χριστοῦ, καὶ ταύτης ὑπάρχοντες τέκνα γνήσια, εὐγνώμονα, ἀδιαίρετα, ἀναπόσπαστα... Ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ ΚΑΙ ΤΩ ΘΕΩ ΔΟΞΑ.

ΜΕΝΙΠΠΕΙΑ.

ΜΕΝΙΠΠΕΙΑ.

Ἄπέκαμε φερόμενος με ὑποδίκου σχῆμα.

Ὁ Τύπος μας ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλου Κριτοῦ Βῆμα.

Εἰσαγγελεῖς εἰς Ναύπλιον, Ἀθήνας καὶ Χαλκίδα

Τὸν σύρουν με τὴν ἄρρηκτον τοῦ Νόμου ἀλυσίδα.

Ἡ δίστομος τῆς Θέμιδος ρομφαία ἐπιμόνως

Τοὺς ὄφεις καταπολεμεῖ τῆς Ἀθηνᾶς-Γοργόνας,

Καὶ πρὶν αἱματοστάζουσιν τὴν κάραν τῆς ἀρπάσῃ

Δὲν θέλει ὁ Εἰσαγγελεὺς Περσεὺς καθησυχᾶσει.

Ὁ γέρων Σοφριανόπουλος, παλαίων με τὸν Χάρον ,
 Ἀπὸ τὴν κλίνην ἄρρωστος ἀρπάχθη ἄρον ἄρον ,
 Καὶ εἰς μονόξυλον ῥιφθεὶς , εἰς τοὺς ψυχροὺς ἀέρας
 Ἀφέθη νύκτας δώδεκα καὶ δώδεκα ἡμέρας·
 Τοῦ ὀφθαλμοῦ τὸν τιμαλφῇ φωστῆρα ἐστερήθη,
 Καὶ ὁ φονεὺς του με Σταυρὸν χρυσοκοσμεῖ τὰ στήθη .

Ἐν μέσῳ τόσων διωγμῶν, ἀγῶνων καὶ κινδύνων,
 Τανύῳ τὴν σατυρικὴν νευρὰν ὑπὲρ Ἑλλήνων .
 Ἡ κοινωνία, γέμουσα πληγῶν θανατηφόρων,
 Νοσῶδες χύνει μίασμα ἐκ τῶν σαπρῶν τῆς πόρων·
 Ἀνάγκη τὰς γαγγραῖνας τῆς, καὶ ἂν πονοῦν, νὰ ψαύσω·
 Μὲ πέτραν τῆς κολάσεως ἀνάγκη νὰ τὰς καύσω .

Εἰς τὰς ἑννέα ταχτικῶς τῆς θερινῆς πρωΐας
 Συνεδριάζουν οἱ ἑπτὰ Σοφοὶ τῆς Παιαρίας,

Χρισθέντες Ἀνακτόβουλοι ἐκ Πνεύματος Ἁγίου
 Καὶ φέροντες εἰς μέτωπον τὸν δάκτυλον Κυρίου.
 Λουθηρανὸς τὰ δόγματα καὶ τέκνον τῆς Προόδου,
 Ὁ εἷς τοὺς πόδας ἑδηγεῖ τῆς ἱερᾶς Συνόδου,
 Κ' εἰς τοὺς Σχισματικούς ἡμᾶς τὰς εὐλογίας σπείρων
 Διέπει τὸν εὐάγων Ἑλληνικὸν μετὰ Κλήρον.
 Εἰς ἄλλον, πολυμήχανον καὶ Νέκερ τῆς Ἑλλάδος,
 Ὁ Θάλλων Οἰκονομικὸς ἀφιερῶθη κλάδος.
 Μὲ τὰ ὀρματοῦαλα ὁ τρίτος εἰς τὴν μύτην,
 Κρατεῖ τὸν Διπλωματικὸν τοῦ Κράτους διαθήτην.
 Ὁ τέταρτος ... Ἡ γλῶσσά μου τραυλίζει αἰφνιδίως ...
 Αἰσχύλειος μόνον φωνὴ ἐδύνατο ἀξίως
 Μὲ ὀνομάτων ὀρμαθοὺς καὶ μ' ἐπιθέτων στοίχας
 Νὰ ἐξυμνήσῃ τοὺς λαμπροὺς ἐπτά μας ἐπὶ Θήβας (α).

(α) Εἶδα μὲ θαυμασμόν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν προσβαλλόμενον τὸν
 Κύριον Ν. Θεοχάρην ὡς Ἀνακτόβουλον. Οἱ δημοσιογράφοι πρέπει
 μάλιστα νὰ εὐχριστηθῶσιν ὅτι ὁ βασιλεὺς διώρισεν Ἕλληνα εἰς

Τῆς Καμαρίλλας τὴν αὐγὴν πολιορκοῦν τὰς θύρας
 Μ' ἐνδεικτικὰ χαρτόσημα εἰς τὰς πτωχὰς τῶν χειρᾶς
 Οἱ πάλαι ποτὲ πρόμαχοι Κλεισόδης καὶ Διστόμου,
 Πλὴν τῶρα περιτρίμματα καὶ σκύβαλα τοῦ δρόμου·
 Ἄντ' Ἰσταυρῶν ἔχουν οὐλὰς τραυμάτων εἰς τὰ στήθη·
 Πενίας ῥύπος τὰς χρυσᾶς στολᾶς τῶν ἐπεχύθη·
 Ἄλλ' οὔτε τὰ ὀνόματα, οὔτε τὴν γλῶσσαν τούτων
 Γνωρίζουν εἰ μοιράζοντες τὸν ἐθνικὸν μᾶς πλοῦτον·
 Ἐκ τούτου, χεὶρ Παυαρικὴ ἀπώθησε τὸν ὄμιον
 Πυρπολιστοῦ, ἐνσπείραντος εἰς δέκα στόλους τρόμον·
 Ἐκ τούτου, τόσαι ἄδικοι τῶν ξένων προτιμήσεις
 Καὶ τόσαι πρὸς τοὺς Ἕλληνας πικραὶ περιφρονήσεις·
 Ὁ Χίτης, ζητήσας ἄδειαν χρόνιου ἀπουσίας,
 Μ' αὐτὴν μισθὸν πληρέστατον ἐπῆρεν ἐνεργείας·

τοιαύτην θέσιν, καὶ νὰ ζητῶσι τὴν ἐξῶτιν τῶν Παυαρῶν μόνον.
 Ὅταν τὸ Ἀνακτοβούλιον συντεθῇ ὅλον ἀπὸ Ἑλλήνων, τότε καλεῖται
 διὰ τῆς ἐλευθέρως συζητήσεως νὰ τὸ καθαρῶς.

Ἄλλ' ὁ Γριζιώτης ἔλειψε στιγμήν ἐκ τῆς Εὐρίπου;
 Πετᾶ ὁ ἥμισυς μισθὸς καὶ ἡ τροφή τοῦ ἵππου.
 Ὁ ἔσος μ' ἓνα Δίπλωμα βαθμοῦς λαμβάνει πέντε,
 Ἐν ᾧ οὐδ' ἓνα εἴκοσι τῆς Ρούμελης λεβένται.
 Ὁ Ρούφ (α) ρουφᾷ τὰ στρέμματα τῆς γῆς τῆς καλλιτέρας,
 Καὶ τρέχει ὡς λαμπρότερον νὰ τὸν ἀνῆκε γέρας
 Τοῦ Ρούφου τοῦ Ἀχαϊκοῦ, τοῦ Ρούφου Κανακάρη.
 Τὸ κατὰ τοῦ ἀόπλου μᾶς Λεβίδου παληκάρη,

(α) Ὁ Κύριος Ρούφ ἔλαβε πλησίον τῶν Ἀθηνῶν διακόσια
 στρέμματα γῆς καὶ τριακόσια ἐλαιόδενδρα κατ' ἐκτίμησιν καὶ
 πληρωτέα εἰς εἰκοσαετίαν. Τῆς γῆς αὐτῆς, ἥτις ἀνέπαλειτο ἐπὶ
 δημοπρασίας, ἤθελεν ἀναβῆ τοῦλάχιστον εἰς διπλασίαν τιμὴν, ἔγινε
 κύριος ὁ καλὸς Ρούφ ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ νὰ συστήσῃ Ἀγροκή-
 πιον. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν ὑποχρεοῦται εἰς τοῦτο ἀπὸ κανὸν ἔγγρα-
 φον, ὁ νέος Βαρδῶνός μας, ὅχι μόνον ἀδιαφορεῖ περὶ τῆς ὑπο-
 σχέσεώς του, ἀλλὰ καὶ ξυλοκοπεῖ καθ' ἡμέραν τοὺς ἐκ τῆς
 Βαρωνίας του ἐξαρτωμένους χωρικούς. Εἰς τοὺς πτωχοὺς μόνον
 Ἐλλήνας ἡ γῆ, τὴν ὁποίαν ἐξηγόρασαν μὲ τὸ αἷμά των, δίδεται
 ὀλίγη, μὲ τόκον εἰς τοῖς ἑκατὸν καὶ δημοπρατουμένη.

Ὁ Φέδερ ὁ Μανιάτμπης Σταυροὺς διαμοιράζει·
 Αὐτῶν ἐκκόπτει τοὺς μισθοὺς· ἐκείνους προδιβάλλει·
 Θυμώνει ὅτι γαμετὴν ἢ Μάνη δὲν τὸν δίδει,
 Καὶ εἰς τὸ καῖον Ταίναρον αὐρίζει ὡς τὸ φίδι.
 Πλὴν « Φέδερ! Φέδερ! » λέγομεν ἡμεῖς εἰς σὲ τὸν ξένον·
 « Ἡ Μάνη ἔχει αἰχμητὰς ἀντὶ λευκῶν παρθένων·
 Ἡ Μάνη ἔχει Τσίμοβαν, Πετρόβουνον ἢ Μάνη,
 Κ' ἐκεῖ Παυαροῦ πώλησις εἰς δίδραχμον δὲν φθάνει »·

Ὡ ἀληθὲς κατάκτησις! Ὡ αἰσχος τῶν Ἑλλήνων!
 Ὡ δοῦλον ἔθνος, ἄξιον καὶ καγχασμῶν καὶ θρήνων!
 Οἱ Δοξαγοὶ τῶν Παυαρῶν, ἀπὸ τὰ πρῶτα γένη
 Ζητοῦν νυμφείας, κ' ἂν εὐθὺς ὁ ἀρράβων δὲν γένη
 Μαυρομιχάλοι σύρονται εἰς Βῆμα μετὰ λύσσης,
 Εἰς Βῆμα, ὅπου βρέχουσι πυκναὶ προανακρίσεις!

Προχθὲς ἐπιθεώρησις ὑπῆρχε στρατευμάτων,
 Καὶ ἤστραπτεν ὁ σίδηρος τῶν Λόχων καὶ Ταγμάτων·

Ἡ φωνηκσία μ' ἔλεγεν· « Ὁ βασιλεὺς Ἑλλήνων
 Πρὸς ἄρκτον ἴσως αὖριον τὴν δεξιάν ἐκτείνων
 Μᾶς φέρη πρὸς τὸν Ὀλύμπον . . . Ὡ τέρψις κ' εὐφροσύνη,
 Ὅποτεν ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ ἐν σῶμα γίνῃ,
 Καὶ γίνωμεν οἱ γέροντες ἡμεῖς ἐπ' ἀναστάτῃ
 Σημαιοφόροι Θεσσαλῶν, Ἡ πεῖρου Στρατηλάται! »
 Τὰ ὄμματά μου ἔστρεψα . . . Ὡ αἴσχος καὶ ὦ λύπη!
 Κονιερτὸν ἐσκόρπιζαν τῶν Πυχρῶν οἱ ἵπποι,
 Καὶ λυπημένοι καὶ πεζοὶ ἀπὸ πτωχῆς καλύβας
 Ὁ Τουρκοφάγος ἔθβαιναν καὶ ὁ Βορέας - Γρίβας . . .

Ἰδού καὶ οἱ προσκύπτοντες εἰς τῶν Ἀνακτοβούλων
 Τὰ ὑψηλὰ Οὐκάζια μὲ τὸν αὐχένα δοῦλον,
 Οἱ πέντε γραμματεῦντες διὰ τὸν τύπον μόνον
 Καὶ οἱ πρὸ δύω πίπτοντες ἀπὸ τὴν ἐδραν χρόνων,
 Πλὴν πάντοτε καθήμενοι τρανοὶ καὶ ἄλλοι τόσοι,
 Οἱ μὲν τὸ χρῶμα Βρεττανοὶ, οἱ δὲ τὴν ὄψιν Ῥῶσοι.

Σὺ δὲν τοὺς ὁμοιάζεις, Σμάλτς! εἰς τὴν ἀσημασίαν,
Ὁ ἀπὸ θεῖαν σὺ πλασθεῖς, ὡς φαίνεται, οὐσίαν.
Ἐνώπιον τοῦ Σπίσου σου (καὶ τίς δὲν ταπεινοῦται;)
Μὲ τρέμον βῆμα ἔρχονται Μαμουῦραι καὶ Πλαποῦται . . .

Ἢ κατὰ τῶν προμάχων μας κατάφορά σου τόση,
Εἰπέ μας, Σμάλτς! πῶς θέλει, ποῦ καὶ πότε τελειώσει;
Ἐξ μῆνας εἰς τὸν Ἴτς-Καλέν ἐκλείσθη ὁ Κανέλος.
Δὲν βλέπει ὁ Κολιόπουλος τῆς φυλακῆς τοῦ τέλος.
Πρὶν καταβῇ ὁ γηραιὸς Γλατράκος εἰς τὸν τάφον,
Κηρύττεται στασιαστῆς διὰ πλαστῶν ἐγγράφων (α).

(α) Τίς Ἕλλην δὲν φρίττει, βλέπων ὅτι τῶν πρωταγωνιστῶν
μας ἡ τύχη κρίνεται ἀπὸ τὴν καλὴν θέλησιν τοῦ Κυρίου Σμάλτς;
Ὁ δεῖνα Συνταγματάρχης κάθεται ἡσυχος εἰς τὴν οἰκίαν του;
Ἐξαίφνης συλλαμβάνεται, σύρεται εἰς Ναύπλιον καὶ κλείεται εἰς
τὸν Ἴτς-Καλέν. Εἰς τῶν δύο Εἰσηγητῶν τοῦ ἐν Ναυπλίῳ Πο-
λεμικοῦ Δικαστηρίου ὑπάγει νὰ ἐξετάσῃ ἐπιτοπίως περὶ τῆς
διαγωγῆς τοῦ φυλακισθέντος. Συνήθως ὁ Εἰσηγητὴς οὗτος,

Ὁ Ἀναστάσιος, υἱὸς τοῦ ἥρωος τῆς Σπάρτης,
 Εἰς Τρίπολιν πολυπαθῆς τῆς δόξης ἡμῶν μάρτυς,
 Ἀπὸ τὸν ξένον Φέδερ σου, τὸν ξένον τοῦ ἀγῶνος,
 Τρεῖς χρόνους κατὰτρέχεται ἀδίκως κ' ἐπιμόνως.

Ἡ Θέμις, εἰς τὴν ἔδραν σου Θεὰ ὀργῆς καὶ μίσους,
 Βαστάζει, Σμᾶλτς! τὰς πλάσιγγας τῆς στάθμης τῆς ἀνίσους.
 Ὁ Γρίβας, χύνων αἵματα στασιαστῶν ἡρώων,
 Ὁ Γρίβας ἐκοκκίνισε τὸν ἄσπρον Ἀχελῷον,
 Καὶ τρέχων μὲ πυρίκαυστην, μὲ μαύρην φουστανέλλαν,
 Ἐλύτρωσε τὸν Στρατηγὸν τῆς Ἀμπλανῆς Τζαβέλλαν.

ὡς λαμβάνων ἐπιμίσθιον, βραδύνει δὴ ἢ τρεῖς μῆνας εἰς τὴν
 ὁδοιπορίαν του. Ἐπιστρέφει τελευταῖον, καὶ τότε ἡ προανάκρισις
 στέλλεται εἰς τὴν Γραμματεῖαν τῶν Στρατιωτικῶν. Ἄν αὐτὴ δια-
 τάξῃ τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν, ἄρχεται ἡ δίκη. Ἀθωώθῃ ὁ Συντα-
 γματάρχης; Ὁ μὲν Πρόεδρος τοῦ Κριτηρίου κατατρέχεται. Ὁ δὲ
 Συνταγματάρχης, ὅχι μόνον δὲν ἀποζημιοῦται διὰ τὰς χρηματικὰς
 θαπάνας, εἰς τὰς ὁποίας ὑπέπεσεν, ἀλλὰ πολλάκις ἀποστρεφίται
 καὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς ὑπηρεσίας.

Ὁ Γρίβας, μὲ τὴν δεξιὰν ἀκόμῃ στακτωμέναν
 Ἀπὸ ἐπαναστάσεως πυρκαϊὰν σθυσμένην,
 Ἀντὶ νὰ λάβῃ Στρατηγοῦ τὴν σπάθην ὡς βραβεῖον,
 Ν' ἀνέβῃ ἐκινδύνευσεν εἰς τὸ λαιμοτομεῖον.
 Κλεισμένην εἶδεν εἰς κλουθὶ τὴν χαίτην τοῦ ὁ λέων,
 Ὁ λέων ὁ Μεγαρικὸς, ὀργὴν ματαίαν πνέων (α).
 Ὁ δὲ Μαμουρὴς, τὰς αὐτὰς κατηγορίας φέρων,
 Τὴν εὐνοίαν τοῦ Σπίσου σου ἀπαλαμβάνει χείρων!

ὦ Σμάλτς! δὲν τρέφω κατὰ σοῦ ἀντιζηλεύεις μῦθος,
 Καὶ σὺ ἐμὲ, ὡς Πχυαρός, οὐδὲ γνωρίζεις ἴτως,

(α) Ὁ Κύριος Α. Μυναρχίδης, ἀγαθὸς καὶ φιλαλήθης ἀνὴρ, ἐξῆλθε κατὰ τὰ 1837 εἰς τὴν στερεὰν Ἑλλάδα ὡς Ἐλτακτοῦ Ἐπίτροπος διὰ ν' ἀκροασθῇ τὰ κατὰ τῶν Συνταγματαρχῶν Θ. Γρίβα, Κ. Τζαβέλλα καὶ Ι. Μαμουρᾶ παράπονα τῶν Ἐπαρχιῶν. Ἐπιστρέψας, ἔφερε καὶ κατὰ τῶν τριῶν τούτων ἐπίσης ἀνφορὰς παλιταῖν. Ἀλλὰ μόνον αἱ κατὰ τοῦ Συνταγματικοῦ Γρίβα ἐξῆλθον εἰς τὸ Δικαστήριον, αἱ δὲ κατὰ τῶν δύο ἄλλων ἔμειναν τεθραμμένας εἰς τὰ Ἰρραβία τῆς Κυβερνήσεως.

Διότι σεις οἱ Παναροί, πρὸς ὅλους ἡμᾶς ξένοι,
 Στὴν γῆν μας ζῆτε χρόνους ἕξ ὥς στρατοπεδευμένοι.
 Διὰ τῆς γλώσσης μου λοιπὸν δὲν σὲ λαλεῖ ὁ φθόνος . . .

Ἀλλ' ἀκουσε· τοῦ ἱεροῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος

Ὁ ἥλιος δὲν σ' ἔκαυσε, οὐδὲ σφαιρῶν πυρίνων
 Βροχὴ ποτὲ σ' ἐθάπτισε συναδελφὸν Ἑλλήνων.

Ὁ Ρόδιος αἰμάτωσε τὰς πτέρνας του εἰς Πέταν
 Κ' ἐξήρανε τὴν χεῖρά του βασιτῶν τὴν βαρχονέτταν
 Ἀπὸ τοὺς χρόνους τοῦ καλοῦ Φιλέλληνος Νορμάννου.

Σὲ ὅμως, σὲ δὲν εἶδαμεν εἰς τὸν κατὰ Σουλτάνου
 Ἑπταετῇ, ἀμφίβροπον, αἱματηρὸν ἀγῶνα

Νὰ κοιμηθῇς ὑπὸ βροχὴν, νὰ στρώσῃς εἰς χιόνα.!!

Καλὸν σου κατευόδιον! Διάπλευσε τὸν πόντον!

Διάδοχόν σου ἔχομεν τὸν Μπότζαρη, τὸν Λόντον,

Τὸν Λόντον, τῆς Ἀχαϊκῆς συνόδου Στρατηλάτην,

Τὸν Λόντον, Συνελεύσεων φρουρὸν καὶ Παραστάτην!

Τοῦ Σμάλτς ὁ ἐπιστήθιος, τοῦ Σμάλτς ὁ συνεταῖρος
 Καὶ ὅλος ψυχῇ σώματι Γεβχάρτος καὶ Βιπμέρος,
 Κρατεῖ τῶν Ἐσωτερικῶν ὁ Ὑπουργὸς τὴν δᾶδα
 Κ' ἐξάπτει παλαιῶν παθῶν τὸ πῦρ εἰς τὴν Ἑλλάδα.
 Ἐφόρεσε τὸ τρίκωχον τοῦ Γραμματέως μόλις;
 Εἰς δύο διαιρέθησαν στρατόπεδα αἱ πόλεις
 Καὶ, χάρις εἰς τὸν ζῆλόν του, ἀνέζησεν ἐκ νέου
 Ἡ ἐποχὴ τοῦ δυστυχῶς σφαγέντος Κερκυραίου.
 Ὑπόνοιαι, διαβολαί, προανακρίσεις τρέχουν.
 Ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖόν του ἐπαναστάσεις βρέχουν.
 Μὲ κάθε στάσιν ἓνα του ἀντίπαλον προσβάλλει.
 Ἡ ἴδρα ἐστάσιάσεν; Ὁ Κουντουριώτης σφάλλει.
 Κινεῖ τὴν Μεσσηνιακὴν σκηνὴν ὁ Δελιγιάννης,
 Καὶ χεὶρ Μαυρομιχαλικὴ τὰς ταραχὰς τῆς Μάνης.
 Καθὼς εἰς ἄστυ πρὸ μικροῦ ἐκπολιορκημένον
 Σωρὸς ἀνθρώπων κοίτεται μὲ βόμβας πληγωμένων,

Ἐπὶ τῆς Γράμματῆας του εὐρίσκεις παρομοίως
 Ἀπὸ Φατρίας μόλυβδον τρωθέντας αἰφνιδίως
 Ἐπάρχους καὶ Διοικητὰς καὶ Γραμματεῖς ἐκπτώτους,
 Ὦν Δαμηράλην θνήσκοντα καὶ τῶν Ψαρῶν τοὺς Πρώτους·

Σὺ, ὅστις βλέπεις τὴν Σιών ὡς πόλιν γενετῆς σου,
 τοῦ Ἰορδάνου, Πάϊκε! τὰς ὄχθας ἐνθυμήσου·
 Παραίτησε τὰ θολερὰ τοῦ Ἰλισσοῦ μας ρεῖθρα·
 Τοῦ Σιλωάμ δὲν εἶν' ἐδῶ ἡ θεία κολυμβήθρα·
 Μὴ τήκεσαι ὡς ὁ κηρὸς, τοὺς Ἕλληνας φωτίζων·
 Σὲ περιμένει τοῦ Σινᾶ ὁ πάτριος ὀρίζων·
 Τοὺς Πίνακάς του ὁ Μωσῆς σὲ κράζει νὰ ἐκθάψης,
 Τοῦ Δευτερονομίου του τὰ σχόλια νὰ γράψης·
 Τὰ Εἰδικὰ Κριτήρια μὴ δι' ἡμᾶς συσταίνης,
 Καὶ τρέξε τῆς Ἱερικῶ Προθυπουργὸς νὰ γένης·
 Ἐκεῖ σογγράφων Κώδικας, εἰς τῆς ἀθανασίας
 Ὦν οὐρανὸν θ' ἀναληφθῆς πυρίδιφρος Ἠλίας·

Ὁ εὐγλωττος, ὁ στωϊκὸς καὶ ἀπαθὴς Ζωγράφος,
 Ἐν ᾧ τῆς Πολιτείας μας ποντίζεται τὸ σκῆφος,
 Εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν πρόνοιαν παραίτησε τὸ Κράτος,
 Αὐτὸς δὲ εἰς τὸ ἄροτρον κατέβη Κινκινάτος.
 Εἰς χλόην δροσεροῦ ἀγροῦ ὁ φίλος ἡσυχάζει;
 Ὅποτα ἡ Μεσούγειος ἀπὸ τὸ πῦρ κοχλάζει (α).
 Ἄν αἰφνης ἡ Ἀνατολὴ ἀνάψῃ καὶ κορώσῃ
 Καὶ ἡ Τουρκία πανταχοῦ τὸ πῦρ τῆς διαδώσῃ,

(α) Οὐτε Πρέσβην ἔχομεν εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὴν κρίσι-
 μον αὐτῆν ἐποχὴν. Πνευματώδης τις πολιτικὸς, εὐρὼν πρὸ ἡμερῶν
 τὸν Κύριον Κ. Ζωγράφον εἰς τὸ Γραφεῖόν του φυλλολογοῦντα βιβλίον
 τι, τὸν ἠρώτησεν εἰς τί κατεγίνετο. “Ἀναγινώσκω, ἀπεκρίθη ὁ
 διπλωμάτης, πραγματεῖαν τινα περὶ γεωπονίας, ἐπειδὴ ἠγόρασα
 ἕνα κῆπον πλησίον τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας κατα-
 γίνομαι καλλιεργῶν καὶ σπείρων. — Ἄξιον, ἐνέκραξε καγχάζων ὁ
 φίλος, νὰ καταχωρηθῇ τοῦτο εἰς τὰς σελίδας τῆς Ἑλληνικῆς ἱστο-
 ρίας! Ἐν ᾧ ταράσσεται ἅπαντα ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ, ἐν ᾧ ἡ Ἀνατολὴ
 καίεται, ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργὸς τῆς Ἑλλάδος, καίτοι ῥέκτης
 καὶ δραστήριος, μὴ ἔχων τί νὰ πράξῃ, κηπουρεῖ! Ἀνέκδοτον τῶν
 οὗτοι χαρακτηρίζον τὴν ἐνέργειαν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως!

Ἄν ὁ ὑψαύχην Ὀλυμπος ἀρχήσῃ νὰ συστρέφῃ
 Τῶν μελανῶν ὀφρύων τοῦ τ' ἀγριωμένα νέφη,
 Καὶ ἀπὸ τὰς πενήντά του καὶ κορυφὰς καὶ βρύσεις
 Ἀρματωλοὶ κατέβωσι μὲ βροντερὰς ἐκχύσεις,
 Καὶ εἰς Ἀθήνας ῥεύσωσι στρατοὶ καὶ Στρατηλάται,
 Τὰ λάχανά σου φύττει καὶ τότε, Κινκιννάτε!

Ὁ τοῦ Μιαούλη δεξιὸς, ἀκάματος βραχίον
 Ἀπέκαμε μαχόμενος τρεῖς χρόνους μὲ ἓνα Χῖον.
 Εἰς Σάμον, εἰς Νεόκαστρον ἀγένειος καὶ νέος,
 Ὁ Κριεζῆς ἀπέρριπτε τὰ λάφυρα γενναίως,
 Καὶ πλησιάζων σήμερον εἰς τὸ λευκόν του γῆρας
 Μὲ μέτωπον δαφνοστεφές καὶ μὲ ἀπλούτους χεῖρας,
 Ἀπὸ τοὺς κλέπτας ἀναιδῶς συκοφαντεῖται κλέπτης.
 Ἰδοὺ ὁ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων μας καθρέκτης!
 Εἰς Χῖος, τὴν πρωτεύουσαν ἀνακινήσας πόλιν,
 Παρέλυσεν τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν ὅλην,

Καὶ κεῖνται ἀτμοκίνητα, κορβέται κατὰ μέρος,
Τὰ πάντα περιμένοντα μεταβολὴν ἀέρος.

Ὁ ἀγαθὸς, ὁ τίμιος καὶ σύννους Σπανιωλάκης . . .
Νᾶ γράψω καὶ περὶ αὐτοῦ ἐπιθυμῶ πολλάκις.
Πλὴν, πρὶν τὸ Πιστήριον τοὺς στίχους μου ἐκδώσῃ,
Φοβοῦμαι μήπως ὁ Φεγγῆς τὸν ἀποτελειώσῃ,
Κ' ἐν ᾧ ἐγὼ τὸν εὖχομαι νὰ ὑπουργῇ τὸ γένος
Μὴ φάγῃ Ἕλληνας καλοῦ τὰ κόλλυβα ὁ ξένος . . .
Ὡ φοβερὲ, θαυματουργὲ Φεγγῆ! τίς δὲν σὲ τρέμει;
Τραπεζικὰ γραμμάτια ἢ ποδιά σου γέμει.

Σᾶς ἔδειξα τοὺς Ἱπουργοὺς καὶ τοὺς Ἀνακτοβούλους,
Ἴδου εἰς τὸ Πανόραμα σᾶς φέρω τοὺς Συμβούλους.
Τί κάμνουν οἱ πολιτικοὶ ἀπόμαχοι τοῦ Κράτους,
Οἱ μὲ μισθοὺς τρέφόμενοι παχεῖς καὶ ἀδροτάτους;
Τί κάμνουν οἱ τρανοὶ κριοὶ τῆς ποιμένης τῶν Ἑλλήνων;
Ἐτοὺς ἤχους τῶν κωδῶνων των σκιρτῶσι τῶν χαλκίνων.

Δεκαοκτὼ τὸν ἀριθμὸν, δεκαοκτὼ Κομμάτων,
Καὶ εἰς τὰς γνώμας παρδαλοὶ ὡς εἰς τὸ ἔνδυμά των.
Ὁ μὲν Θεὸν τὸν Λαγγρονέ, ὁ δὲ τὸν Λάγενε εἶχει,
Ὁ δὲ καὶ εἰς τὸν Δέλιον τοῦ Κατακάζη τρέχει.
Μὲ κόκκινᾶ σανδάλια, μὲ κοντογούνη ρίσου,
Ἴδου ὁ Κοτζαμπασισμὸς ὁ τῆς Πελοποννήσου.
Μὲ γέρου Βλάχου βᾶδισμα, τσαρουχοφορεμένος,
Ἴδου ὁ Ἀρρατωλισμὸς προσωποποιημένος.
Αὐτὸς ἀνασκουμπόνηται διὰ νὰ ὑπογράψῃ,
Ἀρπάζει τὸ κονδύλι του ὡς δίκηλλαν νὰ σκάψῃ,
Καὶ βλέπεις τὰ στοιχεῖά του εἰς τὸ χαρτὶ ριμμένα,
Ὡς βώλους εἰς χωράφια προσφάτως ὠργωμένα.
Ἐκεῖνος, τοῦ ἐμμούσου του χασμουρητοῦ τὸ μέλος
Ἵψων εἰς τὴν διαπασῶν καὶ χάσκων χωρὶς τέλος,
Τὸν κάθε νόμον μ' ἑκατὸν ᾶ! ᾶ! πανηγυρίζει,
Καὶ μὲ τοιαῦτα «ὠσαννά» τὴν αἴθουσαν γεμίζει.

Εἰς τὰς συνεδριάσεις των ὁπόση χασμωδία
 Καὶ ποῖα καταγέλαστος γλωσσῶν πυργοποιεῖ!
 Εἰς μίαν τῶν συνέλευσιν ἐμπρὸς τοῦ βασιλέως
 Ρουδάρτος ὁ Ἑλληνιστὴς, τῶν Παναρῶν τὸ κλέος,
 Μὲ τὰς διφθόγγους ἤρχηται τὰς ἀναλελυμένας·
 «Ὁ ἄνθρωπος Ἀχαιοῖ, μεγάλῳ τὰς φρένας!...»
 «Σὺν ντοῦτ (α)» ὁ Τζώρτζης ἐκραξέ, καὶ πέντε «μίρι μίρι»
 Τὸ στόμα ἔχυσεν ἑνὸς Συμβούλου νοικοκύρη·
 Καὶ δέκα σπείρων «δηλαδὴ» ὁ τοῦ Λοιδωρικού
 Κικέρων (β), ὡς πατερνημὰ λυτοῦ κομπολογίου,

(α) Συνήθης φράσις τοῦ Φιλῆθηνος Στρατηγοῦ Τζώρτζη.

(β) Χάριν τῆς ἀληθείας ἀναφέρω ἐνταῦθα ὅτι ὁ Κύριος Α. Λοιδωρικός, συνεδριάσας ὡς Ἑκτακτος Σύμβουλος εἰς τὴν πολυθρύλητον ἐνζήτησιν περὶ τῶν δημοσίων χρεῶν, ὡμίλησε μετὰ παρρησίας καὶ παρίστηται ὅτι ἀνευ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως οὔτε ἡ ἀπότισις τῶν δημοσίων χρεῶν, οὔτε ἡ διανομὴ τῆς γῆς δύνανται νὰ ἐνεργηθῶσι νομίμως. Εἴθε καὶ ἄλλοι συναδελφοί του νὰ ἐμιμῶντο κατὰ τοῦτο τὸν Κύριον Λοιδωρικόν, ἐνθυμούμενοι ὅτι ὑπάρχει ἐτι ἔθνος!

Ἐθάμβωσε τὸν γέροντα Ῥενιέρην, καὶ ὁ Μιαῦρος
ἐνθουσιῶν ἐξέχυσε λαμπρὴν κραυγὴν ὡς τεῦρος .

Γνωρίζω ἓνα Σύμβουλον · περιπατεῖ ὁ γέρων,
τὴν στρογγυλὴν καυλίαν του ὡς κολυμβήθραν φέρων .
« Τί νέα ; » τὸν ἠρώτησα προχθές ! « Τί θέλεις νέα ,
Μέ εἶπεν, ἀφ' οὗ ἔχομεν Θεὸν καὶ βασιλέα ;
Χαρὰ Θεοῦ εἶν' ὅλα μας · εἶν' ὅλα μέλι γάλα .
ὦ ! θὰ ἰδοῦμεν πράγματα εἰς τὸ ἐξῆς μεγάλα !
Ὁ ἓνας μῆνας ἔρχεται , ὁ ἄλλος τελειώνει ,
καὶ τὸ Ταμεῖόν μας τρίγγ' τρίγγ' εἰς μετρητὰ πλερόνει .
Τί θέλεις νέα ; Ἡ δουλειὰ πάγει κ' ἄλλ' κ' ὥραϊα !
Σταῶθηκαν ἀπὸ ἡμᾶς καὶ παλαιὰ καὶ νέα .
Κανένα πράγμα δὲν μισῶ, παρ' ἔγγραφα καὶ νόμους,
αὐτὰ τὰ θέματ' ἄρρατα, αὐτοὺς τοὺς περιδρόμους .
Μᾶς στέλλουν νομοσχέδια ; Ἐγὼ στραβὰ τὸ φέσι .
Ὁ Γενικός μας Γραμματεὺς δὲν εἶναι εἰς τὴν μέση ;

Ὁ Βέλγιος, τὸ καλὸ παιδί, νὰ ἔχῃ τὴν εὐχή μου!

Δὲν μὲ ἀφίνει μ' ἔγγραφα νὰ σκάνω τὴν χολή μου,

Καὶ τὸ στομάχι μου καλὰ καὶ ἄγρια πηγαίνει.

Ἰδὲ τὸν Πριβιλέγιον! κατάντησέ νὰ γένη

Σὰν τὸ λιανό μου δάκτυλο ἀπὸ τὸ σκῆψε σκῆψε...

Ἀπὸ τὰ γράμματα καὶ σὺ, σὲ συμβουλεύω, λείψε...

Τί κάμνω! Δυσφημῶ λοιπὸν ἀγωνιστὰς ἐνδόξους!

Ποτίζω εἰς τοὺς ἥρωας πικρὰν χολὴν μετ' ὄξους!

Καθεὶς των δὲν ἐκούρασε χρόνους ἑπτὰ τὴν Φήμην;

Νὰ τρέξῃ ποῦ δὲν εἶδαμεν τὸν πολὺν Ζαήμην;

Καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον εὐρίσκεις ἕνα βράχον,

Μὴ φέροντα ἐνθύμησιν τοῦ γέροντος τῶν Βλάχων;

Ὁ ἐπιζήσας εἰς σφαγὴν υἱὼν Μαυρομιχάλης

Καὶ Πρίαμος πολυπαθοῦς οἰκίας καὶ μεγάλης,

Ὁ Κουντουριώτης, ἔμπορος καὶ παριστῶν τὸν οἶκον

Τὸν πλούσιον κ' ἔμπορικὸν τῶν Ἰταλῶν Μεδίκων,

(Εἰν' ἀληθές) δὲν ἔπρεπεν, ἀνίδσοι γραμμάτων,
 Εἰς ἔδρας νὰ καθήσῃσι ποτὲ λόγιωτάτων,
 Καὶ δίχως ἀστείότητα, μετὰ σκοποῦ σπουδαίου,
 Ἐδάφια νὰ γράφωσι πολιτικοῦ δικαίου.

Ὁ γηραλέος ἀθλητὴς καὶ Ὀλυμπιονίκης,
 Ὁ Μπότζαρης νὰ συζητῇ τὸν νόμον Ἰποθήκης!...
 Αὐτὰ φωνάζει τὸ κοινόν. Φωνάζω κ' ἐγὼ ἄλλα;
 Τὰ πάλαι ποτὲ ἀθλά των ἀρνήθην τὰ μεγάλα;

Τοιοῦτοι Ἀνακτόβουλοι, καὶ Ὑπουργοὶ τοιοῦτοι,
 Καὶ Σύμβουλοι αὐτάχρημα Κικέρωνες καὶ Βροῦτοι!
 Πρὸς ἓνα καὶ ὅλοι σκοπὸν ν' ἀπέβλεπον συμφώνως,
 Καὶ ὅλοι καὶ νὰ ἔτεινον πρὸς κέντρον ἓν συγχρόνως.
 Πλὴν πολεμοῦν τοὺς Ὑπουργοὺς οἱ Σύμβουλοι τοῦ Κράτους.
 Οἱ Ἀνακτόβουλοι μισοῦν τοὺς ἐξ Ἐκλαμπροτάτους.
 Οἱ ἐξ ἀλληλομάχονται, Ζωγράφος μὲ Γλαράκην,
 Γλαράκης μὲ τὸν Κριεζῆν καὶ μὲ τὸν Σπανηλωλάκην.

Ἀπὸ Κυβέρνησιν λοιπὸν, εἰς ῥάκη ἐσχισμένην
 Καὶ παρὰ τῶν ἰδίων τῆς μελῶν πολεμουμένην,
 Ἡ τόση τῶν Διοικητῶν πηγάζει ἀφοβία
 Καὶ τόση τῶν Δημοτικῶν Ἀρχῶν παραλυσία.

Ὁ φόρος ὁ κοινωτικός, εἰ φόροι τῶν δεκάτων,
 Τοῦ χαρτοσήμου, τῆς βροκλῆς, τῶν ἐπιτηδευμάτων,
 Ὁ μεταβατικός στρατὸς, ἡ νεοσυλλεξία
 Καὶ τὰ λοιπὰ ἐπτόχουναν καὶ πόλεις καὶ χωρία.
 Ὁ χωρικός τῆς Ἥλιδος, τ' ἀροτρικά του ζεύγη
 Πωλήσας, εἰς τὴν Ζάκυνθον καὶ τὴν Λευκάδα φεύγει.
 Εἰσαγγελεῖς, οἱ τρέχοντες μὲ Τάγματα καὶ Λόχους,
 Μὴ τοὺς ληστὰς διώκετε, μὴ τοὺς λησταποδόχους!
 Διώξατε Εἰσπράκτορας, Ταμίας καὶ Τελῶνας,
 Δηῦρχους καὶ Διοικητὰς καὶ ἄλλους Ἀρπαγόναις!

Ἐστράγγισεν ὁ Δήμαρχος ἐκεῖνος ὁ γεννάδας
 Δραχμὰς ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν πενήντα χιλιάδας,

Καὶ μᾶς ἀφίνει μεταξὺ ἀσπρώτων δρόμων ὅλους
 Τὰς πτέρνας νὰ πληγόνωμεν εἰς πλίνθους καὶ τριβόλους.

Γνωρίζω ἓνα ἔντιμον Διοικητὴν τοῦ Κράτους·
 Δὲν εἶχε τόπον νὰ ταφῇ τρεῖς πῆχαις μήκους πλάτους·
 Πλὴν σήμερον ἀγόρασε τοῦ Κίμωνος τοὺς κήπους,
 Περνῶν τῆς τιμότητος ὁ χρησιμοδότης τρεῖς πούς.
 Χθὲς, ὅταν τοὺς ἰδρῶτάς του ἐσφάγγιζεν ἀσθμαίνων
 Καὶ «Ζήτω! Ζήτω!» ἔκραζε μὲ τὰ παιδιὰ πηγαίνων
 Καταστιχάκι ἔπεσε τριῶν τεσσάρων φύλλων
 Ἀπὸ τὸν ὑπομάσχαλον καστόρειόν του πῆλον.
 Τὸ σημειωματάριον τοῦ ἥρωος φυλάττω,
 Καὶ ἶσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ νά το·

«Κατάλογός μου ἀκριβοῦς

«Τῆς χρονικῆς ἀπολαυῆς:

• Χιλίας ἀπὸ κτίρια· χιλίας ἀπὸ δρόμους·

• Χιλίας ἐκ συντροφιδῶν μὲ τοὺς Ἀγορανόμους·

« Τρεῖς χιλιάδας ἑκατὸν ἐκ τῆς στρατολογίας »

« Τεσσαύτας ἀπὸ τυχηρᾶς, μικρᾶς δωροδοκίας »

« Χιλίας ἕτε μ' ἑκατὸν ἀπὸ ἐνοικιάσεις »

« Χιλίας ἐκ τῶν ληστειῶν · χιλίας ἀπὸ στάσεις »

« Ἐξ χιλιάδες τακτικαί,

« Ἀλλ' ἀγνωστοὶ καὶ μυστικαί,

« Ὁ ἑκτακτος κ' ἐκ περισσοῦ διδόμενος μισθός μου

« Ἀπὸ Δημάρχους δώδεκα τῆς Διοικήσεώς μου ·

« Τὸ ὅλον, δόξαν ὁ Θεὸς νὰ ἔχῃ κ' εὐλογίας !

« Τρεῖς χιλιάδες δίστυλα, δραχμᾶς τριακοσίας » ·

Νὰ μάλαγμα Διοικητής ! Τῷ ὄντι ἀξιώτης !

Πλὴν τ' ὀνομά του; Σιωπῶ. Εὐρέτε το — . . .

Ἀλλ' ὥς νὰ μὴ μᾶς ἔφθανε παραλυσία τόση,

Εἰς δύο μᾶς ἐχώρισαν οἱ Ἀγγλοὶ καὶ οἱ Ῥῶσοι.

Βρεσθένους καλυμμαύχιον ὁ Ῥωσισμὸς φορέσας

Καὶ τὸ ἐπιτραχήλιον εἰς τὸν λαιμὸν του θέσας,

Εἰς ῥάσον καλογηρικὸν τοὺς ὄνυχάς του κρύπτει
 Καὶ ἀπὸ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν νηστείαν κρύπτει·
 Κατόπιν φέρει μισθωτοὺς ἑφημεριδογράφους,
 Καὶ τὸν Γλαράκην, Πλοίαρχον τοῦ ἀτυχοῦς μας σκάφους,
 Καὶ ὅσους μὲ τὴν δουλικὴν ἐχάραξε σφραγίδα
 Ὁ πλάνος Καποδίστριας, διχάσας τὴν πατρίδα.

Ὁ Ἄγγλος, φιλελεύθερος ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα,
 Πλὴν τύραννος εἰς Κέρκυραν, Ἰθάκην καὶ Δευκάδα,
 Ὁ Ἄγγλος, Συνταγματικὸς, ἐν ὧσιν Κυβερνήτης
 Ἰπῆρχεν εἰς τὸ ἔθνος μας ὁ Ἕλλην - Μοσκοβίτης,
 Ἀλλὰ μετὰ τὸν φόνον τοῦ ἐξαίφνης καὶ ἐξ ἐφόδου
 Σφαγεὺς κατὰ τὴν Πρόνοίαν τῆς Ἐθνικῆς Συνόδου,
 Ὁ Ἄγγλος, τὰς ἀγκάλας τοῦ ὁσάνις μᾶς ἀνοίξῃ,
 Μ' ἐναγκαλίσματα σφικτὰ σκοπεύει νὰ μᾶς πνίξῃ.
 Ἄν τὰς καρδίας σήμερον φλογίσῃ τῶν Ἑλλήνων
 Τῶν ἐμφυλίων στάσεων τὸ πῦρ εἰς τρύτας γένων,

Μὲ γαλιναῖον πρόσωπον εἰς τὴν ἀνεμοζάλην
 Καλῶς προχθὲς μᾶς ἄφησε θὰ μᾶς ἀφήσῃ πάλιν .
 Τίς οἶδεν ἂν, εἰς τὸ κοινὸν νκυάγιον, δὲν φθάσῃ
 Καὶ νήσους καὶ λιμένας μᾶς καὶ ναύτας μᾶς ν' ἀρπάσῃ ;
 Ἰδοὺ πρὸς ποίας σπρώχνουσι πετρώδεις παραλίας
 Τὸ πλοῖόν μᾶς οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Ἀγγλικῆς Φατρίας .
 Ἀπελπισθέντες σήμερον λαμπρῶν ὑπουργημάτων,
 Ἐγγιζοῦσι τὴν ἱερὰν χρυρὴν τῶν Συνταγμάτων . . .
 Σὺ, κάτοχος τῆς θέσεως τοῦ Ἰακώβου Ρίζου
 Καὶ κρύπτων τὰς ἐπιστολάς τοῦ Πικυαρέζου Ρίζου,
 Κατήργησες τὸ Σύνταγμα μὲ σκευωρίας τόσας,
 Εἰς ξενικὴν κατάσχεσιν τὸ ἔλγος παραδώσας (α).

(α) Μ' ὅλον τοῦτο δεχόμεθα καὶ τοὺς μετανουνοῦντας, πάντας
 ἐν γένει τοὺς ὑπὲρ ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπίας ἀγωνιζομένους. Πλὴν
 μὴ, δι' ἀγάπην Θεοῦ, ἀλλαγὴ ἐνὸς Ὑπουργείου μᾶς παραστήτῃ καὶ
 αὖθις τὰ πάντα λίαν καλὰ ! Ἄνευ νέου πολιτικοῦ συστήματος, τὰ
 πάντα θέλουσι μένειν ἄθλια .

Πρὸς τὴν Ἑλλάδα , τὴν σοφὴν μητέρα σας ἐκείνην ,
ὦ Βρεττανοί ! ἂν τρέφετε θερμὴν εὐγνωμοσύνην ,
Μετὰ τῶν Γάλλων φέρετε εἰρηνικὰς ἐλαίας ,
Καὶ Πολιτείαν δότε μας ἀξίαν τῆς ἀρχαίας ,
Καὶ πρᾶξιν λαοῦ πράξατε μεγάλου κ' ἐλευθέρου !..
Ἴδου τὸ ξίφος θραύεται Μωάμεθ τοῦ δευτέρου .
Ἴδου ὁ θρόνος ἔμεινε κενὸς τοῦ Βυζαντίου .
Τὸ σῶμα τ' Ὀθωμανικὸν μετὰ σπασμοῦ ἀγρίου
Εἰς μέλη παραλύεται ἀκέφαλα , μεγάλα ,
Τὰ μὲν παρὰ τὸν Ὀλυμπον , παρὰ τὸν Ἰστρον ἄλλα .
Ζητοῦμεν τῶν προγόνων μας τὴν γῆν . . . τὴν Θεσσαλίαν ,
Τὴν Κρήτην , καὶ τὴν Ἥπειρον , καὶ τὴν Μακεδονίαν .
Ἀκούσατε τὸν δίκαιον μιᾶς οἰκίας θρῆνον ,
Τὰ ἑξ ἑκατομμύρια ἐνοῦντες τῶν Ἑλλήνων ! ..

Ἄλλ' ἐν τοσούτῳ , πρὶν φανοῦν οἱ Βρεττανοὶ τοιοῦτοι ,
Πρὶν λάβωμεν τοῦ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ τὰ πλούτη ,

Μακράν τῆς Πολιτείας μας καὶ Βρεττανοὶ καὶ Ῥῶσοι·

Τὴν Ἐθνικὴν Παράστασιν ὁ βασιλεὺς νὰ δώσῃ·

Οἱ Παυαροὶ νὰ φύγωσιν· ἡμεῖς νὰ ἐνωθῶμεν,

Καὶ ἀρειμάνιος λαὸς ἐκ νέου νὰ φανῶμεν.

Καθ' ἣν στιγμὴν τὴν πάνδημον ἀνάστασιν σημαίνει,

Ἀπάσης τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς ἡ Εἰμαρμένη,

Ἀπόμαχοι καὶ βλέποντες ὁμοεθνῶν τὸ μέλλον·

Μετὰ αἰῶνας εἴκοσιν αἰσίως ἀνατέλλον,

Δὲν αἰσθανόμεθα ἡμεῖς ὥς ὑπὸ στάκτην καῖον

Τὸ πῦρ τοῦ πατριωτισμοῦ ἐκεῖνο τὸ ἀρχαῖον,

Τὸ πῦρ, ὅπου μᾶς ἐφλεξεν, ὅποτε κατὰ πρῶτον

Τῆς Ὑψηλαντικῆς κλαγγῆς ἠκούσαμεν τὸν κρότον;

Μᾶς συνενοῦσι σιδηρῶν αἰώνων συνδουλεία,

Τ' ὁμόφυλον καὶ μία γῆ καὶ γλῶσσα καὶ θρησκεία.

Εἰς τὴν Δακίαν δι' ἡμᾶς ἀπὸ κρανία στήλας
 Ἡ Θράκη πρώτη ἔστησεν εἰς νέας Θερμοπύλας (α) .
 Τῆς Κρήτης καὶ ἡμῶν αὐτῶν τρεῖς χρόνους ἐνωμένα
 Τὰ αἵματα συνέρρευσαν εἰς καταρράκτην ἓνα .
 Καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον ἡ Ἥπειρος μεγάλους
 Ἐκ τοῦ Σουλίου ἔστειλε πολέμου διδασκάλους (β) .

Ἄ ! ὅταν τὰ Ὀλύμπια τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος
 Ἀνοίχθησαν, ὥς ἀθληταὶ συνέδραμον συμφώνως
 Καὶ Θετταλὸς καὶ Μακεδὼν καὶ Σέρβος ὁ γενναῖος
 Καὶ ὅσους υἱοθέτησεν ὁ Ῥήγας ὁ Τυρταῖος .

(α) Εἰς Δραγατσάνιον τῆς Δακίας, ὅπου ὁ ἱερὸς Λόχος ἐστα-
 γιάσθη μετὰ τῶν δύω τοῦ Ἑκατοντάρχων, τοῦ Δημητρίου Σούτσου
 καὶ Δρακούλη τοῦ Ἰθακησίου.

(β) Παρεκτὸς τοῦ Κολοκοτρώνη, τοῦ Νικήτα, τῶν Γιατρακίων
 καὶ ἄλλων τινῶν Ἀρματολῶν, οἵτινες ἐγνώριζον τὴν τέχνην τοῦ
 πολέμου, διδάσκαλοι τῶν πρώτων τῆς Πελοποννήσου στρατευμά-
 των ὑπῆρξαν καὶ οἱ Δράκοι, Βέικοι, Ζέρβαι, Δαγγλῆδαι καὶ ἄλλοι
 Ὁπλαρχηγοὶ καὶ Ἀξιωματικοὶ τοῦ Σουλίου.

Καὶ ὅταν ἐπορφύρωσε τὸ αἷμά των τὸν Προῦτον,
 Καὶ ὅταν διεσπάρθησαν αἱ τάξεις τοῦ στρατοῦ των,
 Ἡ Γερμανία ἔκθαμβος γυμνοὺς καὶ ἀσανδάλους
 Τοὺς εἶδε νὰ διέρχωνται τοὺς ἀρκτικούς κρυστάλλους (α),
 Καὶ ὑπὸ τὸν ἀτρόμητον Νικήταν τεταγμένοι,
 Κατέλυσαν τὸν Δράμαλιν εἰς τὸ στενὸν Παρθένι.

Μὲ χεῖρας πρέπει σήμερον ἀργὰς καὶ σταυρωμένας
 Νὰ βλέπωμεν τῶν ἀδελφῶν τὰς τύχας τελουμένας!
 Ὁρηνώδης νέκρωσις λαοῦ, γῆς ἔθνους ἡμιθέων!
 Οἱ Παυαροὶ μᾶς ἥλλαξαν εἰς ἔθνος ἀγελαῖον (β)!..

(α) Ὁ Κύριος Ι. Ῥίζος, ἔνθερμος Ἐταιριστὴς καὶ διατρίβων τότε εἰς Κισνέβην, εἰς ἀπάνησε τὸ πλεῖστον τῆς περιουσίας του ἐνδύων καὶ τρέφων τοὺς ἐνδόξους αὐτοὺς διαβάτας.

(β) Διατί μένομεν ὡς κεκολωμένον σῶμα; Διότι ὅθεν διεγράψαμεν σχέδιον Πολιτικῆς ἐξωτερικῆς. Διότι οἱ προσκαίρως περικυκλοῦντες τὸν θρόνον Παυαροὶ, ἀποβλέποντες εἰς τὴν Παυαρίαν, ὀλίγον φροντίζουσι περὶ τῆς Ἑλλάδος.

Πλὴν τὰ τοιαῦτά μ' ἄφοβον κηρύττεις παρρησίαν
 εἰς τὸν Περιπλανώμενον καὶ εἰς τὴν Μενιππείαν;
 Ἀπὸ τοῦ Νόμου βῆμα ἐν τὸν χάρακα ἐβγῆκες;
 Ὁ ἄγρυπνος Εἰσαγγελεὺς παρὰ τοῖς Πρωτοδίχαις
 εἰς ἔγγραφον ἡμίκλαστον παπύρου λευκοτάτου
 Αὐτὰ σὲ γράφει εὐγενῶς τὰ Κοραϊστικά του·

« Ἰδόντες τὴν ὑπ' ἀριθμὸν πεντήκοντα σελίδα
 Προσβάλλουσιν οὐσιωδῶς καὶ θρόνον καὶ πατρίδα,
 Περὶ πολλοῦ ποιούμενοι τὴν δημοσίαν τάξιν,
 Αὐτὴν πρὸς ὄφελος κοινὸν ἐκδίδομεν τὴν Πράξιν .

« Διότι ἀναφέρεται συχνὰ ἡ Καμαρίλλα
 εἰς τοῦ σοφοῦ σας ἄλλως πως συγγραμματος τὰ φύλλα
 Κ' ἐκ τούτου κατὰ Παυαρῶν ἀμέσως πίπτει μῶμος,
 Πλημμέλημα, ὅπου αὐτὸς ἐπρόβλεψεν ὁ Νόμος,
 Καὶ ἐπειδὴ, ὡς κάλλιστα ὁ Κώδης ἐξηγεῖται,
 Ἐκ τῶν πρὸς ξένους ὕβρεων τὸ ἔθνος δυσφημεῖται,

Κατὰ τὸ ἄρθρον εἰκοστὸν τῆς Διαδικασίας.
 Ἐμφανισθῆτε αὖριον ὀκτὼ πρὸ μεσημβρίας,
 Καὶ σημειοῦμαι μ' ἀσπασμούς συνταγματικωτάτους.
 Ὁ τῶν Πλημμελειοδικῶν Εἰσαγγελεὺς τοῦ Κράτους ».

Εἰς τὸ Πινάκιον λοιπὸν ἡ δίκη σου ἐμβόηκε.
 Νὰ καὶ ὁ βήχων Πρόεδρος! Νὰ καὶ οἱ Πρωτοδῖκαι!
 Ἀργὰ τοῦ Πραιτωρίου τῶν διέρχονται τὰς θύρας·
 ὡς ἰσορρόπους νὰ κρατοῦν τὰς πλάστιγγας εἰς χεῖρας,
 Φοβοῦνται μὴ μὲ κίνησιν τοῦ σώματος μεγάλην
 Ὑπὲρ τὸ πρέπον κλίνωσι τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην·
 Τὸν κώδωνα ἐπέσεισεν ὁ Πρόεδρος βραδέως·
 Ἰδοὺ ἀρχίζει ὁ ἀγὼν, καὶ τοῦ Εἰσαγγελέως
 Τὸ στόμα, χύνον ἀριθμούς καὶ παραγράφους νόμων,
 Ἐκτείνει δίκτυα λεπτὰ καθ' ὅλον σου τὸν δρόμον·
 Ἀπαρλλάκτως γόνιμον τὸ στόμα τῆς Ἀράχνης,
 Ἰστὸν ὑφαίνει δολερὸν, λεπτότερον τῆς πάχνης.

Μεθ' ὥρας τρεῖς τὸν κατὰ σοῦ ἐπίλογόν του κλείων,
 Τριῶν ἐτῶν φυλάκωσιν εἰς ἓν τῶν ὑπογείων
 ὧς πόρισμα τῆς τύσης του πολυμαθείας σύρει
 Μὲ χεῖλη ἀπὸ ζέχαριν καὶ ἀπὸ μέλι πλήρη.

Εἰς τὴν ἀπολογίαν σου ἔξ μῆνας δαπανήσας,
 Ὁ ῥήτωρ σου σηκώνεται τὴν σιωπὴν του λύσας.
 Τὸ στόμα τὸ ἀπύλωτον, ὁ εὐφραδὴς Πετσαῆλης
 Μετὰ δεινότητος πολλῆς καὶ χάριτος μεγάλης
 Κάταβιβάζει ἐπὶ γῆς ἀστέρας καὶ ἡλίους,
 Ἐπισωρεῖ συγγραφεῖς δικάνικους χιλίους,
 Κωδῆκελα καὶ Νεαρά, Πανδέκτας δέκα τόμους
 Καὶ εἴκοσι Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων νόμους.
 Εἰς τόσων λόγων εὖροιαν ὁ Πρόεδρος ἐσεῖσθη,
 Τὴν φαλακράν του κεφαλὴν κινεῖ ὡς νὰ ἐπέισθη,
 Ἐβγάλλει τὴν ἀπόφασιν τὴν προετοιμασμένην,
 Καὶ εἰς εἰρηκτὴν, ἐκ τοῦ καιροῦ τῶν Βενετῶν σκαμμένην,

Μὲ χίλια « σκεπτόμενοι, ἀκούσαντες » σὲ στέλλει
 Νὰ στερηθῇς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ μισὰ σου μέλη.

Τιμῶ τὸν Πρωτοδικικὸν μέγάλως χαρακτῆρα.
 Ἀλλ' ἡ τῆς καταχρήσεως καὶ ἀδικίας θύρα
 Ἀνοίγεται εἰς τοὺς Κριτὰς ἀπὸ αὐτὸν τὸν Νόμον.
 Ἀφ' οὗ ἐμπνέει πρὸς αὐτοὺς ἡ Ἐξουσία τρόμον
 Καὶ νὰ τοὺς παύσῃ δύναται ἢ νὰ τοὺς μεταθέσῃ,
 Πῶς ἀπὸ δούλους ὄστρακον ἐλεύθερον νὰ πέσῃ;
 Προσμένουν συνεχεῖς μισθοὺς ἀπὸ τὴν Ἐξουσίαν,
 Ἐπαίνους ἀπὸ τὴν κοινὴν τοῦ ἔθνους δοξασίαν.
 Τοὺς Ὑπουργοὺς φοβούμενοι, τὴν μίαν φυλακόνουν.
 Εἰς τὸ κοινὸν ἐνδίδοντες, τὴν ἄλλην ἀθωόνουν.
 Τώρα κτυποῦν στὸ πέταλον, καὶ τώρα εἰς τὸ νύχι.
 Εὐδαίμων ὅστις τὰ ζυγὰ τοῦ κύβου ἐπιτύχη!

Εἶν' ἐξαιρέσεις χίλιαι, καὶ τὰς γνωρίζω πρῶτος.
 Πλὴν ἂν κάνεις Εἰσαγγελεὺς μ' ἐνήγαγεν εὐγλώττως

Καὶ μ' ἔσυρεν εἰς τὸ ἀγνὸν καὶ ἄσπιλόν του Βῆμα,
 Αὐτὰ ν' ἀκούσῃ ἔμελλεν ἀπὸ ἐμὲ τὸ θῦμα·

«Εἰσαγγελεῦ! ἡ κατ' ἐμοῦ τῆς Ἐξουσίας δίκη
 Εἰς Ὁρκωτῶν Κριτήριον νὰ δικασθῇ ἀνήκει
 Ἀπὸ πολίτας ἀγαθοῦς, ἐλευθερίας φίλους,
 Καὶ ὄχι ἀπὸ μισθωτοῦς καὶ δούλους Ὑπαλλήλους».

Τὸ Σύνταγμα! τίνος ἡμῶν τὰ στήθη ἐνδομούχως
 Δὲν γαργαλίζει ὁ γλυκὺς, θεσπέσιός του ἦχος;
 Τὸ Σύνταγμα! εἰς τὰ λοιπὰ ἡμεῖς διηρημένοι,
 Εἰς τοῦτο μόνον εἵμεθα, εἰς τοῦτο ἐνωμένοι.
 Τὸ ἅγιόν του ὄνομα, ὡς νὰ μᾶς ἀγιάζῃ,
 Ὑψώνει τὰς ψυχὰς ἡμῶν, τὰ πάθη κατευνάζει.
 Τὸ Σύνταγμα! θὰ σεβασθοῦν τὸ ἔθνος μας οἱ ξένοι.
 Ὁ Φέδερ ὁ ἀγέρωχος, ὁ Φέδερ θέλει μένει
 Πρὸς τὴν μεγαλειότητι τοῦ ἔθνους τρέμων ὅλος,
 Ὁρίζων εἰς τοὺς Ἕλληνας ἡμᾶς ἀκτινοβόλος,

Ἄν Δικασταὶ διαδεχθοῦν ἐλεύθεροι τοὺς δούλους,
Καὶ Παραστάται τοῦ λαοῦ τοὺς μισθωτοὺς Συμβούλους!

Ἄν θεατὴς εἰς τῆς Βουλῆς τὴν ἴδρυσιν δὲν ᾔμαι
Καὶ ὑπὸ μάρμαρον ψυχρὸν, ὦ φίλοι! νεκρὸς κεῖμαι,
Φωνάξατέ με· « Ποιητὴ! τὸ ἔθνος ἀνωρθώθη·
Τελοῦνται ὅλου σήμερον τοῦ βίου σου οἱ πόθοι » .
Ἡ θλιβερά ἱτέα μου τοὺς θρήνους θέλει παύσει .
Ἡ αὖρα, ἥτις μ' ἐκλαιε, δὲν θέλει πλέον κλαύσει .

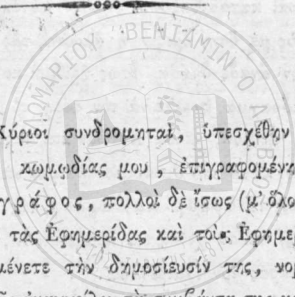

ΑΓΓΕΛΙΑ

Α Γ Γ Ε Λ Ι Α .

Ἐπειδὴ, Κύριοι συνδρομηταί, ὑπεσχέθην πρὸ καιροῦ ἔκδοσιν κωμωδίας μου, ἐπιγραφομένης Ὁ Ἐφημεριδογράφος, πολλοὶ δὲ ἴσως (μ' ὅλον ὅτι ἐβαρύνθητε καὶ τὰς Ἐφημερίδας καὶ τοῖς Ἐφημεριδογράφοις) περιμένετε τὴν δημοσίευσίν της, νομίζω χρέος μου νὰ σᾶς ἀναγγείλω τὰ συμβάντα της καὶ τὰ παθήματά της.

Γνωρίζετε ὅτι καθ' ἡμῶν τῶν γραφόντων οἱ σοφώτατοι τοῦ Κράτους Εἰσαγγελεῖς φέρουν ὡς ἰσχυρώτατα, ὡς ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα ῥητορικῆς τὰ κλειθρα τῶν φυλακῶν. Ἀγαπῶν νὰ διατελῶ ἐν ἄκρᾳ εἰρήνῃ

μετὰ τῶν Κυρίων τούτων, διευθύνθην προχθές, μετὰ χειρόγραφου τοῦ Ἐφημεριδογράφου μου ὑπὸ μάλης, εἰς τὴν οἰκίαν Δικηγόρου τινὸς ἐκ τῶν γνωρίμων μου .

Ἦν ὡς τὸν υἱὸν τῆς Θέμιδος πλησίον μεγάλης βιβλιοθήκης, τείνοντα τὴν δεξιὰν πρὸς Κώδικας εἰς μέγα φύλλον καὶ καταβιβάζοντα τοὺς Αὐτοκρατορικοὺς Θησαυροὺς μετ' ὅσων ὄρεξιν ἡ ἀλώπηξ τὰς σταφυλὰς ἀπὸ ὑψηλὴν ἀναδενδράδα. Ἰσως ἡρίθμει καθ' ἑαυτὸν πόσα πεντάδραχμα ἐμελλε νὰ τὸν φέρῃ τὸ ζητούμενον νομικὸν ἄρθρον, πόσα Κριτῶν καὶ ἄκροατῶν στόματα ἐμελλον κατὰ τὴν δικάσιμον ἡμέραν νὰ μείνωσι κεχηνότα εἰς τὰ ὄρουμ καὶ ἄρουμ τῆς Λατινικῆς του ρήτρας, καὶ τὰ χεῖλη τοῦ προεμειδίων, καθ' ἣν στιγμήν πλησιάσας τὸν ἐχαιρέτησα .

— Ἀντίχαιρε!.. με εἶπε· Νεαρὰ πρώτη, κεφάλαιον τρίτον, παράγραφος πέμπτος... — Ἀλλὰ συναισθανθεῖς, φαίνεται, τὸ παράξενον τοῦ ἀσπασμοῦ του, ἠρυθρίασεν (ἂν Δικηγόρος ἐρυθρία ποτε)· ἀφήσας δὲ κατὰ μέρος τὰ Βασιλικά του καὶ προσκαλέσας με νὰ καθίσω, με ἠρώτησε τὸ αἶτιον τοῦ καλοῦ μου ἐρχομοῦ.

— Κύριε, ἀπεκρίθην, ἐπειδὴ συνέγραψα κωμωδίαν τινά, εἰς τὴν ὁποίαν, μεταξὺ ἄλλων, ἐπικρίνω καὶ τὰς πράξεις τῶν Ὑπουργῶν . . .

— Τὰς πράξεις τῶν Ὑπουργῶν; ἀνέκραξε διακόπτων με· ὦ! οἱ Ὑπουργοὶ ἔχουν τοὺς ὤμους φαρδεῖς πλατεῖς, καὶ δέχονται τὰ ξυλοκοπήματα ὅλων μὲ χριστιανικὴν ὑπομονήν . . . « Δὲν ἐμποδίζεται ἡ ἐλευθερία τῆς εὐσχήμου συζητήσεως τῶν πράξεων τῶν Ὑπουργῶν ». Ἄρθρον εἰκοστὸν, παράγραφος δεύτερη, κεφάλαιον τέταρτον τοῦ περὶ ἐξυβρίσεων ἐν γένει καὶ περὶ Τύπου νόμου.

— Ἦλθα, ἐπανέλαβα, νὰ σὲ συμβουλευθῶ καὶ περὶ ἄλλων τεμαχίων, τὰ ὁποῖα ἐνδέχεται νὰ ἐκθέσωσι τὸν συγγραφέα εἰς τὸ ῥάμφος καὶ εἰς τοὺς ὄνυχας τῆς Εἰσαγγελίας.

— Ἄκουσε, εἶπεν ἐκεῖνος συστρέφων τὴν γλῶσσαν του ταχύτερον ἀνεμομύλου, ἄκουσε τὸν περὶ ἐξυβρίσεων ἐν γένει καὶ περὶ Τύπου νόμον μακρὸν πλατὺν, χωρὶς νὰ λείπη ἐν ἰῶτα.

- « Ὑβρίζεις;
- « Χλευάζεις;
- « Δυσφημεῖς;
- « Προσπαθεῖς νὰ διεγείρης μῖσος;
- « Εἰς δημοσίαν συνέλευσιν;
- « Εἰς δημόσιον τόπον;
- « Εἰς δημοσίας ὁμιλίας;
- « Παρόντων πολλῶν;
- « Δι' ἔργου;
- « Διὰ λόγου;
- « Διὰ περιοδικῶν φύλλων;
- « Διὰ συγγραμμάτων;
- « Διὰ κινήματων;
- « Διὰ σχημάτων;
- « Διὰ συμβολικῶν πεπραστάσεων;
- « Δι' ἄλλων ἐπαισθητῶν ἐξεικονίσεων καὶ ἀνακοινώσεων; »

Τότε, κατὰ τὴν καλὴν ἢ κακὴν διάθεσιν τῶν Κριτῶν,

- « Φυλάκισις δύο ἐβδομάδων.

- « Φυλάκισις ἐνὸς μηνός·
- « Φυλάκισις τριῶν μηνῶν·
- « Φυλάκισις ἑξ μηνῶν·
- « Φυλάκισις ἐνὸς ἔτους·
- « Φυλάκισις δύο ἐτῶν. »

Ἰτε μ, κατὰ τὴν καλὴν ἢ κακὴν χώνευσιν τοῦ διασπαινοῦ των στομάχου,

- « Πρόστιμον ἑκατὸν δραχμῶν·
- « Πρόστιμον πεντακοσίων δραχμῶν·
- « Πρόστιμον χιλίων δραχμῶν·
- « Πρόστιμον διςχιλίων δραχμῶν. »

Ἰτε μ καὶ τελευταῖον, ἂν οἱ Μίνωες καὶ Ῥαδ-
μάνθου τοῦ Πρωτοδικικοῦ φόρου ἦναι κράσεως λυμ-
φατικῆς, αἱματώδους ἢ χολερικῆς, γρυποὶ, σιμοὶ
ἢ ἐπὶ ῥῖνοι,

- « Παῦσις ὀλιγόμηνος τοῦ ἐπιτηδεύματος·
- « Παῦσις διетής·
- « Παῦσις ἐντελής. »

Μετὰ ταῦτα, Κύριε ποιητὰ, εἶσαι αὐτεξούσιος νά
χύνῃς ποταμοὺς μελάνης· στιχοῦργει, ἂν θέλῃς, κα-

μωδίας, σατύρας, Μενιππείας, ἐπιγράμματα, ἰάμβους· σύνθετε νεκρικοὺς διαλόγους ὡς ὁ Λουκιανὸς, σίλλους λογογραφικοὺς ὡς ὁ Κουριέρος, ἢ κατὰστροννε εἰς Ἰσοκράτας καὶ Σωκράτας « Ἀρχιλόχεια, Σούτσεια καὶ Βολταίρεια » ὡς ὁ βασιλεὺς τῆς Προόδου. Ὁ Μεδρεσὲς τῶν Ἀθηνῶν, ἡ φυλακὴ τῆς Χαλκίδος, τὸ δεσμωτήριον τοῦ Ναυπλίου, τὰ πάντα εἶναι εἰς τὰς διαταγὰς σου. Εἰς τὴν εἰρκτὴν μάλιστα τοῦ Ναυπλίου, θέλεις ἔχει συχνὰ ἐπὶ κεφαλῇ σου εἰς τὸ πρῶν Βουλευτικὸν τῆς Ἑλληνικῆς δημοκρατίας τοὺς Πρίγγιπας καὶ Δούκας τῆς Αὐστρίας χορεύοντας καὶ πηδῶντας, ἡ δὲ ποινητικὴ φαντασία σου θέλει χορεύει καὶ αὐτὴ ψάλλουσα πατριωτικωτάτους διθυράμβους. —

Βλέπετε, Κύριοι, ὅτι ὁ καλὸς αὐτὸς Δικηγόρος, ὁ τόσον ἀπαθῶς ὁμιλῶν περὶ Τύπου καὶ περὶ ἐλευθερίας, ἦτον ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν συναδελφῶν του, οἵτινες, λαβόντες ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ὡς ἀδιάφορα θέματα νομικῶν συζητήσεων τὸ ἀληθές ἢ τὸ ψευδές, τὸ δίκαιον ἢ τὸ ἀδίκον, καὶ ἀντλοῦντες ὅλας τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τὸ βαλλάντιόν των, φροντίζουν μόνον πῶς νὰ

συρράπτωσι τὰ ῥάκη τῶν πελατῶν τῶν διὰ νὰ μὴν ἐκρέωσιν οἱ δόλοι καὶ τὰ ἐγκλήματα.

Ἐξετύλιξα τὰ πετράδιά μου καὶ ἤρχησα ν' ἀναγινώσκω. Πρὶν δὲ σᾶς ἱστορήσω τὴν σκηνὴν τῆς ἀναγνώσεως, σᾶς εἰδοποιῶ (καὶ ἴσως ἤδη τὸ παρατηρήσατε) ὅτι ὁ φίλος ἦτον ἔμψυχος Δικονομία. Ἐκάστη τῶν τριχῶν τῆς δασυτάτης κεφαλῆς του ἔξωθεν ἀνταπεκρίνετο, φαίνεται, πρὸς ἓν ἄρθρον νόμου ἔσωθεν. Παίζων τοὺς δακτύλους εἰς τὸ μέτωπόν του ὡς εἰς ἐντατὸν ὄργανον καὶ μελωδῶν τατατά! τατατά! ὡς ἐπὶ κλησιν πρὸς τὴν Θεὸν Μνημοσύνην, κατεβίβαζεν ἀπὸ τὸν ἐγκέφαλόν του περιόδους καὶ ἐδάφια νόμων ἀνὰ δεκάδας, ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας. Ἀνέφερα ἐγὼ χωρίον τι τῆς κωμωδίας μου; Ἀνακρούων ἐκεῖνος τοὺς κροτάφους του καὶ τατατά! τατατά! ἐπιφωνῶν, ἔρριπτε τὴν ὀρμιὰν εἰς τὸν ὠκεανὸν τῆς μνήμης του καὶ ὁ τοῦ θαύματος! ἐξέφερεν ἀγκιστρωμένον τὸ ἀρμόδιον ἄρθρον.

Ἀνέγων ἐν πρώτοις τὴν προσφώνησιν τοῦ δράματός μου, ἔχουσιν οὕτω.

« Νέοι τῶν Λυκείων! νέοι τοῦ Πανεπιστημίου! θέλετε μετ' ὀλίγον ἔχει καὶ σεῖς τὰς ὠραίας ἡμέρας σας, τὰς μάχας σας, τοὺς πρωταγωνιστάς σας, τὰς νίκας σας· θέλετε ἀποτελειώσῃ τὸ μέγα ἔργον τῶν πατέρων σας. Ἐκεῖνοι ἔδωκαν εἰς τὴν πατρίδα τὴν ἐξωτερικὴν ἀνεξαρτησίαν της· σεῖς θέλετε εἰς αὐτὴν δώσῃ τὴν ἐσωτερικὴν ἐλευθερίαν της, τὴν Κοινοβουλευτικὴν Κυβέρνησιν, ἀπαράγραπτον δικαίωμα τοῦ ἔθνους. Εἴσθε, καὶ, τὰ γνήσια ἐκείνων τέκνα, καὶ ἡ ψυχὴ ἐκείνων μετεδότη καὶ λάμπει ὡ παῖδες! εἰς τὰ πυρώδη ὄμματα σας. Μήτηρ σας εἶναι ἡ Ἑλλὰς, ἥτις, γενέτειρα τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, τῶν μεγάλων ἰδεῶν καὶ τῶν μεγάλων ἔργων, μόνη αὐτὴ ἀνέζησε καὶ κατεπάτησε τὸ κράτος τοῦ θανάτου. Ἐγεννήθητε ὑπὸ τὸν θερμὸν ἥλιον τῆς ἐπαναστάσεως. Νήπια, ἐκοιμήθητε ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν θριαμβευτικῶν Σημαιῶν της. Παιδιά, ἐπαίξατε εἰς τὸ Μεσολόγγιον μὲ τὰς φλογεράς σφαίρας τῶν Ἀραβικῶν καὶ Ἀλβανικῶν ὀλμων, καὶ ὅτε ἤρχήσατε τὰ πρῶτα μαθήματα, ἐσυλλαβίσατε κατὰ πρῶτον τὸ ἱερὸν ὄνομα τῆς Ἐλευθερίας. Πολλάκις ὁ

Αεωνίδας Βότζαρης, πολλάκις ὁ Θεμιστοκλῆς Μικούλης, ἀναχωροῦντες εἰς τὰ στρατόπεδα καὶ εἰς τοὺς στόλους, σᾶς ἀπεχαιρέτησαν μειράκια βαδίζοντα εἰς τὰς Σχολὰς, καὶ τὰ ἡρωϊκὰ ἐκείνων βλέμματα ἠλέκτριζαν, ἐμκινήτισαν τὰ μέτωπά σας . . . Διατρέξατε, νέοι, τὸ αἰσίως ἀνοιγόμενον εἰς σᾶς στάδιον, καὶ λυτρώσκατε τὴν τεκοῦσαν ἀπὸ τὸ διπλοῦν βάρος τοῦ αἵσχους καὶ τῆς δουλείας! . . . »

— Τατατά!.. ἐφώναξεν ὁ Νομικός· τατατά!.. « Μὲ φυλάκισιν ἐξ μηνῶν τιμωρεῖται ὁ προκαλὼν ἢ διεγείρων εἰς ἀπειθείαν κατὰ τῶν καθεστώτων,,. Ἄρθρον δέκατον ἕκτον, παράγραφος πρῶτος, κεφάλαιον τρίτον περὶ πράξεων ἀντικειμένων εἰς τὰς βάσεις τῶν καθεστώτων νόμων. —

Ἀνέγνων ἐκ τοῦ κειμένου τῆς κωμωδίας.

Εἰς τὸ στόμα προσώπου τινὸς θέτω πεντήκοντα ἕως ἑξήκοντα στίχους, τῶν ὁποίων τὴν ἔννοιαν μόνον ἀναφέρω ἐνταῦθα, διὰ νὰ μὴ χάσωσιν αὐτοὶ τὸ νεοφανές των ὅταν, Θεοῦ θέλοντος, προκύψωσιν εἰς φῶς· ἰδοὺ

ἡ ἔννοιά των · κρίνατε σεῖς αὐτοὶ ἂν ἔχη τι ἐγκληματικόν·

“ Σήμερον ἡ Κυβέρνησις, ὡς νὰ παρήγαγε τὰ πόντα, ὡς ν' ἀπετελείωσεν τὰ πάντα, ἡσυχάζει καὶ ἀναπαύεται κατὰ τὸ ἐβδόμον ἡδὴ ἔτος της. Ἐξετέλεσε τὸ ἔργον της εἰς ἕξ ἐνιαυτοὺς, ὡς ὁ Θεὸς τὸν κόσμον εἰς ἕξ ἡμέρας, καὶ ἀπολαύει τώρα τὴν ἀργίαν τῆς Κυριακῆς. Καὶ ἴδεν ἡ Κυβέρνησις ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν, καὶ κατέπαυσε τὴν ἡμέραν τὴν ἐβδόμην ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων της, καὶ ἡυλόγησε τὴν ἡμέραν αὐτὴν, καὶ ἡγίασεν αὐτήν.

« Τὸ Ὑπουργεῖον, εἰς τὴν μεγάλην καὶ δεσποτικὴν αὐτὴν ἐορτὴν, ἠνοιξε κατ' ἀρχὰς σόμα χάσκον, ἔπειτα ἐξήπλωσε τὰ μέλη του, ἔπειτα ἐκλείσε τὰ βλέφαρα, ἔπειτα ὡς ὑπὸ μανδραγόραν ἀπεκοιμήθη, καὶ τὸ ἔθνος περὶ τὸν κράθβατόν του φωνάζει· « Ὑπνον ἔχοις ἐλαφρὸν, Ὑπουργεῖον ἄθῳον, Ὑπουργεῖον ἄκακον!»

« Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας οὐδὲ συνεδριάζει ἧλέον, ἀπόδειξις τρανωτάτη τοῦ ἐξόχου του νοός. Αὐ-

τὸ μόνον ἐνεβάθυνεν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, καὶ διὰ τοῦτο πρὸ τῶν ἄλλων ἐξέψυξε καὶ ἄφησε τὰ κῶλα ἐν τῇ ἐρήμῳ .

« Ἡ κυβερνητικὴ ἐργασία εἶναι σήμερον μία μόνη . Τελῶναι καὶ Ταμίαι συλλέγουν ἀμέσους ἢ ἐμμέσους φόρους· ὁ Κύριος Φῶτιος τοὺς θέτει χρυσὸν, ἄργυρον καὶ χαλκὸν ἐν τάξει, κατ' εἶδος καὶ κατὰ νόμισμα . αἱ Γραμματεῖαι καταστρώνουν ἐν τάξει καὶ αὐταὶ τοὺς Προϋπολογισμοὺς τῶν ἐξόδων των, ἐν τάξει ἀναφέρονται διὰ τὴν ἔγκρισιν τούτων (καὶ ἰδοὺ αἱ μόναι ἀναφοραί των)· τὰ Διατάγματα τῆς παραδοχῆς ἐξέρχονται καὶ αὐτὰ ἐν τάξει· ὅλη δὲ τῆς Ἐξουσίας ἡ ἐργασία εἶναι ἥχος νομισματικός .

« Κάμμία κίνησις· καὶ ἐν φύλλον δὲν σαλεύει εἰς καὶ νένα τῆς Κυβερνήσεως κλάδον· καὶ νεῖς ὀργανισμὸς νέος· καὶ αὐτοὶ παραλύονται οἱ παλαιοί .

« Διατί ὑπάρχει Πανεπιστήμιον ; Διότι ὑπῆρχε Πανεπιστήμιον . Διατί ὑπάρχουν Δικαστήρια ; Διότι ὑπῆρχον Δικαστήρια .

« Ἄν, εἰς περίπτωσιν διαμελισμοῦ τῆς Τουρκίας, ἡ Ἑλλάς ἐπροσκαλεῖτο ἀπὸ τὰς τρεῖς Δυνάμεις νὰ λάβῃ κατοχὴν τῆς Θεσσαλίας, Ἡπείρου ἢ Θράκης, ἡ Ἑλλάς ἤθελεν ἔχει πόδας νὰ κινηθῇ, χεῖρας νὰ δράξῃ; Ὅλοι ἐγίναμεν ποδαλγοί. Ὅλοι ἐχειροδέθημεν.

«Οἱ Βλάχοι καὶ οἱ Μολδαυοὶ αὐτοὶ μᾶς βλέπουν πτωμα ἔθνος καὶ ἂν ἀκόμη ζῶμεν ἐρωτῶσιν. Οἱ Εὐρωπαῖοι ματαίως ὑπὸ τὸ κόκκινον τῆς κεφαλῆς ἡμῶν κάλυμμά ζητοῦν τὸν ἐπαναστάτην Ἕλληνα, τὸν θρασὺν πυρπολιστὴν τῆς Μεσογείου. « Κατέστημεν γέλως Ἕλλησι καὶ βαρβάροις, θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ ».

« Μήπως οἱ Ἄρχοντες Ἰατροῦπουργοὶ Κύριοι Ζωγράφος καὶ Γλαράκης μᾶς ἐπότισαν ναρκωτικὸν ὄπιον καὶ ἀπεκοίμισαν τὸ ἔθνος ὅλον; Παρακαλῶ τὸ Ἰατρικὸν Συνέδριον, προεδρεύοντος τοῦ Κυρίου Βιπμέρου, νὰ λάβῃ ἀμέσως ὑπ' ὄψιν τὸ ὑγειονομικὸν αὐτὸ ζήτημα τῆς ἀποκαρώσεως τοῦ ἔθνους, ὥς σπουδαῖον, ὥς κατεπεῖγον. »,

Μόλις ἐτελείωσα, καὶ, διεγείρων τὸ μνημονικόν του, « τατατά!.. ἀνεφώνησεν ὁ Δικηγόρος· τατατά!.. « Ὅστις

διὰ δημοσίου ἐγγράφου δυσφημεῖ, λοιδορεῖ, προσβάλλει μὲ περιφρονητικὸν χλευασμὸν τὴν Κυβέρνησιν καὶ προσπαθεῖ νὰ διεγείρῃ περιφρόνησιν κατ' αὐτῆς, καταδικάζεται εἰς φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν,, Ἄρθρον εἰκοστὸν, παράγραφος πρῶτος, κεφάλαιον τέταρτον περὶ ἐξυβρίσεως τῆς εἰς τὴν ἀρχὴν ὀφειλομένης τιμῆς . —

Τὸ αὐτὸ πρόσωπον τῆς κωμωδίας εἰς ἄλλην Σκηνὴν ἐξεικονίζει τινὰς τῶν Κυρίων Ὑπουργῶν μας μὲ τρόπον, δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, ὅχι τόσον χριστιανικόν· παριστᾷ τοὺς Ἐκλαμπροτάτους εἰς θέσεις μὰ τὴν ἀλήθειαν! ὀλίγον κωμικὰς.

Αὐτὸς, ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς σελήνης εἰς σχῆμα ρομαντικώτατον καθήμενος καὶ μὲ τὰς ἀκτῖνας τοῦ μελαγχολικοῦ ἀστρου δεχόμενος τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ οὐρανοῦ, συλλαμβάνει νόμους Θεοκρατικούς· « Ὑπουργικοὶ μου Σύμβουλοι! φωνάζει· γράφετε, γράφετε τὰς Ἀποκαλύψεις μου! Ἰδοὺ ὁ ὢν, ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, » .

Ἐκεῖνος εἰς τὸν ἐνδότερον τῆς οἰκίας του θάλαμον φαίνεται σκεπτόμενος, καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ ἔδαφος προσηλωμένους ψιθυρίζει κατὰ μόνας· “ Ἀτυχία! Καὶ μὴν πλέον ἐπανάστασις! Ἀνομβρία στασιασμῶν! . . ., Ἐξαίφνης τὰ τεκνία του, συμπαίζοντα καὶ φιλονεικοῦντα μεταξὺ των, διακόπτουν τὰς ἐκστάσεις του, καὶ ὁ φίλος ἐκτὸς ἑαυτοῦ ἀνακράζει· « Ἐπανάστασις! Ἐπανάστασις! »

Ὁ τρίτος, εἰς μαλακὴν ἔδραν ἐξαπλωμένος, νυσᾷζει ἐν σαθερᾷ μεσημβρία. Ὑπᾶλληλοι ἔρχονται πρὸς αὐτὸν δρομαῖοι, καὶ μὲ τρίπηχυν ἀπὸ ἑκπληξίν στόμα φωνάζουν· “ Ὁ Σουλτάνος ἀπέθανεν· ὁ στρατὸς του κατεστράφη· ὁ σὺλος του αὐτομόλησε, . . . Περίτρομοι, τὸν ζητοῦν ὁδηγίας· αὐτὸς δὲ, κηπουρὸς Γραμματεὺς, πρὸς μόνην ἀπόκρισιν κωδωνίζει εἰς τὰ ὠτά των σπόρους κολοκύνθης καὶ ὀριγάνου.

Ὁ τέταρτος, ἐν ἐλλείψει τακτικῶν στρατευμάτων, θέτει μὲ τοὺς δακτύλους του κατὰ τάξιν ἵππεῖς καὶ πεζοὺς μολυβδίνους, ὁποίους διὰ τὰ παιδάρια πωλοῦν

εἰς τὰ ἐργαστήρια τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἰδοὺ ἡ μόνη πολεμική του προπαρασκευὴ πρὸς ἀπολύτρωσιν τῆς Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας.

Εἰς τὸ θεατρικόν μου Πανόραμα παρουσιάζονται ἀκόμη καὶ ἄλλα σεβαστὰ ὑποκείμενα.

Εἷς Σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας παριστάνεται κτυπῶν τὴν γαστέρα του ὡς ὁ τυμπανιστὴς τὸ τύμπανον καὶ λέγων· « Δόξα τῷ δείξαντι τὸ φῶς! Ὁ Πειραιεὺς σήμερον μᾶς ἔστειλε συναγρίδας καὶ ἀσταχούς. »

Εἷς Πρόεδρος ἀνωτάτου Δικαστηρίου, Δικαστηρίου ἀπομαχικοῦ, εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνος ἰδρόνων καὶ ἀεριζόμενος, φωνάζει· « Ἀπὸ τὰς ὑποθέσεις ἀπέκαμα!

Τί χαρτιὰ, τί χαρτιὰ

Ἐγραψα εἰς μὲν νυκτιὰ! ,,

Εἷς Διοικητὴς, σύρων τὸν ἕνα πόδα εἰς τὰ ἐμπρὸς καὶ τὸν ἄλλον εἰς τὰ ὀπίσω, λαμβάνει ἀναφορὰν πολιτου μὲ τὴν ἀριστερὰν καὶ, ἀπλόνων τὴν δεξιὰν πρὸς

τὸν ἀναφερόμενον, λέγει· “Πῶς γίνεται; Ἐγὼ χρήματα, ἐγὼ! Ἄπαγε! Ποτέ! ποτέ!,,

— Τατατά!.. Ὁ Δικηγόρος πάλιν· τατατά!..
 • Μὲ φυλάκισιν δύο ἐβδομάδων μέχρι δύο ἐτῶν τιμωρεῖται ὅστις χλευάζει δι' ἐγγράφων ὑπάλληλον τοῦ Κράτους,,. Ἄρθρον εἰκοστὸν πρῶτον, παράγραφος πρῶτος, κεφάλαιον τέταρτον. Μία δίκη, δύο δίκαι, τέσσαρες δίκαι, ἑπτὰ δίκαι! Ὁρμαθὸς δικῶν εἰς αὐτό σου τὸ τεμάχιον! —

Ἀνέγνων μέρος καὶ τῆς τετάρτης Πράξεως, διαλαμβάνον τὰ ἐξῆς·

“ Ἀληθῆς κωμωδία τὸ ἐνεστὸς πολιτικὸν μᾶς σύστημα, πλὴν κωμωδία ἐνοῦσα, ὡς αἱ Γερμανικαὶ, τὸ κλαυθμυρὸν μετὰ τοῦ γελοίου! Δημοκρατία πρὸς τὰ κάτω, καὶ ἀπόλυτος μοναρχία πρὸς τὰ ἐπάνω. Ἐξ ἑνὸς μέρους, καλὴ κακὴ ἐλευθερία Τύπου, Ὀρκωτοὶ Κριταὶ, Ἐπαρχιακὰ καὶ Δημοτικὰ Συμβούλια, Πανεπιστήμιον· ἐξ ἄλλου, ἀνεύθυνον Ὑπουργεῖον, Δικασταὶ

κατ' ἀρέσκειαν τῆς Κυβερνήσεως ἀποβαλλόμενοι, Συμβούλιον Ἐπικρατείας στερούμενον τῆς νομοθετικῆς δυνάμεως, τοῦ δικαιώματος τῆς προτάσεως καὶ τῆς εἰς τὰς συζητήσεις δημοσιότητος, Ἀνακτοβούλιον συγκαείμενον ἀπὸ Παυκροῦς, οἵτινες οὐδὲ ὤμοσαν τὸν ὄρκον τοῦ πολίτου Ἕλληνας.

« Ἐντεῦθεν ὑπάλληλοι, αἰσχυρόμενοι νὰ ὑπηρετῶσι Κυβέρνησιν Τραγέλαφον. Ἐντεῦθεν Ἐφημερίδες, τείνουσαι ἀκαταπαύστως εἰς τὸ νὰ καταστρέψωσι τοιοῦτον τερατῶδες Πολίτευμα, μοναδικὸν εἰς ἅπασαν τὴν οἰκουμένην.

« Τὸ ἔθνος ἐβράγχησε ζητοῦν Σύνταγμα ἀλλ' οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις· μᾶς τὸ περνοῦν καθὼς εἰς πολλοὺς Γερμανικοὺς λαοὺς, οἵτινες ἀπὸ τὰ 1815 περιμένουν ὅλον ἐν τὸ Σύνταγμα. Πλὴν διατί παραπονούμεθα; Τὸ Συμβούλιον τοῦ Κράτους δὲν ἐζήτησε δι' ἀναφορᾶς τὸ ἐπιστέγασμα τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος; Ἰδοὺ τὸ μέγα οἰκοδόμημα, τὰ Ἀνακτόρια, ἐπιτεγάζονται. . . »

— Τατατά!.. Χλευάζεις τὸ Πολίτευμα, τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ, τοὺς ἀπαρτίζοντας αὐτὸ νόμους... Τατατά!.. Φυλάκισις ἐνὸς μηνὸς ἕως ἐνὸς ἔτους! Ἄρθρον δέκατον πέμπτον, παράγραφος δεύτερος, κεφάλαιον τέταρτον. —

Ἐξηκολούθησα.

« Ἀποφράς ἡμέρα, καθ' ἣν οἱ Παναροὶ συνέρρευσαν εἰς τὴν ταλαίπωρον Ἑλλάδα! Ἀπερρόφησαν τὸν χυμὸν τῆς ἀναθλαστήσειός της· δὲν ἔφεραν τέχνας· δὲν ἔφεραν ἐπιστήμας· δὲν ὠργάνισαν τακτικὸν στρατόν· δὲν ὠργάνισαν τακτικὸν ναυτικόν· δὲν συνέστησαν δανειστικὴν Τράπεζαν· δὲν διένειμον τὴν ἐθνικὴν γῆν. Οἱ Ἄβελ γαλλίζοντες, οἱ Ἀρμανσπέργαι ἀγγλίζοντες, οἱ Ρουδάρτοι ῥωσίζοντες, ἐκορύφωσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰς ὀλεθρίας ἐξωτερικὰς ἐπιρροάς· ἐξώρισαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος τοὺς Μαυροκορδάτους, τοὺς Κωλέττας, καὶ ὡς πυγμαίους ἐμπαίζουσιν τοὺς ἄλλους Πολιτικούς της. Ποία τύχη συνέδραμεν εἰς ἓν ζεῦγος τοὺς ἐγρηγόρους παράλους ἡμᾶς μὲ τοὺς κοιμωμένους αὐτοὺς μεσαγείους, τοὺς θερμοὺς ἡμᾶς νέους μὲ τοὺς ψυχροὺς αὐτοὺς γέροντας; Νὰ εἶχον

κἄν ἵχνος τοῦ φιλελληνισμοῦ τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων Γερμανῶν, τοὺς ὁποίους ἐγνωρίσαμεν εἰς Πέταν! Νὰ εἶχον κἄν σπινθῆρα τοῦ πρὸς τὴν Ἀρχαιότητα ἔρωτος τῶν Προύσων, τῶν Σαξόνων!... Θύρσιε! Θύρσιε! μᾶς ἡπάτησες... Ἐκ σοῦ ἐκρίναμεν καὶ περὶ αὐτῶν. Κρουνοὺς πικρῶν δακρύων χύνομεν σήμερον... Θύρσιε! Θύρσιε! μᾶς ἡπάτησες... »

— Ἀλεύρι, ἀλεύρι! Ὁ Βάλδκιρχ νὰ σ' εὔρη!.. Ἡ προσβολὴ ἀπευθύνεται εἰς ἔθνος... Φυλάκισις δύο ἐβδομάδων μέχρι δύο ἐτῶν! Ἄθρον τριακοστὸν, παράγραφος πρῶτος, κεφάλαιον πέμπτον. —

Μετέβην εἰς ἄλλο τοῦ Ἐφημεριδογράφου μου μέρος, ὅπου θέτω τὰς ἀρχὰς καλῆς Ἐφημερίδος καὶ χαράττω τὴν ὁδὸν καλοῦ Δημοσιογράφου (Πρᾶξις πέμπτη, Σκηνὴ δευτέρα). Ἰδοὺ ἡ περίληψίς του.

« Δὲν συνεστήθη ἀκόμη Ἐφημερίς, ἔχουσα τὸ περὶ Κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως ζήτημα ὡς καθημερινόν της θέμα, ἐξελέγχουσα τὰς αὐθαιρέτους τῶν Ὑπουργείων

πράξεις ὡς ἀπόρροισιν φυσικῆν ἀσυντάκτου Πολιτείας, ζωπυροῦσα καὶ ἀνάπτουσα τὸν ὑπὲρ Συντάγματος ἔρωτα, ἐνθαρρύνουσα τοὺς ἐλευθερόφρονας ἐκ τῶν Ὑπαλλήλων καὶ μαστίζουσα τοὺς δουλόφρονας, ζητοῦσα ἑξωτερικῶς ἀνεξαρτησίαν, ἐσωτερικῶς ἐλευθερίαν, ἰσότητά, ἐκπαίδευσιν καὶ οἰκονομίαν, ἐμπαίζουσα τὰς Φαναριωτικὰς καὶ Κοτζαβασικὰς εὐγενείας, πολεμοῦσα τὰς θρησκευτικὰς προλήψεις καὶ ἀπάτας· δὲν συνεστήθη Ἐφημερίς, κηρύττουσα σήμερον, κηρύττουσα αὔριον κηρύττουσα πάντοτε τὴν ἱερὰν ἀρχὴν τῆς κυριαρχίας τοῦ λαοῦ, πηγὴν, ἀφ' ἧς ἀπορρέουσιν ὅλα τὰ δίκαια τῶν ἐθνῶν. Ὁ Συντάκτης αὐτῆς πρέπει νὰ ᾔῃ ἀληθής, ἀμερόληπτος, ἄμωμος. Τοιοῦτοι Ἐφημερίδων Συντάκται ὑπῆρξαν εἰς τὴν Ἀμερικὴν οἱ Φραγκλῖνοι, τοιοῦτοι εἰς τὴν Γαλλίαν οἱ Βενιαμὶν Κωνσάντιοι καὶ οἱ Καρέλοι...

— Τατατά!.. Προσβολὴ κατὰ τῶν Φαναριωτῶν καὶ τῶν Κοτζαβασῶν!... Ὑβρις κατὰ τῆς θρησκείας!..

φυλάκισις ἐξ μηνῶν, φυλάκισις ἐννέα μηνῶν, φυλάκισις τὸ ὅλον δεκαπέντε μηνῶν!..

— Ἀστεῖζεσαι, καλὲ, εἶπα ἐγώ...

— Ἀστείζομαι, λέγεις!.. Ἰδὲ τὸν περὶ Τύπου νόμον· ἰδὲ τὸ πυκνὸν αὐτὸ δίκτυον, τὸ ὁποῖον οἱ ἐλευθερώτεροι λόγιοι μᾶς ἐκαλοπλέξατε.

— Λόγιοι Θρασύβουλοι καὶ Τιμολέοντες! ἀνέκραξα· στρατιῶται τοῦ Συντάγματος κατὰ τὰ 1836! πῶς σιωπᾶτε σήμερον; Ἐπεκκλείσθε τότε τὰς σκιὰς τῶν προγόνων καὶ μ' ἐμέμψετε ἴσως, διότι δὲν ἐξελάμβανα τὴν πυροτεχνίαν σας ὡς ἀληθῆ κανονοβολισμόν... Χαίρετε καὶ σκιρτᾶτε! Μεγάλην ὄντως δόξαν ἡ ἀντιπολίτευσίς σας ἔφερεν εἰς σᾶς αὐτοὺς καὶ μεγάλην ὠφέλειαν εἰς τὸ ἔθνος!..

« Παράδοξος ἀσέβεια! ἐξικολούθησα νῦν λέγω, ρίψας κατὰ γῆς τὰ χειρόγραφά μου· Θεοσυγῆς ἱεροσυλία κατὰ τοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον καὶ αὐτὸς ἐσεβάσθη ὁ Καγγελάριος! Ὁ Τύπος εἶναι ἱερὸς ὡς τὸ

Βῆμα τῆς ἐθνικῆς Βουλῆς, τὸ ὁποῖον ὅλοι ὀνειρευόμεθα· τί λέγω; Εἶναι ἱερώτερος, διότι δὲν ἐνεργεῖ ὡς ἐκεῖνο εἰς μῆνᾶς τινὰς τοῦ ἔτους, εἰς ἡμέρας τινὰς τοῦ μηνός, εἰς ὥρας τινὰς τῆς ἡμέρας· δὲν περικλείει ὡς ἐκεῖνο τὴν δυνάμιν του εἰς Κατάστημα χωρητικότητος χιλίων ἢ δισχιλίων ἀνθρώπων· Οἱ τοῦ Βήματος λόγοι ἔχουν πτέρυγας καὶ φεύγουν· ἀλλ' οἱ τοῦ Τύπου δένονται καὶ γίνονται ὥραϊον τῶν πολιτῶν ἐγκόλπιον. Ὁ Τύπος καθιστᾷ τὰ πλήθη λαοὺς κυριάρχας, δήμους βασιλεῖς· ὁ Τύπος, δύναμις ἰσχυρωτέρα τῶν στρατευμάτων, τῶν Κυβερνήσεων, τῶν νομοθεσιῶν, τῶν θρησκειῶν· ὁ Τύπος, δύναμις ταχυτέρα τῶν ἀνέμων καὶ ὡς τὸ διάστημα εὐρεῖα . . . »

— Τατατά! . . » ὁ ταὼν τῆς Νομικῆς ἡτοιμάζετο νὰ μοῦ ἐξαπλώσῃ καὶ ἄλλα του χρυσᾷ πτερὰ, καὶ ἴσως τατατίζων ἀκόμη νὰ μὲ εἰπῇ·

“ Τυφλὸς τά τ' ὦτα, τόν τε νοῦν, τά τ' ὄμματ' εἶ . . ,”

Ἀλλ' ἔφυγα ἐγὼ, ἀποχαιρετῶν τὸν Κύριον καὶ εἰς τὸν

ἔμμουσον τοῦ τατατά! ἤχόν του βαστῶν τὸ ἴσον διὰ
τῶν ὑποδημάτων μου, κροτούντων καὶ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ
σανιδώματος τατατά!

Ἐπειδὴ λοιπὸν, Κύριοι συνδρομηταί,

“Εἴν' ἐλεύθερος ὁ Τύπος, φθάνει μόνον νὰ μὴ βλάψῃς

Τῆς Ἀρχῆς τοὺς Ὑπαλλήλους,

Τοὺς Κριτὰς, τοὺς Ὑπουργοὺς μας καὶ τῶν Ὑπουργῶν τοὺς φίλους,

Εἴν' ἐλεύθερος ὁ Τύπος, φθάνει μόνον νὰ μὴ γράψῃς ”

διὰ τοῦτο καὶ δι' ἄλλα ἀνέδοξα τὴν τύπωσιν τοῦ Ἐφη-
μεριδογράφου μου μέχρι νέας ἐπιδιορθώσεως. Ὁ Θεὸς
γνωρίζει πόσον λυποῦμαι διὰ ταύτην τὴν βραδύτητα.
Ἦλπιζα μὲ τὴν κωμωδίαν μου νὰ διασκεδάσω εἰς τὴν
στενοχωρίαν του τὸν πτωχὸν λαόν μας, ὅστις πληρό-
νει ἐτησίως δεκαπέντε ἑκατομμύρια τρογγυλῶν δραχ-
μῶν εἰς τὴν σεβαστὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ ἐξεπλόνεται
μὲ ὅλην τῆς τὴν ἀξιοπρέπειαν, τρία καὶ ἥμισυ εἰς τοὺς
Δημάρχους διὰ νὰ κτίζωσιν ἀνέτως τὰ Παλάτιά των,
καὶ ἄλλα τρία ἑκτακτα καὶ μυστικὰ εἰς Τελῶνας,
Ταμίας, Διοικητὰς, Ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ Ὑπαλ-

λήλους τῶν Γραμματειῶν διὰ τὰ μικρά των ἐξοδα τοῦ καφέ καὶ τῆς ζαχαρέως.

Ἰστερόγραφον.

Εἰδοποιοῦνται οἱ Κύριοι Εἰσαγγελεῖς ὅτι, φωτισθεῖς ἀπὸ τὸν σοφὸν Δικηγόρον μου εἰς τὰς παγίδας, τὰς ὁποίας μ' ἔσταινεν ὁ σκανδαλοποιὸς Σατανᾶς, καὶ ἀποπύσας τρεῖς εἰς τὸν κόλπον μου, καταγίνομαι ἡμέραν νύκτα ν' ἀφαιρέσω πᾶν ἐγκληματικὸν τεμάχιον τοῦ Ἐφημεριδογράφου μου. Ἐπομένως δύνανται νὰ θεωρήσωσιν αὐτά μου ὅλα ὡς χάρτιν ἄγραφον, ἐπειδὴ, λόγῳ τιμῆς, αἱ ἀναφερθεῖσαι ὀλέθριαι περικοπαὶ τῆς κωμωδίας μου θέλουν ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς ἐσχάτης ὀβελισθῇ διὰ νὰ μὴν ἰδῶσι ποτὲ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΝ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΦΤΕΣ

ΠΟΙΗΤΙΚΟΝ
ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΝ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Ε. Κ. ΒΑΣΙΛΟΥ

Εκδόθη 1845. Παναγιώτης...

ΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΝ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ.

Ενδράχος 1845. Κωνσταντίνος 1859. 225.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ

ΧΑΡΤΟΒΥΘΙΟΝ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑΣ Κ. Κ. ΒΥΖΑΝΤΟΥ

Εξέδωκεν 1878. Βιβλίου 1ης έκδοσης

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἀπεφάσισα ἐν εἵδει προεισαγωγῆς γ' ἀποσύρω τὸ παραπέτασμα τῆς σκηνῆς καὶ νῦν καταδείξω τὰ πρόσωπα τῆς αἰσχυρᾶς κωμωδίας.

Ἄφ' οὗ μὲν τις ἀδυνάτου στρατηγοῦς, γηραιοῦς προκρίτου καὶ φιλοβίβλους λογιτοῦς ὁ Μαυροκορδάτος διαροηθεὶς μεираκιωδῶς νῦν καταβλήνῃ τευς πολυμηροῦς ἀντιπάλους του ἐξέπεσε τῆς ἀρχῆς, ὁ Κωλέττης παραλαβὼν τὸν βαρὺν καταστατὸν ὄλων τῶν ἐπαρχιακῶν καὶ στρατιωτικῶν ἐπιρροῶν διέπλεσε κυβέρνησιν ἀπὸ σύμφυρτον ὕλην, καὶ ἄλλα μὲν ἐκ τῶν πέριξ ἀναρχικῶν στοιχείων ἐμβάντα εἰς αὐτὴν συνεχωρεύθησαν, ἄλλα δὲ μείναντα ἔξω καὶ πολυμηθέντα ὑπ' αὐτοῦ ἐξηγαρίσθησαν. Ἀλλὰ καὶ ἂν οὕτω κυβέρνησις τις ἰσχυρὰ καθιδρύθη, αὕτη ἔμεινε δεκατέσσαρας ἤδη μῆνας ἀκατέργαστος καὶ ἀνοργάνιστος· τὰ διχαστήρια κατεστράφησαν, αἱ πρόσοδοι κατεκλάπησαν, ἡ διοικητικὴ μηχανή

νῇ κυρεῖται ἀθλίως καὶ ἡ παιδεία στέκει ἔτι ἐκτὸς τοῦ περιβόλου μὲ πένθιμον καὶ ταπεινὴν ἐσθῆτα. Ὁ Κωλέττης μὲ τὸ ψευδὸς του ὑπῆρξε μέχρις ὥρας τὸ δραστηκώτερον ἀντίδοτον κατὰ τοῦ δηλητηρίου τῆς διαρπαγῆς καὶ ἀπληστίας τῶν νῦν βουλευτῶν· ἡ κυβέρνησις του ὑπῆρξε μέχρις ὥρας κυβέρνησις πορνείας, κυβέρνησις ἀστραγάλων· θέλει μετ' ὀλίγας ἡμέρας γενῇ, καθὼς αὐτὸς εὐαγγελίζεται, σύστημα χρηστῆς καὶ νοήμονος διοικήσεως; διστάζω· ἀλλ' ἤθελα ἐρεθριάσει ἂν ἐδίσταζα καὶ περὶ τῆς πτώσεως αὐτοῦ ἐμμένοντος εἰς τὸν τοιοῦτον κύκλον. Ἡ Ἑλλὰς δὲν γίνεται Ἀλβανία. Οἱ λόγοι πατέρες τοῦ Συντάγματος ὅχι πλέον λόγους ἐλαφροὺς ἀπὸ τῶν στομάτων, ἀλλὰ κεραμίδας βαρείας ἀπὸ τῶν στεγασμάτων θέλομεν ἀποστείλει κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ νομίσματος ἑαυτὸν Ἑπειρώτην Πύρρον.

Πρῶτος πολέμιος τοῦ Κωλέττου σήμερον ἀραφαίνεται ὁ Μαυροκορδάτος. Ὡς γὰρ εἶχε δικαίωμα τι θράσους, ὡς γὰρ μὴν ἔπρεπε γὰρ ἐπιβάλωσιν εἰς αὐτὸν ἡρεμίαν καὶ σιωπὴν αἱ τόσαι πορνεαὶ κυβεύσεις του ἐπὶ τοῦ Ὑπουργείου τῆς 30 Μαρτίου, ἰδοὺ ἐρωθεὶς μὲ τοὺς αὐτοχθονικοὺς, διὰ τῶν ὁποίων εἰσάγει τὴν ζύμην τῶν διαιρέσεων καὶ ζητεῖ γὰρ γένη τὴν ἀναρ-

χίαν, ἀνύψωσε συγχρότως τὴν κοκκίνην σημαίαν
τῆς ἀγγλικῆς ἐπεμβάσεως, καὶ οὕτω διὰ χ θ ο-
ν δ ε καὶ διὰ θαλάσσης ὁ γεννάδας στερεῶς πο-
λιορχεῖ τὴν πατρίδα. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Μαυροκορδάτου
ὁμοιάζουσιν ἀκριβῶς τοὺς πάλαι εἰς τὰς Ἀθήνας αὐ-
τὰς φιλιππίζοντας, τοὺς εἰς τὰς παραμονὰς τῆς μαχε-
δορικῆς καταδουλώσεως ξεναγωγὸν ἐκείρους, τοὺς
ὁποίους ὁ Δημοσθένης ἀπεχάλει ἀλάστορας· ὡς ἐκεῖ-
νοι καὶ αὐτοὶ σήμερον σπεύδουσι νὰ διαφθείρωσι τὴν
κοινὴν δόξαν χρυσοῦντες διὰ σοφισμάτων τὰς παρὰ τὸ
δίκαιον τῶν ἐθνῶν διακοινώσεις τῆς Μεγάλης Βρετ-
τανίας, τῶν ὁποίων πᾶσα φράσις εἶναι μία ἕμμεσος ἢ
ἄμμεσος ἐπέμβασις. Αἱ δι' ἐγγράφων ἀπειλαὶ τῆς Ἀγ-
γλίας ὡς ἐλεπόλεις περιστολχισαὶ ἤδη τὴν Ἑλλάδα·
ἂν δὲ φθάσωμεν καὶ εἰς τὰ ἔσχατα, μία μόνη τότε με-
γάλη ἀπόφασις τοῦ ἔθνους δύναται νὰ διασώσῃ τὴν
αὐτονομίαν του, καὶ αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν διὰ τῶν ἀνταγ-
γλικῶν Ποιήσεών μου ζητῶ νὰ παγιώσω.

Δεύτερος ἀνταγωνιστὴς τοῦ Κωλέττου ἰδοὺ ἔρχεται
κατόπιν κεχυθῶς καὶ παρωργισμένος ὁ Μεταξᾶς. Ὁ
ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν ἔμειρε ποτὲ ἡσυχος, οὐδ' ἀφῆκε
ποτὲ ἡσυχον τὴν Ἑλλάδα· αὐτὸς ἐρέπλεξε τὸν Γέρο-
ντα τῆς Πελοποννήσου εἰς δύο ἐμφυλίους στάσεις κατὰ τὰ

1824 καὶ 1825, καὶ εἰς τρίτην ἄλλην κατὰ τὰ 1832· αὐτὸς διέλυσε τὴν ἐθνικὴν τῆς Προοίας Συνέλευσιν, εἰς τὴν ὅποίαν ἡ Ἑλλὰς ἔμελλε νὰ συνθέσῃ τὸ Σύνταγμα της, καὶ διατάξῃ τὴν χρῆσιν τοῦ δαυελου τῶν ἐξήκοστα ἐκατομμυρίων καὶ νὰ διενθετήσῃ τὰ τῆς Φρησκείας της· αὐτὸς τὰ κατέστρεψεν ὅλα, καὶ ὅτε εἰς τὰ 1840 ὁ ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἐλθὼν εἰς πόλεμον μετὰ τοῦ Σουλτάνου ἐκυρίευσεν τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ μετὰ τὴν μάχην τοῦ Νεζίπ διήρπασεν τὸν ὀθωμανικὸν στόλον, δι' αὐτὸν ἡ Ἑλλὰς, ἐστερημένη συνταγματικῆς Πολιτείας καὶ μὴ ἔχουσα φωνὴν οὐδὲ θέλησιν, δὲν περιέλαβεν εἰς τοὺς κόλπους της τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Ἡπειρὸν καὶ τὴν Μακεδοσίαν, ὅπου ἂν δέκα μύρον Ἑλληνας ἐφαίρorto οἱ ἔντρομοι καὶ ὀλιγάριθμοι Ὀθωμανοὶ παρέδιδον ἀμαχητὶ ὅλα τὰ φρούρια. Ἀμοιβὴς μαθήσεως, βαθυρόας καὶ ἰκαρότητος, λαβὼν κατὰ τὴν Τρίτην Σεπτεμβρίου ἅπασαν τὴν ἀρχὴν ἀπέβαλεν αὐτὴν ἅπασαν· εὗρεθεὶς ἐκ τύχης ἀρχηγὸς τοῦ καποδιστριακοῦ Κόμματος ἀφῆκε τοὺς περὶ αὐτὸν νὰ λειποτακτήσωσιν ἄλλοι πρὸς τὸν Μαυροκορδάτον, ἄλλοι πρὸς τὸν Κωλέττην καὶ ἄλλοι πρὸς τὴν Αὐλήν· σήμερον δὲ μένει ἔρημος μὲ μόνους Μαυρομάτην τὸν Στέρτορα καὶ Σχινᾶν τὸν Θεολόγον, καὶ

χειροκροτῶν εἰς τὴν Βουλὴν μὲ ὀλίγους τιμὰς τοῦ ἀκροατηρίου ἐπλῖζει ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν χειρῶν του γ' ἀνάγῃ πῦρ ἄσβεστον ὑπὸ τὸν Θρόνον.

Μετὰ τὸν Μεταξῆν τὰ δίδυμα τέκνα τῆς Πελοποννήσου, ὁ Ῥήγας καὶ ὁ Ζωγράφος, πολεμοῦσι τὸν Κωλέττην συγκινοῦντες τὴν αὐτοχθονικὴν τὴν γάλαγγα· καὶ ὁ μὲν τρώγει τὸ ξύλον τῆς γλώσσεως ἐντὸς τοῦ παρადείσου, ὅθεν κινδυνεύει γὰ ἐκπέση· ὁ δὲ δακρύει παρὰ τὰς κιγκλίδας αὐτοῦ, ὅπου δὲν δύναται γὰ εἰσπηδήσῃ· ὁ πρῶτος εἰς τοὺς ἀγοραίους τρόπους του ἔχει τὸ βάνανσον τοῦ βυρσοδέψου τοῦ Ἀριστοφάνους· ὁ δεύτερος εἰς τὴν γλαφυρὰν παρουσίαν του ἔχει τὸ διαβολικὸν τοῦ Μεφιστοφελούς τοῦ Γοέττον· εἶναι τι θηριῶδες σνάχρον εἰς τὸ πρόσωπον ἐκείνου· εἶναι τι γαρμακερὸν ὄφως εἰς τὴν ὄψιν αὐτοῦ· ἂν ὁ ἐξωτερικὸς ἄνθρωπος ἀπεικονίξῃ πολλὰκις τὸν ἐσωτερικόν, τὸ μὲν στρογγύλον σῶμα τοῦ Ῥήγα ὁμοιάζον πίθον τριπολιτικὸν εἶναι ὁ τετραπημέρος καὶ οὐδέποτε πληρούμενος ἐκεῖνος τῶν Δαναῖδων, τὸ δὲ ἰσχνὸν σῶμα τοῦ Ζωγράφου πάντοτε μένον εἰς πένθιμον σχῆμα διὰ τὸ πάντοτε φεῦγον Ὑπουργεῖον εἶναι τεφροδόχος λάμπαξ, εἰς τὴν ὅποιαν ἐροικοῦσι ψυχρότης καὶ ἀναισθησία. Δὲν γνωρίζω ποίαν ὑπηρεσίαν εἰς αὐτοὺς ὁ

τιμωρὸς Θεὸς θέλει δώσει ὅταν εἰς τὰ Τάρταρα τοὺς θέσῃ· ἀλλ' ἀναμφιβόλως ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς ὁ μὲν Ῥήγας κρατεῖ τὸ κοχλιάριον καὶ ἀραχνυκῇ τὸν δυσώδη λέβητα τῆς Αὐτοχθορίας, ὁ δὲ Ζωγράφος τὴν γύσαν καὶ ἀναζωπυρεῖ τοὺς ἀνθρακας.

Ἀπορέμων τὴν αἰρεσιαρχίαν τῆς Αὐτοχθορίας εἰς τὸν Ῥήγαν, παρατηρῶ συγχρόνως ὅτι ὅσον μέγα τραῦμα ὁ Μεταξᾶς κατὰ τὰ 1833 ἐπέφερεν εἰς τὴν Ἑλλάδα πληξας τὰ πλευρά της διὰ δολογορικῆς μαχαίρας εἰς Πρόδροιαν, τοσοῦτον καὶ βαθύτερον ἔτι ὁ Ῥήγας κατὰ τὰ 1843 ἐπέφερεν εἰς αὐτὴν κτυπήσας τὰ στήθη της μὲ τὸν σφυρηλατηθέντα εἰς τὰς καμίρους τοῦ Ἄδου σίδηρον τῆς Αὐτοχθορίας. Μετὰ τὴν Τρίτην Σεπτεμβρίου αἱ ὅμοροι χῶραι τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Ἡπείρου, ἔτοιμαὶ γὰρ συνενωθῶσι μὲ τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, ἐστάθησαν ἰδοῦσαι ὅτι αὐτὴ ἐξοστραχίζει τὰ τέκνα της, καὶ δισχέλιοι περίπου Ἕλληνες κτηθέντες ἐκ τῆς Μολδοβλαχίας διὰ γὰρ ἐγκατασταθῶσιν εἰς τὸ Κράτος ἡμῶν διέμειναν πάλιν εἰς τὴν Μολδοβλαχίαν. Ἀρμυρὰς ἡμέρας, ὥς ἐλπίζω, τὸ Παρελλήριον καλέσῃ τὴν Σύροδόν του εἰς τὴν πόλιν τοῦ Βυζαντίου, ἀναμφιβόλως θέλει τότε καύσει τὴν εἰκόνα τοῦ διχοτομήσαντος τὸ Γένος ἀρχηγοῦ τῆς Αὐτοχθορίας καὶ

ἀπορρίψει τὴν τέφραν τοῦ ἐκτὸς τῆς μεγάλης Ἑλλάδος.

Ἄλλ' ἦτον ποτὲ δυνατόν ὁ φιλοτιμώτατος Ζωγράφος
τὰ μείρη κατώτερος τοῦ Ῥήγα ; Ὁ γωστὴρ τῶν Καλα-
βρύτων ἐθεώρησε καθ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, ἐμελέτησε βα-
θέως, ἐτελειοποίησε τὴν μεγάλην ιδέαν τοῦ Τριπολί-
του καὶ τέλος ἐξέδωκε διὰ τοῦ Αἰῶρος τὸν ἀκόλου-
θον ἀφορισμὸν αἰ ἄνθρωποι μόνον τοῦ τόπου
τὰ χυβεργῶσι τὸν τόπον. Δι' αὐτῆς τῆς πε-
ριεκτικωτάτης ἐκφράσεως ἀποκλείων τῶν πολιτικῶν δι-
καίων πάντας τοὺς μὴ γεννηθέντας ἐν τῷ τόπῳ Ἑλ-
ληνας καὶ μὴν ἀναγνωρίζων ὡς ἀνθρώπους τοῦ τόπου
τοὺς παρὰ τῶν ἐθνικῶν Συνελεύσεων καὶ παρ' αὐτοῦ
τοῦ δευτέρου Ὑψηίσματος καθιερωθέντας ἀγνωρίστας,
μεταράστας, ἐγκαταστημένους ἢ πολιτογραφηθησομέ-
ρους, προέβη ὁ γεννάδας ἐπέκειρα καὶ τῆς διαβοήτου
Συνθήκης του, διότι ἐκείνη μὲν ἐστέρει τὴν Ἑλλάδα
παρτὸς Ἑλλήνος ἐλευσομένου ἀπὸ τοῦ 1840 ἔτους,
ἡ δὲ τῆς νέας ἐποχῆς Συνθήκη του στερεῖ τὴν Ἑλλάδα
καὶ παρτὸς Ἑλλήνος ἐλθόντος ἀπὸ τοῦ 1821· τόσον
δὲ, λέγουσιν, εὐαρέστησε διὰ τοῦτο εἰς τὴν Αὐλὴν τῆς
Πετροπόλεως, ὥστε παρηγχώρισεν ἐκεῖ τὸν Μεταξᾶν
καὶ θεωρεῖται σήμερον ὡς ἀρχηγὸς τοῦ ἐν Ἑλλάδι ῥω-
σικοῦ Κόμματος.

Τοιαύτη λοιπὸν ἡ κυβέρνησις, τοιαύτη καὶ ἡ ἀντι-
πολίτενσις· ἀπὸ πρώτας δὲ μέχρις ἐσπέρας εἰς λογομα-
χίαν ἐνδρισκόμενοι ἀτελευτήτων κυβερνητικοὶ καὶ ἀντι-
πολιτευόμενοι συνέστησαν εἰς Ἀθήνας τὸ Πανδαιμό-
ριον τοῦ Μιλιωροῦ· πᾶσα γλῶσσα συνεχύθη· τὸ οἰκο-
δόμημα τῆς συνταγματικῆς ἡμῶν Πολιτείας κινδυνεύει
ῥὰ ὁμοιάσῃ τὸν Πύργον ἐκεῖνον τὸν κτισθέντα εἰς τὴν
γῆν Σενναὰρ καὶ ἡ πόλις τοῦ Κέκροπος ῥὰ ὁρομασθῇ
Σύγχυσις.

Ἀλλ' ὦ κακοδαίμονες, σταθῆτε !... Ἡ Ἑλλὰς δὲν
θέλει οὔτε σᾶς τοὺς κυβερνῶντας βαρδαλικῶς, οὔτε
σᾶς τοὺς ξεροδηγοὺς, οὔτε σᾶς τοὺς ἀναρχικοὺς, οὔτε
σᾶς τοὺς αὐτοχθονικοὺς. Ἡ Ἑλλὰς ἀπαιτεῖ, Κωλέττη,
κυβέρνησιν συνταγματικὴν, ὅποιαν ὁ Κόραης καὶ ἡμεῖς
οἱ λόγιοι ζητοῦμεν εἴκοσιν ἤδη ἐντιαντούς. Ἡ Ἑλλὰς
φρίπτει, Μαυροκορδάτε, τὴν ἐξ ἀγγλικοῦ σιδήρου ἄλυ-
σίν σου. Ἡ Ἑλλὰς ἀποστρέφεται, Μεταξᾶ, τὴν αἰω-
ρίαν τάσιν σου πρὸς τὴν ἀνατροπὴν τῶν καθεστώτων.
Ἡ Ἑλλὰς ἀποσοβεῖ, Ῥήγα καὶ Ζωγράφε, τὴν ὀθωμα-
νικὴν καὶ ῥωσικὴν Αὐτοχθονίαν σας.

Ἡ ἔτι ἄτακτος καὶ βάραντος κυβέρνησίς σου, Κω-
λέττη, μὲ τοὺς ἄρπαγας αὐτοὺς βουλευτάς σου εἶναι ἡ
πρώτη πληγὴ, τὴν ὅποιαν ὁ Μωυσῆς ἐπέφερεν εἰς τὸν

Φαραὼ ἐπάρας τὴν ράβδον του καὶ κινήσας νέφη ἀκρί-
 δων, αἵτινες ἐκάλυψαν τὴν ὕψιν τῆς αἰγυπτίας γῆς καὶ
 κατέφαγον πᾶσαν βοτάνην καὶ πάντα καρπόν. Ἡ πρὸς
 τὴν αἱματοσταγὴ ἀναρχίαν κλίσις σου, Μεταξᾶ, ἡ
 μεταμέλειά σου διότι δὲν ἐκοκκινόβαψες τὴν Τρίτην
 Σεπτεμβρίου εἶναι ἡ δευτέρα πληγὴ, τὴν ὅποian ὁ
 Μωσῆς ἐπέφερεν εἰς τὸν Φαραὼ μεταβαλὼν εἰς αἷμα
 τὸ ὕδωρ τῶν διωρύνων, τῶν ποταμῶν καὶ τῶν ἐλῶν
 τῆς Αἰγύπτου, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς κλῶνας τῶν δένδρων
 καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς λίθους ἐμβιβάσας τὸ αἷμα. Ἡ μισαὶ
 καὶ δυσώδης Αὐτοχθορία σας, Πήγα καὶ Ζωγράφει, εἶναι
 ἡ τρίτη πληγὴ, τὴν ὅποian ὁ Μωσῆς ἐπέφερεν εἰς τὸν
 Φαραὼ ὅτε ἀρεβίθασεν ἀπὸ τὰς λίμνας βατράχους τῆς
 αἰγυπτίας χθορὸς εἰς τοὺς οἴκους, βατράχους εἰς τὰ τα-
 μεῖα, βατράχους εἰς τοὺς κλιβάνους Δημοωρίας Δημο-
 ρίας καὶ ὥζεσεν ἡ γῆ ὅλη. Σοῦ δὲ, Μαυροκορδάτε, ἡ
 σπουδὴ τοῦ γὰ κατακλύσεως τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τὴν Πα-
 λάσιον ἀγγλικὴν δύναμιν εἶναι ἡ ἐσχάτη καὶ Παρά-
 σιμος πληγὴ, τὴν ὅποian ὁ Μωσῆς ἐπέφερεν εἰς
 τὴν Αἴγυπτον ὅτι ἔμπον ἀραβάτην καὶ ἄρματα Φαραὼ
 κατεπόρτισεν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, καὶ κα-
 τέδυσεν εἰς τὸν βυθὸν ἡ Βασιλεία τῆς Αἰγύπτου ὡσεὶ
 Ἄβος.

Εἶθε ὥς δαυλὸς τὸ συγγραμμάτιόν μου τοῦτο ἀπὸ
 χεῖρας εἰς χεῖρας περιερχόμενον ἢ ἀνάλῃ πυρὰν γε-
 ριχῆς ἀγαρακτῆσεως καθ' ὑμῶν!

Εἶθε μὲ τόσην ἐγὼ δύναμιν καὶ σᾶς ἐμάστισα, μὲ
 ὅσην σεῖς μασιῖζετε τὴν Ἑλλάδα!

Ἐπιθυμῶ καὶ μὲ μισήσετε ὅσον σᾶς ἐμίσησα, ἐπεὶ
 ἐθρική ἀγάπη θέλει ἀντισταθμίσει τὸ μῖσός σας.

ΔΙΟΥΓΡΑΜΒΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ
ΤΗΣ ἘΛΕΥΘΕΡΑΣ ΚΑΙ ΔΟΥΛΗΣ ἙΛΛΑΔΟΣ.

Κί' ἂν δὲν ᾖναι στόμα ἓνα,

Ὅ,που ὡς χαιρετισμὸν

Νὰ μὴν ἔχη δι' ἐσένα

Πικρὸν ἔναν σαρκασμὸν,

Ἐτοιμος ὁ στέφανός μου·

Δι' ἐσένα τὸν κρατῶ·

Σὲ πρωτότοκε τοῦ κόσμου

Σὲ λαὲ σὲ χαιρετῶ!

Τρεῖς αἰῶνας δουλωμένη

Σιωποῦσεν ἡ πατρίς,

Κ' εἰς τὰ σπλάγχνα σου κλεισμένη

Ἡ Ἐλευθερία τρεῖς,

Καθὼς ᾗτον σφαλισμένος

Καὶ δὲν ἄφινε φωνὰς

Εἰς τὸ κῆτὸς του θαμμένος

Ὁ Προφήτης Ἰωνᾶς.

Πλὴν ἄζυγον δὲν ὑποφέρει,
 Κράζεις, Ἑλληνας λαιμούς·
 Τὴν ὀργίλην σου προφέρει
 Φωνὴν κάθε ποταμός,

Κάθε γογγυσμός ανέμου,
 Κάθε ὄρος ὑψηλόν
 Ἀπὸ τ' ἄβατα τοῦ Αἵμου
 Μέχρι τῶν Θερμοπυλῶν.

Κατεβαίνει μ' αὐτὴν πλέων
 Ὁ δελφὶν τοῦ Μαρμαρά,
 Καὶ τὴν χύνουν στὸ Αἰγαῖον
 Τοῦ Εὐξείνου τὰ νερά.

Διώχνει δίκροτ' ἀραγμένα
 Μία βάρκα τῶν Ψαρῶν,
 Καὶ ὁ Μάρκος στρατὸν ἓνα
 Μ' ἓνα χέρι φοβερόν.

Ξενυκτίζεις εἰς τοὺς πάγους·
 Στὰς τροφάς σου τὰς λειψάς.
 Ζῆς μὲ φύκη τοῦ πελάγους,
 Μὲ μολύβι ξεδιψᾷς.

Καὶ τὸν περσικὸν σου φθάνει

Πόλεμον ὁ τουρκικὸς,

Ἐπειδὴ τὸ Δραγατσάνι (1)

Βλέπει μελαγχολικὸς

Καὶ φθονεῖ ὁ Λεωνίδας,

Καὶ μ' αὐτὸν φθονοῦν μαζὺ

Καὶ συγκρούουν τὰς ἀσπίδας,

Οἱ τρακόσιοι του πεζοί.

Καὶ ὁ θρόνος τῶρα γέρνει

Τοῦ Σουλτάνου μὲ τριγμὸν

Σὰν καλάμι, ὅπου δέρνει

Ἄνεμος μὲ σφυριγμὸν.

Καὶ μὲ τὸ ἀστροπελέκι

Ἡ Ἐθνεγερσία νὰ

Στοῦ Ὀλύμπου ὀρθὴ στέκει

Καὶ τοῦ Πίνδου τὰ βουνά

Καὶ πατεῖ ὁμοῦ τὴν μίαν

Καὶ τὴν ἄλλην κορυφὴν

Μὲ τὴν μαύρην της κ' ἀγρίαν

Εἰς τὰ σύννεφα μορφήν,

Φάντασμα γιγαντιαῖον,
 Ὅ,που ἅμα κινήθῃ
 Κάθε μιὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν
 Φυλὴ πάγει νὰ χαθῇ

Ὡς νὰ μέλλῃ ἐμπροστά της
 Μὲ τοῦ Ἄδου τὰς φωνάς
 Νὰ ῥιφθῇ ὁ ἀποστάτης,
 Ἐωσφόρος Σατανᾶς,

Ὅστις ἄλλοτε μὲ χεῖρι
 Ἐκρατοῦσε μελανὸν
 Ἀστραπὴν εἰς δύο μέρη
 Κόπτουσαν τὸν οὐρανόν.

Κι' ἂν δὲν ᾔηται στόμα ἓνα
 Ὅ,που ὡς χαιρετισμὸν
 Νὰ μὴν ἔχῃ δι' ἐσένα
 Πικρὸν ἓναν σαρκασμὸν,

Ἐτοιμος ὁ στέφανός μου
 Δι' ἐσένα τὸν κρατῶ
 Σὲ πρωτότοκε τοῦ κόσμου
 Σὲ λαὲ σὲ χαιρετῶ!

Ἕνας δίχως ἱστορίαν
 Λαὸς ἦλθε γοτθικὸς (2)
 Νὰ καθήσῃ μὲ μωρίαν
 Εἰς τὸ μέσον τῆς Πνυκὸς,

Καὶ εἰς δένδρον ἀνθισμένον
 Καθὼς σείει τὰ πτερὰ
 Ὅρνεον ῥυπαρωμένον,
 Τίναξεν ὅλος χαρὰ

Ὅσῃν στὸ ἐπανωφόρι
 Τὸ βαρὺ του καὶ λερὸν
 Πάχνην ἄφησαν τὰ ὄρη
 Τῶν ἀρκτῶν του μερῶν.

Ἦλθ' ἡ Τρίτη Σεπτεμβρίου
 Καὶ σοῦ πάλιν τοῦ λαοῦ
 Τὸ φῶς εἶδε τοῦ ἡλίου
 Ἔργα τέλεια Θεοῦ.

Κ' ἡ Ἐλευθερία, ἥτις
 Μ' ἄγριον καρπὸν δρυὸς
 Ζοῦσεν ὡσὰν ὁ στηλῆτης
 Σταῖς κολώναις τοῦ Διὸς (3)

Καὶ ἀπὸ τοῦ Δημοσθένους
 ἔθρηνοῦσε τὸν καιρὸν,
 Μὲ κροτάφους ἀνθισμένους
 Σύρει τώρα τὸν χορὸν

Κι' ἄς ζητῇ νὰ τὴν πληγώσῃ
 Φίλιππος ὁ Μακεδὼν,
 Κι' ἄς ζητῇ νὰ σὲ δουλώσῃ
 Ὁ Ἑγγλέζος Ποσειδῶν,

Ὁ Ἑγγλέζος, ὅστις ὅπου
 Καὶ ἂν πάγῃ πολεμᾷ
 Τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου
 Κι' ἂν στήνῃ τὴν τιμᾷ(4),

Ὅστις τῆς ἐλευθερίας
 Τὸ ἐλληνικὸν φυτὸν
 Νὰ σκορπίζει εὐωδίας
 Θέλει μόνον δι' αὐτόν.

Πίπτεις κάτω, ἀλλὰ πάλιν
 ἔως εἰς τὸν οὐρανὸν
 Μὲ βροντὴν πηδᾷς μεγάλῃν
 Ὁμοιος μὲ κεραυνόν

Χώνευσεσ καὶ Μακεδόνας,
 Καὶ Ῥωμαίους, κ' Ἐνετοὺς,
 Γάλλων, Γότθων λεγεῶνας,
 Τοὺς Ὄθωμανοὺς αὐτούς·

Ὡς νὰ ἦσαν κόκκαλά των
 Μένουν εἰς τὰ φαλακρά
 Ὅρη σου τὰ φρούριά των
 Καταισχύνη των πικρά,

Καθὼς τόσων κολοσσαίων
 Εἰς βουνὰ μυριετῇ
 Ζώων προαδαμιαίων
 Σώζονται οἱ σκελετοί.

Μέγα τὸ ἀνάστημά σου,
 Καὶ ματαίως προσπαθεῖ
 Ὁ καθένας ἐμπροστά σου
 Γιγαντώδης νὰ σταθῇ·

Δι' αὐτὸ στήν κεφαλὴν σου
 Ναπολέοντος ὀπλὴν
 Εἰς τὴν ἐπανάστασίν σου
 Σὺ δὲν εἶδες τὴν διπλὴν (5).

Με κοσμήματα γλυμμένα

Μέγας εἶναι Παρθενῶν

Δίχως ἀνδριάντα ἓνα

Ὁ ἐλληνικὸς ἀγών·

Καὶ ἡ Τρίτη Σεπτεμβρίου

Δίχως ἄγαλμα κί' αὐτὴ·

Εἶν' ἀρχαίου μας μνημείου

Ἐπιφάνεια γλυπτῇ.

Κί' ἂν δὲν ᾔηται στόμα ἓνα

Ὅ, που ὡς χαιρετισμὸν

Νὰ μὴν ἔχη δι' ἐσένα

Πικρὸν ἓναν σαρκασμὸν,

Ἐτοιμος ὁ στέφανός μου·

Δι' ἐσένα τὸν κρατῶ·

Σὲ πρωτότοκε τοῦ κόσμου

Σὲ λαὸ σὲ χαιρετῶ!

Εἰς τὸ σκότος ἐκινεῖτο

Ἡ γῆ ὅλη ἀμαθής·

Ἐκραξες αὖθις γενηθῆτω

Καὶ φῶς ἐγένεν εὐθύς·

Πρῶτον κατὰ θείαν γνώμην
 Δύο στέλλεις μαθητάς,
 Τὸν Ἀλέξανδρον, τὴν Ῥώμην,
 Τῶν ἐθνῶν κατακτητάς·

Δένεις εἰς αὐτῶν τὸ δόρυ
 Τοῦ φωτός σου τὸν φανόν,
 Καὶ τὸν φέρουν ὁδοιπόροι
 Σ' ὅλην τὴν ὑπουρανόν·

Ἵστερα λαμποκοπῶντας
 Σὰν κομήτης φλογερὸς
 Καὶ τὰ εἰδῶλα κτυπῶντας
 Ὅταν βγῇκεν ὁ Σταυρὸς,

Κωνσταντῖνος ὁ μέγας
 Εἶδε πῶς ἐκ τῶν λαῶν
 Ἐσὺ θέλεις κι' ὄχι ἄλλος
 Ἐνθρονίσει τὸν Θεόν·

Δι' αὐτὸ στοῦ Βυζαντίου
 Τοὺς λιμένας τοῦ πλατεῖς
 Νέας τότε ὑψηλίου
 Ἦλθε θεμελιωτής·

Κ' ἔτρεψε τοὺς Θεοὺς ὅλους
 Τοὺς μυθώδεις εἰς φυγὴν
 Κ' εἰς τοὺς οὐρανίους θόλους
 Ἐδίωξεν ἀπὸ τὴν γῆν (6),

Μίαν Αὐτοκρατορίαν
 Διασπῶν μὲ τὸν Σταυρὸν
 Καὶ τὴν ὅλην ἱστορίαν
 Εἰς δύο τόμους διαιρῶν·

Δέκα τὸτ' αἰῶνας νέους
 Χώρας δέσποσες πολλὰς
 Ἀπὸ Στήλας Ἡρακλέους
 Ἔως Νείλου ἐκβολάς·

Κ' ἔδωκες τοὺς Κώδικάς σου
 Εἰς τὴν Δύσιν τὴν τυφλὴν,
 Καὶ τὰ Εὐαγγέλιά σου
 Εἰς τῶν Σλάβων τὴν φυλὴν·

Καὶ τῶν φώτων σου ὁ λύχνος
 Ρίπτων σπύθαι μίαν γοργὴν
 Μὲ τὸ ὕστερό του ἔχνος
 Ὅλην ἀναψε τὴν γῆν (7).

Τώρα πάλιν αἱ Ἀθῆναι
 Μεταξὺ τοῦ παλαιοῦ
 Καὶ τοῦ νέου κόσμου εἶναι
 Φάρος φέγγουσα Θεοῦ.

Αἰωνίως λοιπὸν τρέχεις
 Μὲ τὸ σῶμα φωτερὸν,
 Κ' ἔμβλημα τὸν κύκλον ἔχεις
 Ὅμοιος μὲ τὸν Καιρόν...

Αἶτνα, χύνεις σὰν ποτάμι
 Στὴν Τουρκίαν τὴν φωτιά,
 Κι' ὅτι εὗρη στάκτην κάμει
 Κάθε σου σταλαγματιά!

Πήγαινε νὰ κυβερνήσης
 Ἐκεῖ, ὅπου τὸν θερμόν
 Ἡ Ἀνατολὴ καὶ Δύσις
 Δίδονται ἀγκαλιασμόν!

Ἡ ἐπτάλοφός σου χώρα
 Ἔδρα σου πολιτικὴ,
 Καθὼς εἶν' ἀκόμα τώρα
 Ἔδρα σου θρησκευτικὴ (8)!

Κι' ἂν δὲν ἦναι στόμα ἓνα,
 Ὅ,που ὡς χαιρετισμὸν
 Νὰ μὴν ἔχη δι' ἑσένα
 Πικρὸν ἓναν σαρκασμὸν,

Ἐτοιμος ὁ στέφανός μου
 Δι' ἑσένα τὸν κρατῶ
 Σέ πρωτότοκε τοῦ κόσμου
 Σέ λαὸ σέ χαιρετῶ!

Τὰ πτερά σου ἀνοιξέ τα
 Καὶ χωρὶς διακοπὴν
 Πρὸς τὴν ὑψηλὴν σου πέτα,
 Ἀετὲ, περιωπὴν!

Καθὼς ὅταν ὁδοιπόρους
 Ἀδελφοὺς ὁ ποταμὸς
 Ἀπὸ χάσμα ῥέων ὄρους
 Ἀφρὸς ὅλος καὶ θυμὸς

Τοὺς χωρίσῃ καὶ ὁ ἓνας
 Εἰς μιὰν ὄχθην εὐρεθῇ
 Καὶ ὁ ἄλλος μὲ βρεγμένος
 Πτέρνας ἀντικρυ ρίφθῃ,

Αὐτοὶ βλέπουνται, ζητοῦνται

Μὲ ματιαῖς ἀδελφικαῖς

Καὶ μὲ λέξεις χαιρετοῦνται

Λύπης καὶ στοργῆς γλυκαῖς,

Παρομοίως χωρισμένοι .

Ὁ ἐντὸς καὶ ὁ ἐκτὸς

Ἕλλην ἔμειναν, πλὴν μένει

Ὁ δεσμός των ὁ σφικτός·

Νὰ, ὁ παταμὸς στερεύει·

Νὰ, ἡ ἄμμος ἡ κρυφὴ

Τῆς Ἑλλάδος τὸν χωνεύει·

Ἐνωθῆτε, ἀδελφοί!...

Ὅταν τῆς Αὐτοχθονίας,

Ῥήγα, σὺ ἐκ τῆς Βουλῆς

Ἐξεμῆς τὰς βλασφημίας

Κατὰ πάσης τῆς φυλῆς,

Ἀπὸ τ' ἄλυτο σκοτάδι

Καὶ τὸν ὕπνον τὸν βαρὺν

Ἕνας εἰς τὸ Βελιγράδι

Φωνὴν χύνει θλιθερὴν(9),

Ἀπ' τὸ μνήμα ἔξω σκύπτει

Καὶ μὲ πρόσωπον ὠχρὸν

Εἰς τὸ πρόσωπόν σου ῥίπτει

Τ' ὄνομά του ὡς αἰσχρό·

Κ' ἐνταυτῷ εἰς τὸ Σκουλένι,

Κ' εἰς τὸ Σέκο ἐνταυτῷ,

Κ' ἐνταυτῷ εἰς τὸ Παρθένι,

Κ' εἰς τὸ Σοῦλι τ' ἀκουστό,

Κ' εἰς τὸν Πίνδον, κ' εἰς τὴν Οἶτην,

Κ' εἰς τῆς Χίου τὰ νερά,

Κ' εἰς τὴν Σάμον, κ' εἰς τὴν Κρήτην,

Κ' εἰς τ' ἀθάνατα Ψαρά,

Μυρμηγκιάζουν σπιθοβόλα

Χίλια σώματα νεκρά,

Καὶ τὰ κόκκαλά των ὅλα

Κροταλίζουν τρομερά·

Καὶ μὲ μίτραν στὸ κεφάλι

Πατριάρχου φωτεινὴν

Ὁ Γρηγόριος ἐβγάλλει

Ἀπ' τὸν Βόσπορον φωνήν,

Κ' ἡ ἀγρία σκηωμένη
 Ῥάβδος του ἀπὸ θυμὸν
 Ἐναντίον σου θερμαίνει
 Τὸν φρικτὸν Ἀφορεσμόν...

Κι' ἂν δὲν ᾔηται στόμα ἓνα,
 Ὅπου ὡς χαιρετισμὸν
 Νὰ μὴν ἔχη δι' ἐσένα
 Πικρὸν ἔναν σαρκασμὸν,

Ἕτοιμος ὁ στέφανός μου·
 Δι' ἐσένα τὸν κρατῶ·
 Σὲ πρωτότοκε τοῦ κόσμου
 Σὲ λαὸ σὲ χαιρετῶ!

Ναί, τὸ νεκρωμένον Γένος
 Σύσσωμο θ' ἀναστηθῇ·
 Ναί, ὁ Ἕλλην ὀπλισμένος
 Γίγαντας θὰ σκηωθῇ

Ἀπὸ τὰς Ἰστροφίας χώρας
 Ἔως ἔως εἰς τὴν γῆν,
 Ὅπου ἦρ' ὁ Πυθαγόρας
 Τῆς σοφίας τὴν πηγὴν

Καὶ εἰς ἕν ἀκαριαῖον
 Ἀπαντήθηκαν στιγμῆς
 Ὁ μέγας Ναπολέων
 Κ' ἡ μεγάλη Πυραμὶς·

Ναὶ, θ' ἀνέβωμεν τὰ ὄρη
 Μὲ τὴν σπάθαν στὸ δεξι
 Στρατιῶται δαφνοφόροι
 Καὶ λαὸς σὺν γυναῖξί·

Τότε τότε ἡ ἁγία
 Σὺ τοῦ Γένους μας τροφὸς
 Θὰ κατέβης, ὦ Θρησκεία,
 Ὅλη ἄστρα κ' ὅλη φῶς·

Θὰ ὑψώσης δύο θεῖα
 Δάκτυλα; οἱ οὐρανοὶ
 Θ' ἀνοιχθοῦν κ' ἡ εὐλογία
 Τοῦ Κυρίου θὰ φανῇ

Ἰριδος ὠραία ζώνη,
 Ποῦ μὲ κύκλον φωτεινὸν
 Τὸ Βυζάντιον ἐνόνει
 Μὲ τὴν πόλιν Ἀθηνῶν...

Εἰς τὸν Ἄθωνα θὰ φθάσῃς
 Κ' ἐκεῖ ὅταν θὰ σταθῇς
 Ὁργυιᾶς θὰ τὸν περάσῃς
 Χίλιας ἂν μετρηθῇς

Καὶ θὰ κρούουν ἐκεῖ λύραν
 Ὅλ' οἱ Ἄγγελοι ὁμοῦ
 Ὅταν πάρῃς τὴν πορφύραν
 Καὶ τὸν σπόγγον τοῦ Χριστοῦ

Καὶ τὸ τίμιόν του ξύλον,
 Ὅπου δέσμια κρατεῖ
 Τῶν ἀπίστων ἄλλοφύλων
 Γενεὰ ἡ μισητή

Καὶ θὰ κράζῃς ἀπ' τὰ νέφη
 «Σηκωθῆτε σεῖς, νεκροί,
 Τῶν ὁποίων βάτους τρέφει
 Ἡ γῆ τώρα ἡ πικρή!

Καὶ θὰ σηκωθῇ ἐν πρώτοις
 Ὁ τῆς Κροΐας λυτρωτής,
 Ὁ Σκεντέρμπεης Καστριώτης,
 Δυὸ Σουλτάνων νικητής (10)

Καὶ ἡ Δέσπω ῥιχνομένη
 Μὲ φουσέκῃ στὴν ποδιὰ
 Κ' εἰς Ῥενιάσαν καιομένη
 Μὲ τὰ δέκα τῆς παιδιᾶ(11).

Κ' ἑκατὸν λιτρῶν σηκόνων
 Σίδερα εἰς τὸν λαιμὸν
 Ὁ Ἄνδρουτσος καὶ σὲ μόνον
 Νὰ προφθάσῃ πολεμῶν(12).

Καὶ οἱ δυὸ εἰς τάφον ἕνα
 Κατσαντῶναι ἀδελφοί
 Μὲ τὰ γόνατα σπασμένα,
 Μὲ τὸ ἥπαρ στὸ καρφί(13).

Κι' ὁ Παπαῦ-Εὐθύμιός σου
 Εἰς τῆς Λίμνης τὸν βυθὸν
 Τὰ κομμάτια τοῦ ἐμπρός σου
 Νὰ συνάξῃ προσπαθῶν(14).

Κι' ἄλλοι κι' ἄλλοι Καπετάνοι
 Τοῦ λαοῦ σου τοῦ πιστοῦ,
 Ποῦ ἐσφάζετε, Σουλτάνοι,
 Ὡς προμάχους τοῦ Χριστοῦ!

Ἀπ' ἐκεῖ ὁπόταν φθάσης
 Τὰ δυὸ γείτονα νερά
 Τῆς μιᾶς κι' ἄλλης σου θαλάσσης,
 Πόση τέρψις καὶ χαρά!

Ἡ Ἀγία μας Σοφία
 Μὲ σπασμοὺς θά τιναχθῇ,
 Καὶ ἡ πύλη της ἡ μία
 Καὶ ἡ ἄλλη θ' ἀνοιχθῇ,

Κι' ἀπ' ἐπάνω της θὰ ρίψῃ
 Τοῦ τυφλοῦ Ὁθωμανοῦ
 Τὸ φεγγάρι, ποῦ στὰ ὕψη
 Μισοστέκει τ' οὐρανοῦ.

Θυμιάματος θὰ χύσῃς
 Ἐσὺ νέφαλο γλυκὺ
 Ὅταν πάγῃς νὰ καθήσῃς
 Εἰς τὸν ἄμβωνα ἐκεῖ,

Ὅπου μ' ἀνοικτὸ τὸ στόμα
 Ὅλον σείει τὸν Ναὸν
 Ὁ Χρυσόστομος ἀκόμα
 Καὶ διδάσκει τὸν λαόν(15)...

Χαῖρε πάλιν Ἐκκλησία
 Χαῖρε Ἀνατολική,
 Κόρη τοῦ Χριστοῦ γνησία,
 Πρώτη καὶ Ἀποστολική!

Ἀπὸ τὸν γλαυκὸν τοῦ θόλου
 Νὰ ὁ Γαβριὴλ πετᾷ,
 Καὶ μὲ δρόμον ἀστροδόλον
 Κατεβαίνων σταματᾷ

Στὴν Ἀγίαν μας Σορίαν
 Πολυόμματος ταῶν,
 Καὶ σκεπάζει μὲ τὴν μίαν
 Πτέρυγὰ τοῦ τὸν Ναόν·

Μαργαρίτινὴ κογχύλη
 Σ' ὅλην χύνουσα τὴν γῆν
 Ἀπὸ τὰ χρυσᾶ τοῦ χεῖλη
 Κοσμοάκουστην κραυγὴν,

Ὁρθοδόξου μας σαλπίζει
 Διαδόχου τὴν καλὴν
 Βασιλείαν καὶ ἠλεκτρίζει
 Ὅλην τὴν Ἀνατολήν...

Χαῖρε, χαῖρε τῶν Ἑλλήνων

Μυρωμένη κεφαλή!

Ἦρε πάλιν Κωνσταντῖνον

Ἡ ἐλληνικὴ φυλή!..

Συμφορά!.. Ἡμέρα ποία

Πένθιμη στὸν οὐρανόν

Καὶ στὴν γῆν πανολεθρεία,

Ὅταν τῶν Χριστιανῶν

Ἐπесен ἡ Νέα Ῥώμη

Μ' ὄλον της τὸν Κολοσσόν,

Ὅπου δύο ὕγροι ὄμοι

Ἐβαστοῦσαν θαλασσῶν!

Σκέπην εἰς τὰ πρόσωπά των

Ἐρρίψαν τὰ Σεραφίμ,

Καὶ δὲν εἶπαν τὰ γλυκά των

Ἄσματα τὰ Χερουβίμ!..

Ἴδου τρέχουν μυριάδες

Γενιτσάρων φοβερῶν,

Κι' ἀντηχοῦν αἱ πεδιάδες

Τὸ ἀλλὰ τὸ τρομερόν.

Μὲ τὸ ρόπαλον στὸ χέρι ,
 Χρυσοστόλιστος , λαμπρὸς
 Ὁ Σουλτάνος των (16) τοὺς φέρει
 Εἰς τοὺς Πύργους μας ἐμπρός·

Ὁ Παλαιολόγος τρέχει
 Μὲ Kaisáρων Ἄετοὺς
 Καὶ τὴν γῆν αἱματοβρέχει
 Ὅπου κ' ἂν πετᾷ μ' αὐτούς...

Ὅταν ἡ ζωὴ πηγαίνει
 Ἐνὸς Κράτους νὰ χαθῇ
 Εἰς τὸν ἀνακτὰ του μένει
 Σκῆπτρον τότε τὸ σπαθί,

Κ' εἰς τὸν προμαχῶνα μόνον,
 Ὅπου στιβαρὰ πατεῖ,
 ἢ τὸν τάφον ἢ τὸν θρόνον
 Αὐτὸς πρέπει νὰ ζητῇ...

Τὸ χαλκόστομο κανόνι
 Λάμπει, ἀστραφτοβροντᾷ,
 Σπάνει , ξεθεμελιώνει
 Ὅπου τεῖχος ἀπαντᾷ·

Πλὴν ἀπὸ τὰ στόματά των

Καταπέλται στὸν ἐχθρὸν

Χύνουν χάλαζαν δοράτων,

Χάλαζαν βελῶν, πετρῶν

Ὅπλισμός ἀρχαῖος, νέος

Ἀντιστέκεται, ὕρμα,

Καὶ ὁ κόσμος ὁ ἀρχαῖος

Μὲ τὸν νέον πολεμᾷ

Ἀλλὰ ἓνας εἰς τὴν μάχην

Ἰταλὸς (17) λειποτακτεῖ,

Καὶ ὁ Ἕλλην στρέφει ῥάχην

Καὶ τὰς Πύλας παραιτεῖ...

Τὸν τῆς Νέας Ρώμης τότε

Εἶδαν θεμελιωτὴν

Ἄνω των οἱ στρατιῶται

Μὲ παλάμην δυνατὴν

Τὸ σπαθί του νὰ συντρίψῃ

Καὶ εἰς τὸν ὠκεανὸν

Τὸν βαθὺν ἀφ' οὗ τὸ ῥίψῃ

Νὰ χαθῇ στὸν οὐρανόν...

Τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου μὲν ἐστὶν ὁ πρῶτος
 Τ' Ἀνακτόριον πατεῖ νότον κατέλαβεν
 Καὶ εἰς τὰς στοὰς ἐκείνου ἐκείνην νεον
 Τύμπανα βαρυκροτεῖ νότον κατέλαβεν

Ὁ Μωάμεθ(18) Γερουσίαι, τοῖς καὶ τοῖς
 Καὶ ῥαβδούχων των σειραὶ, κατεκράτην
 Λύκεια καὶ Ἀκαδημαίαι, καὶ ὁ νότος ὁ νότος
 Θέατρα καὶ ἀγοραὶ, καὶ ὁ νότος ὁ νότος

Τῆς Ἑλλάδος κατεστράφη νότον κατέλαβεν
 Καὶ τῆς Ῥώμης ἡ εἰκὼν... νότον κατέλαβεν
 Παντοῦ θοῆνοι, παντοῦ τάφοι, νότον κατέλαβεν
 ὅπου Κράτος τουρκικόν, νότον κατέλαβεν

Κι' ὅπου ἡ πληθὺς πηγαίνει νότον κατέλαβεν
 Τῶν βαρβάρων του στρατῶν νότον κατέλαβεν
 Ἡ ἀμάθεια ἐβγαίνει νότον κατέλαβεν
 Ἀπὸ τὸν κονιορτόν... νότον κατέλαβεν

Ἀλλὰ ἦλθεν, ἦλθε τώρα νότον κατέλαβεν
 Τῆς δικαίας σου ὀργῆς νότον κατέλαβεν
 Ἡ προωρισμένη ὥρα... νότον κατέλαβεν
 Λαε, σήκω! μὴν ἀργῆς! νότον κατέλαβεν

Παρ' αὐτὸν τὸν ἐλαιῶνα
 Μιλτιάδης, παρ' αὐτὸν
 Ἐτρεψε στὸν Μαραθῶνα
 Τοῦ Δαρείου τὸν στρατόν·

Κατὰ τὰ στενὰ ἐκεῖνα
 Ὁ Θεμιστοκλῆς νικᾷ
 Σπρώχνων πρὸς τὴν Σαλαμῖνα
 Χίλια πλοῖα Ξερξικά·

Ὅλο τ' ἄνθος, οἱ λογάδες
 Τῶν Περσῶν διὰ μιᾶς,
 Τριακόσιαι χιλιάδες
 Ἐπεσαν στὰς Πλαταιάς·

Ὁ μέγας Κίμων πάλιν
 Ἐκ τοῦ Πειραιῶς αὐτοῦ
 Μὲ τὸ τάχος στήν Μυκάλην
 Ἐφθασε τοῦ ἀετοῦ,

Καὶ δὲν ἔλαβεν ὁ Μῆδος
 Ὡς συνόρου του γραμμὴν
 Ἐντὸς χώρας ἐλληνίδος
 Οὔτε μίαν πιθαμὴν·

Τὰς ἐνόπλους πεδιάδας
 Τῆς Ἀσίας ἀψηφῶν
 Μὲ τὰς δέκα χιλιάδας
 Πέρασεν ὁ Ξενοφῶν,

Καὶ μὲ ἄλλας τόσας μόνον
 Ὁ Ἀλέξανδρος νικῶν
 Εἰς τὴν Βαβυλῶνα θρόνον
 ὕψωσεν ἐλληνικόν·

Καὶ ἡμεῖς ἀπόγονοί των,
 Μίαν χάυνην γενεᾶν,
 Ἐνὸς Κράτους, ὅ,που ἦτον,
 Δειλιῶμεν τὴν σκιάν!...

Νά, τὸ Σύνταγμα βαστάζει
 Τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς
 Ἡ Κολώνα, ἥτις στάζει
 Αἶμα φλέβας ὑψηλῆς

Κ' εἰς Μωάμεθ τοῦ δευτέρου ὁ νότος
 Κύψασα τὴν ἐντολὴν
 Ἐφερε τὴν τοῦ ὑστέρου
 Κωνσταντίνου κεφαλὴν(19)...

Ὑποκάτω εἰς σωρείαν

Ἐρειπίων ὡς Παλλὰς

Ἐκείτο μὲ πανοπλίαν

Ἀμαζόνος ἡ Ἑλλάς

Κ' εἶχεν ὅλο της τὸ σῶμα

Τὸ ἀνδρεῖο καὶ κομψὸ

Βυθισμένον εἰς τὸ χῶμα

Τὸ βαρὺ καὶ μελαψό·

Φάνηκεν ἡ κεφαλὴ της

Μετ' ἀνασκαφὰς πολλὰς,

Κεφαλὴ τῆς Ἀφροδίτης...

Κ' εἶναι ἡ ἐντὸς Ἑλλάς·

Τοῦ Συντάγματός μας μέλλει

Λίσιμος τώρα δυνατὸς

Νὰ ξεθάψῃ τ' ἄλλα μέλη...

Κ' ἡ Ἑλλάς εἶν' ἡ ἐκτός·

Γύρω τῆς ἐκχώσεώς της

Ἄγγελος ἐγὼ πετῶ

Καὶ τῆς ἀναστάσεώς της

Χρυσὴν σάλπιγγα κρατῶ(20).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

(1) Τὰς ἐν τῇ Μικρᾷ Βλαχίᾳ νέας ἡμῶν Θερμοπύλας, ὅπου ὁ Ἱερὸς Δόχος προσέφερεν ἑαυτὸν εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρίδος.

(2) Οἱ μετὰ τῆς Ἀντιβασιλείας πλημμυρίσαντες τὴν Ἑλλάδα Βαυαροὶ, ἐξαίρουμένων ὀλίγων τινῶν, γλίσχροι καὶ βάνανσοι, μακρὰν τοῦ νὰ ἐπιδείξωσι τὴν πρὸς τὴν ἀρχαιότητα στοργὴν, τὴν εὐθύτητα καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς, αἱ ὁποῖαι χαρακτηρίζουσι τὴν ἄνω Γερμανίαν, ἦλθον εἰς τὴν πτωχὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ τὴν γυμνώσωσι καὶ νὰ τὴν ἀποβαρβαρώσωσιν.

(3) Ἔως σήμερον σώζεται μετέωρον εἰς τὰ διὰ μακρῶν μονολίθων συνεχόμενα ἐπίκρανα δύο στηλῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις Ὀλυμπίου Διὸς τὸ κελλεῖον ἐνὸς ἀναχωρητοῦ, ὅστις μέχρι τῶν ἡμερῶν τῆς ἐπαναστάσεως ἔξη ἐκεῖ δεχόμενος εἰς καλῶς κρεμαστὸν τὸν ἐπιούσιον ἄρτον τοῦ.

(4) Καὶ τοῦτο εἰς τὴν γῆν τῆς γενετῆς του μόνον, διότι οὐδ' εἰς τὴν Ἱρλανδίαν, ἀποτελοῦσαν τὸ τρίτημόριον σχεδὸν τῆς βρετανικῆς Ἐπικράτειας, ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἀπονέμει δίκαια ἰσοπολιτείας, ἀλλὰ διατελεῖ θεωροῦσα ὡς Ἕλωτας τοὺς πτωχοὺς Ἱρλανδοὺς, τῶν ὁποίων ὁ Γράγκος-Οκονέλλος εἰς μάτην τριάκοντα σήμερον ἔτη προστατεύει τὴν θρησκευτικὴν καὶ πολιτικὴν ἐλευθερίαν.

(5) Οἱ ξένοι ὅλοι, κρίνοντες τὸ νῦν ἑλληνικὸν ἔθνος ἐπιπολαίως, τὸ θεωροῦσιν ὡς ὀλίγον εὐφυὲς διότι δέν παρήγαγεν οὐδένα ὑπερτεροῦντα κατὰ πολὺ τοὺς ἄλλους πολίτας. Ἡ κυριωτέρα

τῶν αἰτιῶν τῆς ἐλλείψεως ταύτης εἶναι ὁ ἀφρόνως παρὰ τῆς φύσεως χορηγηθεὶς εἰς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας νοῦς, ὅστις καθὼς καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους καθιστᾷ δυσκολοτάτην τὴν νίκην ἐνὸς ἐπὶ τῶν ἄλλων ὄλων.

(6) Τῷ ὄντι ἕκτοτε ὁ Κρόνος, ὁ Ζεὺς, ὁ Ἄρης, ἡ Ἀφροδίτη, ὁ Ἑρμῆς ἐκθρονισθέντες τῆς γῆς ἐδασίλευσαν εἰς τοὺς ἄλλους πλανήτας, οἱ ὅποιοι φέρουσιν ἔτι τὰ ὀνόματά των.

(7) Ἐκ τοῦ σπινθῆρος αὐτοῦ ἀνήφθησαν κατὰ τὸ 1453 ἔτος τὰ φῶτα, τὰ ὅποια σήμερον ἀπαυγάζουσιν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐπειδὴ τότε οἱ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως φυγόντες λόγιοι Ἕλληνες ἤνοιξαν Σχολὰς εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν. Δις λοιπὸν ἡ Ἑλλὰς διέδωκε τὴν παιδείαν εἰς τὸν κόσμον, πρῶτον ἐπὶ Περικλέους καὶ Ἀλεξάνδρου, δεύτερον ἐπὶ ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ὥστε καὶ σὺ, ὦ ἐλευθέρα Ἑλλὰς, καὶ σὺ, ὦ δούλη Ἑλλὰς, ὥστε καὶ σὺ, ὦ νέα πατρίς μου Ἀθῆναι, καὶ σὺ, ὦ παλαιὰ πατρίς μου Βυζάντιον, κατὰ διαδοχὴν ἐδιδάξατε τὴν οἰκουμένην.

Τὴν ἀπὸ συστάσεως μέχρι καταλύσεως τῆς ἐλληνικῆς Αὐτοκρατορίας μεγάλην περίοδον ἀνέφερα διεξοδικώτερον ἴσως τοῦ δέοντος εἰς τὸ προκείμενον Ποιημάτιον, ἐπειδὴ ὅλοι σήμερον οἱ λόγιοι τοῦ περὶ τὰς Ἀθῆνας συστρεφομένου ἐλαχίστου ἡμῶν Κράτους ἐξυμνοῦσι μόνον νίκας κατὰ Περσῶν καὶ Ἀκαδημίας Πλατῶνων, ἀγνοοῦντές ἢ λησιμονοῦντες τὴν μεταγενεστέραν δόξαν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐτοκρατορεύσαντος ἐλληνικοῦ ἔθνους, τὸ ὅποιον καὶ τὸ θρήσκευμα τοῦ Χριστοῦ διηρμήνευσεν, ἐσχολίασε καὶ διέχυσεν εἰς τὴν τότε βάρβαρον Εὐρώπην καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰς ἐπιστῆμας καὶ τὰς τέχνας του μετωχέτευσεν εἰς αὐτὴν διὰ τῶν πεπαιδευμένων ἀνδρῶν του.

(8) Ἡ γενικὴ ὁμως τάσις τῆς εὐρωπαϊκῆς διπλωματίας εἶναι νὰ διατηρηθῶσιν ἀκεραίως εἰς τὴν εὐρύχωρον Μοναρχίαν τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ἡ μικρὰ ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια καὶ ἡ μεγάλη ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία, καθὼς ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας συνεπῆρξαν εἰς τὴν Ἰσπανίαν τὸ χριστιανικὸν Βασίλειον τῶν Ἀστούριων καὶ τὸ ἰσλαμικὸν τῶν Ἀράβων. Συνομιλῶν εἰς Κωνσταντινουπόλιν πέρυσι μετὰ τοῦ πρέσβεως Στρατφόρδου Κάνιγκος, ἑνὸς τῶν ὀλιγίστων ἐκείνων Ἀγγλων, οἵτινες ὡς ὁ φιλαθὴναιος Κικέρων παρηγοροῦσι τὴν Ἑλλάδα εἰς τὰς κατ' αὐτῆς βιαιοπραγίας τῆς ἀδίκου καὶ ἀγερώχου Ῥώμης των, «σεβαστὲ Κάνιγξ, εἶπα, συνεστήσατε οἱ Εὐρωπαῖοι ἐντὸς τῆς μικροτάτης Ἑλλάδος Πολίτευμα μεγαλύτερον τοῦ Κράτους τῆς ἀνυψώσατε εἰς τὴν στενωτάτην περιοχὴν τῆς θρόνον, τοῦ ὁποῦ ἡ εσκιὰ, οὕτως εἶπεῖν, ὑπερεκτείνεται τῶν μεθορίων τῆς καθὼς ἡ τοῦ αἰῶνος φθάνει, κατὰ μυθώδη τινὰ παράδοσιν, ἕως εἰς τὴν νῆσον εἰς τὴν ἐκ τούτου ὀνομασθεῖσαν Σκιάθον. Ἡ Ἑλλὰς χωρὶς ἐπεκτάσεως ἐσυνόρων δὲν δύναται νὰ ἡσυχάσῃ, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ.»

(9) Ὁ ἐκ Φαρῶν ἀοίδιμος Ῥήγας, ὅστις ἀπικεφαλίσθη κατὰ τὰ 1798 εἰς τὴν πρωτεύουσιν τῆς Σερβίας.

(10) Ὁ Γεώργιος Καστριώτης, ὁ ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν αὐτῶν διὰ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ἀνδραγαθίας του ἐπικληθεὶς Σκεντέρμπεης, Ἀλέξανδρος ἡγεμὼν, ἐγεννήθη κατὰ τὰ 1414 καὶ εἰς ἑννέα ἐτῶν ἡλικίαν ἐδόθη ὄμηρος εἰς τὸν Σουλτάνον Ἀμουράτην τὸν δεύτερον παρὰ τοῦ πατρός του Ἰωάννου, ἡγεμόνος τῆς Ἡμαθίας. Ἀλλ' ὅτε ἀποθανόντος ἐκείνου κατὰ τὰ 1432 ὁ Ἀμουράτης ἤρπασε τὴν Ἡγεμονίαν του, ὁ νέος Ἡπειρώτης ἐδραπέτευσε πνέων ἐκδικήσιν κατὰ τοῦ τυράννου· ἀφ' οὗ δὲ μετ' ὀλίγον

ἀνέκτησε τὴν πατρῶν κληρονομίαν, κατέλαβε διὰ στρατηγήματος τὴν Κροΐαν καὶ ἀκολούθως ὑπέταξεν ὅλην τὴν Ἰλλυρίαν καὶ τὴν Ἡπειρον, τῶν ὁποίων ἀνηγορεύθη κατὰ τὰ 1443 ἡγεμὼν ἀνεξάρτητος. Μετὰ πολλῆς τότε δυνάμεως ὁ Ἀμουράτης αὐτοπροσώπως ἐκστρατεύσας κατ' αὐτοῦ τὸν ἐπολιόρκησεν εἰς τὴν καθέδραν τοῦ Κροΐαν· ἀλλὰ δις ἐνικήθη κατὰ κράτος καὶ ἀνεχώρησε κατησχυμένος. Κατὰ τὰ 1451 ὁ υἱὸς τοῦ Ἀμουράτου Μωάμεθ ὁ δεύτερος ἐξακολουθήσας τὸν πόλεμον δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος τοῦ προκατόχου του, καὶ οἱ στρατηγοὶ του ἠναγκάσθησαν νὰ παραιτήσωσιν ἐπίσης τὰ τεῖχη τῆς Κροΐας. Μετὰ τὴν πτῶσιν πάλιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ ἀλαζονευθεὶς Σουλτάνος ὠρμησεν ὁ ἴδιος κατὰ τοῦ ἥρωος τῆς Ἡπείρου, ὅστις μόνος ἔκτοτε ὠνομάσθη πρόμαχος τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ· ἐπέστρεψεν ὁμως καὶ αὐτὸς ἡττημένος καὶ κατὰ τὰ 1461 ἔκλεισεν εἰρήνην, τὴν ὁποίαν ἐπέτυχε γράψας πρὸς τὸν τροπαιοῦχον Ἕλληνα πλήρη κολακείων ἐπιστολήν. Ὁ Γεώργιος Καστριώτης, καὶ τοι νικητῆς, προβλέπων ὅτι δὲν ἤθελε θυνηθῆ ν' ἀποκρούσῃ ὅλην τὴν κατ' αὐτοῦ ὀπλισθεῖσαν Ἀνατολήν, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν διὰ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν βοήθειαν τῶν χριστιανῶν βασιλέων· ἀλλ' ὁ θάνατος τὸν κατέλαβεν εἰς τὸ ἐνετικὸν Κράτος τὴν 17 Ἰανουαρίου 1466, καὶ μετὰ δωδεκαετῇ ἀντίστασιν ἡ Ἡπειρος καὶ ἡ Ἰλλυρία ὑπέκυψαν ἐκ νέου εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων.

(11) Ὀλίγον εἶναι γνωστὸν εἰς τὸ ἔθνος τὸ μαρτυρολόγιον τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ὅσοι ἀπὸ τοῦ 1770 ἔτους μέχρι τοῦ 1821 προοιμιάζοντες τὴν 25 Μαρτίου ἐσφάζοντο ὑπὲρ τῆς ἐλευθερώσεως τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς.

Δύο μεταξὺ τῶν τοιούτων μεγαθύμων λαῶν διεκρίθησαν, ὁ τοῦ

Σουλίου καὶ ὁ τῆς Πάργας· ὁ δὲ μετ' αὐτῶν ἀριστεύσας καὶ συνεταιριστὴς τοῦ Ῥήγα Χριστόδουλος Παῖρσιθὸς ἐξισόρησε τὰς θαυμαστὰς μάχης τοῦ Σουλίου καὶ τὴν ἡρωϊκὴν μετανάστασιν τῆς Πάργας.

Ἐγὼ εἰς τὰς Σημειώσεις τοῦ προκειμένου Ποιημάτων ἔρχομαι νὰ μνημονεύσω ἐν συντομίᾳ θανάτους καὶ βασάνους ἐξοχωτέρων τιμῶν ἐκ τῶν τοιούτων προμάχων τοῦ ἐλληνικοῦ Γένους, καὶ τοῦτο διὰ δύο λόγους· πρῶτον, διότι νομίζω ἀναγκαῖον νὰ γνωρίζῃ ὁ λαὸς τὴν ἱστορίαν του· δεύτερον, διότι ἐπιθυμῶ νὰ ἐννοήσῃ αὐτὸς ὅτι, ἐν ᾧ θυρωρὸς τις τοῦ Νικολάου Μουρούζη, καλούμενος Τσελεμπή Ῥηγανδὸς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, υἱὸς ἐνός ποτε Δραγουμάνου τῶν Τούρκων εἰς τὴν Πελοπόννησον, φορῶν κίτρινα πέδιλα, κοκκίνας ἀναξυρίδας καὶ δερμάτινον ἐπὶ κεφαλῆς ἐξυρισμένης πύργον, οὐδ' ἐφαντάζετο ἐκεῖ τὴν ἀνάστασιν τῆς Ἑλλάδος, ἄνδρες θαυμαστοὶ κατὰ τὴν Ἡπειρον, κατὰ τὴν Μακεδονίαν, κατὰ τὴν Θεσσαλίαν, κατὰ τὴν Ἀκαρνανίαν ἐκατατομοῦντο, διεμελίζοντο, ἀπεσταυροῦντο, ἀνεσκολοπίζοντο ὑπὲρ τῆς ἀναστάσεως τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ἀνεσκολόπισεν, ἀπεσταύρωσε, διεμέλισεν, ἐκαροτόμησε δύο ἤδη ἔτη μὲ τὸ καταχθόνιον Ψήφισμά του, μὲ τὸ σατανικόν του δόγμα οἱ ἄνθρωποι τοῦ τόπου, μὲ τὰς ὑλικὰς καὶ ἀναισχύντους περὶ ἔθνους ἐξηγήσεις, τὰς ὁποίας ὑφαίνει ὁλονὲν ἀπὸ τοῦ βουλευτικοῦ Βήματος.

Τὸ ἀρειμάνιον ἦθος καὶ ἡ μετὰ καρτερίας ἀνδρικῆς τελευτὴ τῆς Σουλιωτίδος Ἀμαζόνος Γεώργαινας Δέσπως ἐξέπληξε τοὺς τυράννους τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἀδούλωτος ἡρῷς τοῦ Σουλίου, περικλεισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν εἰς τὸν ἐν Ῥενιάσῃ Πύργον τοῦ Δημουλῆ καὶ τὸν θάνατον προτιμήσασα τῆς αἰχμαλωσίας, προσέφερε τὴν δάδα εἰς πλήρεις πυρίτιδος κιβώτιον καὶ κατεκάη μετὰ

ἑπτὰ θυγατέρων καὶ τριῶν ἐγγόνων της καθὼς ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἐξῆς δημῳδαίς στίχους·

Ἐλὼς βαρὺς ἀκούεται· πολλὰ τουφέκια πέφτουν·

Μήνα εἰς γάμον ῥίχνουνται, μήνα κ' εἰς χαροκόπι;

Οὐδὲ εἰς γάμον ῥίχνουνται, οὐδὲ κ' εἰς χαροκόπι·

Ἡ Δέσπω κάμνει πόλεμον μὲ κόραις καὶ μ' ἐγγόνια·

Ἀρβανιτῶν τὴν πλάκωτε στοῦ Δημουλῆ τὸν Πύργον·

— Γεώργαινα, ῥίξε τ' ἄρματα· δὲν εἶν' ἐδῶ τὸ Σοῦλι·

Ἐδῶ 'σαι σκλάβα τοῦ Πασᾶ, σκλάβα τῶν Ἀρβανίτων·

— Τὸ Σοῦλι κ' ἂν προσκύνῃς, κ' ἂν τούρκεψεν ἡ Κιάφα,

Ἡ Δέσπ' ἀφένταις Λιγπιδες δὲν ἔκαμε, δὲν κάμνει· —

Δαυλὶ στὸ χέρι ἄρπαξε, κόραις κ' ἐγγόνια κράζει·

Σκλάβαις Τουρκῶν μὴν ζήσωμεν! Παιδιᾶ, μαζὺ μ' ἐλάτει —

Καὶ τὰ φουτέκια ἄναψε, καὶ ὅλοι φωτιᾶ γενήκαν· »

(12) Ἐπειδὴ ὁ Μωαμεθανὸς ἀπὸ τοῦ 1453 ἔτους, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐκυρίευσεν τὸ κέντρον τῆς ἐλληνικῆς Αὐτοκρατορίας, δὲν ἐκυδέρνησεν τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἀπλῶς μόνον ἐστρατοπέδευσεν ἐπ' αὐτῆς, οἱ παρὰ τὰ ὄρη κατοικοῦντες Ἕλληνες κατέλαβον αὐτὰ ὡς προμαχῶνας καὶ ὑπὸ τ' ὄνομα Κλέπται ἢ Ἀρματοῦλοι διέμειναν ἐκεῖ ζωσα διαμαρτύρησις κατὰ τῆς τυραννίας.

Ὁ Ἀνδροῦτσος, πατὴρ τοῦ Ὀδυσσεύς, καταγόμενος ἀπὸ ἀρχαῖον οἶκον Κλεπτῶν τῆς Θεσσαλίας, εὗρίσκετο εἰς τὴν Λεβαδίαν κατὰ τὰ 1770, ὅτε ἡ Πελοπόννησος παρὰ τῆς Ῥωσίας ὑποκινουμένη ἀπεπειράθη νὰ ἐπαναστατήσῃ. Ἀμα ἤκουσεν ὅτι στόλος Ῥωσικὸς ἀπεβίβασεν εἰς Μάνην στρατιώτας καὶ ὅτι οὗτοι μετὰ τῶν Ἑλλήνων καταλαβόντες τὰς Καλάμας, τὴν Σπάρτην καὶ τὸ Νεόκαστρον ἐπολιόρχουν τὴν Τρίπολιν, ἔδραμε μετὰ πεντακοσίων

ἐκλεκτῶν εἰς τὴν Χερσόνησον διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ. Ἄλλ' εὐρῶν τὰ πάντα κατεστραμμένα καὶ τῶν Ῥώσων ἤδη ἀποπλευσάντων, ἀφ' οὗ πλησίον τοῦ Αἰγίου ἐφόρευσεν ὑπὲρ τοὺς τρισχίλους Τούρκους μετέβη ἐκεῖθεν μὲ τὰ λείψανα τῆς μικρᾶς στρατιᾶς του εἰς τὴν Ἐπτάνησον. Ὅτε δὲ πάλιν κατὰ τὰ 1786 ἡ Ῥωσία κηρύξασα πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας ἐπεχείρησε ν' ἀναστατώσῃ τὴν Ἡπειρον, ὃ Ἀνδρουτσὸς ἔτρεξεν εἰς τὸ Σούλιον ἐκ τῆς Πρεβέζης καὶ μετὰ τῶν Σουλιωτῶν ἠνδραγάθητε κατὰ τοῦ Ἀλῆ-Πασᾶ. Ἄλλ' ἐγκαταλειφθείσης καὶ αὐθις τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῶν Ῥώσων, ὃ ἥρως τῆς Θεσσαλίας ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Πρέβεζαν. ἐκεῖθεν δὲ μετ' ὀλίγον ἀναχωρήσας διὰ τὴν Πετρούπολιν, ἐν ᾧ διήρχετο τὸ ἐνετικὸν Κράτος συνελήφθη κατὰ διαταγὴν τῆς φιλανθρωπατίας Δημοκρατίας καὶ ἀπεστάλη πρὸς τὸν Σουλτάνον, ὅστις τὸν ἔρριψεν εἰς τὸ κάτεργον, ὅπου σύρων ἐκ τοῦ τραχήλου ἄλυσιν βαρυτάτην ἀπέθανε κατὰ τὰ 1800 μετὰ δεκαετῇ ἐπιώδυνον φυλάκισιν.

(13) Ὁ ἱστοριογράφος τῆς ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας δὲν πρέπει νὰ παραλείψῃ οὐδὲ τὴν κατὰ τὰ 1805 ὑπὲρ τοῦ ἔθνους κίνησιν, τὴν εἰς Κέρκυραν καὶ Λευκάδα ἐνεργουμένην ὑπὸ Δημητρίου Παλαιολόγου τοῦ Καρπενησιώτου, ἀνδρὸς πολυμηχάνου καὶ τολμητοῦ. Οἱ Κολοκοτρῶναι, οἱ Νικῆται, οἱ Γρατράκοι καὶ ἄλλοι τῆς Πελοποννήσου πολεμικοὶ ἄνδρες διέτριβον κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἰς τὴν Ἐπτάνησον, κατεχομένην ὑπὸ τῶν Ῥώσων. μὴ κωφαίνοντες εἰς τὴν πατριωτικὴν φωνὴν τοῦ Παλαιολόγου συνῆλθον καὶ ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἀκαρνανίας, τῆς Αἰτωλίας, τῆς Ἡπείρου, τῆς Θεσσαλίας διάφοροι Ἀρματωλοὶ. ἐκεῖ δὲ ὅλοι ὁμοῦ ὥρ-κωμότησαν τὴν καταστροφὴν τοῦ Ὀθωμανοῦ. Μεταξὺ αὐτῶν διε-

κρίνοντο οἱ δύο ἀδελφοὶ Κατσαντώναι, ὁ Παπαῦ-Εὐθύμιος καὶ ὁ Νικοτσάρας. Ὁ Ἀλῆ-Πασᾶς ἐπρόφθασε μὲν νὰ ματαιώσῃ τὸν μέγαν τοῦτον σκοπὸν, ἀλλ' ἔκτοτε ὁ σπόρος τῆς συνωμοσίας ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς γῆς καὶ μετὰ ταῦτα ἔφερε καρπὸν, τὸν ὁποῖον ἔδρεψεν ἡ Φιλικὴ Ἑταιρεία.

Ὁ Ἀντώνιος Κατσαντώνης καὶ ὁ ἀδελφός του Γεώργιος, νομάδες βοσκοὶ τῶν Ἀγραίων, μὴν ἀνεχόμενοι τὴν τυραννίαν τοῦ Ἀλῆ-Πασᾶ ἐπώλησαν τὰ ποίμνιά των καὶ ἀπὸ τοῦ Πίνδου ἐκρηύχθησαν ἀποστάται. Τότε ὁ Ἀλῆς ἔστειλε κατ' αὐτῶν στρατεύματα, τὰ ὁποῖα οἱ νέοι δύο ἤρωες ἐνίκησαν φονεύσαντες ἐπὶ τέλους καὶ τὸν περιβόητον Ἀρχιφύλακα τῶν στενωπῶν Βελῆ-Γιέγκαν. Ἐκ τῶν ἐπιτυχῶν τούτων ἀναπτρωθέντες, ἦσαν ἔτοιμοι νὰ ἐμδῶσιν εἰς ἐπιχείρησιν γενικῆς ἐπαναστάσεως. Ἀλλ' ὁ πρωτότοκος Κατσαντώνης ἀσθενήσας βρέως ἐκλείσθη μετὰ τοῦ ἀγαπητοῦ του Γεωργίου εἰς σπήλαιον, ὅπου κατὰ προδοσίαν συλληφθέντες καὶ οἱ δύο ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν μετεφέρθησαν εἰς τὰ Ἰωάννινα· οἱ δὲ δῆμοι τοῦ Ἀλῆ κατέβλησαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας τὰ σκέλη των διὰ σφύρας καὶ ἀποσπᾶσαντες τὰ ἥπατά των ἀφῆκαν αὐτὰ τρεῖς ἡμέρας κρεμάμενα εἰς τὸ κρεωπωλεῖον.

(14) Ὁ Παπαῦ-Εὐθύμιος, ἢ ἄλλως ὁ Εὐθύμιος Βλαχάδας, ἦτον υἱὸς τοῦ μεγάλου Ἀρματωλοῦ τῆς Θεσσαλίας Βλαχάδα. Ἐναγκαλισθεὶς τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἐπάγγελμα κατὰ θέλησιν τοῦ πατρὸς του, μετὰ τὸν θάνατον ἐκείνου ἐζώσθη τὴν ῥομφαίαν καὶ διεδέχθη τὸν τόπον του. Ἀλλ' ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων σπουδάσας τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν δὲν ἀνέλαβε τὸν ἀρματωλικὸν βίον, εἰμὴ μὲ τὴν μεγάλην ιδέαν τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Γένους· ὅτε δὲ κατὰ τὰ 1807 ἐξερράχη νέος μεταξὺ Ῥωσίας καὶ Τουρκίας πόλεμος, ὁ

λόγιος Ἀρμυτωλὸς συμπλέξας πάλιν μετὰ τοῦ Δημητρίου Παλαιολόγου τὴν εἰς τὰς Ἰονίας Νήσους ἀποτυχοῦσαν ἐκείνην συνωμοσίαν, τῆς ὁποίας ὑπῆρξε καὶ αὐτὸς μύστης, τὴν διωρισμένην ἡμέραν, καθ' ἣν ἐμελλον οἱ συνωμόται νὰ συνέλθωσιν εἰς τὸν Πίνδον καὶ ἀφ' οὗ στρατολογήσωσιν εἰς τὴν κάτω Θεσσαλίαν νὰ ἐφορμήσωσιν εἰς τὰ Ἰωάννινα, ἔδραμεν ἐκεῖ πρῶτος μὲ τοὺς στρατιώτας του. Ὁ ἄγρυπνος ὁμως τύραννος τῆς Ἡπείρου, πρὸς τὸν ὁποῖον εἶχον ὅλα καταμηνυθῇ, ἅμα οὗτος ἐκίνησεν ἀπέστειλεν ἐπὶ κεφαλῆς τεσσάρων χιλιᾶδων Ἀλβανῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μουχτάρ-Πασᾶν, ὅστις αἰφνιδίως ἐπέπεσεν εἰς τοὺς Ἕλληνας φθάσαντας πρὸ μικροῦ εἰς τὴν ἀδύνατον θέσιν τοῦ Καστρίου καὶ μὴ λαβόντας καιρὸν νὰ ὀχυρωθῶσιν. Ὅλοι μετὰ ἡρωϊκὴν ἀντίστασιν ἐφονεύθησαν φονεύοντες. Μόνος ὁ Παπᾶ-Εὐθύμιος, μὴ προφθάσας εἰς τὴν ἀπροσδόκητον αὐτὴν προσβολήν, διεσώθη. Ἀλλὰ συλληφθεὶς ἔπειτα καὶ ὑπομείνας εἰς τὰ Ἰωάννινα τὰς σκληροτέρας στρεβλώσεις δόλως νὰ ὁμολογήσῃ οὐδὲν, κατεκερματίσθη καὶ τὰ τεμάχια τοῦ σώματός του ἀπερρέβησαν εἰς τὴν Δίμνην.

(15) Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος, χειροτονηθεὶς κατὰ τὰ 398 Ἐπίσκοπος Νέας Ῥώμης, ἱεροκήρυττεν εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν.

(16) Μωάμεθ ὁ δεῦτερος, ὁ ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν Μέγας ἐπονομασθεὶς, υἱὸς Ἀμουράτου τοῦ δευτέρου, ἐγεννήθη ἐν Ἀδριανουπόλει τὴν 24 Μαρτίου 1430 καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ θρόνου εἰκοσαετῆς μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἐνιαυτῶν ἐξουσίασε τὴν Κωνσταντινούπολιν. Πρὸ τῆς ἐκπορθήσεώς της ἐπρότεινεν εἰς Κωνσταντῖνον τὸν ὕστατον Παλαιολόγον Δραγάσῃν νὰ παραδώσῃ τὴν καθέδραν του εἰς αὐτὸν ἂν ᾔθελε νὰ μείνῃ κυριάρχης τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ ἀπερρέψε

δικαίως τοιαύτην πρότασιν, εἰπὼν ὅτι ὁ κάτοχος τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι καὶ ὁ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Σουλτάνος τότε περιέζωσε μὲ τριακοσίας χιλιάδας τὴν χριστιανικὴν μεγαλόπολιν καὶ μετὰ πολιορκίαν πεντήκοντα ἑπτὰ ἡμερῶν τὴν 29 Μαΐου 1453 ἐκυρρεύσεν αὐτήν, φονεύσας ἢ ῥίψας εἰς τὰς φυλακὰς ἑκατὸν χιλιάδας πολιτῶν καὶ καταλύσας οὕτω τὴν ἑλληνικὴν Αὐτοκρατορίαν, ἣτις διήρκεσε χιλίους ἑκατὸν τεσσαράκοντα τρεῖς ἑνιαυτοὺς καὶ ὀλίγους μῆνας· μετὰ ταῦτα δὲ βαθμηδὸν ὑπέταξε τὴν Ἑλλάδα ὅλην.

Ὁ Μωάμεθ εἶχε τὸ σῶμα ῥωμαλέον, τὸ δέρμα ἐλαιόχρουν, τὸ βλέμμα ὑπερήφανον καὶ ἄγριον· ἐγνώριζε πολλὰς διαλέκτους, ἡγάπα ὑπερβαλλόντως τὴν ζωγραφικὴν καὶ τὴν μουσικὴν, ἀλλ' ἦτον σκληρὸς καὶ δοξομανής.

(17) Ὁ Ἑνετὸς Ἰωάννης Ἰουστινιάνης κατὰ τὴν κρισιμωτέραν στιγμὴν τῆς ἐφόδου τῶν Ὀθωμανῶν ἐγκαταλείψας ἐξαίφνης τὴν εἰς αὐτὸν ἐμπιστευθεῖσαν Χρυσὴν Πύλιν ἀπέπλευσε πρὸς τὸ Αἰγαῖον καὶ οὕτω πρῶτος ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς φυγῆς, ὥς νὰ ἐπέπρωτο οἱ Φράγγοι πάντοτε νὰ ἐπιφέρωσιν ὅλα τὰ δεινὰ εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος.

(18) Ὁ Σουλτάνος εἰσβαλὼν νικητὴς διὰ τῆς Πύλης τοῦ Ἁγίου Ῥωμανοῦ ὥρμησε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, ὅπου οἱ λυσσώδεις στρατιῶταί του ἔσφαξαν, ἡχμαλώτισαν πλῆθος ἄοπλων ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παίδων ἐκεῖ συνηγμένων. Ἀνέβη ἔπειτα μετ' ἀλαλαγμῶν καὶ κυμβαλισμῶν εἰς τὰ ἐπὶ τοῦ πρώτου λόφου περικαλλέστατα Βασίλεια τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ὅπου οἱ Ἕλληνες αὐτοκράτορες ἐδέχοντο ἀσιατικῶς τοὺς πρέσβεις τρεῖς ἐπ' ἐδάφους γονυκλιτοῦντας καὶ ἀσπαζομένους τοὺς πόδας των ἐν ᾧ διὰ μη-

χανῆς οἱ παρὰ τὸν θρόνον ἀργυρόχρουτοι λέοντες ἐδρυχῶντο καὶ τὰ ἐπὶ τῶν τεχνιτῶν δένδρων παρὰ τὸ Τρίκλινον πτηνὰ ἐκελάδουν.

(19) Εἰς τὸ Ἱπποδρόμιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως σῶζονται μέχρι τῆς σήμερον τρία μνημεῖα· ὁ ἐκ γρανίτου μονόλιθος ὀδολίσκος, ὅστις περίπου ἐξήκοντα πόδας ὑψηλός, ἐξ ἱερογλυφικῶν χαρακτῆρων περιβάλλεται καὶ εἰς τέσσαρας χαλκίους κύδους ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τοῦ στυλοβάτου ἱστάμενος μετεκομίσθη ἐπὶ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου ἀπὸ τὴν κατ' Αἴγυπτον Θηβαΐδα· ὁ τετράπλευρος λιθόκτιστος κολοσσός, ὅστις, σχεδὸν ἐννεμήκοντα τεσσάρων ποδῶν τὸ ὕψος, ἐκαλύπτετο ἄλλοτε ἀπὸ κορυφῆς μέχρι βάσεων μὲ κεχρυσωμένας πλάκας χαλκοῦ· ἔτι δὲ τὸ ἥμισυ μόνον τῆς ἐλικοειδοῦς χαλκείας στήλης, εἰς τῆς ὁποίας τὴν τρικάρηνον ἄκραν ἐπέκειτό ποτε ὁ μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς νίκην ἀνατεθεὶς εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνα τρίπους. Κατὰ τὴν εἰκασίαν τινῶν, ἀσύμφωνον ὅμως μὲ τὴν μαρτυρίαν τοῦ τὰ βυζαντινὰ κακὰ περιγράψαντος Δοῦκx, εἰς ἓνα τῶν κιόνων τούτων προσηλώθη καὶ τρεῖς ἡμέρας ἔμεινε περίοπτος ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἑλλήνος αὐτοκράτορος, τοῦ ὁποίου τὰ παραμορφωθέντα λείψανα μόλις εἶχον ἐν μέσῳ ἀπειραρίθμων νεκρῶν εὑρεθῇ ἀναγνωρισθέντα ἐκ τῶν πορφυρῶν κοθόρνων, ἐν ᾧ τὸ σῶμά του βαλσαμωθὲν ἐστάλη παρὰ τοῦ Σουλτάνου πρὸς ὅλους τοὺς ἡγεμόνας τῆς Ἀσίας.

(20) Ἐγραψα τὸ λυρικὸν τοῦτο Ποιημάτιον εἰς ὅσον ἀπλούστερον ὕψος μ' ἐπέτρεψαν αἱ ἰδέαι, τὰς ὁποίας ἐμπεριέχει, ἐπειδὴ τὸ ἔγραψα διὰ νὰ τὸ ἐννοήσῃς σὺ, ὧ λαὲ τῆς ἐλευθερίας καὶ δούλης Ἑλλάδος.

Ἡ ἀνάγνωσίς σου, δὲν ἀμφιβάλλω, θέλει σ' ἐμπνεύσει τὸν πόθον τοῦ νὰ σπουδάσῃς τὴν ἱστορίαν τῶν προγόνων σου, ἡ περί-

νοια τῶν ὁποίων ἐφώτισεν ἀενάως τὴν ἀνθρωπότητα, ἐπειδὴ θέλεις συναισθανθῇ ὅτι καταγωγῆς ὦν εὐγενεστέρας χρήξεις καὶ μαθήσεως πλειοτέρας τῆς τῶν ἄλλων λαῶν, καθὼς εἰς υἱὸν εὐκλεοῦς πατρὸς ἀνήκει μᾶλλον ἀνατροφὴ ἐλευθέριος.

Παρεκτὸς τούτου θέλεις πεισθῇ ὅτι ὅλους ἀείποτε τοὺς Ἀρματωλοὺς σου συνέδεσεν ὁ μέγας σκοπὸς τῆς ἀπελευθερώσεως ὅλου τοῦ Γένους καὶ θέλεις ἐκχύσει τὴν δικαίαν σου ἀγανάκτησιν κατὰ τῶν πονηρῶν ἐκείνων πολιτῶν, οἵτινες εἰς τὰ 1843, ὅτε ἀνέλαμψεν ἡ βασιλεία τῶν νόμων ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἐζήτησαν καὶ δὲν παύουσι ζητοῦντες νὰ κόψωσι μὲ τὸν βαρὺν τοῦ αὐτοχθονισμοῦ των πέλεκυν τὴν μεγάλην καὶ ἀδιάσπαστον ἄλυσιν τῆς συνενώσεως τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Διθύραμβός μου αὐτὸς ἄς γενῇ τὸ ἀντιφάρμακον τοῦ δηλητηρίου, τὸ ὅποιον οἱ Ἀνταλκίδαι καὶ οἱ Κλέωνες τῆς νῦν Ἑλλάδος ἐνσταλάζουσιν εἰς τὰς φλέδας της.

ΕΜΒΑΤΗΡΙΟΝ ΑΣΜΑ

ΚΑΤ'Α ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΣ (1).

« Ἡ Ἑλλάς ποτὶ δὴν δύναται νὰ καταστῇ δύναμις μεγάλη . Οἱ Ἕλληνας πάντοτε θέλουσι μένει λαὸς μικρὸς . » ΠΑΛΑΜΕΡΙΤΩΝ.

« Ὡς ἐγγυηθέντες τὴν ἀκεραιότητα τῆς Ἑλλάδος καὶ ὡς βνη-
θήσαντες αὐτὴν χρηματικῶς ἔχομεν οἱ Ἄγγλοι τὸ δικαίωμα τοῦ
νὰ ἐπεμβῶμεν εἰς τὰ πράγματά της , καὶ θέλομεν κάμει χρῆσιν
αὐτοῦ . » ΠΗΛΑ.

« Ἡ ἐπέμβασις ἡμῶν δύναται νὰ προβῇ τόσον , ὥστε οὐδέ
καὶ νὰ μείνῃ ανεξαρτησίας εἰς τὴν Ἑλλάδα . . . Οἱ κάτοικοι
τῶν ἑλληνικῶν μεθωρίων εἶναι ὅλοι λησταί , οἵτινες δικαίως ἰσα-
πανίζοντο ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν . » ἈΒΕΡΔΙΝΟΣ.

Α.

Ἐμπροστά ! μ' ἀνδρεῖο εἴημα,

Καὶ στὴν μέση τὸ σπαθί !

Ἡ Ἑλλάς νὰ γένη θρύμμα,

Παρὰ ν' ἀπεγγλεζωθῇ !

Τὸ γεφύρι τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας στὰ πελάγη
Συντριμμένο μὲ τὸ Κόμμα τὸ ἐγγλέζικο ἄς πάγῃ(2)!

Τὰς προσόδους μας ν' ἀρπάξῃ

Κι' ἄλυσίδαις μὲ θανάτου

Βαρειαῖς βόμβαις νὰ τινάξῃ

Ἀπὸ τὰ τρικάρτρά του

Ὁ Καλβῖνος

Ἀβερδῖνος

φοβερίζει, καὶ μὲ ὄξος χολὴν ἔρχεται νὰ δώσῃ
 Στὴν Ἑλλάδα ὁ Πιλάτος ἀφ' οὗ εἶχε τὴν σταυρώσει.

Ὁ φθονῶν τὸ ναυτικό μας

Πῆρεν ἓναν μας λιμένα;

Τὸ μεγάλο δάκτυλό μας

Θέλει κόψει στὸν καθένα·

Πληγωμένο,

Μαραμένο

Εἰς τοὺς ναύτας τῆς Αἰγίνης καθὼς ἄφησαν τὸ χέρι

Οἱ σκληρόκαρδοι ἐχθροὶ των μὲ τῆς νίκης τὸ μαχαίρι

Παρ' αὐτὸς νὰ μᾶς δουλώσῃ,

Ὅπου εἶχε χθὲς ἀκόμα

Καὶ τῆς Πάργας παραδώσει

Τὸ αἱματωμένο χῶμα(3),

Νὰ σφαγοῦμε!

Νὰ καοῦμε!

Μὲ ἡμᾶς αὐτὸς συνθήκαις, αὐτὸς πίστιν θὰ φυλάγῃ,

Ὅπου εἶχε κεραυνώσει ἄπιστα τὴν Κοπεγχάγη(4);

Ἀφ' οὗ πρῶτα εἰς τὴν πίσσαν

Τὴν βρασιμένην μᾶς βουτήσῃ,

Ὡσάν κόρακας μὲ λύσσαν

Στὰ κλουβιά θὰ μᾶς σφαλήσῃ

Καθὼς τόσους

Ὁμογλώσσους

Κι' ὁμοθρήσκους ἀδελφούς μας, μάρτυρας τοῦ παραδείσου,
Ἐκρεμνοῦσε χθὲς στὴν μαύρην κόλασιν τῆς Ἑπτανήσου (5).

Β'.

Ἐμπροστά ! μ' ἀνδρεῖο βῆμα ,

Καὶ στὴν μέση τὸ σπαθί !

Ἡ Ἑλλάς νὰ γένη θρούμμα ,

Παρά ν' ἀπεγγλεζωθῇ !

Στὰ βουνά της , ὁ Ἑγγλέζος τὰ νησιά της ἀν πατήσῃ !

Στοῦ Ὀλύμπου της ταῖς ράχαις , ἀν τὴν πτέρναν της ἐγγίσῃ !

Καθὼς ἓναν Νέγρον ἓνας

Σωματέμπορος ἀρπάζει

Καὶ εἰς μακρυνοὺς λιμένας

Ν' ἀποθάνῃ τὸν βιάζει ,

Ὀλεθρία

Βρεττανία ,

Τὸν μεγάλον σὰν τὸν κόσμον Βοναπάρτην μας μὲ δόλον
Ἄρπαξες ἀπὸ τὸν ἓναν κ' ἐρρίψες στὸν ἄλλον πόλον (6) !

Τὰ λαγγάδια τοῦ Λιβάνου
 Μ' αἷμα τώρα κοκκινίζεις
 Καὶ εἰς τὸν Σταυρὸν ἐπάνου
 Τοῦ Χριστοῦ μας τουφεκίζεις...

Μαρωνῖται,

Σηκωθῆτε !

Δειξετέ μας πόσας κάμουν μὲ τοὺς Δρούσους Μουσουλμάνους
 Οἱ Ἑγγλέζοι στὰ παιδιὰ σας, στὰς γυναῖκάς σας βχσάνους(7)!

Καθὼς εἶχαν μὲ τῆς πλάνης,
 Μὲ τοῦ πλοῦτου τὴν παγίδα
 Τὴν σεμνὴν τῆς Ὁρλεάνης
 Καὶ ὡραίαν ἡρώϊδα

Πυρακτώσει

Καὶ στακτώσει(8),

Τὴν ὡραίαν ἡρώϊδα, τὴν Ἑλλάδα θὰ πλανέσουν
 Καὶ εἰς φρύγανα ἐπάνω ἀναμμένα θὰ τὴν θέσουν.

Μικρὴ πόλις μας Ἀθῆναι,
 Τὸ προπύργι τῆς Ἀσίας
 Καὶ τῆς Μεσογείου μείνε
 Κατὰ τῆς Ἀγγλοκρατίας!

Γάλλοι, Ῥῶσοι,

Καὶ σεῖς Πρῶσοι,

Ἐξυπνεῖστε πρὶν ὁ Ἄγγλος ὀπισωδεμένην λάβῃ
τὴν Ἑλλάδα ὡσάν λέμβον στὸ μεγάλο του καράβι!

Γ'.

Ἐμπροστά! μ' ἀνδρεῖο βῆμα,

Καὶ στὴν μέση τὸ σπαθί!

Ἡ Ἑλλάς νὰ γένη θρύμμα,

Παρά ν' ἀπεγγλεζῶθῃ!

Στ' ἀλμυρὰ νερά της κάλλιο Θεοῦ χέρι νὰ τὴν πνίξῃ,
Παρ' Ἑγγλέζος τὴν παρθένον στὴν ἀγκάλῃ του νὰ σφίξῃ!

Τὴν ζεστὴν αὐτὴν Ἑλλάδα,

Τὸ μοσχόγλυκο κρασί της,

Τὴν καλὴν της πρασινάδα

Λαχταρεῖ ὁ Μοσκοβίτης,

Ποῦ ριγόνει

Μὲς στὸ χιόνι.

Παρ' Ἑγγλέζος ἀποικίαν τὴν Ἑλλάδα μας νὰ πάρῃ,
Ἀπ' ἐδῶ ἄς σηκωθοῦμε Μόσκοβοι ὡς στὸ Βαρδάρι(9)!

Μὲ τοὺς φορολόγους σάκκους

Παρά ν' ἀλλθῇ εἰς τὴν Σύραν,

Κάλλιο θέλω τοὺς Κοζάκους,

Ποῦ τὴν πίστιν μου ἐπῆραν

Βαπτισμένοι,

Μυρωμένοι.

Θὰ ἰδῆς, Μαυροκορδάτε, τί βολκάνος θὰ ξεσκάσῃ

Ὁ ἐγγλέζικός σου στόλος (10) ἂν στρατεύματα ξεράσῃ.

ὦ φυλὴ, ποῦ ζῆς στὰ μέρη

Αὐτὰ μέχρι τοῦ Εὐξείνου,

Μὲ τὸ Λάβαρον στὸ χέρι

Τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου

Νὰ πετάξῃς

Σὰν κυττάξῃς

Ὁ μακρόνυχος τοῦ Γένους Ἀετὸς πῶς ἐπτερώθῃ

Κι' ἀπ' αὐτὴν τὴν φωλεάν του, τὰς Ἀθήνας, ἐσηκώθῃ!

Γρίβα μου, Γριζιώτῃ, Βάσε,

Καὶ Τζαβέλα, καὶ Κανάρη,

Παπακώστα, Καρατάσε,

Τὰ βουνὰ καθεῖς νὰ πάρῃ·

Καὶ Τυρταῖος

Ἐγὼ νέος,

Ἔως ἔως εἰς τὰς θύρας τῆς Ἁγίας μας Σοφίας

Νὰ σᾶς φέρω μὲ παιάνων ἀθανάτους μελωδίας!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

(1) Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὑποφαίνεται κίνησις διπλωματικὴ περὶ τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων, καὶ μυστικῶς ἤδη ἀντηλλάγησαν ὑπομνήματα μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ῥωσίας· ἡ ἀγγλικὴ ἐπέμβασις ἐπαπειλεῖται.

Ὁ νομομαθὴς βουλευτὴς Προβελέγιος εἰς τὸν Λόγον, τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησε κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 28 Αὐγούστου, ἀνῆρρεσεν ἀποχρώντως πᾶν δικαίωμα ξενικῆς ἐπελεύσεως· «Ὅτι καὶ Δυνάμεις, εἶπεν ἐπὶ τέλους, ἐβοήθησαν τὴν Ἑλλάδα, δὲν αὐτὸ ἀρνούμεθα· ὁμολογοῦμεν μάλιστα εἰς αὐτὰς χάριν καὶ ἀναγνωρίζομεν τὴν εὐεργεσίαν. Ἐκ τούτου ὅμως οὔτε αἱ τρεῖς ὁμοῦ, οὔτε ἰδίᾳ ἐκάστη ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ μᾶς ἀφαιρέσωσι τὴν αἵματι πολλῶ ἐξαγορασθεῖσαν ἐλευθερίαν μας, καθὼς οὔτε ὁ ἄλλον συνδραμῶν ν' ἀποτελέσῃ τὸν οἶκόν του ἀποκτᾷ τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀνασκάψῃ βίᾳ τῆς οἰκοδομῆς τὰ θεμέλια. Ἀλλ' οἱ Ἀγγλοὶ λέγουσιν ὅτι ἡγγυτήθησαν τὴν ἀκεραιότητα τοῦ ἑλληνικοῦ Βασιλείου· ἔστω καὶ τοῦτο, ἀποκρίνομαι. Ἐκ τῆς τοιαύτης ὁμως ἐγγυήσεως δὲν ἐξάγεται ἄλλο, εἰμὴ ὅτι οἱ σύμμαχοι ὑπεσχέθησαν νὰ ὑπερασπίσωσι τὴν Ἑλλάδα κατὰ πάσης ξένης ἐπιδρομῆς· ἡ τοιαύτη δὲ ὑπόσχεσις δὲν δίδει εἰς τὰς Δυνάμεις τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐπιχειρήσωσιν αὐταὶ ὅτι ὑπεσχέθησαν νὰ μὴν ἐπιτρέψωσιν εἰς ἄλλους νὰ πράξωσιν.»

Εἰς μάτην ὁ Κύριος Λαύνης, τὸν ὁποῖον ἄλλως τιμῶμεν ὅλοι, μοχθεῖ μηχανώμενος νὰ ἐκτείνῃ ἐν τῇ Ἑλλάδι τὴν ἀγγλικὴν ἐπικράτησιν. Οἱ Ἕλληνες ἀγαπῶμεν τὸ σοφὸν ἔθνος τῶν Ἀγγλων,

ἀλλὰ φρίττομεν τοὺς ὄνυχας τοῦ ἀπλήστου Λεοπάρδου των. «Ἡ Ἑλλὰς νὰ μὴ προβάλη ποτὲ τὴν κεφαλὴν ἐκτὸς τῶν ὁρίων της, ἀλλὰ νὰ μένη ὡς ἡ χελώνη συνεσταλμένη ἐντὸς τοῦ ὀστράκου της.» Ἰδοὺ τὸ ἐξωτερικὸν δι' ἡμᾶς πρόγραμμα τῆς Ἀγγλίας. «Ἡ Ἑλλὰς νὰ ὑποκύψῃ σήμερον εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν ἐπιρροὴν τῆς Μεγάλῃς Βρεττανίας ἕως οὗ νὰ γενῇ βαθμηδὸν ἴσον ἀπαράλλακτον τῇ πρωτοτύπῳ Ἑπτανήσῳ.» Ἰδοὺ τὸ ἐσωτερικὸν δι' ἡμᾶς πρόγραμμα τῆς Ἀγγλίας. Δι' αὐτὸ οἱ ἐλεύθεροι δημοσιογράφοι ἀφίνομεν ἄρᾳν εἰς τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν νὰ μὴν ἀνεχθῇ πώποτε πλέον εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἀγγλόφρονος πολιτείας θεωροῦσα τοὺς τοιοῦτους ὡς δουλαγωγούς.

Ὅτε ὁ Γεώργιος Κάνιγξ, βλέπων εἰς τὸ μέλλον τὴν ἐπὶ πολλοὺς ἔτι αἰῶνας ὑπεροχὴν τῆς βιομηχανοῦ καὶ ναυτικῆς Ἀγγλίας ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ἐζήτησε πρὸς τὸ ἴδιον αὐτῆς συμφέρον τὴν ἀνάστασιν τοῦ ἑλληνικοῦ γένους, ὥστε τὸ ἀγγλικὸν ἐμπόριον, διαδοθείσης τῆς εὐνομίας ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν, νὰ προαχθῇ καὶ νὰ εὕρῃ ὠφελήματα εἰς αὐτὸν τὸν ἐρημωθέντα παλαιὸν κόσμον, τότε μόνον οἱ Ἕλληνες ἀπεβλέψαμεν πρὸς τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν. Ἀλλ' ἀφ' ὅτου οἱ τυφλοὶ διάδοχοι τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἀνδρὸς ἀλλάξαντες ὁδὸν ἤρχησαν νὰ ζητῶσι τὴν διατήρησιν τοῦ ὀθωμανικοῦ Κράτους καὶ τὴν διάλυσιν εἰ δυνατόν τοῦ ἑλληνικοῦ, ἀπεστρέψαμεν ἕκτοτε τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοιαύτης κυβερνήσεως.

(2) Δὲν πιστεύομεν ὅμως τὸ Κόμμα τοῦτο νὰ καθέξῃ πολὺ μέρος τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης, ἐπειδὴ ὅλον ὅλον συμποσοῦται ἀπὸ δώδεκα ἢ δεκατρεῖς καχεκτικούς ἀπομάχους καὶ φθισιῶντας πολιτικούς, τῶν ὁποίων καὶ τούτων οἱ αἰδημονέστεροι, καθὼς εἰς

Αποδίδον ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἐντρεπομένη τὴν κοινὴν δόξαν ἀπεικίρυσεν αὐτοὺς ὡς οὐδαμῶς οἰκείους τῆς, ὁμοίως εἰς Ἀθήνας καὶ αὐτοὶ φοβούμενοι τὴν γενικὴν κατακραυγὴν ἠἀπεικίρυσαν τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν ὡς οὐδαμῶς οἰκείαν τῶν καὶ ἤδη παραι-
τοῦσι τὴν σημαίαν τῆς.

(3) Τοιαύτη ἀνέκαθεν ὑπῆρξεν ἡ πρὸς τοὺς τυραννουμένους Ἑλλήνας συμπάθεια τῶν Ἀγγλῶν, ὥστε κατὰ τὰ 1818 καὶ τὴν Πάργαν αὐτὴν, μὴν ὑποφέρουσιν τὴν ὀμότητα τοῦ Ἀλῆ-Πασᾶ καὶ τεθεῖσαν εἰς χεῖρας τῶν ἀφ' ἑαυτῆς, παρέδωκαν ἀσπλάγχχνως εἰς τὸν Φάλαριν τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος, ὅστις κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου, χάρις εἰς τὴν μεσολάβησιν τοῦ ἐν Κωνσταντινου-
πόλει τότε ἰσχύοντος ἐναρέτου Γεωργίου Δεσπῆ τοῦ Παργιώτου, μόλις ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ἡρωικῆς αὐτῆς πόλεως νὰ ἐκθάψωσι τὰ ὅσα τῶν πατέρων τῶν καὶ μὲ τὸ πολύτιμον τοῦτο φορτίον ν' ἀφίσωσι τὴν αἱματοφόρτον γῆν τῆς γενέσεώς τῶν.

(4) Τόσον ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις αἰδεῖται τὴν κοινὴν γνώμην τῆς Εὐρώπης, τόσον εὐλαβεῖται τὴν ἱερότητα τῶν συνθηκῶν, ὥστε κατὰ τὰ 1807 ἐναντίον τοῦ δικαίου τῶν ἐθνῶν, ἄνευ προκηρύ-
ξεως πολέμου, ἐπέδραμε κεραυνοβόλος κατὰ τῆς πρωτευούσης τῆς Δανίας καὶ ἀφῆρπασε τὸν στόλον τῆς.

(5) Ἐρχομαι ν' ἀναφέρω τινὰ περὶ τῆς καλῆς φοινικικῆς πί-
στεως τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως καὶ πρὸς τὴν ἀδελφὴν τῆς Ἑλ-
λάδος Ἐπτάνησον, ἣτις πολλάκις ἀπὸ τοῦ 1821 ἔτους μέχρι τοῦ
1827 τὴν ἔθρεψε μὲ τὸν σῖτόν τῆς καὶ τῆς ἔκλεισε τὰς πληγὰς μὲ
τὰ λινά τῆς.

Αἱ Ἰόνιαι Νῆσοι, ἀποτελοῦσαι τὸ πάλαι μέρος τῆς Ἑλλάδος,
ἐκυβερνῶντο δημοκρατικῶς κατὰ τὰ 1815, ὅτε οἱ διπλωμάται

τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας, ἥτις εἶχεν εἰς Βατερλώ τραυματίσει καί-
 ρίως τὸν Ἀετὸν τῆς γαλλικῆς Αὐτοκρατορίας, εὐρόντες τὸν χα-
 μαὶ ἀπέσπασαν τὰ πτερά του διὰ νὰ γράψωσι τὰ Πρωτόκολλά των
 καὶ νὰ διαμοιράσωσι τὰ λάφυρα τοῦ κεραυνοφόρου βασιλέως τῶν
 ὀρνέων. Ἐμελλον αὐταὶ τότε ν' ἀρεθῶσιν εἰς τὴν κηδεμονίαν τοῦ
 βασιλέως τῆς Νεαπόλεως διὰ τὴν μετὰ τοῦ Κράτους τούτου γειτνί-
 σιν των. Ἄλλ' ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας, φοβούμενος τὰ μαλθακά
 ἦθι τῶν Νεαπολιτῶν καὶ ζήλῳ ὑπὲρ τῆς ἰδίας πατρίδος κινούμε-
 νος, κατέπεισε τὸν αὐτοκράτορα τῶν Ῥωσίων νὰ θέσῃ τὴν αὐτό-
 νομον Πολιτείαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας.
 Συνθήκη λοιπὸν ὑπογραφεῖσα τὴν 5 Νοεμβρίου 1815 ὑπὸ τῆς
 Ῥωσίας, Αὐστρίας, Πρωσίας καὶ Ἀγγλίας καθιέρωτε τὴν ὑπαρ-
 ξιν μιᾶς Δημοκρατίας τῶν Ἰονίων Νήσων ὑπὸ τὴν μο-
 ναδικὴν ὑπεράσπισιν τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας,
 χρεωστοῦντος νὰ δώσῃ συνταγματικὸν Χάρτην καὶ
 σύστημα παραστατικὸν εἰς αὐτήν.

Θέλετε, Κύριοι, νὰ ἰδῆτε πῶς ἡ Ἀγγλία ἐννοεῖ τὴν μοναδικὴν
 ὑπεράσπισιν, τὴν ὅποیان τὸ πρὸ ἡμῶν Κόμμα της ἐζήτει κατὰ τὰ
 1825 καὶ δὲν τολμᾷ νὰ ζητήσῃ σήμερον, ἀλλ' ἐνδομύχως εὐχε-
 ται διὰ τὴν Ἑλλάδα; Θέλετε νὰ ἰδῆτε πῶς ἡ Ἀγγλία ἐννοεῖ τὸν
 συνταγματικὸν Χάρτην καὶ τὸ παραστατικὸν σύστημα τῆς Ἑλ-
 λάδος; Ἐλθετε νὰ ἐπιθεωρήσωμεν ἐπιτροχάδην μέρη τινὰ τοῦ
 Συντάγματος τῆς Ἰονικῆς Ἐπαρχίας. Τὸ Σύνταγμα τοῦτο, στοι-
 χηματίζει, δοθὲν παρὰ τῶν Ἀγγλῶν τῶν παρὰ τοῖς νεωτέροις
 πατέρων τῆς συνταγματικῆς Πολιτείας παρέχει ἐλευθερίαν ἀπε-
 ρίριστον, καὶ ὁ σοφὸς τῶν Ἀγγλῶν νομοθέτης Βενθᾶμ ἐξ ἅπκν-
 τος πρέπει νὰ ἔπαιζεν ἐδῶ τὸν κάλαμόν του.

Ἄς ἀναγνώσωμεν ὀλίγα τινὰ ἐκ τοῦ ἐβδόμου Τμήματος·

Ἄρθρον τέταρτον· «Μία καὶ μόνη γενικὴ τυπογραφία θέλει συ-
α στηθῇ ἐντὸς τῆς πρωτεύουσας τοῦ Ἰονίου Κράτους ἐπιτηρουμένη
α παρὰ τε τῆς Γερουσίας καὶ τοῦ Ἐξοχωτάτου Λόρδου Ἀρμοστοῦ
α τῆς Αὐτοῦ Βρεττανικῆς Μεγαλειότητος· ἄνευ δὲ τῆς προηγουμέ-
α νης ἀδείας αὐτῶν οὐδεμία ποτὲ ἄλλη εἰς οὐδὲν ἄλλο τοῦ Κράτους
α μέρους δύναται νὰ ὑπάρξῃ.» Καὶ ὥτως ἡ Ἐπτανήσος ὅλη δὲν ἔ-
α χει, παρ' ἐν ξηρὸν πιστήριον διὰ νὰ τυπὸνῃ τὰ Ψαλτήριά της,
ἐν ᾧ ἡ Τουρκία γέμει τοιούτων καταστημάτων.

Ἰδοὺ καὶ ἄλλο Ἄρθρον Συντάγματος ἐπίσης θαυμαστὸν, ἐπί-
α σης καθιερόνον τὸ αὐτόνομον τῶν Ἰονίων Νήσων, ὁποῖον Ἑλ-
α ληνές τινες ἡμέραν νύκτα κοπιᾶζουσι νὰ γραφῇ καὶ διὰ ἡμᾶς εἰς
α Πρωτόκολλον ἐπεμβάσεως· «Ἐναποτεθείσης τῆς στρατιωτικῆς
α ὑπερασπίσεως τοῦ Ἰονίου Κράτους εἰς τὴν Αὐτοῦ Βρεττανικὴν
α Μεγαλειότητα τὸν προστάτην Βασιλέα, ὁ μόνος τακτικὸς στρα-
α τὸς τοῦ Κράτους θέλει σύγκεισθαι ἀπὸ Βρεττανῶν, οἵτινες, τρις-
α χίλιοι τὸν ἀριθμὸν καὶ μισθοδοτούμενοι ἐκ τοῦ Ταμείου τῆς Ἐ-
α πτανήσου, θέλουσιν εἶσθαι ὑπὸ τῆν ὁδήγιαν τοῦ Ἐξοχωτάτου
α Λόρδου Ἀρμοστοῦ.» Ἐν τοσούτῳ, Κύριοι, τόσον ἄφθονον δαπάν-
α νην ἔκαμεν ἡ καλὴ Ἀγγλία πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Δημοκρατίας,
α τὴν ποσότητα χρημάτων ἐδάνεισεν ἡ καλὴ Ἀγγλία εἰς τὴν Δη-
α μοκρατίαν, ὥστε δὲν θέλει αὕτη δυνηθῇ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος
α της καὶ ἂν πωλήσῃ ὅλην ὁμοῦ τὴν περιουσίαν της, ὅλα ὁμοῦ τὰ
α τέκνα της εἰς τὰς μεγάλας τῆς Μυχχεστέρης καὶ τῆς Λιβερ-
α πούλης ἀγοράς.

Ἄλλὰ τὸ κοινὸν καλὸν τῆς Δημοκρατίας δὲν ἀπῆται καὶ ἄλλην
α ουσίαν τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως; Ἰδοὺ τέλος πάντων καὶ ἄλλο

Ἄρθρον συνταγματικώτατον, ἀξιωώτατον καὶ αὐτὸ τοῦ Ἱερεμίου Βενθὰμ. « Ἐπειδὴ ἡ διατήρησις τῆς γενικῆς ἡσυχίας τοῦ Κράτους ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως, ἡ ὑψηλὴ Ἀστυνομία τῶν Ἰνδίων Νήσων τίθεται ὑπὸ τὴν ἄμεσον διεύθυνσιν τοῦ « Ἐξοχωτάτου Λόρδου Ἀρμοστοῦ. »

Διὰ τῶν τριῶν αὐτῶν Ἀρθρῶν, ἀπκριζόντων ὅλον σχεδὸν τὸ Τμήμα τοῦ πολιτικοῦ δικαίου τοῦ Συντάγματος τῆς Ἑπτανήσου, ἡ καλὴ ἀγγλικὴ κυβέρνησις διὰ τὸ καλὸν τῶν Ἑπτανησίων τριάκοντα ἤδη ἔτη τοὺς κολαφίζει, τοὺς ἐξορίζει, τοὺς κρεμαῖ, καὶ οὐδὲ γὰρ ἀπὸ τὰ στόματά των ἠκούσθη ποτέ... Τόσον ἐπιτυχῇ καὶ σωτήριᾳ ἐκ τῆς πολυχρονίου πείρας ἀνεδείχθησαν τὰ τρία ταῦτα τοῦ Συντάγματος Ἀρθρα!

(6) Ὁ Ἕλλην τὴν καταγωγὴν Ναπολεὼν Βοναπάρτης, ὁ αὐτοκράτωρ ἑκατὸν ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων καὶ στρατηγὸς ὀκτακοσίων χιλιάδων πολεμιστῶν, ἀποσπασθεὶς τῆς συζύγου καὶ τοῦ υἱοῦ του, ἀπερρίφθη ἀσπλάγχχνως ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως εἰς νῆτον νοσερὰν τοῦ κάτω ἡμισφαιρίου. Ἐκεῖ πέντε ὁλοκλήρους ἐνιαυτοὺς ὁ μέγας δέσμιος ἔλεγε καθ' ἡμέραν ὅτι συνησθάνετο ἑαυτὸν φονευόμενον ὑπὸ τοῦ κλίματος· μὲ ὥρολόγιον εἰς χεῖρας ἡ σκληρὰ Βρεττανία ἐπὶ πενταετίαν ἐμέτρει τὴν πρόοδον τῆς ἀσθενείας του· ἀφ' οὗ δὲ τοιοιουτοτρόπως τὸν ἐδολοφόνησεν, ἔθαψεν εἰς μίαν ἄσημον γωνίαν τῆς Ἀγίας Ἐλένης τὸ ἐπίσημον θῦμά της καὶ μόλις μετὰ εἴκοσιν ἔτη ἀπέδωκε τὰ λείψανά του εἰς τὴν Γαλλίαν.

(7) Εἰς τὴν Συρίαν οἱ Μωαμεθανοὶ Δροῦσοι θύουσι καὶ ἀπολοῦσιν ὑπὸ τὴν κραταίαν αἰγίδα τῆς Ἀγγλίας τοὺς Χριστιανοὺς Μωρωνίτας, τοὺς ὁποίους ἡ Γαλλία κατὰ τὴν συνήθειάν της διὰ νευμάτων μόνον προστατεύει.

(8) Ἡ Παρθένος τῆς Ὁρλεάνης Ἰωάννα, χωρική τῆς τερπνῆς κοιλάδος Δομερμύ, ἐγεννήθη κατὰ τὰ 1412. Καθ' ἣν ἐποχὴν ὅλη σχεδὸν ἡ Γαλλία ὑπέκυψεν εἰς τὸν ζυγὸν τῆς Ἀγγλίας, παρουσιασθεῖσα εἰς τὸν βασιλέα Κάρολον τὸν ἑβδόμον ὡς θεόθεν ἀπεσταλμένη διὰ νὰ σώσῃ τὸν θρόνον του καὶ λαβοῦσα παρ' αὐτοῦ στρατεύματα τὰ ὠδήγησεν αὐτοπροσώπως ὑπὸ στολὴν ἀνδρικήν εἰς τὰ τείχη τῆς Ὁρλεάνης, τὴν ἐλύτρωσε στενωπῶς ὑπὸ τῶν Ἀγγλων πολιορκουμένην καὶ τέλος ἀπελευθέρωσε τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Γαλλίας. Ἀρ' οὗ δὲ, ὡς ἔλεγεν, ἐξεπλήρωσεν οὕτω τὴν θείαν ἀποστολὴν της, ἐζήτησε νὰ ἐπιστρέψῃ πλεον εἰς τὴν πενιχρὰν καλύβην τῶν γονέων της. Ἀλλὰ μὴ λαβοῦσα τὴν ἄδειαν παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ μετ' ὀλίγον εἰς ἀψιμαχίαν τινὰ πεσοῦσα ἐκ προδοσίας αἰχμάλωτος εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Δουκὸς τῆς Βουργονδίας, συμμάχου τῶν Ἀγγλων, ἐπωλήθη ἐβδόμηκοντα χιλιάδας φράγκων εἰς τοὺς ἐχθρούς της, οἵτινες τὴν ἔκαυσαν ζῶσαν εἰς Ῥουάνην κατὰ τὰ 1431.

(9) Συγκρινόμενον τὸ κνοῦτον τῶν Ῥώτων μὲ τὰ κλωβία τῶν Ἀγγλων εἶναι ὁπωσοῦν ἐλαφρότερον. Ἀλλὰ πῶς διάκειται καὶ ἡ Ῥωσία πρὸς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τοῦτο ἴσως ἀλλαχοῦ καλέσω τὴν προσοχὴν τοῦ ἐλληνικοῦ γένους.

(10) Οἱ τῆς Ἀγγλίας ὑπουργοὶ προσποιούμενοι ἀδιαφορίαν ἀπεφάνθησαν ἐσχάτως ἐκ τῶν βουλευτικῶν Βημάτων ὅτι δὲν θέλουσιν, οὐδὲ κατὰδέχονται ἀγγλικὸν Κόμμα εἰς τὴν Ἑλλάδα· προσέθεσαν δὲ ὅτι πρέπει νὰ ἤμεθα οἱ Ἕλληνες Ἕλληνες καὶ νὰ ἐρυθριῶμεν γινόμενοι ξένων κυβερνήσεων ὄργανα. Μ' ὅλα ταῦτα ὁ Κύριος Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος ἀνέχεται ἀκόμη νὰ φαίνεται ἀγγλίζων!.. Λυποῦμαι καὶ συγκαλύπτω μὲ τὰς δύο χεῖρας τὸ πρόσωπόν μου.

Ὁ Κύριος Μαυροκορδάτος χρεωστεῖ νὰ ὑποφέρῃ τὰς διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐπιτιμήσεις τῶν ἐλευθέρων ἀνδρῶν, καθὼς ἡ Ἑλλὰς ὑπομένει τὰς δι' αὐτὸν ἐξουβρίσεις τοῦ Κυρίου Ἀβερδίνου. Ὁ Ἄγγλος δὲν ἤθελε τολμᾷ διὰ συνεχῶν διακοινώσεων ν' ἀναμιγνύεται εἰς τὰ τῆς Πολιτείας ἡμῶν ἂν ὁ Κύριος Λάυνς δὲν προέγραψε πρὸς αὐτὸν· ἀγράφει τὰ τοιαῦτα, τὰ ὅποια τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος θέλει μὲ κτηνώδη ἀναλγησίαν ὑποστῇ, ἐπειδὴ ὁ Μαυροκορδάτος, εἴστις ἄγει καὶ φέρει τὴν ἀντιπολίτευσιν, χρυσώνει τὰ φαρμακερὰ καταπότις τῆς ἐπεμβάσεως. Ὡς ἄλλ' οἱ λόγιοι πατέρες ἡμεῖς τοῦ Συντάγματος, καθὼς προπαρασκευάσαντες ἄλλοτε τὴν Τρίτην Σεπτεμβρίου κατεψεύσαμεν τὰς ἐν Λονδίῳ προπώσεις τοῦ Ἑλλήνος διπλωμάτου, ὁμοίως ὑπερχσπίζοντες σήμερον τὴν αὐτονομίαν ἡμῶν θέλομεν ματαιώσει τὰς κατ' αὐτῆς προσβολὰς τοῦ ἐκπτώτου πρωθυπουργοῦ.

Ἀληθῶς κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον ὁ Λόγος εἶναι ὁ Θεὸς αὐτός· ὁ Λόγος ἔτεκε τὸ Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος παρὰ τὴν προσδοκίαν τῶν τυραννοφρόνων κομματαρχῶν· ὁ Λόγος θέλει διασώσει τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ξεναγωγῶν κομματαρχῶν.

ΤΟ ΝΥΚΤΕΡΙΝΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ.

Ἦτον ὥρα μεσνύκτων καὶ ὁ θάλαμος γεμάτος·
Οἱ φωστῆρές μας Ζωγράφος, Μεταξᾶς, Μαυροκορδάτος
Ἐκκμησαν τὰ σχολιά των εἰς τοῦ Πήλ τὰς ὁμιλίας,
Εἰς προπόσεις γλυκὰς ἦσαν καὶ σπονδὰς λυκοφιλίας(1).
Ἐξαίφνα τὸ φῶς τῶν λύχνων ἄρχησε νὰ κλαυθυμυρίζῃ,
Νὰ κτυποῦν αἱ θύραι μόναι καὶ τὸ ἔδαφος νὰ τρίζῃ...

Κ' ἔμεινε καθένας φρίττων

Μὴν ἠξέυρων τί νὰ ἦτον.

Εἰς τὰ μαῦρα βουτηγμένα μία Δέσποινα ἐφάνη...
Κρόκινην τὴν ὄψιν εἶχεν ὥς νὰ ἦτον ν' ἀποθάνῃ,
Ἕνα τουρκοματωμένον δαμασκί σπαθί κρατοῦσε
Κ' εἰς τὸ στήθος μαραμένα τριαντάφυλλα φοροῦσε
Ἀπ' ἐκεῖνα, ποῦ βλαστάνουν τὰ βουνά μας καὶ οἱ λάκκοι
Μὲ τοῦ Μπότζαρη τὸ αἷμα καὶ μὲ τοῦ Καραϊσκάκη...

Κ' ἔμεινε καθένας φρίττων

Βλέπων ἡ Ἑλλάς πῶς ἦτον.

Εἶδεν ἓναν καὶ τὸν εἶπεν· «Εἰμ' ἐγὼ, ἐγὼ ἐκείνη,
τὴν ὁποίαν νικημένος ὁ Σουλτάνος ἐπροσκύνει·
Ἀλλὰ ἔπεσα ἐξαίφνης ἄπνους εἰς τὴν Μεσσηνίαν
Ὅταν διὰ τὴν τυφλὴν σου καὶ ἄκρατην δοξομανίαν
Ἀπὸ τὸν Καραϊσκάκην ἀποσπῶν τὸν Κουντουριώτην
Θύραν εἰς τὸν Ἰμπραϊμὴν ἀνοιξες ὁ πρῶτος πρῶτην...»

Κ' ἔμεινεν ἐκεῖνος φρίττων

Βλέπων ἑνόχος πῶς ἦτον.

Εἶδεν ἄλλον καὶ τὸν εἶπεν· «Εἰμ' ἐγὼ, ἐγὼ, Ἰούδα!
τῆς ὁποίας καὶ τὸ αἷμα δι' ὀλίγα χρυσᾶ σκουδα
Ἐτρεξες εἰς τὸν Ῥικάρδον νὰ πωλήσῃς τῆς Ῥωσίας
Μαχαιρώσας με κακοῦργε! εἰς τοὺς δρόμους τῆς Προνοίας,
Καὶ μ' ἀφῆκες νὰ κενώσω τὸ ποτῆρι τὸ γεμάτον
τῶν παυαρικῶν ἐκείνων ὕδρεων καὶ ἀνομημάτων...»

Κ' ἔμεινεν ἐκεῖνος φρίττων,

Ἐπειδὴ φονεὺς τῆς ἦτον.

Εἶπε καὶ εἰς ἓναν ἄλλον· «ἔχεις ὀφείως τὸ στόμα·
Καὶ αὐτοῦ τὸ συχναλλάζον δέρμα καὶ πρασίζον χρῶμα·
Εἰμ' ἐγώ, τῆς ὁποίας κατεπλήγωσες τὸ στῆθος
Ἐχιδνα! μὲ δαγκαμάτων καθημερινῶν σου πλήθος
Ἡ τὴν καταχθονίον σου συγκροτῶν Λύτοχθονίαν,
Ἡ διοργανίζων στάσιν καθ' ἐκάστην ἐδῶ μίαν...»,

Κ' ἔμεινεν ἐκεῖνος φρίττων,

Ἐπειδὴ προδότης ἦτον.

«Καὶ νὰ τώρα σᾶς εὐρίσκω εἰς συνωμοσίαν πάλιν,
Πκολούθησε νὰ λέγῃ μὲ φωνὴν αὐτὴ μεγάλην·
Μὲ τὰ σίδερα τῶν ξένων νὰ μὲ δέσετε μοχθεῖτε
Καὶ τὸ αἷμά μου ἐκ νέου νὰ ροφήσετε ζητεῖτε
Βδέλλαις! βδέλλαις! αἱ ὁποῖαι, ἂν κανένας σᾶς πατήσῃ,
Θέλετε ἀπὸ τὸ στόμα ἐδικόν μου αἷμα χύσει ...»

Καὶ τὸ πρόσωπόν της ἦτον

Κάτωχρον ὡς ἡ μορφὴ των.

Ἔφυγε κατάρωμένη τοὺς υἱούς της τοὺς ἀνόμους,
Καὶ ἀντήχουν αἱ κραυγαί της εἰς τῶν Ἀθηνῶν τοὺς δρόμους·
Καὶ ἀπὸ τοῦ τάφου ἔξω ἐτινάχθησαν τὸ χῶμα
Νέοι, γέροντες, γυναῖκες, βρέφη στοὺς μαστοὺς ἀκόμα,
Ὅσους αἱ διχόνοιαί των(2) εἰς πολλὰ πολλάκις μέρη
Ἄσπλαγχνα εἰς τὸ δρεπάνι τοῦ θανάτου εἶχαν φέρει,
Καὶ κλαυθμὸς τοῦ Ἄδου ἦτον
Ἡ νεκρώσιμη βοή των.

Ἦλθεν ἡ Ἐλευθερία τὴν Ἀνατολὴν τὴν γραίαν
Μ' ἓναν μόνον ἅγιόν της ῥαντισμὸν νὰ κάμῃ νέαν·
Πλὴν ἡ ἔρις ἀνθρωπίσκων τριῶν ὅλα ματαιώνει,
Παλαιότητος σκεπάζει τὰς Ἀθήνας μαύρη σκόνη,

Καὶ ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ Τρίτη ἔφραξε τοῦ Σεπτεμβρίου
Κράτος ἔγινε καὶ Θρόνος μαύρη σκὴν ἐρείπιου,

Καὶ ὁ ξένος μένει φρίττων

Ὡς εἰς κόλασιν νὰ ᾔταν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

(1) "Οστις ἐπιχειρήσῃ ν' ἀναγράψῃ λεπτομερῶς τὰς ἀπὸ τοῦ 1821 ἔτους ἐνώσεις, διαρρήξεις καὶ συνδιαλλαγὰς τῶν κλεινῶν πολιτικῶν τῆς Κεχροπίας θέλει, μὰ τὸν Θεόν, ἀναδεχθῇ ἔργον τόσον ἐπίπονον, ὅσον τὸ νὰ καταστρώσῃ τὸν ἀπὸ τοῦ 1821 μετεωρολογικὸν πίνακα τῶν Ἀθηνῶν, τῶν ὁποίων πολλάκις ἡ ἀτμοσφαῖρα μεταβάλλεται δις καὶ τρίς τῆς ἡμέρας. Θέλετε ὅμως, ἀναγνώσταί μου, περιεργεῖς χάριν συνοπτικὴν τινὰ ἔκθεσιν τοιούτων πατριωτικῶν ἀνακυκλήσεων μιᾶς μόνον ἐποχῆς; Ἴδου τὸ ἀπὸ τῆς τριτοσεπτεμβριανῆς μεταπολιτεύσεως μέχρι τῆς ὥρας αὐτῆς ἡμερολόγιον τῶν μεγελεπιβολωτέρων συζεύξεων καὶ διαζεύξεων.

Τὸν Ὀκτώβριον 1843 ὁ Μαυροκορδάτος, φθάσας ἀδύνατος ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως, γίνεταί ὀνύχιον καὶ κρέας μὲ τὸν Ζωγράφον, ὅστις ὡς ἔρπυλλος ὀφιοειδῶς περιετυλίσσεται εἰς τὸν ἔτι ἀκεραύνωτον πλάτανον τῆς Πρωθυπουργίας τοῦ Μεταξᾶ.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ Μαυροκορδάτος, θελήσας νὰ ἐξιλεώσῃ ἐντελῶς τὴν Αὐλὴν, ἐξαίφνης εἰς τὴν πρὸς τὸν βασιλικὸν Λόγον Ἀπάντησιν τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως ὡς τὸ ἔλαιον ἀπὸ τὸ ὕδωρ χωρίζεται ἀπὸ τὸν Ζωγράφον, τὸν ὁποῖον τότε μόνον παρατηρήσας εὗρεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ἀναρχικώτατον.

Τὸν Δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ Μαυροκορδάτος, ἐπίδοξος πρωθυπουργὸς καὶ μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως συντηρητικοῦ Συντάγματος περιποιούμενος ὅλους, ἐπανέρχεται μὲ γλυκυτάτας ὑπο-

σχέσεις Γραμματείας πρὸς τὸν Ζωγράφον, ὅστις ὡς μετ' ὀλίγον μέλλων γραμματεὺς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀποστηθίζει μακρὰς πλατείας σελίδας Πηδαλίου καὶ ἀναδιφεῖ γκῶδεις τόμους Κανονικοῦ Δικαίου· τότε δὲ διὰ τῶν ἐφημερίδων των αἱ δύο των τιμιότητες ἀντεγκωμιάζονται καὶ ἀντιθυμιάζονται.

Τὸν Ἰανουάριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ Μαυροκορδάτος, ὀλισθηρὸς ἔγχελος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἐπαναφεύγει ἀφίνων γλοῖαν μόνον εἰς τὰς παλάμας τοῦ Ζωγράφου, ὅστις ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐξ ἑτεροχθονικῶτά του κηρύττεται αὐτοχθονικώτατος καὶ ὁμοῦ μετὸν Ῥηγανὶὸν Παλαμίδην κατάφέρει τὸν βάρυν τοῦ δευτέρου Ψηφίσματος πελεκισμὸν εἰς τοὺς παθόντας, ταφέντας καὶ ἀναστάντας τοῦ Μαυροκορδάτου· τότε δὲ διὰ τῶν ἐφημερίδων των αἱ δύο των τιμιότητες ἀντιλοιδοροῦνται καὶ ἀντιδυσφημοῦνται.

Τὴν 3 Μαρτίου 1844 ὁ Μαυροκορδάτος, δράξας τέλος πάντων τὴν Πρωθυπουργίαν, ἐξωκλείει τὸν πτωχὸν Ζωγράφον καὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς βουλευτικὸς καταλόγους. Ὁ Πελοποννήσιος Ἀσμοδαῖος, λαλῶν τότε ἀπὸ Καλάβρυτα καὶ ἀκουόμενος εἰς Ἀθήνας, ὡς ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς ἀόρατος ὁμιλεῖ τὴν 11 Ἰουνίου πρὸς τὸν Μαυροκορδάτον διὰ τῆς βροντερᾶς φωνῆς μιᾶς στάσεως.

Τὴν 30 Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ ἐγγαστρίμυθος πρωθυπουργὸς ὡς ἐκ τοῦ στόματος τοῦ εἰσαγγελέως ἀόρατος καὶ αὐτὸς ἀποκρίνεται πρὸς τὸν Ζωγράφον δι' Ἐντάλματος συλλήψεως, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἄρχεται μυστηριώδης πόλεμος πονηρῶν πνευμάτων ἐν τῇ σκότει ἀλληλοκτυπούμενων. Ὁ Ζωγράφος, εὐρισκόμενος τότε εἰς τὰ στενὰ, θέτει ἑαυτὸν ἐπὶ πτέρυγος ὀχλαγωγικοῦ

ἀνεμοστροβίλου καὶ μὲ τὸν πολλὰ θεοφοβούμενον Κωλέττην, μὲ τὸν οὐδαμῶς μαχαιροβγάλτην Μεταξᾶν καταβαίνει τὴν 4 Αὐγούστου σωτήρ καὶ αὐτὸς τῆς πατρίδος εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Ἀθηνῶν· οἱ δὲ Κύριοι Δάυνες καὶ Μαυροκορδάτος τί γίνονται; μένουσιν ὁ εἰς μὲ τὸ παράσημον τοῦ Λουτροῦ καὶ ὁ ἄλλος εἰς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ Μαυροκορδάτος, χωλαίνων ἐκ τῆς μεγάλης του πτώσεως, ὑπάγει νὰ ζητήσῃ διὰ τοῦ Ἀνδρέου Λόντου τὴν βακτηρίαν τοῦ Ζωγράφου, ὅστις ὅμως τὸν ἀποκρίνεται κλίνων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις εἰς τὴν τρίτην κλίσιν τῶν ἰσοσυλλάβων «ὁ κακοῦργος, τοῦ κακοῦργου, τῷ κακοῦργῳ, τὸν κακοῦργον, ὁ κακοῦργε» ... Καὶ διατί ὅχι; Ὁ Κύριος Ζωγράφος εἶναι Κωλεττικώτατος· εὕρσκει τι γλυκὺ τοῦ Βεσπασιανοῦ καὶ Τίτου εἰς τὴν ἀπαθῆ μορφήν τοῦ Κυρίου Κωλέττου· ὁ Κύριος Κωλέττης εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν ἄνθρωπος τοῦ τόπου· ἔχει γιγαντιαίαν βαρύτητα...

Ἄλλ' ὦ τῆς ἀπελπισίας! εἰς τὸν Ζωγράφον τὸν ζητοῦντα εὐγενικώτατα τὸ Ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν ἢ καὶ ἔδραν γερουσιαστικὴν, ὁ βρεθαρὸς Κωλέττης κατὰ τὰς καλάνδας τοῦ Δεκεμβρίου, ὑπερήφανος ὡς αὐτοκράτωρ Ῥωμαῖος, μ' ἓνα ῥαβδοῦχόν του παραγγέλλει... τί, νομίζετε;.. τί;.. νὰ κρατῇ λεκάνην μὲ λαγῆνιον γεμάτον καὶ νὰ στέκῃ πλησίον του χύνων ἕως οὗ αὐτὸς ὁ καθάριος Ἡπειρώτης τοῦ ἐκπλύνῃ τὸ πρόσωπον, ὅπου εὕρσκουσι, λέγει, πολλὰς κηλίδας αἱ Αὐλαὶ τῆς Ἑλλάδος, τῆς Αὐστρίας, τῆς Ῥωσίας, τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας. Εἰς τὴν τοιαύτην παραγγελίαν, ὁ Φωκίων τοῦ Αἰῶνος σκοτοδινῇ καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης θεωρεῖ ἀπεγνωσμένην τὴν πατρίδα· μία

μόνη ἀμυδρὰ ἐλπίς ὑποφαίνεται σωτηρίας · ἡ ἀπόσπασις τοῦ Μεταξᾶ ἐκ τοῦ Κωλέττου · τρεῖς λοιπὸν ὁλοκλήρους μῆνας ἀπευθύνει πικρὰς ἐπιπλήξεις καὶ φιλικὰς προτροπὰς πρὸς τὸν Μεταξᾶν, ὅστις κωφῶν εἰς διαμαρτυρήσεις πατρίδος, εἰς προτάσεις συμπενοθερίας, καὶ σφίγγων εἰς τοὺς ὀδόντας τὸ χοιρινὸν τῆς Οἰκονομίας κρέας δὲν τὸ ἀφίνει διὰ μίαν σκιάν εἰς τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ · τέλος δὲ πάντων φωνὴν μεγάλην ἀφίει καὶ τρεῖς ἐτετέλεσται ἡ ἀνακράξας, προλογίζει τὴν μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου συνθήκην του · τότε τότε καὶ ὁ Αἰὼν παύει τὴν μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου βτραχομουμυχίαν του · τότε τότε καὶ ὁ Μαυροκορδάτος ἐκ τοῦ βουλευτικοῦ Βήματος ἀπολογεῖται περὶ τοῦ φόνου τοῦ μεγάλου ἀνδρός, περὶ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου μακαρίτου, λέγων ὅτι οὐδ' ἐγνώριζεν ἀπὸ τί μαλλίον ἐδάστα ο σκοῦφος τοῦ Ἀπόλλωνος · Ὁ θεοσεβέστατος ὁμῶς Πελοποννήσιος ζητεῖ καὶ νὰ τὸν βαπτίσῃ Φιλορθόδοξον, ζητεῖ καὶ νὰ τὸν μυρώσῃ Αὐτοχθονικόν · ὁ ἀνεξίθρησκος λοιπὸν Φαναριώτης ἀποδύεται μίαν πρωτὴν τὸν παλαιὸν Μαυροκορδάτον καὶ κάμνων καλθινιστὴ τὸν σταυρόν του πηδᾷ ἐκ τῆς κλίνης ποῦ εἰς τὴν κολυμβήθραν τῆς Φιλορθοδοξίας καὶ δέχεται μὲ κατάνυξιν τὸ χρίσμα τῆς Αὐτοχθονίας · καὶ τότε εἶδετε εἰς τὴν Βουλὴν καὶ εἰς τὴν Δημοσιογραφίαν ὅλους τοὺς φίλους του ἀπαρνούμενους δώδεκα ἐτῶν δόγματα θρησκευτικὰ καὶ ὑποτασσομένους εἰς Σχινᾶν τὸν Θεολόγον καὶ εἰς Οἰκονόμον τὸν ἐξ Οἰκονόμων · καὶ τότε εἶδετε τοὺς ἀνθρώπους τοῦ τόπου καταστολίζοντας τὰς ἐσπερινὰς συναγτροφὰς τοῦ Μαυροκορδάτου.

Φαντασθῆτε πέντε ἀνθρώπους γηράσσαντας εἰς τὸν δόλον, ἀποβαλόντας πᾶσαν αἰδῶ, μὴν ἔχοντας εὐδεμίαν ἀρχὴν καὶ στρεφο-

μένους μὲ ἀντιπληκτισμοὺς ἢ μὲ ἀντασπασμοὺς περὶ τὸν μαγνή-
την δεκαπέντε χιλιάδων δραχμῶν ἐτήσιων, ἰδοὺ οἱ κομματάρ-
χει καὶ ὑποκομματάρχαι τῆς Ἑλλάδος. Καταβιδάσατε τὸ ποσὸν
αὐτῶ τῶν δραχμῶν εἰς ὀκτὼ χιλιάδας, ἰδοὺ οἱ Ῥηγνιοὶ Παλαμῆ-
δαι καὶ οἱ λοιποὶ Δημάδαι τῆς Βουλῆς. Τί, σᾶς ἐρωτῶ, ἤθελον
γενῆ σήμερον οἱ ἔξοχοι πολιτικοὶ τῆς Ἑλλάδος ἂν ἡ κοινὴ δόξα
εἶχε δικαστήρια, εἶχεν εἰσαγγελεῖς, εἶχε φυλακὰς, εἶχε λαιμη-
τόμους; Ἄς κρίνῃ ἕκαστος. Διὰ τί δὲ ἡμεῖς διαγράφομεν τὰ τοι-
αῦτα; Ἐχομεν τάχα τὴν πονηρὰν κλίσιν τοῦ νὰ τιτρώσκωμεν τοὺς
ἀνθρώπους; Ἀπαγε! Ἄλλ' ἀνώτεροι τῶν τριούτων ἀνδραρῶν,
ζητοῦμεν ν' ἀνορθώσωμεν τὴν δι' αὐτοὺς πεσοῦσαν κοινωνίαν δια-
πλάττοντες πολίτας χρηστοὺς καὶ μεγάλωφρονας, ὅποιοι ἀναφαί-
νονται εἰς ἅπαντα τὰ συνταγματικὰ Κράτη.

(2) Ὁ Κύριος Ῥηγνιὸς Παλαμῆδης, ἅψ' οὖ ἐπὶ τῆς τελευ-
ταίας ἐθνικῆς Συνόδου διὰ τοῦ Ψηφίσματός του ἐκείνου ἐζήτησε
ν' ἀνάψῃ μετὰ τῆς ἐλευθέρως καὶ τῆς δούλης Ἑλλάδος ἔχθραν
ἀδιάλλακτον, ὡς νέον αὐτῆς ζώπυρον ἐδημοσίευσεν πρὸ μικροῦ ἐν
Φυλλάδιον, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ αὐτοσχέδιος συγγραφεὺς σπουδάζει
ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὰ πρῶτα σπέρματα τῶν ἐμφυλίων ἐρίδων ἐφέρ-
θησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα παρὰ τῶν ἑτεροχθόνων ἀγωνιστῶν. Ἐρ-
χομαι νὰ τὸν ἐξελέγξω ἐν βραχυλογίᾳ ψευδόμενον καὶ νὰ συντρί-
ψω τὸν σοφιστικόν του κάλαμον.

Ἡ διχόνοια, ἥτις ἀνέκαθεν ἐκ τῆς ἀμέτρου φιλοδοξίας τοῦ
Ἑλλήνος προερχομένη ἐμάστιξεν ὡς ἐνδημικὴ νόσος τὴν Ἑλλά-
δα, ὑπῆρξε κατὰ τοὺς ἡμετέρους χρόνους καὶ ἀποτελέσμαξ τῶν
πολιτικῶν περιστάσεων τῆς. Ἄμα καταλυθείσης τῆς σουλτανικῆς
ἐξουσίας κατεστράφη πρὸ ἡμῶν ἡ κυβερνητικὴ μονὰς, ἣτον ἐπα-

κόλουθον νὰ παραστήσωσιν αὐτὴν διάφορα κλάσματα προκύψαν-
τα ἐκ τῆς διασπάσεώς της, καὶ ἰδοὺ ἡ γένεσις τῶν Κοιμμάτων·
ἀλλὰ τὰ Κοιμματα ταῦτα ἐργαζόμενα ἦτον ἐπόμενον νὰ συμπλήτ-
τωνται, καὶ ἰδοὺ ἡ γένεσις τῆς διχονοίας.

Ἐρωτῶ τὸν Κύριον Ῥηγανὶὸν· ποῖος ἐτερόχθων ἐπὶ τουρκο-
κρατίας ἐδίδαξε τὸν πατέρα τοῦ Ἀναγνώστου Δελιγιάννου νὰ κό-
ψη τὴν κεφαλὴν τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀνδρέου Λόντου, καὶ τὸν νέον
Λόντον πρὸς ἐκδίκεσιν νὰ κόψη τὴν κεφαλὴν τοῦ γέροντος Δε-
λιγιάννου; ποῖος ἐτερόχθων ἐδίδαξε τοὺς προύχοντας τῆς Πελο-
ποννήσου νὰ διαφωνῶσιν ἀδιακόπως εἰς τὴν ἐν Τριπόλει βεζιρι-
κὴν Αὐλὴν;

Ἐρωτῶ τὸν Κύριον Ῥηγανὶὸν· ποῖος ἐτερόχθων ἐπὶ τοῦ ἑλλη-
νικοῦ ἀγῶνος, ἀπόντος τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου εἰς Με-
σολόγγιον καὶ παρηγκωνισμένου τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου εἰς
Ναύπλιον, ἐδίδαξε τοὺς αὐτόχθονας Ἀνδρέαν Ζαΐμην, Θεόδω-
ρον Κολοκοτρώνην, Ἀναγνώστην Δελιγιάννην, Ἀνδρέαν Λόν-
τον καὶ Πανουῖτσον Νοταρᾶν νὰ διχοστατήσωσι πρὸς τὸν Γεώρ-
γιον Κουντουριώτην; ποῖος ἐτερόχθων ἐδίδαξεν εἰς τὰ Κιλάβρου-
τα τὸν Χαραλάμπην νὰ διαπληκτίζεται μετὰ τὸν Ζαΐμην, εἰς τὴν
Γορτυνίαν τὸν Δελιγιάννην νὰ διαπληκτίζεται μετὰ τὸν Κολοκοτρῶ-
νην, εἰς τὴν Λεβαδίαν τὸν Διάκον νὰ διαπληκτίζεται μετὰ τὸν
Ὅδυσσέα καὶ τὸν Ὅδυσσέα μετὰ τὸν Γούραν;

Η ΚΑΘΑΡΗ ΑΛΗΘΕΙΑ.

Έβαλε τῆς Σικελίας ἕνας τύραννος εἰς μάτην
Εἰς τὸ πέτρινο γουδί του Ζήνωνα τὸν Ἐλεάτην
Κ' ἔκραζε τὸ γουδοχέρι βαρυσείων ἀπ' ἐπάνω·
«Ἡ ἄρνεῖσαι ὅσα εἶπες, ἦ τὸν κρόταφόν σου σπάνω·»
Τὴν ἐλεύθερή του γλῶσσαν ὠδοντόκοψεν ὁ Ζήνων
Καὶ τὴν ἔρριψε σ' ἐκεῖνον·
Καὶ τὴν ἐδική μου γλῶσσαν μὲ τὸ αἶμά της θά φτύσω·
Πλὴν ποτὲ ποτὲ μου ψεῦμα, Ἕλληνας, δὲν θά λαλήσω.

Ἐκατὸ ἀπὸ τὰ βάθη τῶν κατέργων ἐβγαλμένοι
Καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ὅλοι ἕνας κ' ἕνας μαζωμένοι,
Ἄλλοι ἄρπαζαν καὶ ἄλλοι πῶς δὲν ἄρπαζαν θυμόνουν
Τὸ Ταμεῖον τῆς Ἑλλάδος καὶ μερόνυχτα μαλόνουν·
Τρία Κόμματα μᾶς σπρώχνουν, δύο εἰς τὴν ἀναρχίαν
Κ' ἕνα εἰς τὴν τυραννίαν·

Ὅλ' οἱ ἄλλοι, ὦ Φατρίαι, σᾶς τὰ ψάλλουν ἀπ' ὀπίσω·
Ἄλλ' ὀρθὰ κοφτὰ ἐμπρὸς σας ἐγὼ πάγω νὰ λαλήσω.

Τὴν μεγάλην δέκα πήχαις προδοσκίδα του σηκόνων
 Ὁ Ἐλέφαντας-Κωλέττης ἀκουμβᾷ εἰς ἕναν Θρόνον·
 Πλὴν τῆς ῥάχης του φθονοῦντες τὸ χονδροκτισμένο πλάτος
 Καὶ ζητοῦντες νὰ τὸν ῥίψουν Μεταξᾶς, Μαυροκορδάτος,
 Ἀρχησαν νὰ πριονίζουν καὶ τὸν Θρόνον...Τί θὰ γένῃ,
 Ἕλληνες δυστυχισμένοι;..

Καὶ τοὺς τρεῖς εἰς ἕναν λάκκον ἂν μποροῦσα νὰ σφαλῇσω,
 Τῶκαμνα μὲ τὴν πατρίδα! Τώρα ὅμως;.. θὰ λαλήσω.

Ἄλλο τι, παρὰ Πρεσβεία νὰ χορτάσῃ μπορεῖ, Ὄθων,
 τοῦ Μαυροκορδάτου τώρα ἢ τοῦ Μεταξᾶ τὸν πόθον·
 Ἀπ' ἐδῶ δὲν τοὺς σαλεύεις· στέκει νὰ φανῇ ὁ πρῶτος,
 Ἡ ἐπέμβασις σὰν γένῃ, τῶν Ἑγγλέζων ὁ Πιλότος·
 Καὶ ὁ δεύτερος δὲν φεύγει, ἔχει τι νὰ τελειώσῃ,
 Στέκει νὰ μᾶς μαχαιρώσῃ ...

Διὰ τοῦτο ἀπὸ τώρα θέλω νὰ τοὺς στιγματίσω,
 Ἐπειδὴ μαχαιρωμένος αὔριο πῶς θὰ λαλήσω;

Εὐκκρινο καὶ τοῦ Κωλέττη νάτο τρέχει τὸ ἀμάξι.
 Κ' οἱ Μοσχομαγκῖται ὅλοι ἐν μεγάλῃ παρατάξει
 Προσηκόνουνται καὶ ἀπ' ὅλα τὸ ἀκολουθοῦν τὰ μέρη,
 Ἐπειδὴ τὸν Σεβαστόν τους, τὸν Μωάμεθ εἶχε φέρει,
 Τὸν Μωάμεθ, τοῦ ὁποίου πιστοὶ λέγονται Σεῖδαι.
 Τόσοι Ὅπουλοι καὶ Ἰδαι...

Μοσχομάγκα μου, συγγνώμην ἔρχουμαι νὰ σὲ ζητήσω·
Διὰ τὸν ἡγαπητόν σου κάτι ἔχω νὰ λαλήσω .

Ἦθελα, ἡγαπητέ μας, παρὰ ν' ἀγαπᾷς τῶν Γάλλων
Τὴν κυβέρνησιν ν' ἀγάπας τὰ συγγράμματά τους μᾶλλον(1),
Ἐπειδὴ δὲν βλέπω νόμον καὶ κανονισμόν κουκούτσι,
Ἐπειδὴ μὲ πίπαν μόνον καὶ μὲ κόκκινο παπούτσι
Σὺν Βεζίρης Ἀρβανίτης δὲν πιστεύω νὰ θελήσης
Πάντοτε νὰ κυβερνήσης(2)...

Ἀλλ' ἐσὺ γελαῖς καπνίζων, καὶ θὰ ἐξακολουθήσω·
Τὸ πετσί σου δὲν ἰδρώνει σ' ὅ,τι γράψω ἢ λαλήσω.

Μὲ τὸ φέσι σου, λεβέντη, τὸ μεγάλο καὶ γυρμένο
Μέσα του τὸ Σύνταγμά μας ὡς νὰ ἔφερνες κρυμμένο
Μὲ ἀρέσει νὰ σὲ βλέπω... Πλὴν τὸ χέρι σου μὴν πάρῃ
Τὸν Σεπτέμβριόν μας μῆνα κι' ἀπ' αὐτὸ τὸ Καλανδάρι·
Εἰς αὐτὸν τῆς τυραννίας ἔγινε τὸ ἡλιοστάσι·

Κι' ἂν κἀνείς σας τὸ ξεχάσῃ
Στὴν Αὐλὴν, στὸ Ἰπουργεῖον, θὰ σᾶς τὸ κανοναρχήσω·
Μένω δοῦλός σας... ὀλίγα καὶ εἰς ἄλλον θὰ λαλήσω.

Φαλακρὸς καθὼς ὁ Κρόνος, Βάλβη, ἅμα εἰς κάμμιαν
Ἐξ ἁμαρτιῶν τοῦ ἔθνους σὲ καθίσουν Γραμματεῖαν,
Ὅλα σου καθὼς ὁ Κρόνος τὰ παιδιὰ ξεκοκκαλίζεις·
Μὲ παππαδικὴν κατάραν ὅσω κι' ἂν μὲ φοβερίζῃς,

αἶβαλεν ἡ Τρέλλα, λέγω, δρέπανον τοῦ Ζαχαρίου
 Στὸ δεξιὸ τοῦ Ζηνοβίου,
 Κι' ὅπου τώρα μὲ φανάρι Διογενικὸ ζήτησω
 Δικαστὴν ὡς πρέπει ἕναν δὲν εὐρίσκω νὰ λαλήσω.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

(1) Πολεμῷ σήμερον τὸν Κωλέττην, τὸν Μαυροκορδάτον καὶ τὸν Μεταξᾶν διότι, ζητοῦντες νὰ καταβάλωσιν ὁ εἰς τὸν ἄλλον, ἐξάπτουσιν ἐπ' ὁλέθρῳ τῆς Ἑλλάδος τὴν πρὸς ἀλλήλας ἀντιζηλίαν τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ρωσίας, καθὼς ἀντίκειμαι πρὸς τὴν Γαλλίαν, πρὸς τὴν Ἀγγλίαν καὶ πρὸς τὴν Ρωσίαν διότι, σπουδάζουσαι νὰ ὑπερισχύσωσιν ἡ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, ὑποθάλλουσι πρὸς βλάβην τῆς αὐτονομίας της τὴν πρὸς ἀλλήλους ἔχθραν τοῦ Κωλέττου, τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ Μεταξᾶ. Ἀλλὰ προσβάλλω τὸν Κωλέττην ὀλιγώτερον τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ Μεταξᾶ διότι βλέπω αὐτὸν ὀλιγώτερον ὑπέκοντα εἰς τὴν Γαλλίαν, ἣτις καὶ αὐτὴ δεικνύεται εἰς τὰς ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος ἀπαιτήσεις της μετριωτέρα τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ρωσίας.

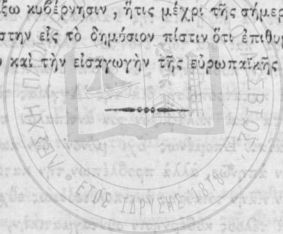
Ἡ Γαλλία διὰ νὰ ἐξέλθῃ τῆς μονήρους καὶ παθητικῆς στάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν ἔθεσεν ὁ ἐνθρονισμὸς τοῦ Φιλίππου, συμφέρον ἔχει ν' ἀναστήσῃ τὴν ἐλληνικὴν φυλὴν, ν' ἀνεγείρῃ μίαν ἐλληνικὴν Αὐτοκρατορίαν. Ἀλλ' ἡ μεγάλη αὕτη ἐπιχείρησις ἀπαιτεῖ παντὸς εἶδους θυσίας, τὰς ὁποίας ὁ γηραιὸς βασιλεὺς τῶν Γαλλῶν οὔτε ὀρεξίν, οὔτε δύνανται ἔχει νὰ ὑποστῇ. Ἄν καὶ ἡ Γαλλία λοιπὸν ᾔηται ἡ μόνη ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της εἰλικρινῆς φίλη τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ μόνη ἐκ τῶν Δυνάμεων, ἣτις παρουσιασθείσης εὐκαιρίας θέλει μίαν ἡμέραν τὴν μεγαλύνει, δὲν πρέπει ὅμως ἡ ἐλληνικὴ κυβέρνησις νὰ κηρύττεται γαλλίζουσα καθότι ἐκθέτει οὕτω τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸ κατὰ τῆς Γαλλίας μῖσος τῆς Ἀγγλίας καὶ

τῆς Ῥωσίας. Διὰ τοῦτο φρονῶ καὶ τὸν Κωλέττην βλάπτοντα τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦ γαλλισμοῦ του. Ἦθελα νὰ ἐφαίνετο οὗτος ζηλωτὴς τῆς Γαλλίας ἀσπαζόμενος τὰ ἐλευθερά της συγγράμματα καὶ τοὺς συνταγματικούς της θεσμούς μᾶλλον ἢ τὴν ὑπὲρ τὸ δέον συντηρητικὴν κυβέρνησιν της.

(2) Ὁ Κωλέττης καὶ ὁ Μαυροκορδάτος φέρουσιν ἐξ ἡμισείας ἕκαστος τὴν ἐνοχὴν τοῦ μεγίστου ἐγκλήματος τῆς εἰς τὴν κρισιμωτέραν τῆς πατρίδος περιστάσιν δοξοκόπου των διαιρέσεως, ἣτις οὐραὶ ὅλον ἐν τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν ἀπώλειάν της. Ἄλλ' ὁ Κωλέττης δὲν ἐζήτησε νὰ ρίψῃ διὰ τῆς Γαλλίας τὸν Μαυροκορδάτον πρωθυπουργοῦντα καὶ διὰ τῶν ἐνόντων ἐλληνικῶν μέσων ἤδη σπεύδει νὰ συμπέσῃ κυβέρνησιν, ἐν ᾗ ἀπ' ἐναντίας ὁ Μαυροκορδάτος ζητεῖ νὰ κατατροπώσῃ διὰ τῆς Ἀγγλίας τὸν Κωλέττην πρωθυπουργοῦντα καὶ κολαφίζων τὸν ἀντίπαλόν του συγκολαφίζει τὴν Ἑλλάδα. Ἐπομένως ὄχι μόνον δὲν καθάπτομαι τοῦ Κωλέττου τόσον ἀπηνῶς, ἀλλὰ προβλέπων τὴν κατατροφὴν τῆς πατρίδος εἰς τὴν νίκην τοιαύτης ἀντιπολιτευσεως εὐχομαι μάλιστα ν' ἀπαρτίσῃ ἐπὶ τέλους κυβέρνησιν συνταγματικὴν, ἂν καὶ δὲν εὐρίσκω εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν ἐχέγγυα τοιαύτης διανοητικῆς καὶ φιλονόμου Πολιτείας. Τί τὸν ὠφελεῖ νὰ γαλλίξῃ καὶ νὰ παριστᾷ δῆθεν τὸν αἰῶνα τοῦ μεγάλου Λουδοβίκου εἰς τὴν ἐσπερίαν Εὐρώπην, ὅταν βνδαλίζῃ καὶ ἀντιπροσωπεύῃ τὸ ὕλικόν στοιχεῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα; Τί τὸν ὠφελεῖ νὰ ᾔηται ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς ἐπιβροῆς τοῦ γαλλικοῦ πρέσβειος, ὅταν διατηρῶν ὡς στρόφιγγα ὅλων τῶν πολιτικῶν ἐργασιῶν του ἓνα γενικὸν πρόξενον τῆς Γαλλίας δίδῃ καθ' ἑαυτοῦ πᾶσαν ὑπόνοιαν δουλικῆς ὑπακοῆς εἰς τὴν γαλλικὴν Πρεσβείαν; Τί τὸν ὠφελεῖ νὰ μὴν ᾔηται κερδοσκόπος, ὅταν

ἐγκολπούμενος ἀνθρώπους ἐμπορευομένους τὰ δημόσια παρέχει
καθ' ἑαυτοῦ πᾶσαν ὑποψίαν ἐρδοσκοπίας ; Τί τὸν ὠφελεῖ νὰ μὴν
ἦναι αὐτὸς ἐγκληματίας , ὅταν προσδέχεται ὅλους τοὺς ἐν τῇ Ἑλ-
λάδι κατηγορουμένους ἐπ' ἐγκλήμασι ; Τί τὸν ὠφελεῖ νὰ μὴν ἦναι
αὐτὸς ληστής , ὅταν ἐκδίδῃ ἀμνηστίας Διατάγματα ὑπὲρ τῆς κα-
ταμαστιζούσης τὸ Κράτος ληστείας ;

Ἐν κεφαλαίῳ , ἐν ᾧ ἐξ ἑνὸς μέρους θεωρῶ ἄφευκτον τὴν φθο-
ρὰν τῆς Ἑλλάδος ἂν εἰς χεῖρας περιπέσῃ τῶν ξενοδηγῶν καὶ
τῶν αὐτοχθονιζόντων ἐχθρῶν τοῦ Κωλέττου , ἐξ ἄλλου πάλιν ἐρυ-
θρίῳ νὰ στηρίξω κυβέρνησιν , ἥτις μέχρι τῆς σήμερον δὲν ἐνέπνευ-
σε τὴν ἐλαχίστην εἰς τὸ δημόσιον πίστιν ὅτι ἐπιθυμεῖ τὴν ἐκτέλε-
σιν τοῦ νόμου καὶ τὴν εἰσχωγὴν τῆς εὐρωπαϊκῆς τάξεως .

ΟΙ ΚΑΛΟΘΕΛΗΤΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἀπὸ τὸ Ταμεῖον ἔξω χθὲς λαλοῦσα ... Μὲ ἀμᾶξι
Εἶδα πρῶτα ἐμπροστά μου τὸν Κωλέττην νὰ πετάξῃ...
—Διὰ ποῦ, λεβένταρέ μου, μὲ τοὺς δύο σου λερωμένους;
—Στὸ Παλάτι, ποιητά μου, διὰ τὸ καλὸ τοῦ Γένους.

—Ἄφησε, παρακαλῶ,

Τῆς Ἑλλάδος τὸ καλό.»

«Εὗγε Σοῦτσε!.. φάλλε τούτα, μ' ἔκραξε βαρυασθμαίνων
Ὁ κλεινὸς Μαυροκορδάτος ἀπ' τὸν Λαῦνς του ἐβγαίνων.
Εἰς τοῦ Λαῦνς κ' ἐγὼ πῆγα τὸν ἐχθρόν μας νὰ πληγώσω,
Καὶ ζητῶ μὲ τοὺς Ἑγγλέζους τὴν Ἑλλάδα μας νὰ σώσω...

—Ἄφησε, παρακαλῶ,

Τῆς Ἑλλάδος τὸ καλό.»

Καὶ ὁ Μεταξᾶς πηγαίνων στὴν Βουλὴν, καθὼς τοὺς εἶδε,
«Θέλουν σφάξιμο, μὲ εἶπε, καὶ οἱ δύο σπουδαρχίδαι...
Κι' ἂν ἐγὼ μιὰν ἄλλην Τρίτην Σεπτεμβρίου κατορθώσω,
Ἀπὸ τούτους κι' ἀπὸ ἄλλους τὴν Ἑλλάδα θὰ λυτρώσω...

— Ἄφησε, παρακαλῶ,
Τῆς Ἑλλάδος τὸ καλό. »

« Αὐτὴν ὄχι, Μεταξᾶ μας, δὲν σὲ κάμουμεν τὴν χάρι,
Ἀπ' τὴν γῆν ὡς νὰ μ' ἐβγῆκεν ὁ Ζωγράφος μανιτάρι
Φώναξε· κ' ἐγὼ θὰ σφάζω... ναὶ μὲ κόπον, ναὶ μὲ μόχθον
Τὸ καλὸ ζητεῖ τοῦ ἔθνους ἓνας μόνον, ὁ αὐτόχθων... »

— Ἄφησε, παρακαλῶ,
Τῆς Ἑλλάδος τὸ καλό. »

Κι' ὁ αὐτόχθων Ῥηγανιὸς μας νάτος τότε στὸ Ταμεῖον
Μ' ἓνα Ἔνταλμα μεγάλο ἐπὶ λόγῳ ταῖνίῳν,
Καὶ μὲ τὸ καλὸ τοῦ ἔθνους εἰς τὸ χέρι νὰ βιάζῃ
Τὴν ἀμέσως πλερωμὴν του, καὶ ὁ Φώτισιος νὰ κράζῃ·
« Φθάνει σου, παρακαλῶ,
Τῆς Ἑλλάδος τὸ καλό. »

Καὶ κατόπι του νὰ δέκα μὲ κατέργου ποδοκάκην
Βουλευταὶ πλειοψηφίας τρέχοντες στὸν Κορφιωτάκην
Νὰ ζητοῦν καλὰ τοῦ ἔθνους, τὰς προσόδους ἄρον ἄρον,
Καὶ ὁ Κορφιωτάκης σ' ἓναν σ' ἄλλον νὰ φωνάζῃ γλᾶρον·
« Πλέον μὴ, παρακαλῶ,
Τῆς Ἑλλάδος τὸ καλό. »

Βουλευτῆς ὁ Βιλαέτης τῆς μειοψηφίας, τότε
 βλέπων τόσα καλὰ ἔθρους ἔκραξε· « Συμπατριῶται,
 εἶναι πρέπον ἐσεῖς ὅλα κ' ἐμεῖς τίποτες οἱ ἄλλοι;
 ἕως πότε στὸ Ταμεῖον θὰ κτυποῦμεν τὸ κεφάλι;
 Κ' εἰς ἐμᾶς, παρακκλῶ,
 Τῆς Ἑλλάδος τὸ καλό.

« Ἀπὸ ἓνα πανὶ ὅλοι μὴ δὲν ἤμεθα; Δὲν θέλει
 ἡ ἀντιπολίτευσίς μας, παρ' ὀλίγο κ' αὕτῃ μέλι,
 Κ' εἰς τὸ Βῆμα διὰ τοῦτο βράχυνάσεν, ἀνάθεμά το!
 Τὴν μελόπητα τοῦ ἔθνους ὅλην διὰ ὅλους κάτω,
 Ἡ κἄνεις, παρακαλῶ,
 Τῆς Ἑλλάδος τὸ καλό!»

Ὁ δὲ Βιλαέτης
 ἔκρινεν ὅτι

ἡ ἀντιπολίτευσις
 ἔκρινεν ὅτι
 ἡ ἀντιπολίτευσις
 ἔκρινεν ὅτι

Ο ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΤΟΥ 1845.

Ἀδελφοὶ Ἐπαρχιωταῖς, ἔρχουμαι νὰ σᾶς εἰπῶ.
Εἰς τοὺς δώδεκ' αὐτοὺς μῆνας, ὅπου τὸν μισθὸν κτυπῶ,
Τί ωραίας ὑποθέσεις καὶ ἀληθινὰ χρυσᾶς
Ἔκκαμα διὰ τὸ ἔθνος, δι' ἐμένα, δι' ἐσᾶς.
Ἦλθα, ἐλέπετε, θρεμμένος καὶ γερός καὶ στερεός
Δόξαν νάχη ὁ Θεός!..

Τί καλαῖς,
Τί πολλαῖς,
Ὅπου ἔκκαμα δουλειαῖς!
Τί σταφίδες! Τί ἐλίαις!

Δραχμαῖς ἓνα μιλλιούνι φάγαμεν οἱ ἑκατὸν,
Πρῶτα ὁ Θεός, εἰς ὅλον τὸν χρυσὸν καιρὸν αὐτὸν,
Κι' ἄλλα τρία μιλλιούνια ἔκτακτα μὲ τὴν οὐράν
Βάλλοντες τὴν τιμημένην ψῆφόν μας εἰς ἀγοράν,

Κ' ἔρχουμαι νὰ σᾶς δανείσω, ἀδελφοί, καὶ μετρητά...

Ταρατί! ταρατατά!..

Τί καλαῖς,

Τί πολλαῖς,

Ὅποῦ ἔκκαμα δουλειαῖς!

Τί σταφίδαις! Τί ἐλῖαις!

Ἕνας νόμος τῆς πατρίδος σήκονε νερό πολύ;
Φώναζα μὲ τὸν καλὸν μας Ῥηγανιὸν ἀνάβωλή!

Καὶ τὴν νύκτα τρίκα! τράκα! σ' ἓναν σ' ἄλλον ὑπουργό,

Καὶ εἰς τὴν πλειοδοσίαν ὁ λεγόμενος κ' ἐγώ...

Ἔτσι μ' ἔφεξαν καὶ μῦλοι κ' ἐθνικὴ ἀκόμα γῆ,

Κ' ἔγινεν ἡ γῆ πηγὴ...

Τί καλαῖς,

Τί πολλαῖς,

Ὅποῦ ἔκκαμα δουλειαῖς!

Τί σταφίδαις! Τί ἐλῖαις!

Ἐπειδὴ τὸ Ὑπουργεῖο τῆς κρυφῆς του πλερωμῆς

Ἦθελ' ἔλεγχον νὰ ἔχη, κ' ἦταν δίκαιο, ἐμεῖς

Ἐδεχθήκαμεν τὴν ψῆφον πάραυτα τὴν φανεράν.

Ἡ Αὐλὴ νὰ ζῇ μποροῦσε μὲ τιμὴν μόνον ξερήν;

Νάσου τράγγα! ἑμεῖς ἓνα μιλλισούνι...λαριρά!..

Κ' ἑκτοτες Θεοῦ χαρά!..

Τί καλαῖς,

Τί πολλαῖς,

Ὅπου κάμαμεν δουλειαῖς!

Τί σταφίδες! Τί ἑλιαῖς!

Καλαβρύτων καὶ Βοστίτσας ἔβρεχαν Ἀναφοραῖς;
Τὸ κουφὸ αὐτὶ σὲ ὅλαις ἑμεῖς ὅλαις ταῖς φοραῖς;
Τὰ Κριτήριά μας εἶχαν προκομμένους δύο τρεῖς;
Εἶναι Σύνταγμα καὶ νόμους δὲν χρειάζεται ἡ πατρίς;
Τοὺς ἐβάλαμ' ἓναν ἓναν μὲ τὸν γέρο Τομαρᾶν
Στῶν μαρτύρων τὴν σειράν...

Τί καλαῖς,

Τί πολλαῖς,

Ὅπου κάμαμεν δουλειαῖς!

Τί σταφίδαις! Τί ἑλιαῖς!

Κ' ἑμεῖς τρώγοντες τοῦ ἔθνους τὰ τελώνια λοιπὸν,
Καὶ ὁ Κύρ Μαυροκορδάτος τὸν Κωλέτταρον κτυπῶν
Καὶ κτυπῶν μὲ μπόξ. Ἐγγλέζου, καὶ αὐτὸς κ' ἑμεῖς μαζὺ
Διωρθώσχημεν τὸ ἔθνος (ὁ καθένας μας νὰ ζῇ!)

Καὶ οἱ Φράγχοι νὰ μὲ στόλους εἰς τὸν Πειραιᾶ πετοῦν

Καὶ τὰ δάνεια ζητοῦν...

Τί καλαῖς,

Τί πολλαῖς,

Ὅπου κάμμεν δουλειαῖς !

Τί σταφίδαις ! Τί ἐλιαῖς !

Η ΑΥΤΟΧΘΟΝΙΑ.

Ὁ Ζωγράφος κρυφανοίγων τὴν ὥραίαν του καρδίαν
Εἰς τὸν Ῥήγαν Παλαμῆδην προχθὲς εἶπε κατ' ἰδίαν·
«Εἰς τὰ χίλια ὀκτακόσια τριανταεπτὰ καὶ κᾶτι
Αὐτὰ λέχθησαν στοῦ Κόντε Νεσελρόδου τὸ παλάτι·
Νὰ κοπῇ τὸ γένος πρέπει τῶν Ἑλλήνων εἰς δυὸ μέρη,
Καὶ τὴν ἐθνικότητά του χωριστὴν καθὲρ νὰ φέρῃ(1)...
Ἐλαβες γυναῖκα Τούρκαν, Ῥήγα μου, καὶ σὲ συμφέρει
Ὅ,τι πρᾶγμα εἰς τοὺς Τούρκους ἡμπορεῖ νὰ δώσῃ χέρι.

«Τὸν σκοπὸν τοῦ διπλωμάτου ἔβαλα εἰς τὴν Συνθήκην(2)
Μόσκοβος κ' ἐγὼ ἐλέω γυναικὸς μὲ τὴν προσθήκην
Ὅτι ὅστις τῆς Τουρκίας Ἑλληὴν ἐπαναστατήσῃ,
Ἡ Ἑλλὰς νὰ δίδῃ τοῦτο, ἂν ὁ Τοῦρκος τὸν ζητήσῃ,
Μὲ ταῖς κλάπαις στὰ ποδάρια, μὲ τὰ σίδερα στὰ χέρια,
Πατριάρχης καὶ ἂν ἦναι μὲ φαροὺς καὶ μὲ τρικέρια...
Ἐλαβες γυναῖκα Τούρκαν, Ῥήγα μου, καὶ μᾶς συμφέρει
Ὅ,τι πρᾶγμα εἰς τοὺς Τούρκους κ' εἰς τοὺς Ῥώσους δίδει χέρι.

«Χάρις εἰς αὐτά μου τ' Ἄρθρα (μόνος, φίλε μου, τὸ κρίνεις)
 Οὔτε μὲ ἀποστασίαν, οὔτε εἰς καιρὸν εἰρήνης,
 Παρεπάνω ψυχὴν μίαν ἢ συνόρου ἐν λιθάρι
 Ἡ Ἑλλάς ἀφ' ὅ,τι ἔχει δὲν ἐδύνατο νὰ πάρῃ.
 Τὴν Ἑλλάδα λοιπὸν βρέφος ἐμισέρωσα μὲ μίαν
 Πελεκηματιὰν στήν μέση κ' ἄρεσα εἰς τὴν Ῥωσίαν...
 Ἐλαβες γυναῖκα Τούρκαν, Ῥήγα μου, καὶ μᾶς συμφέρει
 ὅ,τι πρᾶγμα εἰς τοὺς Τούρκους κ' εἰς τοὺς Ῥώσους δίδει χέρι.

«Στὴν Συνέλευσιν μὲ πόσῃν εὐχαρίστησίν μου εἶδα
 Νὰ πονῆς καὶ σὺ μ' ἐμένα τὴν ταλαίπωρην πατρίδα!
 Εἰς τὸν Ῥήγαν, ὅστις (εἶπα) τρώγει καὶ τὰ δάκτυλά του,
 Μὲ τὸν φερετζέ της καὶ τὴν θᾶφρην ἢ πεθερά του·
 Διὰ τοῦτο τὴν Συρθήκηρ τὴν χρυσῇ μου κ' αὐτὴν μόνον
 Εἰς τὸ Ψήφισμα ὁ Ῥήγας ἔχυσε τῶν αὐτοχθόνων...
 Ἐλαβες γυναῖκα Τούρκαν, Ῥήγα μου, καὶ μᾶς συμφέρει
 ὅ,τι πρᾶγμα εἰς τοὺς Τούρκους κ' εἰς τοὺς Ῥώσους δίδει χέρι.

«Ἀφ' ἧς ὥρας τὸ λαμπρόν σου αὐτὸ Ψήφισμα ἐγράφη,
 Εἰς χιλίων πηχῶν λάκκον ζῶσα ἡ Ἑλλάς ἐτάφη·
 Ἐγενε τὸ μέσα Γένος Κάϊν ὁ ἀδελφοκτόνος,
 Καὶ τοῦ ἔξω Ἄβελ-Γένους ἄπαυστα βοᾷ ὁ φόνος·

Ἐρημώθηκε τὸ Κράτος, ὁ λαὸς ψοφᾷ τῆς πείνας
Καὶ ζητεῖ μὲ τὸ τουφέκι τὴν δραχμὴν εἰς τὰς Ἀθήνας...
Ἐλαβες γυναῖκα Τούρκαν, Ῥήγα μου, καὶ μᾶς συμφέρει
Ὅ,τι πρᾶγμα εἰς τοὺς Τούρκους καὶ εἰς τοὺς Ῥώσους δίδει χέρι.

«Κήρυξε τὰ ἴδια τώρα διὰ τοῦ ἐξῆς μου τρόπου·
Νὰ μὴν κυβερνοῦν τὸν τόπον, εἰ μὴ ἄνθρωποι τοῦ τόπου(3).
Μὲ αὐτὸ φρικτὸν γεννῶμεν μετὰξὺ τῶν αὐτοχθόνων
Καὶ ἀγωνιστῶν μετοίκων πόλεμον ἀδελφοκτόνον·
Ἀπὸ τῆς θεμέλιάς του ὁ Ἑλληνισμὸς θὰ πέσῃ,
Κ' εἰς τοὺς Τούρκους σου τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς τοὺς Ῥώσους μου θ' ἀρέσῃ...
Ἐλαβες γυναῖκα Τούρκαν, Ῥήγα μου, καὶ μᾶς συμφέρει
Ὅ,τι πρᾶγμα εἰς τοὺς Τούρκους καὶ εἰς τοὺς Ῥώσους δίδει χέρι.

«Ὁ μωρὸς λαὸς πιστεύει πῶς μὲ τοῦτα θὰ χορτάσῃ·
Ἄχυρα γαιῶδάρων δύο δὲν ἤξεύρει νὰ μοιράσῃ...
—Τοὺς ἀκούεις τοὺς πανούργους; Σὲ ὑβρίζουν λαέ! τρέξε,
Καὶ στεφάνι ἀπὸ λίθους εἰς τὴν κεφαλὴν των πλέξε!..
Τοὺς ἀκούεις τοὺς πανούργους; Μὲ τοῦ τόπου τοὺς ἀνθρώπους
Ἀπ' ἀνθρώπους ἐρημόνουν τοὺς ἑλληνικοὺς μας τόπους...
Τοὺς ἀκούεις; Σήκω! σήκω! μὴν ἀργῆς λαέ! συμφέρει
Εὐθύς τώρα νὰ τοὺς πάρῃς μὲ ταῖς πέτραις εἰς τὸ χέρι.

Μισθὸν ἔχει χιλιάδας αὐτὸς δώδεκα ρουβλίων
 Κ' εἰς τὸν Νεσελρόδον γράφει κάθε μας ταχυδρομεῖον.
 Ἀπὸ τὸν Σουλτάνον τάχα εἰς τὸν ἄλλον ἡ *Καδίνα*
 Μὲ τὰ τόσα σύρτα φέρτα δὲν θὰ φέρνη ἀπ' ἐκεῖνα;
 Λαέ! εἶναι Ἀσιμάκαι Καλαβρύτων καὶ οἱ δύο ·
 Θὰ χαθῆς ἂν δὲν τοὺς χάσης· πιστευσέ με · σὲ ὁμνύω·
 Στὸν ναὸν τῆς Χαλκιοίκου σφάλησέ τους , σὲ συμφέρει ,
 Σφάλησε τοὺς Πausανίας μὲ ταῖς πέτραις εἰς τὸ χέρι!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

(1) Ἡ διπλωματικωτάτη αὐτὴ γνώμη τοῦ Κόμητος Νεσελρόδου, ἐν εἵδει διακοινώσεως σταλεῖσα τότε διὰ τῆς ἐν Πέτρουπόλει ἑλληνικῆς Πρεσβείας πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Γραμματεῖαν καὶ βάσις γενομένη ἔπειτα τῆς περιβοήτου Συνθήκης τοῦ Ζωγράφου, διαμένει μέχρι τοῦδε εἰς τὰ τῆς Ἑλλάδος ἀρχεῖα.

(2) «Οὐδεὶς ἐκ τῶν ὑπηκόων τῶν δύο συναλλασπόντων Βασιλείων δύναται ν' ἀλλάξῃ πώποτε τὴν ἐθνικότητά του.» ΕΚ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ.

Εἰς τὸ Ἄρθρον τοῦτο, ἐμποδίζον τὸν πληθυσμὸν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, προσετέθη ὡς συμπληρωτικὸν καὶ τὸ ἀκόλουθον, δεσμεῦον αὐτὴν εἰς τὴν στενότητα τῶν ὁρίων τῆς·

«Ἐκάτερον τῶν Βασιλείων ὑποχρεοῦται νὰ παρὰδίδῃ ἐν τῷ ἅμα εἰς τὸ ἕτερον τοὺς ἐπ' ἐγκλήματι κατηγορουμένους καὶ προσφυγόντας εἰς τὰ χῶματά του.»

(3) Καὶ τῷ ὄντι ὁ Ῥηγανὸς Παλαμῆδης ἀπὸ τοῦ βουλευτικοῦ Βήματος κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 23 Αὐγούστου ἐτόλμησε πάλιν, καθὼς ἐπὶ τῆς τελευταίας ἐθνικῆς Συνελεύσεως, νὰ προφέρῃ τὰς συνήθεις βλασφημίας του κατὰ τῶν ἑτεροχθόνων ἀγωνιστῶν ὡς μὴ ἔχόντων ἐνεργὸν δικαίωμα πολίτου, θεωρήσας Παρίας ἀποβολιμαίους καὶ καθάρματα τῆς γῆς τοὺς Ὑψηλάντας, τὸν Ὀλύμπιον Γεώργιον, τὸν Δημήτριον Σοῦτσον, τὸν Καραϊσκάκην, τὸν Μπότζαρη,

τὸν Τζαβέλλαν, τὸν Κανάρην, τὸν Παππανικολῆν, τὸν Καρτάσον, τὸν Βάσον, τὸν Διαμαντῆν, τὸν Χ. Χρηστον, τὸν Βελέντζαν, τὸν Βετδέκην καὶ ἄλλους τόσους προμάχους τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ποῖος δι' ὄνομα Θεοῦ; ὁ ἐπὶ τοῦ Δράμαλι λειποτάκτης, ὅστις ῥίψας κάτω τὰ ὄπλα ἔφυγε κατακυλινδούμενος ἀπὸ Δερβένιον εἰς Δερβένιον καὶ πρῶτος ἀνέπέτασεν εἰς τὸν ἐχθρὸν τὰς θύρας τῆς Πελοποννήσου. Μετὰ πολλὰ ἐξερευγμάτων περαίνων τὸν λόγον εἶπεν ὅχι μετὰ τοῦ Δαναΐδου, ἀλλὰ μετὰ τοῦ Δάνου Δανοπούλου ὅτι μόνον οἱ ἄνθρωποι τοῦ τόπου ἀνήκει νὰ κυβερνῶσι τὸν τόπον. Ὁ Θεόδωρος Γρίσας πρὸ παντὸς ἄλλου φανείς προστατῆς τῶν ἀγωνιστῶν καὶ ἀνὴρ γενικὸς τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς ἀντέκρουσεν οὕτω τοὺς βουλευτάς τῆς Τριπόλεως καὶ τοῦ Ἄργους.

«Δύο λέξεις, Κύριοι, ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ καὶ παρακαλῶ νὰ μὲ ἀδώσετε ὀλίγην ἀκρόασιν. Ἐξ ὧν ἄκουσα νὰ ῥητορεύουν οἱ Κύριοι Ῥηγανὸς καὶ Δανόπουλος ἐκατάλαβα ὅτι ὅλη τώρα ἡ φιλονεικία εἶναι διὰ τὸ πάπλωμα, δηλαδὴ σήκω ἐς ὑνὰ καθῆσω ἐξ ὧ. Πῶς δὲν λέγετε νὰ συμπληρωθῇ τὸ Ὑπουργεῖον ἀπὸ ἀνθρώπων τοῦ ἀγῶνος, καὶ εἰς τοῦτο εἴμεθα ὅλοι σύμφωνοι, μόνον λέγετε αὐτόχθονας καὶ ὄχι ἑτερόχθονας; Καὶ ποίους ἐννοεῖτε, Κύριοι, ἑτερόχθονας; αὐτοὺς, οἱ ὅποιοι ὡς γνωστοὶ διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις των πρὸς τὴν πατρίδα κατέχουν σήμερον τὴν ἐξουσίαν καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ἀγῶνος ἐδολίκεσαν τὸν τόπον; Ποίους ἐννοεῖτε, Κύριοι, ἑτερόχθονας; ὅλους γενικῶς τοὺς ἀγωνιστάς, ὅσοι δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ ἐντὸς τῶν συνόρων μέρη καὶ τοὺς ὁποίους ὁ ἐντιμος βουλευτὴς τοῦ Ἄργους ὀνομάζει ξένους; ὅλους γενικῶς τοὺς ἀγωνιστάς, ὅσοι ἐγεννήθησαν ἐκτὸς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος καὶ οἱ ὅποιοι, κατὰ τὸ λέγειν του, δὲν εἶχαν

«καθὼς ἡμεῖς οἱ ἐντόπιοι νὰ χάσουν τὰς οἰκίας των, τὰ ὑποστα-
 τικά των; Εἰς τοῦτο, Κύριοι, δὲν συμφωνῶ μὲ σᾶς τελείως διότι,
 πένθ' ἡμεῖς οἱ ἔχοντες τὸ προνόμιον τῆς αὐτοχθονίας δὲν ἐχάσα-
 σμεν τίποτε, ἀλλὰ καὶ ἂν εἴχαμεν καθεὶς ἐν κτῆμα ἐλάβαμεν ἀκό-
 σμη καὶ ἄλλα ἐθνικὰ, ἐξ ἐναντίας αὐτοὶ, τοὺς ὁποίους ὀνομάζετε
 «μερικοὶ ἐτερόχθονας καὶ ξένους, ὅχι μόνον δὲν ἀπέλαυσαν τίπο-
 τε, ἀλλ' ἐλθόντες εἰς τὴν ἐπαναστατημένην Ἑλλάδα διὰ νὰ τὴν
 «βοηθήσουν ἔχασαν καὶ ἰδιοκτησίας καὶ συγγενεῖς καὶ πατρίδα καὶ
 «ἀπέμειναν μὲ γυμνὸν τὸ σῶμα. Τούτους ἐγὼ δὲν τοὺς θεωρῶ,
 «Κύριοι, ὡς ἐτερόχθονας, ὡς ξένους, οὐδὲ κανεὶς ὑπὸ σᾶς ἡμπο-
 «ρεῖ νὰ τοὺς θεωρήσῃ ὡς τοιούτους. Νομίζω μάλιστα ὅτι, ἐπειδὴ
 «αὐτοὶ ἔπαθον περισσότερα παρὰ ἡμεῖς δυστυχήματα, ἔχουν καὶ
 «περισσότερα παρὰ ἡμεῖς δικαιώματα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον
 «ἐξηγήθη ἀπὸ τὸ Βῆμα τοῦτο καὶ μὲ αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἐγράφη τὸ
 «δεύτερον Ψήφισμα τῆς ἐσχάτης Ἐθνοσυνελεύσεως.»

Τὸ αὐτὸ θέμα ἐπανελήφθη μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν Βουλὴν,
 καὶ ὁ Θεόδωρος Γρίβας ἐπέδειξε τὴν αὐτὴν γενναίαν ἀγανάκτησιν.
 «Μὴ, ἀνέκραξε, μὴ τολμήσῃ κανεὶς πλέον εἰς αὐτὴν τὴν περιο-
 στήν νὰ προσφέρῃ τὴν λέξιν αὐτοχθων ἢ ἐτερόχθων!
 «Ὅστις πρῶτος τὴν ἐπρόφερνεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, δὲν εἶναι αὐτὸς
 «Ἕλλην· εἶναι διάβολος κρατῶν δαυλὸν καὶ κατακαίων τὴν ἐντὸς
 «καὶ τὴν ἐκτὸς Ἑλλάδα, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον ἐλληνικὸν Κρά-
 στος. Ὁ ἀγωνιστὴς δὲν ἔχει χρεῖαν αὐτοχθονισμοῦ, διότι ὡς
 «λαβὼν μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα ἔχει τὰ δικαιώματά του· μόνον ὁ
 «αὐτόχθων, ὅστις ἐν χειρὶ πολέμου ἔφυγεν εἰς τὴν Ἐπτανήσον,
 «εἰς τὴν Τουρκίαν, ἔχει συμφέρον νὰ κηρύττῃ τὴν σατανικὴν ἀρ-
 «χήν τοῦ αὐτοχθονισμοῦ, διότι ὡς μὴ συναγωνισθεὶς δὲν ἔχει δι-

«καιώματα. Εἰπέτε ἀγωνισμόν· εἰπέτε ἀγωνιστάς· τὸ πρᾶγμα εἶ-
 «ναι δίκαιον· δὲν δυσάρεστοῦνται οὔτε οἱ μετὰ τὸν ἀγῶνα ἐλθόντες,
 «οὔτε οἱ μέλλοντες νὰ ἐλθοῦν Ἕλληνες, διότι ἄλλοι ἀπὸ αὐτοὺς
 «βλέποντες ὅτι τιμῶνται οἱ συγγενεῖς τῶν ἀγωνισταὶ μὲ τοῦτο εὐ-
 «χαριστοῦνται, καὶ ἄλλοι ἐλπίζοντες εἰς ἄλλον ἀγῶνα τῆς Ἑλλά-
 «δος νὰ τιμηθοῦν καὶ αὐτοὶ ὡς ἀγωνισταὶ μὲ τοῦτο παρηγοροῦνται.
 «Ἀλλὰ μὴ λέγετε αὐτοχθονισμόν· μὴ λέγετε ἀνθρώπους τοῦ τό-
 «που· μὲ τοῦτο ἀποκλείετε ὡς Ἑβραίους διακοσίας χιλιάδας ἐτε-
 «ροχθόνων ἀγωνιστῶν εὐρισκομένων εἰς τὸ ἐλληνικὸν Κράτος· μὲ
 «τοῦτο ἐρημόνετε ἀπὸ Ἑλλήνας τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν στερεῖτε ἀπὸ
 «βοηθήματα πολλῶν πλουσίων ὁμογενῶν μας.»

Εὖγε, Θεόδωρε Γρίβα! κηρύξου ὁ μέλλων στρατηγὸς τῆς ἐλ-
 ληνικῆς φυλῆς, ὁ ἄσπονδος ἐχθρὸς τῆς ῥωσικῆς καὶ τουρκικῆς αὐ-
 τῆς διδασκαλίας νὰ κυβεῖν ὡς τὸν τόπον οἱ ἄνθρωποι
 μόνον τοῦ τόπου, τῆς ὁλεθρίας αὐτῆς ἀρχῆς, ἣτις ἐκ πρώτης
 ὥψεως φαίνεται ὀρθή, ἀλλ' εἰς τὸ βάθος ἐγκρύπτει τὴν ἐκ θεμελίων
 ἀνατροπὴν τοῦ ἐλληνικοῦ Βασιλείου, ἣτις, μεταβᾶσα πρὸ ἐξ ἐνιαυ-
 τῶν ἀπὸ τὸ διπλωματικὸν Χρτοφυλάκιον τοῦ Νεσελρόδου εἰς τὴν
 κατχθόνιον Συνθήκην τοῦ Ζωγράφου καὶ προπέρυσιν ἀπὸ τὴν Νέαν
 αὐτὴν τοῦ Καλαβρυτινοῦ Διαθήκην εἰς τὸ κατάρτατον τοῦ Τριπο-
 λίτου Ψήφισμα, ζητεῖ σήμερον νὰ ἐπιγραφῇ διὰ χαρακτήρων αἰ-
 ματηρῶν καὶ ἀνεξαλείπτων εἰς τὰ προπύλαια τῆς Ἑλλάδος! Ἐχει
 τὸ δόγμα τοῦτο ἐν ἐκυτῷ ῥανίδας τινὰς μέλιτος ὡς δίδον προνό-
 μια εἰς τοὺς ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ Ἑλλάδι γεννηθέντας ἀσήμεους Γουλι-
 μεῖς, Καραγιαννοπούλους καὶ Δανοπούλους· ἀλλ' εἶναι θανατηφό-
 ρον δηλητήριον, καὶ ἂν οὐ ἡ Ἑλλὰς τὸ πῆν θέλει ἐξεμέσει τὰ ἐν-
 τόσθ' αὐτῆς.

Τί κηρύττει σήμερον ἡ Ῥωσία εἰς τὴν Βλαχίαν, εἰς τὴν Μολ-
δαυίαν, εἰς τὴν Σερβίαν; ἐθνικότητα χωριστὴν, ἥτοι αὐτοχθονίαν.
Τί κηρύττει σήμερον ἡ Ῥωσία εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα; ἐθνι-
κότητα χωριστὴν ἀπὸ τὴν τῆς δούλης Ἑλλάδος, ἥτοι αὐτοχθο-
νίαν. Τίς ὁ σκοπὸς τῆς Ῥωσίας; νὰ μὴ συστηθῇ ἐν τῇ ὀθωμα-
νικῇ Αὐτοκρατορίᾳ καμία μεγάλη ἐθνικότης, κἀνὲν μέγα Κράτος,
καὶ νὰ καταφάγῃ αὐτὴ ὅλας τὰς μικρὰς ἐθνικότητας, ὅλα τὰ μι-
κρὰ Κράτη.

Η ΑΤΕΛΕΥΤΗΤΗ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ.

Ἐζωσαν τὸν Παλαμήδην ἀφ' οὗ εἶδαν αἱ Ἀθῆναι
Ὅτι τούρκικη πραγμάτεια ἡ Αὐτοχθονία εἶναι.
Εἰς τὸ δῶμά του ἡ πέτραις ἔβρεχαν... αὐτὸς κλεισμένος,

Πληγωμένος, πεθαμένος,
«Μὴ, παιδιὰ, μὲ τὰ λιθάρια καὶ προσμένετε κομμάτι,
Ἐκράξε· ξομολογοῦμαι στὸν πνευματικό μου κᾶτι...»

«Ἡ ἐξομολόγησίς μου ἰδοῦ, Πλάστα, ἡ γνησίᾳ!
Εἰς τοὺς πόδας σου προσπίπτω ἐν μεγάλῃ μετανοίᾳ,
Καὶ δι' ὅσας ἁμαρτίας κατὰ γνώμην παρὰ γνώμην
Ἐκάμα ζητῶ συγγνώμην...

Μὴ, παιδιὰ, μὲ τὰ λιθάρια καὶ προσμένετε κομμάτι·
Βλέπετε, ξομολογοῦμαι στὸν πνευματικό μου κᾶτι...

«Πρώτη μου κατὰ τοῦ ἔθνους ἁμαρτία! Στὸ Δερβένι
Μυρωδιὰ καθὼς μὲ ἤλθε πῶς ὁ Δράμαλης ἐμβαίνει
Τὰ ἐκάπνισα, παπούτσι, καὶ τὸ φύσημά μου πῆρα
Στῆς Τριπολιτσᾶς τὴν θύρα(1)...

Μή, παιδιὰ, μὲ τὰ λιθάρια καὶ προσμένετε κομμάτι·
Βλέπετε, ἁπολογουῦμαι στὸν πνευματικό μου κᾶτι...

«Δεύτερή μου ἁμαρτία! Εἰς τὸ Βῆμα ὅχι παίζων
Τοὺς λογίους ἐκαλοῦσα ὄργανα τῶν Παυαρέζων·
Πλὴν μὲ ψευδομαρτυρίας πρῶτος εἶχα στήν ἀγχόνην
Σύρει τὸν Κολοκοτρώνην (2)...

Μή, παιδιὰ, μὲ τὰ λιθάρια καὶ προσμένετε κομμάτι·
Βλέπετε, ἁπολογουῦμαι στὸν πνευματικό μου κᾶτι...

«Πρὸ τῆς Τρίτης Σεπτεμβρίου ὦ Βελζεβουὺλ ἰδέα!
Αὐλικὸς ζητῶν νὰ γένω πῆγα εἰς τὸν βασιλέα
Κ' ἐσυμβούλευσα τὸν Τύπον νὰ δεσμεύσῃ... πλὴν εἰς μάτην·
Μοῦ ἐγύρισε τὴν πλάτην (3)...

Μή, παιδιὰ, μὲ τὰ λιθάρια καὶ προσμένετε κομμάτι·
Βλέπετε, ἁπολογουῦμαι στὸν πνευματικό μου κᾶτι...

«Ἄλλη, ἄλλη ἁμαρτία! Πολλὰ στόματα τὴν εἶπαν.
Εἰς Συμβολαιογραφεῖον ἐν ᾧ ἔπινα τὴν πίπαν,
Ἐγγραφὸν τοῦ Τσόκλη ἓνα ἦλθε, μπῆκε κατὰ λάθος
Εἰς τοῦ κόρφου μου τὸ βάθος...

Μή, παιδιὰ, μὲ τὰ λιθάρια καὶ προσμένετε κομμάτι·
Βλέπετε, ἁπολογουῦμαι στὸν πνευματικό μου κᾶτι...

«Σώνονται τὰ κρίματά μου ; Διὰ ἓνα Ἰπουργεῖον
Πότε τὴν αὐτοχθονίαν κέντησα τῶν ἐντοπίων ,
Πότε τῆς Πελοποννήσου τὴν τιμὴν ἀπὸ τὴν σκοῦταν
Σύρων τὸν τυφλὸν Πλαποῦταν (4)...
Μὴ, παιδιὰ, μὲ τὰ λιθάρια καὶ προσμένετε κομμάτι·
Βλέπετε, ἁπομολογοῦμαι στὸν πνευματικὸ μου κάτι...

«Βουλευτὴν τῶν σακκουλίων μ' ἔκαμεν ὁ Κύρ Χρηστίδης·
Ἦτον δυνατὸν εὐγνώμων νὰ φανῇ ὁ Παλαμῆδης ;
Ὡ τῆς μαύρης μου καρδίας ! Διὰ μέλι ἐγὼ ξύδι
Σ' ἀνταπέδωκα Χρηστίδη (5) !..
Μὴ, παιδιὰ, μὲ τὰ λιθάρια καὶ προσμένετε κομμάτι·
Βλέπετε, ἁπομολογοῦμαι στὸν πνευματικὸ μου κάτι ...

«Ἐνα κρίμα μου ἀκόμα θὰ εἰπῶ πρὶν ἀποθάνω !
Αἰθοβόλον εἰς τὸν Σοῦτσον χέρι σήκωσα ἐπάνω ,
Καὶ τοῦ Σούτσου αὐτὴν ἴσως τὴν στιγμὴν ὦ δίκη θεία !
Ἡῦρέ με ἡ ἁμαρτία...

Μὴ, παιδιὰ, μὲ τὰ λιθάρια καὶ προσμένετε κομμάτι·
Βλέπετε , ἁπομολογοῦμαι στὸν πνευματικὸ μου κάτι...

—Ρήγα, Ρήγα, ἕως πότε ; Σὰν βροχὴ ῥαγδαία βρέχουν
'Ἡ πολλὰς σου ἁμαρτίαις καὶ τελειωμὸ δὲν ἔχουν -

Καλὴν μέθοδο μᾶς ἤνρες ! Ἄν σταθοῦμε νὰ ταῖς σώσης,

Ἡμπορεῖς νὰ τὰ γλυτώσης...

Νάσου κι' ἄλλα, νὰ λιθάρια !.. Δὲν προσμένουμε κομμάτι...

Στὸ αὐτὶ τοῦ Χάρου σύρε νὰ εἰπῇς τὸ καῖτι καῖτι !

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

(1) Περί τὰ τέλη τοῦ 1824 ἔτους οἱ πολιτικοὶ τῆς Πελοποννήσου, φοβηθέντες τὴν διὰ τῶν ὀπλῶν ἀνύψωσιν τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνου, διανοήθησαν νὰ γενῶσι καὶ αὐτοὶ πολεμάρχαι. Εἷς ἐκ τῶν τοιούτων αὐτοχειροτονήτων στρατηγῶν ὑπῆρξε καὶ ὁ τότε ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως φθάσας πυλωρὸς τοῦ Νικολάου Μουρούζη Ῥηγανιὸς Παλαμῆδης. Ἄλλ' ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Δράμαλη ῥίψας ἐπωμίδας καὶ σπάθην κατὰ γῆς, ἀφῆκεν εἰς τὸν ἐχθρὸν ἐλευθέραν τὴν διάδοσιν τῶν πελοποννησιακῶν Θερμοπυλῶν.

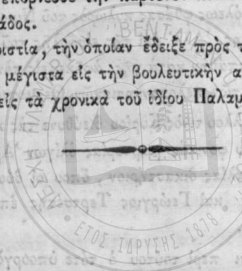
(2) Αὐτὸς μετ' ἄλλου τινὸς Κυρίου διεύθυνε τὰς κατὰ τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνου φονικὰς μαρτυρίας ὀλίγων Ἀρκάδων εἰς τὸ βρυαρικὸν τῆς Ναυπλίας δικαστήριον, ὅπου οἱ δύο λόγιοι Ἀναστάσιος Πολυζωίδης καὶ Γεώργιος Τερτσέτης ἐπέδειξαν τόσην δύναμιν χαρακτηρῶς.

(3) Ἄς ἐρωτηθῶσι περὶ τούτου ὁ τότε ὑπουργὸς Δημήτριος Χρηστίδης καὶ ὑπασπιστὴς Γενναῖος Κολοκοτρώνης.

(4) Ἴδου ἡ τακτικὴ, τὴν ὁποίαν αὐτὸς σταθερῶς ἐξἠκολουθεῖ ἐν ἡδῇ ἔτος· ἀφ' ἑνὸς μέρους παρουσιάζων περιοδικῶς εἰς τὸν Κωλέττην ἓνα στερεότυπον κατάλυγον διακοσίων εἴκοσιν ὑποψηφίων εἰς δημοσίους ὑπηρεσίας ζητεῖ συγχρόνως καὶ δι' ἑαυτὸν ἔδραν ὑπουργικὴν· ἀφ' ἑτέρου, διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ φόβον εἰς τὸν πρωθυπουργὸν καὶ νὰ τὸν πειθναγκάσῃ, εἰς ἄλλους μὲν βουλευτὰς ῥητορεύει κατὰ τῶν ἑτεροχθόνων ἀγωνιστῶν καὶ ὑπὲρ τῆς καθαρᾶς αὐτοχθονίας, εἰς ἄλλους δὲ παριστᾷ μεγαλητέραν τῆς χέρσου

Ἑλλάδος τὴν πελοποννησιακὴν γῆν καὶ δικαιώματι τοῦ μεγέ-
θους της ἀπαιτεῖ διὰ τοὺς Πελοποννησίους, ἤτοι δι' ἑαυτὸν, Ὑ-
πουργεῖα, εἰς ὅλους δὲ δημαγωγικῶς κηρύττει ὅτι ὁ βασιλεὺς
χρεωστὴ εἶναι παραδῶσθαι τὴν οἰκονομικὴν, δικαστικὴν καὶ διοικη-
τικὴν κυβέρνησιν ἐκάστης Ἐπαρχίας εἰς τοὺς βουλευτάς καὶ εἰς
τὰ πλαστουργήματά των. Τοιοῦτοτρόπως συγγέων ἐναντίον τοῦ
Συντάγματος τὰ ὅρια τῆς ἐκτελεστικῆς καὶ νομοδοτικῆς ἐξουσίας,
αὐτὸς πρῶτος ἐπόρνευσε τὴν παρθένον κοινοβουλευτικὴν Μοναρ-
χίαν τῆς Ἑλλάδος.

(5) Ἡ ἀχαριστία, τὴν ὁποίαν ἔδειξε πρὸς τὸν Χρηστίδην συν-
τελέσαντα τὰ μέγιστα εἰς τὴν βουλευτικὴν αὐτοῦ ἐκλογὴν, εἶναι
μοναδική καὶ εἰς τὰ χρονικά τοῦ ἰδίου Παλαμήδου.

ΤΟ ΑΙΜΑΤΩΜΕΝΟΝ ΦΑΝΤΑΣΜΑ (1).

Ἐλαμπεν εἰς ταῖς κολώναις τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου
Ἡ σελήνη , δωδεκάτῃ σήμαινε μεσονυκτίου

Καὶ ἡ Νυκτοφυλακὴ
Ἐσυχνόκραζε αἰτίς ἐδ᾽·»

Ἐκεῖ , ὅπου μισοστέκει τοῦ Ἀδριανοῦ ἡ Πύλη ,
Ὅταν ἓνας ἐμπροστά μου ὑψηλὸς σὰν μία στήλη...

Ἦτον φάντασμα ; .. δὲν ἦτον ; .. σιγαλὰ περιπατοῦσε
Κι' ὥς νὰ εἶχε βαθὺ τραῦμα τὸν βουβῶνά του κρατοῦσε

Πότε σκύπτων εἰς τὴν γῆν ,

Πότε στρέφων τὴν γοργὴν

Καὶ φωσφορικὴν τοῦ ὄψιν εἰς ἐμὲ , ὅστις μὲ τρόμον
Συχναῖς ἔβλεπα ῥανίδαις αἵματός του εἰς τὸν δρόμον.

Πετρωμένος ἀπὸ φρίκην εἶπα τότε · « Ποῖος εἶσαι ; ..
Σκιὰ εἶσαι ; .. Πληγωμένος διατὶ περιηγεῖσαι ; .. »

Ἡ φωνή μου ὡς γνωστὴ ,

Ἀλλὰ ὄχι ἀρεστὴ ,

Τὸν ἐσύγχιστε, καὶ κρῦον εἰς ἐμὲ καρφώσας βλέμμα
Μὲ τὴν κρύαν σιωπὴν τοῦ μου ἐπάγωσε τὸ αἶμα...

Ἐσταμάτησεν ἐξαίφνης καὶ εἰς ἐνὸς ἐμβῆκε δῶμα,
Ὅπου τοῦ Καποδιστρίου ἦτον ἕτοιμο τὸ Κόμμα

Νὰ ἐκλέξῃ ἀρχηγὸν
Ἕναν τοῦ συλλειτουργὸν

Ἐχθιστὸν τοῦ Κυβερνήτου, καὶ ὅλοι τότε ἀνάτος νάτος,
Ἐκραζάν, μὲ βασιλέων τὰ παράσημα γεμάτος !..

«Τοῦ Καποδιστρίου ἔχει καὶ τὸ ἦθος καὶ τὸ σχῆμα !..
Ὁ δριμύς χαμόγελός του !.. Τὸ ἀγέρωχό του βῆμα !..

Ἡ λευκὴ του κεφαλὴ !..
Εἶν' αὐτός !.. Πῶς δὲν λαλεῖ ;..

Ἀλλήσε τον σύ, Ζωγράφε...» Πλὴν ὡς ἄκανθαις ἐχίνου
Ἀνωρθώθηκαν αἱ τρίχαις εἰς τὸ μέτωπον ἐκείνου .

Ῥιγοτρέμων ὡς ὁ Κάϊν, μετ' ὀλίγον ὁ Ζωγράφος
«Πῶς ἀκέραιον, τὸν εἶπε, σὲ ἀπέδωκεν ὁ τάφος

Εἰς τὴν γήϊνην ζωὴν ;..
Πῶς ἀνέλαβες πνοήν ;..»

Ἀπὸ τὴν Μονὴν ἐκείνην, ὅπου κεῖσαι, τῆς Κερκύρας
Πῶς ἐξέφυγες τοῦ Ἀγγλοῦ δεσμοφύλακος τὰς χεῖρας ;..»

Ἀλλ' ὁ Κυβερνήτης λέξιν εἰς αὐτὸν δὲν ἀποτείνει·
 Μὲ προσώπου ὠργισμένου νεῦμα τὸν ἀπομακρύνει·
 Αἶμα ὕστερα πηκτὸ
 Πέρνει ἀπὸ τ' ἀνοικτὸ
 Ἐλκος τοῦ καὶ τοῦ τὸ ρίπτει μ' ὀφθαλμοὺς κεραυνοβόλους,
 Καὶ αὐτὰ μὲ ἀθυμίαν εἰς τοὺς ἄλλους λέγει ὅλους·

«Τέκνα μου, καλὸν δὲν κρίνω τοῦ βιαίου μου θανάτου
 Ν' ἀναρέρω τοὺς αἰτίους καὶ τὰ πρῶτα ὄργανά του·

Πλὴν ἂν ᾔθελα εἰς σᾶς
 Τὰς πλεκτάνας τὰς μισάς,
 Ὅσας ὕψαναν στήν Ὑδραν δύο τρεῖς, ν' ἀνκαλύψω
 Εἰς τὰ Τάρταρα ἡμπόρουν τὸν λαλήσαντα νὰ ρίψω.

«Ζωντανὸς ἐκτραχηλίσθην, καὶ νεκρὸς μεταμελοῦμαι·
 Ἀπὸ τῶν τυφλῶν παθῶν μας τὰς συγκρούσεις δὲν ἀρνοῦμαι

Ὅτι ἔπαθε πολλὰς

Δυστυχίας ἡ Ἑλλάς,

Καὶ προσέξετε μὴν ἕνας τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἰσχύση
 Καπηλεύων τ' ὄνομά μου τὰς ὀδύνas τῆς ν' αὐξήσῃ...»

Εἶπε, κ' ἔγινεν ἐξαίφνης ἄφαντος εἰς μαῦρον χάσμα·
 Τότε ἀνακράζει ἕνας, τοῦ Καποδιστρίου πλάσμα·

«Μὴν δεχθῆτε ἀρχηγόν
Κακῶν τόσων πρωτουργόν!
Ἐχθραν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ του ὀρκισθῆτε, συμπολιταί !..»
Καὶ τὸ φάντασμ' ἀπὸ κάτω ἀντεφώνει· «ὀρκισθῆτε(2)!»

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

(1) Ἴδου πρὸ ἐνὸς ἔτους ὁ Κύριος Μαυροκορδάτος, ὁ κορυφαῖος τῶν κατὰ τοῦ Ἰωάννου Καποδιστρίου ἀντιπολιτευθέντων, ὡμολόγησεν ἀπὸ τοῦ βουλευτικοῦ Βήματος σέβας ἀπέραντον πρὸς τὸν μακαρίτην καὶ καταφρόνησιν ἀνελεύθερον πρὸς τὰς ἰδίαις ἀρχάς του.

Ἴδου πρὸ τινων μηνῶν καὶ ὁ Κύριος Ῥηγανῆς, ὁ πατὴρ τῆς κατὰ τοῦ Ἰωάννου Καποδιστρίου Ἑταιρείας τοῦ Ἡρακλέους, ἔψαλεν ἐντὸς τοῦ Κοινοβουλίου εὐχὴν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ἀγίας ψυχῆς τοῦ Μεγαλομάρτυρος.

Ἴδου πρὸ τινων ἐβδομάδων καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος Ζωγράφος, ὁ ἄνθρωπος, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας ἔλεγεν ὅτι ἔχει τὴν καρδίαν μέλαιναν ὡς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, ὁ ἄνθρωπος, ὅστις εἰς Ἰδραν ἀνεδείχθη ὁ φλογερώτερος ἐχθρὸς του, ἰδοὺ ὡς μέλλων νυμφίος τῆς χηρευούσης Μαρίδος τῶν καποδιστριακῶν ἀνεφώνησε πρὸς αὐτοὺς δακρύων· «ὁ μέγας ἀνὴρ! ὁ μέγας διπλωμάτης! ὁ πατὴρ τοῦ ἔθνους!»

Τοιοῦτος ἀναιδὴς καὶ πρὸς τοὺς νεκροὺς ἐμπαιγμὸς, τοιαύτη δυσσεβὴς τυμβωρυχία μ' ἐνέπνευσε τὴν μικρὰν ταύτην Ποίησιν, ἥτις ἔχει πολὺ μέρος ἀληθές, διότι ἀληθῶς εἰς μίαν ὁμήγουριν καποδιστριακῶν, συναχθέντων ἐσχάτως πρὸς ἐκλογὴν ἀρχηγοῦ των καὶ ῥεπόντων πρὸς τὸν Ζωγράφον, ὁ Κύριος Γενναῖος Κολοκοτρώνης ἀναστὰς ἀπέβαλεν αὐτὸν τῆς διαδοχῆς τοῦ Κυβερνήτου.

(2) Ἐπολεμήσαμεν ἄλλοτε τὸν Ἰωάννην Καποδίστριαν ζῶντα καὶ τὸν οἰκτείραμεν ἀποθανόντα. Οὕτω πράττουσιν οἱ μὴ ἐμπορευόμενοι τὴν ἀνθρωπότητα. Σήμερον, ὅτε πολλοὶ ἐξ ὅλων τῶν φατριῶν, πάντε ἀδιάφοροι πρὸς τὴν πατρίδα, μετὰ λατρείας ὑποκριτικῆς ἐπιθέτουσιν εἰς τὸν βωμὸν αὐτῆς τὴν τεφροδόχον κάλπην του, ἄλλοι διὰ νὰ μεθίσωσι τῆς δόξης ἐκείνου, τοῦ ὁποίου διετέλεσαν πιστοὶ ὁπαδοί, καὶ ἄλλοι διὰ ν' αὐξήσωσι τὴν πολιτικὴν ἰσχύν των δι' ἐκείνου, τὸν ὁποῖον προσέβαλον θανασίμως, ἡμεῖς ἐπὶ τῶν ψυχρῶν λειψάνων του ἐρχόμεθα νὰ προσφέρωμεν ἐπὶ κρισιν ἀμερόληπτων, ὁλίγων μεριμνῶντες ἂν εὕρωσιν αὐτὴν ὑπὲρ τὸ δέον αὐστηράν οἱ θερμότατοι φίλοι του ἢ ὑπὲρ τὸ δέον ἡπίαν οἱ μανιώδεις ἐχθροὶ του.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὑψηλῆς διανοίας καὶ σπανίων προτερημάτων, ὑπῆρξεν ἀναισθητήτως ἀνώτερος ὅλων, ὅσους ἡ Ἑλλὰς εἶδεν εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐπαναστάσεώς της. Ἕλλην τὸ γένος, εἶχεν ἐκεῖνον τὸν σφοδρὸν τῆς ψυχῆς ὀργασμὸν, τὸν ἀκοίμητον ἐκείνον νοῦν, ὅστις διακρίνει τὸν Ἕλληνα. Ὅταν διαλογισθῶμεν ὅτι ἐκ ταπεινῆς θέσεως ἀνῆλθεν εἰς τοιαύτην λαμπρότητα περιωπὴν, ὅτι προσεῖλκυσε καρδίας βασιλέων καὶ δημοκρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ κατέστησεν ἱστορικὸν τὸν βίον του, δὲν δυνάμεθα ν' ἀποδώσωμεν εἰς ἀπλὴν συνδρομὴν εὐτυχῶν περιστάσεων ὅλα ταῦτα πρᾶνως μαρτυροῦντά καὶ πραγματικὴν εὐφύιαν, τῆς ὁποίας ἀληθῶς ἦτον πλήρης. Ἀνατραφεῖς ὁμως εἰς ἥθην ἀριστοκρατικὴν καὶ εἰς ἰταλικὰς Σχολὰς ἐκπαιδευθεὶς δὲν ἔλαθεν οὔτε τὸ ὕψος τῶν αἰσθημάτων, τὰ χαρακτηρίζον τοὺς μεγάλους ἄνδρας, οὔτε τὴν πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα συμπάθειαν, τὴν ὁποίαν καὶ γηράσκοντες δὲν ἀποβάλλουσιν οἱ ὄντως ἐνάρετοι. Μετὰ τοῦτο, ζήσας πολὺν

χρόνον εἰς Μονοκρατορίαν παρεδέχθη πολλάς σκθρὰς ἀρχὰς ὡς ὑγιεῖς καὶ ἀνεπαισθήτως ἐνεδύθη δεσποτικὸν ἱματισμόν.

Ἡ τοιαύτη ἀγωγή καὶ συμβίωσις διέστρεψε τὸ εὐγενὲς τῆς φύσεώς του, καὶ ἰδοὺ πόθεν αἱ τόσαι ἀντίθετοι κακίαι καὶ ἀρεταί, τὰς ὁποίας παραδόξως συνήνωσε. Διαφθορεὺς εἰς τὴν πολιτικὴν, ἦτον ἄγνός εἰς τὰς ἰδιωτικὰς του σχέσεις. Πολύπλοκος καὶ ποικίλος αὐλικός, ἐφάνετο ἀφελὴς καὶ ἀπέριτος φιλόσοφος εἰς τὸν οἶκόν του. Καὶ τοι ἐπιδεικνύων ἐνθουσιασμόν πρὸς τοὺς ἐξόχους ἄνδρας τῆς ἀρχαιότητος, τοὺς ὁποίους ἐφιλοτιμεῖτο ἐνίοτε νὰ λάβῃ ὡς ὑπογραμμὸν, ἀσυστόλως κατεπάτει τοὺς νόμους καὶ κατεφρόνει τοὺς ἀνθρώπους.

Ῥέπων ἐπίσης καὶ πρὸς τὸ καλὸν καὶ πρὸς τὸ κακόν, ἴσως δὲν ᾔθελεν ἐξοκεῖλαι ἂν ἠκολούθει τὰς συμβουλὰς χρηστῶν πολιτῶν. Ἀλλὰ παραδοθεὶς εἰς πονηρὰς ὑφηγήσεις κολάκων, ἐρεθισθεὶς ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων του, ἐτελεύτησε δυστυχῶς ἐν μέσῳ ἐξοριῶν, φυλακίσεων καὶ προγραφῶν.

Πολλάκις διὰ τὸ θυμοειδὲς καὶ ὑπερήφανον τῆς ψυχῆς ἀπώλεσεν εἰς μίαν στιγμὴν, ὅ,τι διὰ γλυκυτάτης συμπεριφορᾶς καὶ ἱκανότητος σπανιωτάτης ἐκέρδησεν ἐν πολλῷ διαστήματι χρόνου. Τοιοῦτον ἦθος, ἐπιβλαβὲς μάλιστα εἰς τοὺς πολιτευομένους ἄνδρας, ὑπῆρξε καὶ εἰς τὴν ξένην καὶ εἰς τὴν πάτριον γῆν τὸ πρόσκομμα τῆς μέχρι τέρατος προοδεύσεώς του. Ὅτε κατὰ τὰ 1821 ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος, κλίνων εἰς τὴν διατήρησιν τῆς μετὰ τῆς Τουρκίας εἰρήνης παρὰ τὴν ἐπίμονον γνώμην τοῦ Καποδιστρίου, ἐπρόφερεν εἰς τὴν ζέσιν τῆς συζητήσεως τὴν φιλικὴν φράσιν « ἀγαπητὲ, δὲν πείθεσαι! ἔχεις σιδηρᾶν κεφαλὴν! » « Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ὁ ἀγέρωχος καὶ ὀργίλος ὑπουργός, ἀπὸ τῆς

στιγμῆς ταύτης ἡ κεφαλὴ αὐτὴ δὲν εἶναι ἀξία νὰ ὑπηρετήσῃ τὸν
Θρόνον σου» καὶ τὴν ἐπιούσαν ἔστειλε τὴν παραίτησίν του.

Ἡ εὐγλωττία του συνίστατο μᾶλλον εἰς εὐροϊαν λόγων ἢ εἰς
δύναμιν συλλογισμῶν, καὶ ἡ γραφικὴ του δεινότης εἰς πνευματώ-
δη σοφίσματα ἢ εἰς ἀνάλυσιν μεγάλων ἰδεῶν. Ὁ ἄθλιος νομοθέτης,
ἀθλιέστερος ἔτι περὶ τὰ δικηκτικὰ καὶ οἰκονομικὰ, ὑπῆρξεν ἀναν-
τιρρήτως εἰς τῶν ἐπιδεξιωτέρων διπλωματῶν τῆς Εὐρώπης.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ

ΜΙΧΑΗΛ ΣΧΙΝΑ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ (Ι).

Μιχαήλ Σχινᾶς ικέτης, πιστός λάτρης τοῦ Κυρίου
Καὶ θερμὸς εἰς τὰς Ἀθήνας κήρυξ τοῦ Εὐαγγελίου,
Πρὸς τὰς Ἐκκλησίας Νέας Ῥώμης καὶ Ἀλεξανδρείας
Ἱεροσολύμων ἅμα καὶ κλεινῆς Ἀντιοχείας,
Χάρις καὶ εἰρήν' ὑμῖν!
Ἀλληλούϊα! Ἀμήν!

Τρισευλογητὸς ὁ Πλάστης ὅλων τῶν ἐπουρανίων
Ὅλων τε τῶν ἐπιγείων

Καὶ Θεὸς πατὴρ Χριστοῦ μου τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος,
Ὅθεν εἰς ἐμὲ κατέβη τὸν ἁμαρτωλὸν ὁ κληρὸς
ἵνα φέρω τὸ πιστόν του ποίμνιον εἰς εὐθὺν δρόμον
Τῇ εὐχῇ τοῦ Πρεσβυτέρου Οἰκονόμου Οἰκονόμων!

Πρῶτον μὲ ροὰς δακρύων ἀπὸ στόματος πιστοῦ
Διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ

Τρισευχαριστῶ τὸν Πλάστην καὶ Κριτὴν μου καὶ Θεόν μου
Ὅτι ἔλυσεν ἡ χεὶρ τοῦ τὴν ἀχλὺν τῶν ὀφθαλμῶν μου,
Ἐπειδὴ ὦ κρίμα! ὅταν εἰς τοὺς Παρισίους ἦμην
Ὅλην κήρυττα τὴν πλάσιν ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐρήμην·

Κ' ἤθελα ν' ἀποδιώξω ἀπ' αὐτὸν τὸν οὐρανὸν
Τὸ Ὑπέρτατον ἐν Ὄν

Κ' ἔλεγα· α ὅταν τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἀποθνήσκει,
Ἀποθνήσκει κ' ἡ ψυχὴ τοῦ καὶ δὲν ἐπιζῇ οὐδὲν
Καὶ αὐτὸς μὲ τὰ ὅστ' αὐτοῦ εἰς τὸν τάφον ὅλος μνήσκει
Καὶ διὰ διπλοῦ θανάτου καταντᾷ εἰς τὸ μηδέν.»

Μὲ χαρὰν καὶ θυμηδίαν, ἐν τυμπάνῳ καὶ χορῷ,
Δεύτερον παρατηρῶ

Ὅτι δι' ἐμοῦ ἐδραία καταγγέλλεται ἡ Πίστις,
Ἢ ἐμὴ δὲ ταπεινότης διὰ τοῦτο καὶ ζῶ νήστης
Καὶ μ' ἐλαίας τὸ κοκκοῦτσι ἀποτρέφομαι καὶ χάμω
Ἐκατὸν τὴν κάθε νύκτα μετανοίας στρωτὰς χάμω.

Ν' ἀποκτήσῃ καλογήρους καλογραίας τε πολλὰς
Ἐλπίς εἶναι ἡ Ἑλλάς,

Κὶ ἄδειαν νὰ δίδουν γάμου ἱερεῖς μ' αἱ οἱ γενάτοι
Πατρικῶς τὰς νεονύμφους χερροσφίγγαντες κομμάτι,

Καὶ τὰ διαζύγια τῶν νὰ πωλοῦν ὡς ἡ Ἁγία
Οἰκουμένη τὸ κάμνει καὶ Μεγάλη Ἐκκλησία·

Εἶν' ἐλπίς ἐν Κράτει Κράτος Ἱερὸν νὰ συστηθῇ,
ἵστε καὶ ν' ἀφορισθῇ

Καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς μας, ἂν ἡ Σύνοδος θελήσῃ·
Εἶν' ἐλπίς ὁ Ἅγιός μας Κληρὸς, ὅταν εὐδοκήσῃ,
Κάθε κοσμικὸν βιβλίον εἰς τὰ φρύγανα νὰ βάλῃ
Καὶ τὴν στάκτην τοῦ σκορπίζων ἀλλοιούϊα νὰ ψάλῃ·

Εἶν' ἐλπίς ὑπὲρ τῶν πάντων, ἐπειδὴ ὁ θεομάχος
Ἀγγλιστὴς Μαυροκορδάτος, τοῦ Καλβινισμοῦ ὁ βράχος,
Μετὰ τῶν συνοπαδῶν

Ἄφησε τὴν τόσων χρόνων πλανημένην τοῦ ὁδὸν
Κ' ἐν μεγάλῃ κατανύξει κ' εὐπειθῆς κ' ὑποκλινῆς
Εἰς ἡμᾶς προσῆλθε χύνων δάκρυα Μαγδαλινῆς.

Ψευδοκέρυκα ὁ Γρίβας μ' ἔκραξεν ἀπὸ τὸ Βῆμα,
Ἐπειδὴ τὸ τοῦ Κυρίου στήν Βουλὴν κηρύττω ῥῆμα·
Ἀλλὰ δέχομαι τὴν ὕβριν· ἤμην πταίστης· ἤμην Σαῦλος·
Σαῦλος ἦτον, Σχινᾶς ἦτον κί' ὁ Ἀπόστολος ὁ Παῦλος·
Ἕτοιμος καὶ τὸν σταυρόν μου νὰ σηκώσω (ἐννοεῖτε)
Ὅχι τὸν τοῦ παρασήμερου, ὅστις δὲν μὲ χορηγεῖται.

Ταῦτα τῇ χειρὶ Σχινᾶ·

Ὅστις δὲ κτυπᾷ τὸ δόγμα τοῦ Ἁγίου Πρεσβυτέρου
Μοσκοβίτου Οἰκονόμου κ' ἐμοῦ, τόμου του δευτέρου,

Ναὶ ἀνάθεμα δεκχίς ἦτω καὶ μαρὰν-ἀθά !

Φιλορθόδοξοι, τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου μεθ' ὑμῶν !

Ἐν φιλήματι ἁγίῳ λάβετε τὸν ἀσπασμόν (2) !

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

(1) Ὁ Κωλέττης ἤρπασε τοὺς στρατιωτικοὺς, ὁ Μαυροκορδάτος τοὺς ἀριστοκρατικοὺς, ὁ Ῥηγανὶδὸς τοὺς αὐτοχθονικοὺς. Τίνες ἔμεινον εἰς τὸν Σχινᾶν; οἱ κληρικοὶ· τούτους λοιπὸν ἐδράξεν ὁ γεννάδας ἀπὸ τὰς γενειάδας.

Πτωχὴ Ἑλλάς! αἱ ἰδέαι ὅλαι συναπεδῆθησαν ἀπὸ σέ· λέξεις μόνον ἔμειναν εἰς σέ· πατρίς, ἐλευθερία, θρησκεία, δὲν ἐκφράζουσι πλέον οὐδὲν ἐπὶ τῆς γῆς σου καὶ εἶναι ξηραὶ λέξεις συντεθειμέναι ἀπὸ στοιχεῖα τοῦ ἀλφαβήτου σου.

(2) Ἐλπίζω, φίλοι ἀναγνῶσται, ὅτι, μακρὰν τοῦ νὰ μὲ κατακρίνετε ὡς σχολαστικὸν διότι ἔγραψα τὸ Ποιημάτιον τοῦτο εἰς φράσιν ἀρχαϊκὴν, θέλετε μάλιστα μ' ἐπαινέσει διότι στοιχουργήσας σχεδὸν κατὰ λέξιν τὴν θεσπεσίαν Ἐπιστολὴν τοῦ Μιχαὴλ Σχινᾶ δὲν ἐβεβήλωσα διὰ τῆς θύραθεν χυδαϊκῆς γλώσσης τὴν ἱερότητα τῶν ἐννοιῶν τοῦ κειμένου, ὅπου καὶ ὁ Σχινᾶς αὐτὸς φαίνεται ἰχνηλατῶν τὸν οὐρανοδόμονα Παῦλον, τοῦ ὁποίου ἀπεμιμνήθη μεταξὺ πολλῶν καὶ τὰ ἐξῆς·

« Παῦλος κλητὸς Ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔτῃ ἐν Κορίνθῳ... χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν!..

« Τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. Εἴτις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἢ τῷ ἀνθρώπῳ, μαρὰν-ἀθά!»

ΑΝΑΦΟΡΑ

ΕΝΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ ΤΗΣ ΠΛΕΙΟΝΟΨΗΦΙΑΣ.

Σεβαστὲ, νὰ τὰ εἰποῦμεν κάππα ἄλφα ἰῶτα καί !
Σᾶς περνοῦν ἰδέαι ὄντως ἀντισυνταγματικαὶ
Ἄν θαρρῶτε ὅτι τάχα οἱ τῆς πλειονοψηφίας
Θέλομεν τὴν Πολιτείαν τῆς Ἀγγλίας ἢ Γαλλίας·
Ἡ δική μας Μοναρχία εἶναι συνταγματική·
Πλὴν ξερός κορμός, δὲν ἔχει παρὰ ρίζαν μὲν ἰκμή.

Σύνταγμα στὸ λεξικόν μας δραχμὴ θέλει νὰ εἰπῇ,
Καὶ ἂν ἄλλοι ἄλλο λέγουν σᾶς γελοῦν οἱ ποταποὶ·
Ἐστειλαν ἢ Ἐπαρχίαις στάς Ἀθήνας ἐπιτρόπους
Καὶ μὲ βούτυρο τοὺς τρέφουν καὶ τυρὶ ἀπὸ τοὺς τόπους,
Ἡ Κυβέρνησίς μας ὅλη νὰ ἡ συνταγματική·
Κ' ἡμπορεῖ νὰ ᾔηται ἄλλο ἢ συναλλαγματική;

Εἰς τὴν κάθε πρότασίν μας κάμνετε κουφὸ αὐτί;
Εἰς τὸ κάθε ζήτημά μας ἐρωτᾶτε διατί;
Μὲ πρωτόκολλα ζητεῖτε νὰ τὸ πᾶτε καὶ ἀρχεῖα;
Σεβαστὲ, ἡ σεβαστὴ μας καὶ καλὴ μας Μοναρχία,

Ἦτις ἄλλο τι δὲν ἦταν ἢ συναλλαγματικὴ,
Γένεται μαλλιά κουβάρι καὶ ὅλη ὀχλαγωγικὴ.

Πλὴν μᾶς δίδετ' ἐλαιῶνας, ἀμπελῶνας μεσιακά;
Μᾶς μοιράζετε τὸ μάννα δίκαια καὶ πατρικά;
Μᾶς χαρίζετε τελῶνας τῶν Πατρῶν, καὶ συντροφίας
Εἰς τοῦ Ἄργου, τὰς προσόδους, καὶ βοσκὰς ἐξ ἡμισείας;
Ἡ θυμώδης Μοναρχία καὶ ἡ ὀχλαγωγικὴ
Γένεται ἀρνάκι τότε, γίνεται γερμανικὴ.

Τρεῖς τὸ Σύνταγμα δυνάμεις ἔχει· τὴν βουλευτικὴν,
Τὴν δικαστικὴν ἐν μέσῳ καὶ τὴν ἐκτελεστικὴν.
Ἀλλὰ εἶναι μὲν τετάρτη, ἄγραφη, μεγαλητέρα,
Κ' εἰν' αὐτῇ, ὅπου ἐδγαίνει ἀπὸ τὴν Κερά-Γαστέρα.
Τότε δ' ἡ Μοναρχία γένεται ἀγγελικὴ,
Ὅταν ᾖ ἐν ἀρμονίᾳ ἡ τετάρτη γαστρικὴ.

Τὴν τετάρτην, Ἐκλαμπρέ μου, πάρε τὴν ἀπὸ κοντὰ,
Ἐπειδὴ συχνὰ ἡ πείνα μὲ βελόνα τὴν κεντᾶ,
Ἐπειδὴ αὐτὴ δὲν ἔχει οὔτε μάτι καὶ γαστέρα
Καὶ τὸ τύμπανο νὰ κρούῃ ἀγαπᾶ ἡ συμπεθέρα,
Κ' Ἐπειδὴ τοῦ Ὑπουργείου ἂν βαστᾶ ἡ Ύψις
Φόβος εἶναι μὴν μᾶς ἔλθῃ ὅλους θέρμη γαστρικὴ.

Εἰς τὴν ἄκρῃ τοῦ διχόλου καὶ ἀκόμα παρακεῖ
 Στείλε τοῦ εἰσαγγελέως, στείλε τὸ στενὸ βρακί·
 Γένηται τῶν βουλευτᾶδων νὰ μὴν δέχεται ῥαθάσι,
 Νὰ μὴν θέλῃ στοὺς ληστές μας ἀμνηστείαις νὰ μοιράσῃ;
 Ἡ Κυβέρνησίς μας τάχα εἶναι συνταγματική
 Ὅταν μ' ἀνοικτὰς δὲν στέκει θύρας δυὸ ἢ φυλακή;

Εἰς τὰς δημοσίας θέσεις σὰν ἀκρίδα ἐπειδὴ
 Πέσαμεν καὶ οὐδὲ μένει φύλλο πλέον ἢ κλαδί,
 Οὐδὲ εἶναι κενὴ μία θέσις καὶ Δικαστηρίου,
 Νὰ μὲ δώσετε καὶ δέκα ἑδρας Πανεπιστημίου·
 Τῆς Τριπολιτσᾶς ἀπ' ἐξω τὰς ζητοῦν οἱ χωρικοί·
 Δόσετέ τας, νὰ φωνάζουν· ἀζήτω, ζήτω ἡ ἐκὴ!

Ο ΚΑΤΑΔΙΩΓΜΟΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ.

Εἶν' αὐτὸ λοιπὸν τ' ὥραϊον ὄνειρόν μας τόσων χρόνων;
Εἶν' αὐτὸ τὸ Σύνταγμά μας, ἄθλον τόσων μας ἀγώνων;
Δι' αὐτὸ στήν φυλακὴν
Καὶ τὸν θάνατον γλυκὺν
Κ' ἐνδοξὴν τὴν καταισχύνην ἐγὼ εὗρισκα, ὅποτε
Αὐλολάτραι ἦσαν Λόντος, Μεταξᾶς οἱ πατριῶται;
Ὡς ἡμέραι στεναγμῶν
Καὶ ὦ χώρα ὀδυρμῶν!

Ἡ ὥραία Μοναρχία εἶν' αὐτὴ τῆς Βρεττανίας,
Ἡ δικαία Πολιτεία τοῦ Βελγίου, τῆς Γαλλίας;
Βαρβαρότης παχυλὴ!
Δίχως ῥήτορας Βουλὴ!
Πᾶς θεσμὸς καταργημένος, ἡ παιδεία διωγμένη,
Καὶ ἡ Ἄρπυια ὁ Ῥήγας αὐτὸς μόνος ὀρθὸς μένει!
Ὡς ἡμέραι στεναγμῶν
Καὶ ὦ χώρα ὀδυρμῶν!

Ἀπ' αὐτὴν, Θεέ, τὴν πόλιν τὴν εἰς σκότος βυθισμένην
Ἥλιος ποτὲ σοφίας φώτισε τὴν οἰκουμένην ;

Ἐδῶ ἦσαν Περικλεῖς ;

Ἐδῶ ἦσαν Σοφοκλεῖς ;

Μὲ τοὺς τώρα βουλευτὰς τῆς εἰς αὐτοὺς τοὺς περιπάτους
Αἱ Σχολαὶ ποτὲ νὰ ἦσαν ἐδῶ , λέγεις , τοῦ Σωκράτους ;

ὦ ἡμέραι στεναγμῶν

Καὶ ὦ χώρα ὀδυρμῶν !

Μελανὴ ἀχαριστία ! τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ἀγῶνος
Τόσους χρόνους ἐξυμνοῦντες τοὺς ἐδώκαμεν ἀφρόνως

Τὴν ἰδίαν μας ζωὴν ,

Κι' ὅταν ἔλαβαν πνοὴν

Ἐσπρωξαν αὐτοὶ στὸν τάφον, ὅθεν βγῆκαν, ἡμᾶς πρώτους
Κ' εἰς τὰ βάθη τὴν Ἑλλάδα κατεκρήμνισαν τοῦ σκότους(1).

ὦ ἡμέραι στεναγμῶν

Καὶ ὦ χώρα ὀδυρμῶν !

Καιρὸς ἦλθε νὰ καθίσω εἰς τῶν Ἀθηνῶν τὰς θύρας ,
Καὶ μὲ κεφαλὴν σκυμμένην καὶ μὲ σταυρωμένας χεῖρας

ὥς ὁ Ἰησοῦς θρηνῶν

Εἰς τὸ Ὄρος Ἐλαιῶν

Τὰς πικράς μου προφητείας σήμερον νὰ ἐκστομήσω
Καὶ τὴν σκέπην τῆς Ἑλλάδος ἀφαιρῶν νὰ ἐκφωνήσω·

Κλαίετε, ὁδοὶ Σιών ,

Ὅδοι ἔρημαι λαῶν !

Πῶς εἰς μόλυβδον ἐξαίφνης τὸ χρυσίον μετεβλήθη ;..
Τί ζητοῦν ἐδῶ τῆς Ἄρκτου τὰ ὄπλοφοροῦντα πλήθη ;..

Ποῦ τοὺς φέρετε αὐτοὺς

Τοὺς δεμένους αἰετούς ;..

Πῶς ἐπέσατε, ὠραῖοι στύλοι τοῦ Βουλευτηρίου ;
Λίμνα εἰς τὰς θύρας ῥέει καὶ τοῦ Θυσιαστηρίου...

Κλαίετε, ὁδοὶ Σιών,

Ὅδοι ἔρημαι λαῶν !

Ἱερουσαλήμ ἡ νέα , ἡ τὰ φῶτα πολιοῦσα,
Ἡ διώκουσα λογίους καὶ αὐτοὺς λιθοβολοῦσα,

Ἐγινες τῶν ξένων γῆ

Καὶ δακρύων μου πηγὴ,

Ἐπειδὴ παρὰδοθεῖσα εἰς ἐρίδων συνταράξεις
Δὲν ἠθέλησες ὡς ὄρνις τὰ μικρά σου νὰ συνάξῃς.

Κλαίετε, ὁδοὶ Σιών ,

Ὅδοι ἔρημαι λαῶν !

Δι' αὐτὸ οἱ Ἀγγλορῶσοι μὲ τοὺς ἀσεβεῖς τῶν στόλους
 Τρέχουν καὶ τοὺς ἱερούς σου, τοὺς ἀρχαίους τόπους ὅλους
 Ἐξυβρίζουν καὶ πατοῦν
 Καὶ τὰ τείχη σου κρατοῦν
 Δέσμια καθὼς ὁ Τίτος εἰς θεοστυγεῖς αἰῶνας
 Περιέζωσε τὰ τείχη τῆς Σιών μὲ λεγεῶνας.
 Κλαίετε, ὁδοὶ Σιών,
 Ὅδοι ἔρημαι λαῶν(2)!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

(1) Ἐξαίρουνται οἱ γενναῖοι φρονεῖς Μαυρομιχάλοι καὶ τινες ἄλλοι Πελοποννήσιοι ὡς ὁ εὐγενὴς τὴν ψυχὴν Νικόλαος Πονηρόπουλος, ὅστις διὰ τὰ ὄντως ἑλληνικὰ αἰσθήματα, τὰ ὅποια ἐπέδειξεν εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις ἐθνικὴν Συνέλευσιν ὑπὲρ τῶν λογίων καὶ ὑπὲρ ὅλου τοῦ Γένους, ἐλιθοβολήθη κατὰ τὰ 1844 εἰς Τρίπολιν ὑπὸ τῶν οἰκιακῶν τοῦ Παλαμῆδου ἐνώπιον τοῦ εἰκοσιπενταετοῦς φίλου του Παλαμῆδου καὶ τρεῖς ὁλοκλήρους ἡμέρας ὑπ' αὐτῶν καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἔμεινεν ἔγκλειστος εἰς τὴν οἰκίαν του.

(2) Ἡ Ἑλλὰς ἤθελεν ἀνακτήσει τὴν αὐτονομίαν της ἂν οἱ λόγοι διὰ συγγραφῶν καὶ διὰ Σχολείων δὲν προητοίμαζον τὸν μέγαν ἀγῶνά της, ἂν κατ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα διὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων δὲν ὑπεράσπιζον ἐνώπιον τῶν ἔθνων καὶ τῶν βασιλείων τὰ δίκαιά της, ἂν συγχρόνως δὲν εἰσῆγαγον ἐν τῇ Ἑλλάδι τὴν κυβερνητικὴν ὑπηρεσίαν τῆς πεπολισμένης Εὐρώπης καὶ ἂν δὲν συνέταττον εἰς Ἐπίδαυρον, εἰς Τροιζῆνα τοὺς συνταγματικούς θεσμούς της;

Ἡ Ἑλλὰς ἤθελε λάβει τὸ Σύνταγμα κατὰ τὰ 1843 ἂν οἱ λόγοι διὰ τοῦ περιοδικοῦ τύπου καὶ διὰ συγγραμμάτων δὲν προ-παρεσκευάζον ἐπὶ δεκαετίαν τὴν ἑκκοινὴν δόξαν; Ὁ Καλλέργης, ὁ Μεταξᾶς, ὁ Μήλιος, ὁ Σκαρβέλλης, δὲν ἤθελον ὅλοι ἀναστῆ ἀνωφελῶς εἰς τὴν λαιμητόμον ἂν ὁ λαὸς τῆς πρωτεύουσας, ἀκα-

τήχητος ὑπὸ τῶν λογίων, δὲν μετεῖχε τοῦ κινήματος τῆς 3 Σεπτεμβρίου ;

Καὶ σήμερον νομίζετε ὅτι τὸ Σύνταγμα τοῦτο δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ χωρὶς τῆς συνδρομῆς τῶν λογίων ἀνδρῶν ;

Τί κατώρθωσες, Κωλέττη, μὲ τοὺς δεκατέσσαρας προσθέτους γερουσιαστάς σου τοὺς στερουμένους μαθήσεως ; Δὲν βλέπεις καθ' ἡμέραν εἰς τὴν ἰσόδιον ὁμήγουρην τὴν ὕλην σου νικωμένην ὑπὸ τοῦ πνεύματος ; Ἀναγνώρισε τὴν βασιλείαν τῆς κοινῆς δόξης, διεπομένης ὑπὸ τῶν λογίων. Αὐτὴ προχθὲς ἔρριψε παρὰ τὴν γνώμην σου τὴν ἐκλογὴν τῶν Καλαβρύτων. Αὐτὴ μετ' ὀλίγον θέλει ῥίψει καὶ σὲ αὐτὸν ἀπὸ τῆς πρωθυπουργικῆς ἑδρας ἂν δὲν ἐναγκαλισθῇς λογίους καὶ χρηστοὺς ἀνδρας. Μὴ δίδῃς ἀκρόασιν εἰς πέντε δέκα βουλευτὰς διώκτας τῶν λογίων, κήρυκας αὐτοχθονίας, ἐπαρχιακῶν δικαίων καὶ ἄλλων τοιοῦτων λαοφθόρων γνωματευμάτων. Στρέψε γύρω τὰ ὄμματά σου καὶ ἰδὲ τὴν δικαιοσύνην καπηλευομένην, τοὺς δικαστικούς θεσμοὺς παραλυομένους, τοὺς φόρους ἀναρπαζομένους, τοὺς ληστὰς λαμβάνοντας ἑδραν εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ τέλος τὴν συνταγματικὴν ἡμῶν Μοναρχίαν φέρουσαν γέλωτα εἰς τὰ ἔθνη δι' ἑλλειψιν πεπαιδευμένων καὶ τιμίων λειτουργῶν.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

ΤΟΥ ΕΤΕΡΟΧΘΟΝΟΣ ΑΓΩΝΙΣΤΟΥ.

Ὁ μαυροφόρος Μακεδὼν μὲ βῆμα λυπημένο,
Μὲ τὸ μακρὺ τουφέκι του στὸν ὄμιον κρεμασμένο
Εἰς τὸ γεφύρι ἔφθασε τοῦ Μάντζαρη πλησίον,
Πλησίον τῶν ἐλληνικῶν καὶ τουρκικῶν ὁρίων,
Καὶ πρὶν νὰ σφάξῃ καὶ σφαχθῇ τὸ ὕστερο φιλί του
Ὁ ἐτερόχθων ἔδιδε εἰς τὸ μικρὸ παιδί του,
Καὶ τὸ παιδί ἐθρήνει
Χωρὶς νὰ ξεύρῃ καὶ αὐτὸ πῶς τόσο δάκρυ χύνει.

«Πατέρα μου, λοιπὸν ζητᾶς, ζητᾶς νὰ σὲ ἀφήσω;
Παντοῦ, παντοῦ τὸ δύστυχο θὰ σὲ ἀκολουθήσω...
Καὶ ποῦ πηγαίνεις;—Μὴ κ' ἐγὼ νὰ ξεύρω ποῦ πηγαίνω;
Πηγαίνω καθὼς τὸ νερὸ αὐτὸ τὸ θολωμένο...
Μᾶς πῆραν τὴν πατρίδα μας.—Καὶ ποῖος μᾶς τὴν πῆρε;
—Εἰς τὴν μητέρα σου, παιδί, καθὼς σὲ εἶπα σύρε'ν
Καὶ τὸ παιδί δὲν κλίνει
Ν' ἀφήσῃ τὸν πατέρα του, κ' ἐκεῖνος δάκρυ χύνει»

Καὶ λέγει· «Ἐλαβα πληγαῖς, αὐτὴν στὸ Δραγατσάνι
Καὶ τούταις στὴν Ἀράχοβα καὶ στῆς Γραβιάς τὸ Χάνι·
Τὰ κτήματά μας δήμευσεν ὁ Τοῦρκος στὴν Κασσάνδρα
Καὶ ν' ἀκουμβήσουμεν ἐκεῖ δὲν ἔχουμεν μῖαν μάνδρα·
Πλὴν καὶ ἡ γῆ μᾶς πολεμᾷ ἡ μ' αἱμά μας βρεγμένη
Κ' εἰς τοὺς ἀγωνιστὰς ἡμᾶς ὁ τάφος τώρα μένει·»

Καὶ τὸ παιδί νὰ κρίνῃ
Δ' ὅλ' αὐτὰ δὲν ἤμπορεῖ, κ' ἐκεῖνος δάκρυ χύνει·

Πρινάρια ἔκοψε· φωτιὰ ὑψώθηκε μεγάλη·
Ἀπὸ τὸν κόρφο του πολλὰ διπλώματα ἐβγάλλει,
Τὰ καίει καὶ τὴν στάχτη τους σκορπίζων στὸν ἀέρα
Φωνάζει· «Μαυροσκότεινη, καταραμέν' ἡμέρα,
Ὅποταν εἰς τὴν Φιλικὴν ἐμβῆκα Ἐταιρείαν! »
Ἀπομακρύνει τὸ παιδί ὁ γέρον μὲ τὴν βίαν,

Καὶ τὸ παιδί ἀφίνει
Τὸν γέροντα πατέρα του καὶ δάκρυ πικρὸ χύνει.

Σφυρίζει ὁ πολεμιστὴς, καὶ εἰς τὸ σφύριγμά του
Νὰ ἐκαστὸ Ἄρματωλοι, Ἀρχάγγελοι θανάτου,
Μὲ μαῦρα ὅλοι ἄλογα, μαῦρ' ἄρματα στὴν μέση,
Μὲ μαύρην εἰς τὴν πλάτῃ τους φλοκάτα, μαῦρο φέσι·

Καὶ ὅλοι τοὺς μὲ μίαν ψυχὴ καὶ ὅλοι μ' ἓνα σῶμα
 Τὸ τουρκικὸ παρατηροῦν καὶ φοβερίζουν χῶμα·
 Καὶ τὸ παιδί τρομάζει,
 Ὡσάν τὸ λάφι πιλαλεῖ καὶ α μάνα μου! » φωνάζει.

Κ' ἐκεῖνος μὲ γυμνὸ σπαθὶ κραυγάζει· « Ἀφ' οὗ ξένος
 Καὶ εἰς αὐτὸ ἀπέμεινα τὸ ἐδικό μου Γένος,
 Ἀφ' οὗ, πατρίς μου ἄθλια, πατρίς Μακεδονία,
 Παντοτεινὴ τὸ στῆθός σου βαραίνει τυραννία,
 Ἄνδρεῖα καθὼς ἔζησα μὲ μένει ν' ἀποθάνω· »
 Καὶ εἰς τῶν Τούρκων ἔπεσε τὴν Φυλακὴν ἐπάνω·
 Καὶ τὸ παιδί ἀκόμα
 Προσμένει τὸν πατέρα του στὸ ἔρημό του δῶμα.

Ο ΛΑΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.

Ὁ λαὸς μὲ εἶπε · «Ζήτω ἡ δημοτικὴ σου λύρα !
Τῶν μεγάλων εἰς τὸ στόμα τὴν πολιτικὴν ἐπῆρα
Κ' ἤῤῥα πάλιν εἰς ἐσένα καὶ γνωστοὺς καὶ νέους ἦχους ·
Κάθησε · τραγούδησέ μας πατριωτικούς σου στίχους... »
Ὅχι ! ὅχι ! ἀπεκρίθην μὲ τὰ μάτια δακρυσμένα
Κ' εἰς τὴν γῆν χαμηλωμένα ·

Εἰς τὰ χεῖλη τοῦ κλαμένου τὸ τραγούδι δὲν πηγαίνει
Φαιδρὸς ποῖος πρόγονός σας , φαιδρὸς μπόρεσε νὰ μένη
Ὅταν εἰς τῆς Χαιρωνείας τὴν ἡμέραν ἀτιμάσθη
Καὶ ἡ πόλις αὐτὴ ὅλη τοὺς Θεοὺς τῆς καταράσθη ;
Σήμερα εἰς τὰς Ἀθήνας ἀπ' ἐκείνην χειροτέρα ,
Λαε, σ' ἔρχεται ἡμέρα ·

Καθὼς τότε φέρουν τώρα οἱ προδόται σου τοὺς ξένους
Πνίγοντες μὲ τὰς φωνάς των τὴν φωνὴν τοῦ Δημοσθένους ·
Καθὼς τότε τρέμω τώρα , τρέμω μήπως τὴν γλυκεῖαν
Τοῦ γλυκοῦ σου πάλιν χάσης Βήματος ἐλευθερίαν ·

Οἱ λεπρώδεις ἄρχοντές σου πάσχουν φάγουσαν δουλείας·
Θέλουν ζύστραν τυραννίας...

Σὺ δὲν εἶσαι, ὁποῦ εἶδα νὰ γυρίζῃς μὲ ἀνέμους,
Νὰ βροντᾷς μ' ἀστροπελέκια, νὰ περιζητῇς πολέμους,
Νὰ νικᾷς τὸν Τοῦρκον ὅπου κάθε πέτρα εἰς τὴν μνήμην
Σ' ἔφερνεν ἐνὸς προγόνου μίαν δόξαν, μίαν φήμην,
Καὶ τῆς πτέρνας σου τὴν σκόνην στὸ διάδημα ἐπάνου
Ν' ἀποθέτῃς τοῦ Σουλτάνου;

Πῶς μὲ τὴν βαρυσκυμμένην κεφαλὴν σου εἰς τοὺς ὤμους
Τώρα πόδας κουρασμένους μόλις σύρεις εἰς τοὺς δρόμους;
Ἀποσποῦν τὰ δάκρυά μου καὶ τὸ βῆμά σου τὸ κρύν
Κ' αἱ συχναὶ αὐταὶ ῥανίδες τῶν πυρίνων σου δακρύων.
ὦ λαέ, δὲν εἶχες ὅμως νεκρὴν ὄψιν σουδαρίου
Εἰς τὴν Τρίτην Σεπτεμβρίου·

Εἰς τὸν οὐρανὸν τὸ μάτι, τότε μὲ ἀγνὴν καρδίαν
Ἀπ' ἐκεῖ ἐκαρτεροῦσες τὴν ἀγνὴν Ἐλευθερίαν·
Τὴν ἐδέχθης καθὼς τρέμων πρὸ τῶν Θυσιαστηρίων
Δέχεσαι τὴν παρουσίαν τῶν ἀχράντων Μυστηρίων,
Κ' εἰς τοὺς ζῶντας Ἀθηναίους ἢ Εὐρώπῃ ἀντὶ δούλων
Εἶδε παῖδας Ὁρτυγούλων...

Τὰ καλὰ φορέματά σου πῶς, λαέ, δὲν βάλλεις πλέον ;
 Καὶ τὰ ἔχεις ; φόρεμά σου σ' ἔμεινε κἀνένα νέον ;..
 Πῶς ἐκεῖνά σου στοὺς δρόμους δὲν ἀκούω τὰ τραγούδια ;
 Πῶς ἐκεῖνά σου δὲν βλέπω στοὺς κροτάφους τὰ λουλούδια ;..
 Τὰ λαοῦτά σου ποῦ εἶναι ; εἰς τὸν τοῖχον κρεμασμένα,
 Σιωπαίνουν σκονισμένα...

Ναὶ γνωρίζω, ναὶ γνωρίζω τὰ θρηνώδη σου συμβάντα !
 Σὲ ἀφῆκαν ἡσυχίαν Τρεῖς φιλονεικοῦντες πάντα ;
 Ἡ Αὐτοχθονία ἦλθεν ἐνταυτῷ τοῦ Ψευδορήγα
 Καὶ μ' αὐτὴν ἐπῆγαν ὅσα εἶχες χρήματα ὀλίγα ,
 Καὶ ὁ Δαίμων τοῦ Ζωγράφου σ' ἀφανίζει μ' αἰωνίαν
 Στασιαστικὴν μανίαν.

Ο ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ.

«Θίλομεν ἐπιμένει ζητούντες τὴν μεταβόμβησιν τοῦ διοικητικοῦ καὶ τὴν ἐλάττωσιν τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως ἐν τῇ Ἑλλάδι. Ἡ Μεγάλη Βρεττανία δὲν θέλει συγχωρήσῃ ποτὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ πλέον ἢ τρέχουσα ἐν τῇ Ἑλλάδι κατὰστασις τῶν πραγμάτων.» ΝΕΑ ΔΙΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ἈΒΕΡΔΙΝΟΥ.

«Ἡ ἱμάνισις ἀγγλορωσικοῦ στόλου εἰς τὴν Μεσόγειον θέλει εἶσθαι τὸ πρῶτον βήμα πρὸς ἐκτίλεισιν τῶν περὶ ἀποτίσιως τῶν τόκων καὶ χρεωλύτρου συνθηκῶν.» ἘΚ ΤΗΣ ἘΑΠΪΔΟΣ.

«Ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἀπαιτεῖ τὴν διόρθωσιν τῶν πραγμάτων μας, τῆς ὁποίας μὴ γενομένης θέλει βιασθῇ, καὶ τοι ἄκουσα, ὡς δύναμις προστάτις νὰ μεσολαβήσῃ κατὰ τρόπον πλέον ἀμεσον.» ἘΚ ΤΗΣ ἈΝΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ.

Στὴν καμένη μου καλύβα μὲ συντρόφους παλαιούς μου

Ἐπίνα γλυκὸ κρασί,

Καὶ ἡ κοῦπα ἡ χρυσῇ

Γλυκαῖς μ' ἔφερν' ἐνθυμήσεις, κ' ἦταν φλόγα μὲ ὄνοῦς μου...

«Ὁ Ἑγγλέζος νὰ μὲ χίλια φθάνει στόματα θανάτου

Κ' ἔρχεται, μᾶς εἶπαν τότε, νὰ μᾶς κλείσῃ στὰ κλουβιάτου...»

Τὴν Σημαία τοῦ ἀγῶνος, εἰς τὸν τοῖχο κρεμασμένην,

Εὐθὺς γύρισα καὶ εἶδα μὲ ματιὰν σπιθαναμμένην.

Στ' ἄχερα λησμονημένη, φώναξα, ὡσὰν ἐμένα

Τὸν πτωχὸν καὶ κολοβὸν

Εἰς μιὰν μάνδρα τῶν Θηβῶν

Στέκεσαι κ' ἐσὺ, Σήμαία, μὲ φορέματα σχισμένα,

Ἐσὺ, ὅ,που ἐπετοῦσες ἀπὸ τὸ Μπαλκάνι πέρα
 Κ' εἰς τ' Ἀνάπλι σταματοῦσες ὅλη τρόμος καὶ φοβέρα!..
 Τὴν Σημαία τοῦ ἀγῶνος, εἰς τὸν τοῖχο κρεμασμένην,
 Κατεβᾶστέ την φιλοῦντες καὶ βαστοῦντές την σφιγμένην!

Ἐπλασε δυὸ Βασιλείαις, τὴν Ἑλλάδα, τὸ Μισίρι,
 Ἡ Σημαία μας αὐτὴ
 Ἀπὸ σκόνην σκεπαστὴ
 Κ' εἰς ταῖς ἐντροπαῖς μας τῶρα χρυσὸ σκέπασμα θὰ σύρῃ·
 Ταῖς διχόνοιαίς της ὅλαις καὶ τῶν Φράγκων ταῖς κακίαις
 Ἡ Ἑλλάς μας θὰ ξεχάσῃ μὲ αὐτὴν σταῖς ἐκστρατεῖαις...
 Τὴν Σημαία τοῦ ἀγῶνος, εἰς τὸν τοῖχο κρεμασμένην,
 Κατεβᾶστέ την, ὁ Φράγκος νὰ τὴν βλέπῃ ἀπλωμένην!

Ἐπεσεν ὁ Φοίνικας της ἔπεσε κακὴ μας μοῖρα!
 Χρόνια μὲ αὐτὴν ἐπτὰ
 Κουρασμένος νὰ πετᾷ·
 Πέθανεν ὁ Καραϊσκος κ' ἔμεινεν ἡ Δόξα χήρα·
 Ἄν ἐζοῦσε σταῖς ἡμέραις τοῦ Συντάγματος ταῖς πρῶταις,
 Ἐκατὸ θὰ ὠδηγοῦσε χιλιάδαις Ῥουμελιώταις...
 Τὴν Σημαία τοῦ ἀγῶνος, εἰς τὸν τοῖχο κρεμασμένην,
 Φέρετέ την μὲ τὸ αἷμα τὸ ἀνδρεῖό του βρεγμένην!

Ὅταν ἔλθῃ ὁ Ἑγγλέζος στῆς Ἀθήνας τὸν λιμένα ,
 Ὅπου κόκκαλα πολλὰ
 Θὰ πατῇ καὶ θὰ γελᾷ,
 Κόκκαλά μας, κόκκαλά σου στὸ χορτάρι σκορπισμένα ,
 Νὰ ρίφθοῦμε εἰς τὸν Πίνδον ὡσὰν παγωμένοι δράκοι ,
 Ὅπου ζέστανεν ὁ ἥλιος , θὰ μᾶς διῆς , Καραϊσκάκη ,
 Κ' ἡ Σημαία τοῦ ἀγῶνος , ἡ παλιὰ καὶ σκονισμένη ,
 Ἀπὸ τὴν σκιάν σου τότε θὰ πετᾷ ὀδηγουμένη .

Καὶ κατόπι τῆς θὰ τρέχουν εἰς ταῖς πέτραις, εἰς τοὺς βάλτους
 Σκέλεθρα τρομακτικὰ,
 Σκέλεθρα φωσφορικὰ
 Μὲ ταῖς γαργαραῖς ἀκτίνας γύρω εἰς τὰ πρόσωπά τους,
 Ὑψηλάνται, Κυριακοῦλαι, Διάκοι, Τσαμαδοὶ καὶ Γοῦραι,
 Μποτζαραῖοι, Τζαβελλαῖοι καὶ Μιχοῦλαι καὶ Σαχτοῦραι,
 Κ' ἓνα μιλλιούνι , ἓνα εἰς τὸν πόλεμον σφαγμένοι ,
 Κράζοντες · αὐτὰ τοῦ ἀγῶνος ἡ Σημαία ὑψωμένη ! »

Τῶν νεκρῶν Σημαία μυχρὴ, τοῦ θανάτου σκιαῖς μυχραῖς
 Θὰ σκορπίζῃ στὰ βουνὰ,
 Καὶ ἀπ' ὅπου θὰ περνᾷ
 Μὲ βρονταῖς καὶ ἄστροπελέκια θὰ περνοῦν φωτιαῖς καὶ λαύραις .

«Εἶρ' αὐτὴ!» ἀπὸ τὴν ἄκρῃ τοῦ Βοσπόρου θὰ φωνάζῃ
Ὁ Σουλτάνος καὶ τὴν ὄψι ἐκάτὸ φοραῖς θ' ἀλλάζῃ,
Ἐπειδὴ μὲ τοῦ Λαδάρου τὸ Σημεῖον στολισμένη
Τοῦ ἀγῶνος ἡ Σημαία νικηφόρος θὰ πηγαίνει...

Ἀλλὰ διέτε την! ἐλάτε, ἀδελφοί μου στρατιῶται,

Νὰ φιλήσουμε γλυκὰ

Τὸν Σταυρόν της, ποῦ νικᾷ,

Ποῦ ἐνίκησε τοὺς Τούρκους!.. Γρίβαι, Βάσοι καὶ Γριζιῶται,

Νὰ τήνστησουμε στὸν θρόνον τοῦ Σουλτάνου τὸν σπασμένον

Κι' ἀπ' τὰ πόδια τῶν βοσκῶν μας κοινορτοπατημένον!..

Ναί, Σημαία τοῦ ἀγῶνος, πάλε πάλε δοξασμένη

Θὰ περάσῃς μὲ ταῖς δάφναις τῶν λαῶν στεφανωμένη.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

	Σελ.
Πρόλογος	ά.
Διθύραμβος εἰς τὸν λαὸν τῆς ἐλευθέρας καὶ δούλης Ἑλλάδος.	1
Σημειώσεις.	28
Ἐμβατήριον Ἀσμα κατὰ τῆς ἀγγλικῆς ἐπεμβάσεως . .	40
Σημειώσεις.	46
Τὸ νυκτερινὸν Συνέδριον.	54
Σημειώσεις.	58
Ἡ καθαρὴ ἀλήθεια.	64
Σημειώσεις.	68
Οἱ καλοθεληταὶ τῆς Ἑλλάδος.	71
Ὁ βουλευτὴς τοῦ 1845.	74
Ἡ Αὐτοχθονία.	78
Σημειώσεις.	82
Ἡ ἀτελεύτητη ἐξομολόγησις.	87
Σημειώσεις.	91
Τὸ αἵματωμένον φάντασμα.	93
Σημειώσεις.	97
Ἐπιστολὴ πρώτη Μιχαὴλ Σχινᾶ τοῦ Θεολόγου.	101
Σημειώσεις.	105
Ἀναφορὰ ἐνὸς βουλευτοῦ τῆς πλειονοψηφίας.	106
Ὁ καταδιωγμὸς τῶν λογίων.	109
Σημειώσεις.	113
Ὁ θάνατος τοῦ ἐτερόχθονος ἀγωνιστοῦ.	115
Ὁ λῶς τῶν Ἀθηνῶν.	118
Ὁ Σημαιοφόρος τοῦ ἀγῶνος.	121

121
 118
 115
 112
 109
 106
 103
 100
 97
 94
 91
 88
 85
 82
 79
 76
 73
 70
 67
 64
 61
 58
 55
 52
 49
 46
 43
 40
 37
 34
 31
 28
 25
 22
 19
 16
 13
 10
 7
 4
 1

